

Національний університет
водного господарства
та природокористування

VII ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА
ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
кафедра іноземних мов
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
кафедра німецької філології
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
кафедра загального та прикладного мовознавства і слов'янської філології
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
кафедра німецької філології та методики навчання німецької мови
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
кафедра іноземної та української філології
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
кафедра української мови та славістики

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ
РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА
ЛІНГВОДИДАКТИКИ

VII ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
29 квітня 2026 р.

РІВНЕ – 2026

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

УДК 81+82+37

C91

Редакційна колегія:

Головний редактор – Купчик Л. Є.

Відповідальні редактори – Літвінчук А. Т., Голубєва І. В.,
Пасик Л.А., Потапчук С. С.,
Кінашук А. В., Мудрик Д. П.,
Масло І. М., Чабан К. А.; Глуха І. М.

*Рекомендовано до видання Вченою радою Національного
університету водного господарства та природокористування.
Протокол № 4 від 24 квітня 2026 р.*

C91 Сучасні тенденції розвитку лінгвістики та лінгводидактики:
зб. матеріалів VII Всеукраїнської науково-практичної конференції
(29 квітня 2026 р.). [Електронне видання]. – Рівне : НУВГП, 2026.
– 332 с. **Current Trends in the Development of Linguistics and
Linguodidactics: Conference Proceedings (April 29, 2026).** [Electronic
edition]. – Rivne : NUWEE, 2026. – 332 p.

ISBN 978-966-327-681-6

У збірнику матеріалів конференції представлено результати наукових розвідок, що висвітлюють актуальні проблеми лінгвістики, літературознавства та сучасні вектори розвитку лінгводидактики. Особливу увагу приділено інноваційним методикам викладання іноземних мов у вищій школі, питанням міжкультурної комунікації та цифровізації освітнього процесу.

These conference proceedings present a comprehensive range of research addressing current issues in theoretical and applied linguistics, literary studies, and language didactics. The volume places a particular emphasis on innovative foreign language teaching methodologies, intercultural communication, and the integration of digital technologies into the educational process.

УДК 81+82+37

ISBN 978-966-327-681-6

© Автори публікацій, 2026

© Національний університет водного

господарства та природокористування, 2026

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

**СЕКЦІЯ 1. Актуальні проблеми лінгвістичних та
літературознавчих досліджень**

Елла БАЗИЛЬЧУК,
здобувач І рівня освіти,
Тетяна СЕМЕНЮК,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри німецької філології
Волинський національний університет
імені Лесі Українки, м. Луцьк

**ОСНОВНА ПРОБЛЕМАТИКА БАЛАДИ
Й. В. ГЕТЕ «ERLKÖNIG / ВІЛЬШАНИЙ КОРОЛЬ»**

Балада Йоганна Вольфганга Гете «Erlkönig» / «Вільшаний король» (1782) є одним із найяскравіших зразків німецької баладної традиції кінця XVIII століття, у якій органічно поєднуються фольклорні мотиви, психологічна напруженість та філософське осмислення меж людського пізнання. Символічна насиченість тексту і багатозначність образної системи забезпечують постійний інтерес літературознавців [2, с. 214]. Сюжет балади побудований на драматичній ситуації нічної поїздки батька з хворим сином. Уже перший рядок твору створює атмосферу тривоги й невизначеності: «*Wer reitet so spät durch Nacht und Wind? / Es ist der Vater mit seinem Kind.*» Ніч, вітер і темрява виступають не лише як пейзажні елементи, а й як символи небезпеки та хаосу, що поступово проникають у людський світ. У романтичній поезії природа відображає внутрішній стан героїв, тому тривожна атмосфера дороги підсилює психологічну напругу твору [3, с. 91].

Однією з центральних проблем балади є конфлікт між раціональним й ірраціональним сприйняттям світу. Батько уособлює раціональне мислення та прагнення пояснити явища природними причинами. На слова сина про Вільшаного короля він відповідає: «*Mein Sohn, es ist ein Nebelstreif. / In dürren Blättern säuselt der Wind.*» Батько намагається зняти напруження й раціоналізувати ситуацію. Дитина ж сприймає світ інтуїтивно й емоційно, відчуваючи надприродну силу. Протиставлення цих двох типів сприйняття демонструє характерну для романтизму зацікавленість таємничим і ірраціональним [4, с. 59].

Особливе місце у творі посідає психологія страху. Й. В. Гете нарощує емоційну напругу через повторювані вигуки дитини, яка

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

дедалі сильніше відчуває загрозу. Контраст між спокійними поясненнями батька і зростаючою панікою хлопчика створює ефект драматичної кульмінації. Дослідники підкреслюють, що страх у творі виникає не лише через реальну небезпеку, а й через внутрішній психологічний стан людини [3, с. 94]. Дитина страждає і її психоемоційний стан проявляється в емоції страху.

Смисловим центром балади є образ Вільшаного короля, який має багатозначний символічний характер. Він звертається до дитини лагідно: «*Du liebes Kind, komm, geh mit mir! / Gar schöne Spiele spiel ich mit dir.*» На відміну від традиційних демонічних постатей, Вільшаний король не погрожує прямо, а спокушає обіцянками радості та задоволення, що робить його вплив особливо небезпечним. У літературознавчих інтерпретаціях персонаж часто розглядається як символ смерті або фатальної сили природи [2, с. 221]. Важливою проблемою твору є також емоційна дистанція між батьком і дитиною. Хоча батько тримає сина на руках і намагається його заспокоїти, він не здатний зрозуміти глибину його переживань. Така ситуація підкреслює самотність людини перед невідомим і демонструє обмеженість раціонального підходу до пояснення реальності [4, с. 62].

Кульмінацією балади є фінал, який вражає лаконічністю: «*Dem Vater grauset's, er reitet geschwind, / Er hält in Armen das ächzende Kind; / Erreicht den Hof mit Mühe und Not – / In seinen Armen das Kind war tot.*» Цей завершальний епізод залишає відкритим питання про природу Вільшаного короля: чи був він реальною надприродною істотою, чи лише проявом хворобливої уяви дитини. Невизначеність такого роду є характерною рисою романтичної естетики.

Отже, балада «Erlkönig» порушує низку важливих філософських і психологічних проблем: протиставлення раціонального та містичного, природу страху, самотність людини перед невідомим і неминучість смерті. Поєднання символізму, психологічної глибини та фольклорних мотивів забезпечує твору виняткове місце в німецькій літературі і робить його важливим об'єктом філологічного аналізу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гете Й. В. Вільшаний король (Erlkönig). Вибрані твори. Київ : Дніпро, 2001. 320 с.
2. Наливайко Д. С. Історія зарубіжної літератури XVIII–XIX століть. Київ : Либідь, 2005. 624 с.
3. Коптілов В. В. Теорія літератури. Київ : Вища школа, 2003. 318 с.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

4. Жирмунський В. М. Німецька література XVIII століття. 1996. 256 с.
5. Goethe J. W. Gedichte. Erbkönig. Stuttgart: Reclam, 2010. 200 s.
6. Erbkönig – текст і аналіз онлайн. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Erlk%C3%B6nig> (дата звернення: 11.03.2026).

Тетяна БОНДАР,
*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземної та української філології,
Софія БАЛАСАНЯН,
*здобувач I рівня вищої освіти,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк**

**РОЛЬ РОЗМОВНОЇ ЛЕКСИКИ У ФОРМУВАННІ ОБРАЗІВ
ПЕРСОНАЖІВ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРУ «CHARLIE AND THE
CHOCOLATE FACTORY» РОАЛЬДА ДАЛА)**

Сучасна стилістика розглядає словниковий зміст мови як багаторівневу систему, де кожна складова виконує свою функцію. Виділяють три основні рівні лексики: літературний (literary layer), нейтральний (neutral layer) та розмовний (colloquial layer) [3, с. 8–9].

Розмовний рівень – це нелітературний пласт, використання якого обмежене неофіційними ситуаціями спілкування або певними соціальними групами, який складається із жаргонізмів (jargonisms), діалектизмів (dialect words), вульгаризмів (vulgar words), загальнорозмовних слів (common colloquial words), сленгу (slang), професіоналізмів (professional words) і розмовних новоутворень (colloquial coinages) [1]. Автори використовують розмовну лексику для створення образів персонажів, надаючи їм емоційної виразності.

Дослідженнями значущості лексики розмовного рівня займалися такі мовознавці: В. Кухаренко, А. Науменко, D. Crystal, E. Semino та інші.

У нашій розвідці ми проаналізували вплив лексики розмовного рівня на сприйняття персонажів на матеріалі твору Роальда Дала «Charlie and the Chocolate Factory» («Чарлі та Шоколадна фабрика») мовою оригіналу. Вибір саме цього твору обумовлений майстерним використанням автором розмовної лексики для кращого зображення рис характеру і поведінки героїв та формування у читача чіткої позиції щодо дійових осіб.

Книга «Charlie and the Chocolate Factory» має багато персонажів,

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

тому для кращого огляду кожного з них, потрібно звернути увагу на те, як вони розмовляють та які особливі слова використовують. Важливо розуміти, що автор створює унікальний портрет кожного героя через його мовлення та культуру вчинків.

Насамперед варто звернутися до образу Чарлі та його родини, оскільки їхнє мовлення характеризується використанням різноманітної, зокрема розмовної лексики. Образ Чарлі Бакета будується на загальнорозмовних словах та діалектизмах, які підкреслюють скромність хлопчика. До прикладу, вітання «*How d'you do?...*» [2, с. 3] і вигуки подиву «*By golly, he has stuck!*» [2, с. 55] свідчать про гарне виховання. Фраза «*But how dreadful for him!*» [2, с. 113] показує доброту та стурбованість. Чарлі також вживає сленг, на кшталт «*...Or are you pulling my leg?*» [2, с. 10], але він робить це подиячому, без зухвалого підтексту.

Дідусь Джо використовує вигуки-діалектизми («*Hallelujah!*», «*Praise the Lord!*» [2, с. 39]) та професіоналізми («*...they started sending in spies to steal his secret recipes*» [2, с. 12]), які допомагають читачам уявити його як мудру людину з досвідом. Якщо ж батьки Чарлі зазвичай спілкуються, вживаючи звичайні загальнорозмовні слова, то його бабусі часто послуговуються вульгаризмами для того, щоб оцінити когось іншого: «*What a revolting woman*», «*And what a repulsive boy*» [2, с. 18]. У такий спосіб вони позначають негативних персонажів.

Інші діти, які потрапили на фабрику, суттєво відрізняються один від одного, що чітко відображається в їхній лексиці.

Мовлення Віолетти Борегард характеризується частим вживанням сленгових виразів («*All right, Mother, keep your hair on!*», «*And what a racket they kicked up, some of them*» [2, с. 24]), а також образливих слів і вульгаризмів («*Oh, to blazes with that!*» [2, с. 71], «*Oh, be quiet, mother, and let me finish!*» [2, с. 72]). З її мовлення можна зрозуміти, що вона є самовпевненою та невічливою дитиною, яка не поважає дорослих.

Августус Глуп небагатослівний, але постійно використовує загальнорозмовні слова: «*This stuff is fabulous!*», «*Gosh, I need a bucket to drink it properly!*» [2, с. 53], що робить його образ нейтральним.

Натомість мовлення Веруки Солт вирізняється використанням вульгаризмів: «*What on earth do you use whips for?*» [2, с. 65], «*Who wants a beard, for heaven's sake?*» [2, с. 68]. Постійне скиглення Веруки підкреслює її негативні риси. Дівчину зображено розпещеною, вередливою та звиклою до того, що всі її вимоги негайно виконуються.

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

Майк Тіві послуговується жаргонами («*This show's an absolute whiz-banger!*» [2, с. 25]) та діалектизмами («*Crikey!*» [2, с. 83]), що відображає його мислення, сформоване під впливом проведеного часу перед екраном.

Батьки всіх цих дітей вживають різні жаргонізми: «*He's gone off his rocker!*», «*He's balmy!*», «*He's nutty!*», «*He's screwy!*», «*He's batty!*» [2, с. 64], що демонструє їхнє упереджене ставлення до інших. Окрім цього, у мовленні батьків трапляються діалектні одиниці («*My daughter may be a bit of a frump...*» [2, с. 87], «*He's taking a heck of a long time to come across...*» [2, с. 101], «*Holy mackerel!*» [2, с. 95]), які вказують на соціальне походження та статус. Батько Веруки, містер Солт, використовує професіоналізми, які демонструють його обізнаність у промисловій сфері: «*I'm in the peanut business, you see, and I've got about a hundred women working for me over at my place, shelling peanuts for roasting and salting*» [2, с. 19].

Роальд Дал зумів створити справжній літературний феномен, вигадавши незвичайний образ Віллі Вонки, який став упізнаваним у всьому світі. Його мовлення поєднує в собі професіоналізми («*The cacao bean... which grows on the cacao tree, happens to be the thing from which all chocolate is made...*» [2, с. 51]) і сленг («*I had a hunch, you know, right from the beginning...*» [2, с. 109], «*They'll de-juice her in no time flat!*» [2, с. 77], «*I haven't the foggiest idea...*» [2, с. 105]), що формує образ ексцентричного й водночас комічного персонажа. Окрім цього, Віллі Вонка використовує і вульгарні фрази: «*Burp, you silly ass, burp, or you'll never come down again!*» [2, с. 80], «*Oh, do shut up*» [2, с. 81], «*They're drunk as lords*» [2, с. 82]. Вонка робить це не для того, щоб образити, а щоб показати своє роздратування через неслухняність дітей. Це створює образ господаря фабрики, хто не боїться висловити невдоволення. Наявність жаргонізмів («*It makes them tiddly*», «*...whooping it up*», «*We mustn't dawdle!*» [2, с. 82]) та авторських неологізмів («*Everlasting Gobstoppers!...*» [2, с. 67], «*...infested by the most dangerous beasts in the world – hornswogglers and snozzwangers and those terrible wicked whangdoodles*» [2, с. 51], «*They're Oompa-Loompas*» [2, с. 50], «*Imported direct from Loompaland*» [2, с. 51]) характеризують Віллі Вонку як генія, який любить експериментувати і є відданим своїй справі. За допомогою цих розмовних новоутворень Роальд Дал створює власну художню реальність, яка захоплює читача.

Отже, аналіз твору «*Charlie and the Chocolate Factory*» свідчить про те, що розмовний стиль мовлення відіграє вирішальну роль у створенні образів персонажів та є потужним інструментом

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

психологічного впливу на читача. Використання сленгу, жаргону, авторських неологізмів, діалектних елементів, професійної лексики та вульгаризмів дозволяє Роальду Далу створювати виразні та легко впізнавані образи персонажів. Мова кожного персонажа є маркером індивідуальності, відображаючи їхній внутрішній світ, моделі поведінки та моральні цінності. У такий спосіб мова у творі функціонує не лише як засіб комунікації, а й як ключовий стилістичний засіб формування сприйняття та ставлення читачів до персонажів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bogore Ernest. What is Colloquial Language? Comprehensive English Guide. *English Blog, Kylian*. URL: <https://www.kylian.ai/blog/en/what-is-colloquial-language> (дата звернення: 01.04.2026).
2. Dahl R. Charlie and the Chocolate Factory. URL: http://gymnasium152.edu.kh.ua/Files/downloads/Charlie_the_Chocolate_Factory.pdf (дата звернення: 02.04.2026).
3. Simpson P. *Stylistics: A Resource Book for Students*. London ; New York : Routledge, 2004. 262 p. URL: <https://uogbooks.wordpress.com/wp-content/uploads/2014/10/stylistics-a-resource-book-for-students-paul-simpson.pdf> (дата звернення: 08.04.2026).

Тетяна БОНДАР,
*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземної та української філології,
Дарина ГУЗЬ,*
*здобувач I рівня вищої освіти,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк*

**РОЛЬ ІДИОМ В ЕКСПРЕСИВНОМУ
АНГЛІЙСЬКОМУ МОВЛЕННІ**

Ідіоматичні вирази є ключовим елементом англійської мови, що надає їй образності, емоційності та природності. Ідіоми допомагають передавати думки, емоції та поняття образно й експресивно. Вони є важливою частиною мовної та культурної системи. Для носіїв такі вирази інтуїтивно зрозумілими, проте їх небуквальна семантика ускладнює їхнє сприйняття для тих, хто вивчає мову як іноземну.

У процесі вивчення англійської мови виникає питання щодо ролі ідіом у формуванні виразного мовлення та їхнього впливу на

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

ефективність комунікації.

Однією з основних функцій ідіом є надання мовленню емоційної виразності, що робить його більш яскравим і живим [2]. Наприклад, замість нейтрального вислову *I am very tired* носії мови використовують *I'm dead tired* або *I'm exhausted* [4], що передає значно сильніші емоції. Аналогічно, вираз *She was over the moon* [3] ('вона була надзвичайно щаслива'), є більш образним порівняно з простим *She was very happy*.

Ідіоми також сприяють стислому вираженню складних ситуацій або думок. Наприклад, вираз *It's a piece of cake* [4] означає, що завдання є дуже легким, а *We're in the same boat* [3] вказує на перебування людей у подібних обставинах. Такі мовні конструкції сприяють економії мовних засобів і підвищують ефективність комунікації.

Соціолінгвістична функція ідіом також є суттєвою. Використання таких виразів свідчить про високий рівень володіння мовою та наближає мовлення до рівня носія. До прикладу, фрази *Let's get the ball rolling* [3] ('давай почнемо') і *Think outside the box* [3] ('мислити нестандартно'), застосовуються як у повсякденному, так і в професійному спілкуванні.

Ідіоми широко використовуються у художній літературі та кінематографі, де вони сприяють створенню реалістичних діалогів і глибшому розкриттю характерів персонажів. До прикладу, у творах про Гаррі Поттера персонажі застосовують вираз *Keep your eyes peeled* [5], ('будь уважним'), що підкреслює напруженість ситуації. У класичній літературі часто зустрічаються вирази на кшталт: *He lost his head*, ('він втратив самоконтроль') або *She has a heart of gold* [4] ('вона дуже добра людина'), які допомагають описати емоційний стан героїв.

У сучасному розмовному мовленні ідіоми залишаються надзвичайно поширеними. До прикладу: *I'm under the weather* ('я погано почуваюся'); *Break a leg!* (побажання удачі); *Hit the books* ('сісти за навчання'); *Call it a day* ('закінчити роботу').

Окрім того, ідіоми часто застосовуються для вираження негативних або критичних емоцій: *He's a pain in the neck* ('він дуже дратує', 'надокучлива людина'); *She stabbed me in the back* ('вона зрадила мене').

Метафоричність ідіом також заслуговує на увагу, оскільки вона дозволяє створювати яскраві образи: *Time flies* ('час летить'); *The world is your oyster* ('перед тобою всі можливості'); *Burn bridge* ('остаточно зіпсувати, розірвати стосунки').

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Водночас ідіоми створюють певні труднощі для осіб, які вивчають англійську мову. Їх неможливо перекладати дослівно, а некоректне використання може призвести до непорозумінь. Наприклад, вираз *It's raining cats and dogs* означає сильний дощ, проте буквальний переклад є нелогічним [1, с. 123].

Отже, ідіоми є важливим інструментом формування виразного англійського мовлення. Вони забезпечують емоційність, образність, культурну насиченість і природність комунікації. Оволодіння ідіоматичними виразами сприяє не лише кращому розумінню носіїв мови, а й ефективнішому та впевненішому вираженню власних думок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Коваль Л. М., Чаплик О. А., Масон С. Р. Використання ідіом у сучасному англійському діловому дискурсі. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2020. Т. 30, № 3. С. 122–125. URL: https://nv.ntlu.edu.ua/Archive/2020/30_3/23.pdf (дата звернення: 06.04.2026).

2. Сокирська О., Білюк А. Функційна роль ідіом у художньому дискурсі: комунікативний та стилістичний аспекти. *Advanced Linguistics*. 2025. № 16. С. 157–163. DOI: [10.20535/2025.16.339727](https://doi.org/10.20535/2025.16.339727)

3. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/uk/dictionary/english/> (дата звернення: 06.04.2026).

4. Collins Dictionary. URL: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english> (дата звернення: 06.04.2026).

5. Rowling J. Harry Potter and the Order of the Phoenix. Arthur A. Levine Books, 2003. 896 p. URL: <https://afgjlibrary.wordpress.com/wp-content/uploads/2020/05/hp5-harry-potter-and-the-order-of-the-phoenix.pdf> (дата звернення: 06.04.2026).

Тетяна БОНДАР,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземної та української філології,

Вікторія Сільчук,

здобувач I рівня вищої освіти,

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

**МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЇ
ЛІКАРЯ З ПАЦІЄНТОМ І КОЛЕГАМИ**

Комунікація є невід’ємною складовою професійної діяльності лікаря. Вона визначає не лише якість взаємодії з пацієнтом, а й ефективність лікування загалом. У медичній практиці слово лікаря має

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

особливу вагу: воно може заспокоїти, пояснити складні процеси, сформувати довіру або, навпаки, викликати страх і нерозуміння. Саме тому мовні особливості спілкування лікаря з пацієнтами та колегами є надзвичайно важливими й потребують окремої уваги.

Спілкування лікаря з пацієнтом повинно бути максимально зрозумілим, доступним і доброзичливим. Більшість пацієнтів не мають медичної освіти, тому використання складної термінології без пояснення часто призводить до нерозуміння. Лікар повинен уміти адаптувати свою мову до рівня сприйняття пацієнта, пояснювати інформацію простою мовою, уникати перевантаження складними термінами або обов'язково пояснювати їх значення. Важливо також говорити чітко й логічно, послідовно викладаючи інформацію, щоб пацієнт міг легко зрозуміти, що саме з ним відбувається, які причини його стану і які подальші кроки необхідні для лікування [2, с. 84–85].

Особливу увагу слід приділяти поясненню діагнозу та плану лікування. Пацієнт повинен не просто почути назву захворювання, а й усвідомити, що це означає. Висловлювання лікаря на кшталт: «У вас артеріальна гіпертензія», може бути не зрозумілим пацієнту. Натомість пояснення: «У вас підвищений артеріальний тиск, тому серце працює з більшим навантаженням» є більш зрозумілим і корисним. Так само замість слова *гастрит* іноді доречно сказати «запалення слизової оболонки шлунка», а замість словосполучення *антибактеріальна терапія* – «потрібно приймати антибіотики, щоб знищити інфекцію». Такі пояснення допомагають пацієнту не лише зрозуміти свій стан, а й відчутти контроль над ситуацією [5, с. 227].

Важливість успішної комунікації полягає в тому, що пацієнт повинен правильно виконувати рекомендації лікаря. Якщо він не розуміє, як і навіщо приймати ліки, дотримуватися дієти чи режиму, ефективність лікування значно знижується. Нерозуміння іноді призводить до неправильного прийому препаратів, пропуску доз або передчасного припинення лікування, що може спричинити розвиток ускладнень або хронізацію захворювання. Тому лікарю важливо не лише пояснити, а й переконатися, що пацієнт правильно зрозумів інформацію, зокрема шляхом постановки уточнювальних запитань [3, с. 129–130].

Водночас комунікація лікаря з колегами має інший характер і регулюється іншими мовними нормами. У професійному середовищі використовується спеціалізована медична термінологія, яка забезпечує точність, лаконічність і швидкість передачі інформації. Лікарі можуть обмінюватися складними діагностичними формулюваннями, не

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

витрачаючи часу на пояснення базових понять, оскільки всі учасники комунікації мають відповідний рівень підготовки. До прикладу, вислів *гіпертонічна хвороба II стадії* є зрозумілим для медичного працівника, і містить значний обсяг інформації [1].

У нашому дослідженні ми проаналізували мовленнєву поведінку лікарів у відомих англійських серіалах, таких як *House M.D.*, *Grey's Anatomy* та *The Good Doctor*. У серіалі *House M.D.* у розмові з пацієнтом лікар пояснює стан простими словами: «*You have a problem with your liver. It's not working properly, that's why you feel tired and sick. We will treat it*». Водночас у спілкуванні з колегами звучить: «*Elevated liver enzymes, possible hepatitis. We need differential diagnosis between viral and autoimmune causes*».

Аналогічну ситуацію спостерігаємо у серіалі *Grey's Anatomy*:

Doctor: How long have you been feeling this pain?

Patient: A few days... it keeps getting worse.

Doctor: Can you describe it? Is it sharp or dull?

Patient: It's sharp. Mostly on the right side.

Doctor: Okay. We're going to run some tests to see what's causing it.

Patient: Is it something serious?

Doctor: It could be appendicitis, but we need imaging to be sure.

Patient: Do I need surgery?

Doctor: If it is appendicitis, then yes, we'll have to remove it.

Лексика цього діалогу базується на загальномедичних термінах: *pain, tests, appendicitis, imaging, surgery*. Такі слова точно описують симптоми та, можливо, діагнози, водночас залишаючись зрозумілими для пацієнта. Питання *How long have you been feeling this pain?*, *Can you describe it?*, допомагають лікарю дізнатися всю необхідну інформацію про хворого.

У серіалі *The Good Doctor* зображено типову ситуацію невідкладної допомоги.

Doctor: The patient is showing signs of internal bleeding.

Doctor 2: Blood pressure is dropping rapidly. We need to act now.

Doctor: Prep the OR and call surgery.

Doctor 2: Could it be a ruptured spleen?

Doctor: It's likely. We need imaging immediately.

Patient: What's happening to me?

Doctor: We are doing everything we can to stabilize you.

Порівняно з попереднім прикладом, у цьому діалозі використовується вузькоспеціалізована медична термінологія (*internal bleeding, blood pressure, ruptured spleen, imaging, OR*). Це допомагає

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

медичним працівникам точно і швидко передавати необхідну інформацію. Наказові конструкції (*Prep the OR, call surgery*) та модальні дієслова (*could be, it's likely*) відображають процес клінічного мислення та постановки правильного діагнозу. Натомість мова пацієнта (*What's happening to me?*) є простою й виражає стан тривожності.

У матеріалах клінічних протоколів *Mayo Clinic* та *National Health Service* теж спостерігається спрощення формулювань діагнозів для пацієнтів. До прикладу, *High blood pressure often has no symptoms* або *You may feel tired or dizzy*. Це демонструє, як складна медична інформація адаптується до рівня неспеціаліста.

На практиці лікарі іноді допускають помилки у спілкуванні, що може негативно вплинути на результат лікування. Найпоширенішими є надмірне використання складної термінології без пояснення, ігнорування запитань пацієнта, відсутність зворотного зв'язку, а також формальний або байдужий тон спілкування. У таких випадках пацієнт може відчувати розгубленість, страх або недовіру. Це, у свою чергу, знижує його мотивацію дотримуватися рекомендацій лікаря.

Ефективна комунікація є важливим фактором успішного лікування. Вона сприяє формуванню довірливих відносин між лікарем і пацієнтом, підвищує рівень поінформованості пацієнта, зменшує тривожність і допомагає людині відповідальніше ставитися до власного здоров'я. Пацієнти, які добре розуміють свій стан і мету лікування, значно частіше дотримуються рекомендацій і мають кращі результати лікування [4, с. 103–104].

Отже, мовні особливості комунікації лікаря є важливою складовою його професійної компетентності. Лікар повинен уміти пояснювати складні медичні поняття просто і доступно для пацієнта, а також ефективно використовувати професійну термінологію у спілкуванні з колегами. Отож, мова лікаря є не менш важливим інструментом, ніж його знання та досвід.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Боровик І. О., Корильчук Н. І., Творко В. М. Комунікація в медичній галузі: проблеми та підходи. *Український медичний часопис*. 2023. № 3. Т. 155. <https://doi.org/10.32471/umj.1680-3051.155.243480>
2. Комунікативні навички лікаря: підручник для студ. вищих мед. навч. закл. та фахівців практ. мед. / за заг. ред. О. С. Чабана. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Видавець Заславський О. Ю., 2021. 429 с.
3. Мирута Н. М. Особливості та роль комунікацій у закладах

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

охорони здоров'я. *International Science Journal of Management, Economics, Finance*. 2024. № 4. С. 127–137.
<https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20240304.12>.

4. Цуркан М., Ільків М., Ільків А., Цуркан І. Комунікативні тактики спілкування лікаря з різними типами пацієнтів. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини*. 2022. № 1. С. 102–105.

5. Silverman J., Kurtz S., Draper J. Skills for communicating with patients. 3rd ed. Boca Raton : CRC Press, 2016. 328 p.
<https://doi.org/10.1201/9781910227268>

Павло ВАСИЛИШИН,
здобувач I рівня вищої освіти,
Дарина МУДРИК,
доктор філософії,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

**ОСОБЛИВОСТІ ГІБРИДИЗАЦІЇ ПИСЬМОВОГО ТА УСНОГО
МОВЛЕННЯ: РОЛЬ СЛЕНГУ В ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ**

У сучасному науковому просторі лінгвістика стикається з безпрецедентним явищем – поступовим розмиванням меж між усною та письмовою формами комунікації. Стрімкий розвиток цифрових технологій, месенджерів та соціальних мереж призвів до формування специфічного інтернет-дискурсу (так званого явища «Netspeak»), де писемний текст перебрав на себе функції швидкого, спонтанного та емоційного усного діалогу [1, с. 14, 16]. Ця тенденція породжує низку актуальних проблем, які потребують комплексного переосмислення.

Ключовим інструментом такої лінгвістичної гібридизації виступає інтернет-сленг. Мережева комунікація диктує вимоги максимальної швидкості та економії мовних зусиль [2, с. 119]. Це зумовлює активне використання аббревіатур (наприклад, англомовні *LOL, FOMO, ASAP* або їх адаптовані варіанти) [3, с. 5], навмисне спрощення орфографії та фонетичне написання слів (написання «як чується»). Для компенсації нестачі невербальних засобів (міміки, жестів, інтонації) користувачі інтегрують у текст емодикони та специфічну пунктуацію. У результаті письмовий текст втрачає свою традиційну сувору нормативність і перетворюється на фіксацію живого розмовного процесу [1, с. 13–14].

Окремою проблемою в межах цього явища є масовий вплив

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

англомовного сленгу на мовну свідомість і комунікативну практику української молоді. Глобалізація цифрового середовища сприяє миттєвій асиміляції лексичних запозичень: слова на кшталт *крінж*, *вайб*, *краш*, *шеймити* міцно вкорінюються в повсякденному мовленні, стираючи кордони між віртуальним спілкуванням та реальною взаємодією [4, с. 59]. Використання такого сленгу виконує важливу соціальну функцію – воно допомагає молоді ідентифікувати свою приналежність до певної спільноти та формує відчуття солідарності [3, с. 11]. Проте це водночас створює серйозний виклик для лексикографії та кодифікації, оскільки традиційні словники не встигають фіксувати надвисоку динаміку мережевого словотвору.

Важливим аспектом гібридизації усного та писемного мовлення є її міжкультурний та білінгвальний характер, що яскраво проявляється у феномені «текстизму» (textism). У комунікації двомовних користувачів соціальних мереж інтернет-сленг та текстизм виконують тотожні функції: вони цілеспрямовано порушують чи спрощують формальну орфографію задля забезпечення максимально стислого й швидкого обміну інформацією [3, с. 440]. Окрім того, глобальна мережа діє як потужний каталізатор, який безпрецедентно прискорює еволюційні мовні процеси, роблячи лінгвістичні зсуви, створення нових слів та абревіатур значно помітними та динамічними [2, с. 118]. Відтак, використання мережевого сленгу перетворюється на багатовимірний інструмент, що слугує не лише оптимізації друкованого тексту, а й конструюванню соціальної ідентичності, культурному самовираженню та підтримці солідарності молоді в умовах цифрової взаємодії [3, с. 438].

Таким чином, змішування писемного та усного мовлення через сленгові новоутворення є не стільки «деградацією» мовних норм, як це іноді подається в консервативних підходах, скільки закономірною еволюцією мови в умовах цифровізації [2, с. 121]. Дослідження цих трансформацій дозволяє глибше зрозуміти механізми адаптації мовних систем до нових технологічних реалій суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Dudko I., Zaitseva N. Modern discourse of Internet communication: Linguistic aspect. *International Journal of Philology*. 2024. Vol. 15, No. 3. P. 9–21. <https://doi.org/10.31548/philolog/3.2024.09>
2. Nurkulova G. The Effect of Internet Slangs in the Evolution of Language. *Tafakkur Manzili*. 2024. Vol. 1. P. 118–122. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10800245>
3. Shing S. R. Textism in Digital Communication: Usage of Internet

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Slang in Social Media among Bilingual Malaysian Youths. *Journal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication*. 2025. Vol. 41, No. 1. P. 438–453. <https://doi.org/10.17576/JKMJC-2025-4101-25>

4. Жовновач Т. А., Глущенко А. В., Трубенко І. А. Вплив запозичень з англійської мови на мовну свідомість молоді. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Філологія*. 2025. № 73. С. 58–61. <https://doi.org/10.32782/2409-1154.2025.73.10>

Ірина ГАРБЕРА,

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри загального та прикладного
мовознавства і слов'янської філології,

Вероніка КРОЛЬ,

здобувач І рівня вищої освіти,
Донецький національний університет
імені Василя Стуса, м. Вінниця

**МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ ЯК СТРУКТУРНИЙ
ЕЛЕМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ЛЕКСИКИ:
ДЕФІНІЦІЇ, КЛАСИФІКАЦІЯ, СПЕЦИФІКА**

Розвиток медичної термінології є важливим аспектом історії науки, оскільки точність позначення понять визначає ефективність медичної практики та досліджень. Сучасна терміносистема має інтернаціональний характер, сформований під впливом давньогрецької та латинської мов, які стали основою медичної лексики.

Вагомий внесок у становлення медичної термінології зробила праця Гіппократа «*Coprus Hippocraticum*», у якій закладено основи наукової термінології та зафіксовано численні загальноживані терміни (*амбліопія, карцинома, герпес, парез*); важливу роль відіграли й дослідження Аристотеля, з яких походять терміни *глаукома, лейкома, ністагм і екзофтальм*. Водночас лікарі Александрійської медичної школи, зокрема Герофіл і Еразистрат, розвивали спеціалізовану термінологію, завдяки чому грецька мова протягом кількох століть виконувала функцію міжнародної мови медицини [1, с. 5].

Анатомічна термінологія є базовою складовою медицини, оскільки знання будови людського тіла є необхідним для кожного медичного працівника. Її доцільно класифікувати за системами організму, що полегшує використання. До основних тематичних груп належать: 1) частини тіла та внутрішні органи – *abdomen* (черевна

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

порожнина), *peritoneum* (очеревина); 2) тканини людського організму – *epithelium* (епітелій), *connective tissue* (сполучна тканина); 3) опорно-рухова система – *patella* (надколінник), *sternum* (грудина); 4) серцево-судинна система – *ventricle* (шлуночок), *pericardium* (перикард); 5) дихальна система – *bronchus* (бронх), *alveolus* (альвеола); 6) травна система – *pancreatic* (підшлункова); 7) ендокринна система – *pituitary* (гіпофіз), *steroid* (стероїд); 8) центральна нервова система – *axon* (аксон), *medulla oblongata* (довгастий мозок); 9) система органів чуття – *cornea* (рогівка), *sclera* (склера); 10) репродуктивна система – *fallopian tube* (маткова труба) [2, с. 66].

Клінічна термінологія є однією з найбільших підсистем медичної лексики, тісно пов'язаною з анатомічною, але ширшою за змістом, оскільки охоплює профілактику, діагностику, лікування, медичні спеціальності та установи. Клінічні терміни доцільно поділити на такі тематичні групи: 1) назви медичних закладів і відділень: *surgical department* (хірургічне відділення); 2) терміни, що позначають методи діагностики пацієнта: *blood pressure* (артеріальний тиск), *case history* (історія хвороби); 3) позначення медичних процесів: *resuscitation* (реанімація), *blood transfusion* (переливання крові); 4) назви хірургічних інструментів та обладнання: *defibrillator* (дефібрилятор); 5) терміни, що стосуються травматології: *ossification* (закостеніння), *rupture* (розрив); 6) онкологічна лексика: *lymphoma* (лімфома), *melanoma* (меланома); 7) поняття з акушерства: *foetus* (плід), *placenta* (плацента); 8) психіатричні терміни: *agoraphobia* (агорафобія), *aphasia* (афазія); 9) дієтична термінологія: *cholesterol* (холестерин), *nutrient* (поживна речовина) [2, с. 67].

Ще одна тематична група – це медичні терміни, що позначають назви хвороб. Вони класифікуються на такі підгрупи: 1) хвороби грудної клітки та органів грудної клітки: *cyanosis* (ціаноз), *pneumonia* (пневмонія); 2) хвороби черевної порожнини: *anorexia* (анорексія), *gastritis* (гастрит), *duodenum ulcer* (виразка дванадцятипалої кишки); 3) хвороби ендокринної системи: *hypoglycaemia* (гіпоглікемія), *ketoacidosis* (кетоацидоз); 4) хвороби сечовивідної системи: *nephritis* (нефрит), *pyelonephritis* (пієлонефрит); 5) шкірні та венеричні хвороби: *chlamydial lymphogranuloma* (хламідійна лімфогранульома), *syphilis* (сифіліс); 6) хвороби вух, горла, носа: *Meniere disease* (хвороба Мен'єра), *otitis media* (отит середнього вуха); 7) хвороби очей: *cataract* (катаракта), *conjunctivitis* (кон'юнктивіт); 8) нервові захворювання: *Parkinson's disease* (хвороба Паркінсона); 9) інфекційні хвороби: *measles* (кір), *tuberculosis* (туберкульоз); 10) хвороби серцево-судинної

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

системи: *atherosclerosis* (атеросклероз), *coronary heart disease* (ішемічна хвороба серця); 11) хвороби крові: *leukaemia* (лейкемія), *anemia* (анемія) [2, с. 68].

Медичні терміни можна класифікувати й за іншими критеріями, наприклад частота вживання, спосіб тлумачення (загальні та спеціалізовані), а також за галузями медицини, зокрема кардіології, педіатрії, офтальмології, травматології тощо. Однак, запропонована класифікація медичних термінів на анатомічні, клінічні та терміни назв захворювань є найбільш всеосяжною та логічно обґрунтованою. Вона не лише забезпечує системність у вивченні медичної термінології, а й створює підґрунтя для подальшої уніфікації термінів на міжнародному рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беспалова О. Я. Медична термінологія. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 61 с.
2. Заліпська І. Я. Contemporary medical terminology: the problem of the thematic classification. *Studia linguistica*. 2020. Вип. 17. С. 61–74.
3. Матвіяс О. В. Структура комплексних термінів у медичній терміносистемі англійської мови. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 31. С. 170–175. <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2023.31.30>

Ірина ГАРБЕРА,

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри загального та прикладного
мовознавства і слов'янської філології,*

Марта ТАРАН,

*здобувач I рівня вищої освіти,
Донецький національний університет
імені Василя Стуса, м. Вінниця*

**ПЛАТФОРМИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ РОБОТИ
КОПРАЙТЕРА ЯК ФАХІВЦЯ ЗІ СТВОРЕННЯ
ЕФЕКТИВНИХ ТЕКСТІВ**

У сучасному інформаційному світі професійна діяльність копірайтера невідривно пов'язана з використанням цифрових інструментів та онлайн-платформ [1; 2; 3; 4]. Жодна техніка не буде ефективною, якщо копірайтер не розуміє, що саме він рекламує. Відомі фахівці з копірайтингу наголошують: потрібно вивчити продукт глибоко – його функції, особливості, переваги над

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

конкурентами, можливі заперечення з боку клієнтів. Лише тоді можна створити текст, що викликає довіру і спонукає до вибору саме цієї пропозиції.

Можна сказати, що ефективний текст – це результат ретельного поєднання структури, знання аудиторії, щирості, простоти, глибини змісту та емоційного впливу. Найуспішніші копірайтери світу довели, що за зовнішньою легкістю тексту ховається складна, інтелектуальна і стратегічна робота. І саме вона дозволяє зробити з простих слів – інструмент впливу, продажу та перетворення.

Сучасний копірайтер мусить володіти не тільки навичками написання переконливих текстів, але й ефективно взаємодіяти з ринком послуг, організовувати власну роботу, користуватися редакторами, перевіряти якість тексту та адаптувати його до вимог замовника. З огляду на це, важливо розглянути ключові платформи та інструменти, які є найбільш потрібними в середовищі копірайтерів.

Одним з головних каналів для працевлаштування копірайтера є спеціалізовані біржі фрілансу та контенту. Такі платформи забезпечують доступ до великої кількості замовлень, що дозволяє розпочати кар'єру навіть без великого портфоліо.

Зокрема, *Freelancehunt* – одна з найпопулярніших бірж в Україні, яка спеціалізується на проєктах для фахівців різних напрямків, зокрема копірайтингу, SEO-текстів, рекламних повідомлень. Завдяки зручному інтерфейсу, рейтинговій системі та прямій комунікації між виконавцем і замовником ця платформа є ефективним інструментом у пошуку проєктів.

Іншою авторитетною платформою є *Weblancer*, що також пропонує широкий вибір завдань для авторів текстів, включаючи написання статей, комерційних пропозицій, блогів і пресрелізів.

Окремо варто згадати сайт *Plagiart*, який функціонує не як біржа, а як маркетингове агентство. Тут копірайтери можуть співпрацювати з фахівцями агентства в командному режимі, виконуючи завдання з написання текстів для бізнесу.

Основним робочим інструментом копірайтера є текстовий редактор. Серед безкоштовних і функціональних рішень найчастіше використовуються *LibreOffice Writer* та *OpenOffice Writer*. Вони підтримують роботу з форматами документів, таблицями, стилями оформлення та є сумісними з іншими офісними програмами. Такі редактори дозволяють зосередитися на змісті тексту без необхідності постійно користуватися платними аналогами.

Іншим зручним варіантом є *Google Docs*, який забезпечує доступ до документів із будь-якого пристрою, зберігає історію

VII Всеукраїнська науково-практична конференція «СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

редагувань і дозволяє працювати над текстом спільно з іншими учасниками.

Якість тексту – ключовий аспект у роботі копірайтера. Для її забезпечення активно застосовуються спеціальні сервіси корекції. Одним з найкращих для української мови є OnlineCorrector (рис. 1), який інтегрується з Google Docs і допомагає виявляти орфографічні, граматичні та стилістичні помилки. Усі зроблені виправлення можна підсвітити спеціальним кольором, а ймовірні помилки, які потребують уваги людини-коректора, буде виділено.

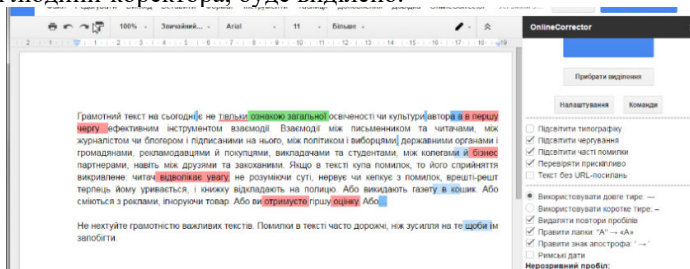

Рис. 1

Для англійських текстів найпопулярнішим є сервіс *Grammarly* – платформа на основі штучного інтелекту, що пропонує рекомендації щодо структури речень, пунктуації, лексики та стилю.

Також варто згадати *LanguageTool* (рис. 2), що підтримує понад 30 мов та надає вичерпні поради щодо удосконалення тексту, включаючи уникнення тавтологій і мовних кліше.

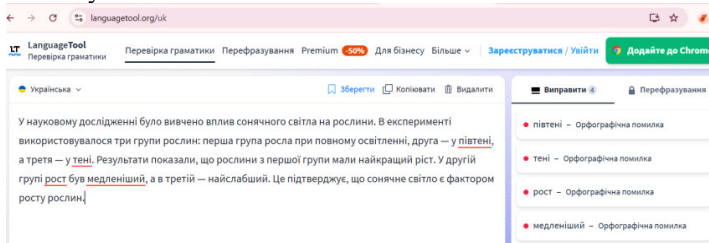

Рис. 2

Для глибшого аналізу написаного матеріалу копірайтери використовують сервіси статистики тексту. Наприклад, *WordCounter.net* (рис. 3) надає точні дані про кількість слів, символів, середню довжину речень, час читання та частотність слів. Це дозволяє підлаштувати текст під технічні вимоги, наприклад, для SEO або

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

рекламних стандартів.

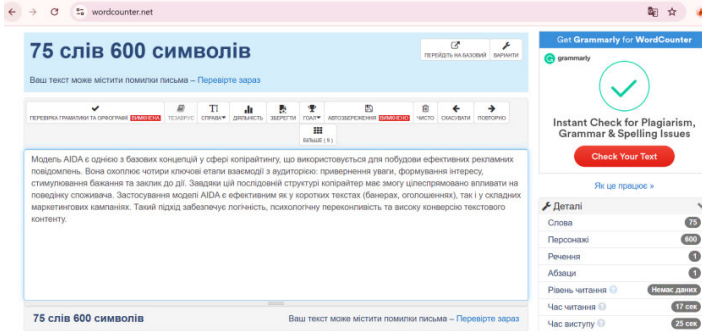

Рис. 3

Узагальнюючи, можна сказати, що копірайтинг – це міждисциплінарна професія, яка поєднує творчість, стратегію й аналіз. Вона має велике значення в сучасній економіці, особливо в умовах інформаційного перенасичення, де якісний текст здатний визначати успіх продукту чи бренду. Формування професійного копірайтера вимагає системного навчання, практики та постійного вдосконалення, що робить цю сферу перспективною й актуальною на сучасному ринку праці. Використання цих платформ дозволяє копірайтеру не лише підвищити продуктивність, а й створювати більш привабливий, унікальний і цілеспрямований контент. Таким чином, правильний вибір і поєднання інструментів є запорукою успішної роботи копірайтера як фахівця зі створення ефективних текстів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Dalistategies. 14 інструментів для копірайтера. Івано-Франківськ, 2024. URL: <https://dalistategies.com/ua/14-instrumentiv-dlya-kopirajtera/> (дата звернення: 06.04.2026).
2. Plagiart. Біржі копірайтингу: огляд та поради. Львів, 2023. URL: <https://plagiart.com/birzhi-kopiraytynhu/> (дата звернення: 06.04.2026).
3. The Instapreneurs. 12 інструментів для копірайтера. Київ, 2024. URL: <https://www.theinstapreneurs.com.ua/blog-posts/12-tools-for-writing> (дата звернення: 06.04.2026).
4. Yakzarobyty. Найкращі біржі та сайти для копірайтерів. Київ, 2024. URL: <https://yakzarobyty.com/naykrashchi-birzhi-ta-sayty-dlya-kopirayteriv/> (дата звернення: 06.04.2026).

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Вячеслав ЗАМАШНЮК,
здобувач I рівня вищої освіти,
Дарина МУДРИК,
доктор філософії,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне

СЛЕНГ ЯК СКЛАДОВА РОЗМОВНОЇ МОВИ

Метою дослідження є аналіз особливостей сучасного молодіжного сленгу та його ролі у формуванні розмовної мови.

Сучасна молодь нерідко використовує сленг як частину у повсякденному мовленні. З часом сленгова лексика змінюється, адаптується під реалії сьогодення.

Кожен дослідник дає своє трактування поняття «сленг». Наприклад, А. Загнітко визначає це поняття як «жаргон, що використовується у відкритих соціальних групах для демонстрації належності до групи; слова та вислови в англійській усній мові, які вживають люди певних вікових, професійних, соціальних прошарків» [1, с. 713].

Існує кілька причин виникнення сленгу, серед яких потреба в експресивному описі емоцій, розвиток цифрової культури, поширення соціальних мереж *TikTok* та *Instagram* тощо. Сучасний сленг досить добре охарактеризувала у своїй книзі Dr. Rincy Saji. «In today's world, it's Gen Z (born 1996–2012) and Gen Alpha (born 2013–) who are taking language to a whole new level, blending creativity, digital culture, and instant communication into a constantly evolving lexicon. Perhaps one of the most significant changes in language from Gen Z and Gen Alpha is their preference for words that are shorter, more impactful, and easier to communicate in the fast-moving digital world» [4, с. 15].

Сленг умовно поділяють на типи:

Абревіатури. Виникли для економії символів у чатах соцмереж. Серед них є такі, як *rofl* (Rolling On Floor Laughing), *irl* (In real life), *OMG* (Oh, my God), *Hiya!* (how are you?), *Іукук* (if you know, you know), *ASAP* (As Soon As Possible) тощо [3, с. 65].

Скорочення. З'явилися для усічення довгих слів, сучасна молодь вважає, що через довгі слова втрачається багато часу, який можна витратити з користю. Серед них можна відмітити такі, як *tea* (Tea gossip), *rizz* (charisma), *delulu* (delusional), *sus* (suspicious). Іноді такі скорочення доходять до того, що залишається лише одна буква, як

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

наприклад *w* (win), *l* (loser).

Багатозначні слова. Деякі сленгові слова можуть мати кілька значень. Наприклад, *fam* – це твоя сім'я, але разом з тим це слово може позначати групу людей, які є близькими друзями або ті, з ким ви маєте особливий зв'язок. Це одним таким словом є *sis*. Його можна використати для того, щоб сказати *sister*, або для привітання з другом.

Ще цікавими є деякі сленгові вирази, в яких використовуються імена людей. *Taking the Mickey* означає насміхатись над кимось, сильно дражнити. Спочатку вираз *taking the Mickey* був трохи довшим: *to take the Mickey Bliss*. Ніхто вже не знає, ким був *Mickey Bliss*, а можливо його ніколи і не існувало. Найголовніше в цьому вислові те, що воно римується з британським словом *seca* [2, с. 110].

Ще один вираз з іменем *Bob's your uncle* означає, що певну роботу вдалося зробити без великих зусиль. Прем'єр-міністр Роберт Сесіл у 1886 році призначив свого племінника на впливову посаду. Інші міністри тоді говорили *that man only got that job because Bob's his uncle!*. Хоча цей вираз був вигаданий досить давно, він досі має популярність серед молоді [2, с. 107].

Чимало сленгових одиниць, зокрема *lunch*, *OK*, *of course* та інші, з часом увійшли до складу загальноновживаної лексики. Тому можна припустити, що в майбутньому такі сучасні сленгові слова, як *sis*, *sus*, *Niya!*, *rofl*, також можуть закріпитися у повсякденному мовленні та стати частиною літературної мови.

Отже, сучасний сленг є динамічним мовним явищем, що відображає соціальні, культурні та технологічні зміни суспільства. Його функціями є спрощення комунікації, вираження ідентичності та належності до певної соціальної групи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Загнітко А. Сучасний лінгвістичний словник. Вінниця : ТВОРИ, 2020. 920 с. ISBN 978-966-649-523-5
2. Колпакова Є. С., Гнедкова О. Г. Особливості класифікацій слів-реалій. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Сер. Філологія. Журналістика*. 2024. № 6. Т. 35 (74). Ч. 1. С. 107–114. DOI: <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.6/18>
3. Сунько Н. О., Швед В. Б. Особливості відтворення сленгу українською мовою. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Сер. Філологія. Журналістика*. 2025. № 2. Т. 36 (75). С. 64–70. DOI: <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.2.2/10>
4. Saji R. *Let's Talk Slang: A Glossary of Gen Z & Alpha Words*. Notion Press, 2025. 166 p. eISBN 979-8-89699-788-7

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Наталія КИСЕЛЮК,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземної та української філології,
Тетяна МИРОНЕЦЬ, Любов ЯРЕМКО,
здобувачі I рівня вищої освіти,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

**СПОСОБИ УТВОРЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ
В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ**

Фразеологія як розділ мовознавства та сукупність стійких висловів виникла внаслідок тривалого історичного розвитку мови. Вона завжди була джерелом вивчення не тільки мови народу, але й культури. За визначенням Г. Савчук та І. Галатонової, фразеологізми – це цілісні стійкі поєднання слів, які мають не буквальне, а образне, часто переносне значення. Вони закріпилися у побуті людей і фольклорно пояснюють ту чи іншу подію, явище. У фразеологізмах зберігаються історія наших предків, їхні традиції, мудрість та гумор. Вони надають мові яскравого емоційного забарвлення [2]. Фразеологізм є семантично цілісним словосполученням, яке відрізняється від інших сполучень слів та речень тим, що утворюється не за загальноприйнятими граматичними правилами поєднання слів у мовленні, а має фіксовану будову з притаманним йому лексичним складом і закладеним у ньому смыслом.

Джерела походження фразеологізмів у сучасній англійській мові дуже різноманітні. Важливим джерелом є фольклор. Англійські фразеологізми з фольклору відображають культуру та традиції, часто походять з казок, легенд та повсякденного життя. Наприклад: *Kill two birds with one stone* – ‘to achieve two things by doing a single action’ [3] (вбити двох зайців одним пострілом) означає досягти двох речей однією дією; *cry wolf* – ‘to give alarm unnecessarily’ [3] (без потреби піднімати тривогу). Помітний вплив на формування фразеологізмів мала й **антична міфологія**. В англійській мові широко вживаються вирази *Sisyphean task* – ‘requiring continual and often ineffective effort’ [3] (важка, виснажлива, але марна робота), та *Achilles’ heel* – ‘a small problem or in a person or system that can result in failure’ [4] (єдине вразливе місце в людини, предмета або системи, яка загалом є міцною чи потужною).

Окрему групу становлять фразеологізми з літератури та історії, зокрема крилаті вислови видатних особистостей. Наприклад, *to cross the Rubicon* – «перейти Рубікон», що походить з історії Юлія Цезаря і

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

означає дійти до точки, з якої не може змінити рішення або курс дій [5].

Вагому частину фразеологічного фонду англійської мови становлять професійно-виробничі сталі вирази. Приміром, фраземи *measure thrice and cut once* відповідає український фразеологізм «сім раз відмір, один раз відріж» [1]. Варто ще згадати вираз *cut corners* – ‘to save money or time when doing something by not including some parts, actions, or details, so that the result is not as good as it could be’ [4] (халтурити, економити на якості).

Також важливим літературним джерелом фразеологічних одиниць є Біблія. Не тільки окремі слова, а й цілі ідіоматичні вирази потрапили в англійську мову зі сторінок Біблії. Наприклад: *The blind leading the blind* – ‘used to describe a situation where a person who knows nothing is getting advice and help from another person who knows almost nothing’ [4] (сліпий веде сліпого); *an eye for an eye* – ‘retribution in kind’ [3] (відплата тією ж монетою – «око за око»).

Отже, фразеологізми є важливою частиною мовної системи, яка відображає історичний досвід народу, його світогляд та культуру. Способи утворення фразеологізмів включають як внутрішні мовні процеси, так і вплив зовнішніх чинників, як-от повсякденного життя, фольклору, літератури, історичних подій, міфології та Біблії. Таким чином, фразеологізми збагачують мову та сприяють яскравішій та емоційнішій передачі думок, ідей, почуттів тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Левчук О. А. Особливості перекладу англійських фразеологічних одиниць із компонентом-назвою особи за родом занять засобами української мови. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Вип. 24. Т. 2. С. 128–132.

2. Савчук Г. В., Галатонова І. П. Англійські фразеологізми й особливості їх перекладу українською мовою. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2018. Т. 2. С. 145–147.

3. Merriam-Webster: America’s Most Trusted Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/> (дата звернення: 15.12.2025).

4. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/> (дата звернення: 16.12.2025).

5. Collins Dictionary. URL: <https://www.collinsdictionary.com/> (дата звернення: 16.12.2025).

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Наталія КИСЕЛЮК,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземної та української філології,

Катерина СИДНЯК

здобувач I рівня вищої освіти,

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

**СЕМАНТИЧНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ
ЛЕКСИЧНОГО ЗНАЧЕННЯ
В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ**

Впродовж історичного розвитку мови лексичне значення слова постійно трансформується, реагуючи на зміни у суспільному житті та мисленні. Семантична зміна – це процес еволюції слова внаслідок розширення, звуження або зміщення його значення. У результаті таких трансформацій слово може повністю втратити первинний сенс або ж перетворитися на багатозначну одиницю, де нові лексико-семантичні варіанти відображають актуальні потреби мовців у номінації нових реалій [2].

Однією з причин зміни значень у мові є позамовні причини, такі як нововведення в техніці, побуті, суспільстві, культурі тощо. Вони спричиняють появу нових термінів або ж створюють додаткові значення для слів [1]. Так, до прикладу, англійське слово ‘*mouse*’ – ‘миша’, згідно з тлумаченням словника **Cambridge Dictionary**, позначає тварину (*a small mammal with short fur, a pointed face, and a long tail*): ‘*The mouse looked around the room inquisitively*’ [4]. Однак з розвитком технологій це слово відтепер має ще й комп’ютерне значення ‘*маленького пристрою, який рухається рукою по плоскій поверхні, щоб маневрувати курсором або стрілкою на екрані дисплея (a small device that you move across a surface in order to move a cursor on your computer screen.)*’: ‘*You can move the cursor either by using the mouse or by using the arrow keys on the keyboard*’ [4]. Іншим прикладом є слово ‘*virus*’ – ‘вірус’ (*an extremely small piece of organic material that causes disease in humans, animals, and plants*): ‘*Evidence suggested that the AIDS virus was spreading very quickly among the heterosexual community*’ [4]. З розвитком цифрового світу воно теж набуло розширеного значення щодо комп’ютерів (*a computer program or part of a computer program that can make copies of itself and is intended to prevent the computer from working normally*): ‘*I got a virus alert when I downloaded my email*’ [4].

Важливим чинником формування нового значення слова в англійській мові є запозичення. Внаслідок торговельних, політичних,

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

культурних та наукових зв'язків між народами виникає потреба у номінації нових предметів або понять, запозичених з іншої культури [1]. Яскравим прикладом є технологічне слово 'smart' (having a clean, tidy, and stylish appearance), яке отримало значення 'розумний, електронний' (intelligent, or able to think quickly or intelligently in difficult situations) у словосполученні 'smartphone' (a mobile phone that can be used as a small computer and that connects to the internet: Many smartphone owners use their device to access GPS navigation functions) [4].

Окрім позамовних, існують також внутрішньомовні причини семантичних змін. Це зміни, які відбуваються в середині мови під впливом метафор або метонімії [1]. Наприклад, 'eye of a needle' (вухко голки) є метафорою за зовнішньою подібністю частини голки, через яку протягується нитка, та частиною людського тіла. А 'The White House' (уряд США) є прикладом метонімії, оскільки назва державної інституції замінює назву будівлі, де вона розташована [4].

До механізмів формування лексичного значення слова належить, також, сленг та професійні жаргони, які надають нові значення словам при потребі швидко назвати або описати нові дії, явища чи предмети [3]. Так, наприклад, слово 'cool' яке раніше означало 'прохолодний' (slightly cold in a pleasant way), зараз має значення 'класний' (fashionable in a way that people admire). Різницю значень можна простежити в цих двох реченнях: 'It was a lovely cool evening', 'Angie's got some cool new sunglasses' [4].

Отже, виникнення нових лексичних значень слова є механізмом адаптації мови до сучасного світу, що дозволяє мові підлаштовуватись під сучасні реалії та краще відображати та описувати їх.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Київ : Академія, 2001. 368 с.

2. Колоїз Ж. В. Семантичні неологізми : монографія. Кривий Ріг, 2007. 383 с. URL: <https://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/123456789/5570/1/Колоїз%20Ж.%20В.%20Семантичні%20неологізми.pdf> (дата звернення: 15.12.2025).

3. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.

4. Cambridge Dictionary. Smartphone. URL: <https://dictionary.cambridge.org/uk/dictionary/english/smartphone> (дата звернення: 15.12.2025).

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Юрій КІР'ЯНЧУК

здобувач I рівня вищої освіти,

Дарина МУДРИК,

доктор філософії,

старший викладач кафедри іноземних мов,

Національний університет водного

господарства та природокористування, м. Рівне

ВПЛИВ АНГЛІЦИЗМІВ НА СУЧАСНУ УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Англiцизми є невід'ємною складовою української мови. Вони тривалий час є частиною повсякденного життя, особливо в молодіжному середовищі та сферах технологій, медіа, бізнесу та інших.

Основна причина появи англiцизмів – це виникнення нових явищ і понять швидше, ніж мова встигає придумати для них власні назви. Із появою нових технологій або виникненням значущих подій, водночас запозичується й відповідний термін (наприклад, *кібервійна*). Такий спосіб запозичення є виправданим, оскільки він заповнює прогалину, а не дублює вже наявне українське слово. У сфері інформаційних технологій цей процес особливо чітко простежується через те, що більшість нових продуктів і понять спочатку з'являються англійською мовою [3, с. 125].

Глобалізація суттєво впливає на поширення англiцизмів. Англійська мова нині широко використовується в різних сферах: у науці, ІТ, бізнесі. Доцільніше вживати слово «маркетинг», ніж пояснювати український аналог, який може бути надто загальним або, навпаки, вузькоспрямованим [4, с. 501].

Додатковим чинником є зручність. Більшість англiцизмів коротші й зручніші у використанні. Наприклад, слово *бренд* і український аналог *торговельна марка*. У повсякденному мовленні перевага надається саме таким словам, оскільки вони економлять час [2, с. 58].

Значний вплив англiцизмів помітний у соціальних мережах. Саме в цих середовищах нові англiцизми виникають і поширюються найшвидше. Інтернет сприяє спрощенню та змішуванню мовних форм, а також появі сленгу через постійне спілкування користувачів [1, с. 1].

Суттєва кількість мовців вживає англiцизми автоматично, без усвідомлення доцільності їх уживання.

Ставлення до англiцизмів відрізняється залежно від віку мовців. Молодь сприймає запозичені слова як природну частину сучасної

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

комунікації, вживаючи їх навіть за наявності українських відповідників. Люди старшого покоління, навпаки, схильні уникати англіцизмів або критикувати їхнє надмірне використання, що створює додатковий мовний бар'єр між поколіннями [4, с. 508].

Однак надмірне вживання англіцизмів призводить до витіснення української лексики, частина слів перестає використовуватись. Це може становити загрозу для збереження мовної ідентичності [3, с. 129].

Також спостерігається проблема надмірного й невиправданого використання таких слів. У деяких випадках англіцизми використовують як стилістичний засіб для створення ефекту сучасності або приналежності до певної соціальної групи. Проте це ускладнює розуміння та сприяє витісненню української лексики [4, с. 507].

Варто зазначити, що з часом англіцизми починають змінюватися під українську мову. До них додаються українські закінчення, змінюється їхня вимова та утворюються нові похідні форми. Наприклад, «лайкати», «репостити», «забанити» сприймаються як звичайні українські дієслова. Крім змін на рівні окремих слів, англіцизми впливають і на граматичні конструкції. Під їхнім впливом у мовленні з'являються звороти, які раніше не були властиві українській мові, наприклад, побудова речень за англійським зразком. Цей вплив є менш помітним, ніж запозичення нових слів, але він поступово змінює те, як мовці будують висловлювання [1, с. 8].

Повністю відмовитися від англіцизмів недоцільно. Вони сприяють швидшій передачі інформації, спрощують спілкування між людьми з різних країн, оскільки значення таких слів є частково зрозумілим навіть без цілеспрямованого вивчення нових слів. Без них сучасна мова була б менш гнучкою [1, с. 10].

Для збереження мовного балансу варто розрізняти сфери, де англіцизми є необхідністю, і ті, де вони є надлишком. У деяких професійних сферах, наприклад, в авіації або морській справі, без запозичень обійтися неможливо через те, що терміни там єдині для всіх країн. Натомість у повсякденному спілкуванні та в публічних виступах варто використовувати українські слова у тих випадках, коли вони наявні.

Таким чином, англіцизми – це не проблема сама по собі. Це наслідок розвитку та процесів глобалізації. Необхідно дотримуватися свідомого мовного балансу, а не повної відмови чи надмірного запозичення.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Архипенко Л. М. Англiцизми в українській мові: причини, наслідки, перспективи запозичування. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Сер. Філологія. Журналістика*. 2021. № 5. Т. 32 (71). Ч. 1. С. 1–13. URL: https://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/27225/1/стаття_Архипенко.pdf (дата звернення: 06.04.2026).
2. Мартинова Т. І., Кукушкін В. В. Англiцизми у сучасній українській мові. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2023. Вип. 28. Ч. 1. С. 56–59. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2023.28.1.10>
3. Павелків К. Вплив англiцизмів на сучасну українську мову: сфери проникнення. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 63. № 2. С. 125–130. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/63-2-21>
4. Чорний І. В., Чорна В. Л. Англiцизми в сучасній українській мові. *Наукові перспективи*. 2024. № 7 (25). С. 499–509. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-7\(25\)-499-509](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-7(25)-499-509)

Богдана КЛІЦУК,

здобувач II рівня вищої освіти,

Науковий керівник: Наталія ШУЛЬЖУК,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри української мови та славістики,

Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

**ФУНКЦІЙНО-СТИЛЬОВЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ПАРЦЕЛЯЦІЇ
У РОМАНІ «МИКОЛЬЦЬОВЕ ЩАСТЯ» М. КИРИЛЬЧУК**

Засоби експресивного синтаксису є невід'ємним складником художнього тексту, який поєднує вигаданий світ автора та об'єктивну дійсність з метою впливу на емоції читача. Основна ознака текстів художнього стилю – образність – передбачає формування художнього світу через створення живих уявлень про людей, події чи явища за допомогою мовних одиниць різних рівнів, і синтаксичного зокрема.

Основною одиницею синтаксичного рівня мови є речення – «мінімальна комунікативна одиниця, яка оформлена за законами певної мови і є відносно завершеною одиницею спілкування і вираження думки» [6, с. 44]. А. Загнітко з-поміж ознак речення виокремлює такі, як-от: предикативність (зв'язок змісту речення з реальністю), відтворюваність (речення утворюється за усталеним

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

зразком), порядок слів, інтонаційне оформлення, членованість, смислова завершеність, структурна організованість, модальність та ін. [4].

В українському мовознавстві (праці К. Шульжука, І. Вихованця, А. Загнітка, М. Мірченка та ін.) домінуючим є підхід до вивчення речення як одиниці, що має формально-синтаксичну, семантико-синтаксичну та комунікативну організацію. Якщо формально-синтаксична зорієнтована на структурну схему речення – «синтаксичний зразок ..., за яким може бути побудоване речення» [6, с. 48], то семантико-синтаксичний «враховує взаємозв'язок формальної будови і значення синтаксичних одиниць» [6, с. 8]. Специфіка ж комунікативної організації речення полягає в тому, що «вона спрямована у сферу мовлення ..., зумовлюється мовленнєвою ситуацією і визначенням нею комунікативним завданням» [6, с. 52].

Предикативність («комплексна синтаксична категорія, що виражає співвіднесеність повідомлення з дійсністю і формує речення як комунікативну одиницю» [6, с. 44]) як основна ознака речення реалізується за допомогою категорії модальності, що об'єднує повідомлення та реальність, або ірреальність, послуговуючись спеціальними мовними засобами. На думку Т. Вавринюк, «категорія суб'єктивної модальності є «значно ширшим поняттям, одним із прийомів вираження якої є експресивні засоби» [1, с. 223].

Експресивність на синтаксичному рівні мови пов'язують зі структурами, що містять у своїй семантиці відтінки розмовного, невимушеного мовлення, а також з особливістю актуального членування фрази, її поділом на тему й рему. Виконувати експресивну функцію в конкретному тексті здатні будь-які мовно-виразові засоби, проте в мовленні, як слушно зауважує С. Єрмоленко [3], реалізуються відповідні прийоми досягнення експресивності висловлюваного – тропи і фігури.

Отже, речення-висловлення передає не лише інформацію про дійсність, а й впливає на адресата. Для реалізації комунікативної мети адресант мовлення послуговується різноманітними синтаксичними конструкціями, які підсилюють емоційний вплив на адресата, – засобами експресивного синтаксису.

В україністиці досі не існує єдиної класифікації засобів експресивного синтаксису, тому їх перелік становить відкритий ряд. Нам імпонують міркування Т. Вавринюк [1], яка до подібних синтаксичних одиниць уналежнює такі мовні явища, як звертання, вокативні, номінативні, неповні речення, ампліфікація та парцеляція.

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

Предметом нашого наукового опису стали парцельовані конструкції у романі Мирослави Кирильчук «Микольцьове щастя», у якому на прикладі життя родини Микольця, чоловіка, що мріє стати господарем на своїй землі, представлена художня інтерпретація подій ХХ століття, коли влада змінювалася ледь не щодня, що призводило до нестабільності й неможливості планувати майбутнє. Герої роману опиняються у вирі подій, намагаються влаштувати своє буття серед хаосу, страху, воєнних подій, через що перебувають у відчаї та розгубленості. Психоемоційний стан героїв авторка майстерно виписала в художніх діалогах, особливістю синтаксичної організації яких є засоби експресивного синтаксису, з-поміж яких представлена і парцеляція.

Що ж таке парцеляція? Як слушно зауважує Т. Вавринюк, це явище динамічного (експресивного) синтаксису, яке «виражається в структурно-семантичному та інтонаційному вичленуванні однієї або кількох синтагм (чи речень), що обов'язково виносяться за межі речення і розташовуються в постпозиції стосовно базового речення (бази)» [1, с. 226].

Матеріал джерельної бази засвідчує, що з-поміж парцелятивів, виявлених у романі «Микольцьове щастя», представлені як члени речення, так і предикативні конструкції.

Серед парцелятивів-членів речення найяскравішими виявилися присудки («А я дурний ходив... **доходився**» [5, с. 47]; «Добре, що він так ревно пильнував свого начальника й не вислідив, як я носив повідомлення й ходив до хлопців! **А міг же!**» [5, с. 145]; «– Мама мене заб'ють... – видушила з себе по довгій хвилі. – **Заб'ють і роздеруть на шмаття...**» [5, с. 46]), які передають динамічність мовлення героя у критичній ситуації.

Виразною ознакою ідіостилю М. Кирильчук є парцеляти-повтори, які посилюють градус емоцій в художніх діалогах та передають категоричність мовлення персонажів, як у таких прикладах: «Та то для них ворог, а їй нема дорожчого й ріднішого, ніж Ганс. **Нема... Нема Ганса...**» [5, с. 166]; «Але із собою Теклі не брав. **Не брав і не кликав**» [5, с. 148]; «– **Не знаю, дитино. Ніц не знаю.**» [5, с. 172].

Парцеляти-обставини у досліджуваному тексті акцентують увагу на тих локаціях, де розгортаються найдраматичніші події роману. Наведемо приклади: «А коли не сила вже було думати – хапала лейбика й йшла з дому. **До крижса** [5, с. 149]; «Але коли мати заставлять щось зробити чи самі зроблять, то я заповину ту дитинку у свій весільний рушник і вкину в колодязь в Андруневій

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

соснині. У колодязь...» [5, с. 47]; «Із такої розпуки сам пішки на Сибіру підеш, або й ще далі... **На той світ**» [5, с. 185].

Натрапили у тексті роману «Микольцьове щастя» і на парцеляти-предикативні частини складних конструкцій. Так, найчастотнішими серед складнопідрядних речень виявилися причинові парцеляти («Микольцьо не дуже переймався тим, що бабуня кажуть. **Бо ж ніби ніц злого в її словах нема – таке щось непевне**» [5, с. 6]; «Розумієш, якщо навіть дитина є, то вона не моя. **Бо бути такого не може!**» [5, с. 47]; «А то ще Тимка годуй, а як яка дурна за нього замуж відважиться, то й двох... **Бо, думаєш, здорова й толкова піде?**» [5, с. 34]), які не лише демонструють міркування персонажів, а й посутньо увиразнюють репліку в цілому, посилюючи її емоційність. Виразними такі парцеляти є і у складі внутрішніх монологів Микольця («А я маю зброю й мушу здібати Тимка, поки його хто другий не здібав. **Бо тоді всім нам кінець настане, ні над ким не зглянуться**» [5, с. 190]; «Треба з Тимком хутко розібратися й самому втікати з тих стрибків. **Бо на холеру воно мені здалося!**» [5, с. 192]; «Ну, прийшов синок до матері, а хтось і забив. **Бо не треба ночами ходити!**» [5, с. 196]), де вони влучно передають глибокі роздуми головного героя щодо подій, які переживають його односельці і які вносять посутні зміни у розмірене життя українських селян.

Страх Гелени, котра боїться бути обдуреною Микольцьом, через ризик згانیбитися, ставши покриткою, авторка передає за допомогою парцельованих предикативних частин складнопідрядних речень у складі діалогічного мовлення героїні: «Тебе не можуть узяти, бо... **Бо ти мені тут потрібний!**» [5, с. 43]; «Але коли мати заставлять щось зробити чи самі зроблять, то я заповину ту дитинку у свій весільний рушник і вкину в колодязь в Андруневій соснині. **Тоді що схочеш, те з тим усім і роби**» [5, с. 45].

Парцеляція предикативних частин у складі складносурядних речень представлена також переважно у діалогічних репліках героїв роману, де вона влучно імітує їх невимушене спонтанне мовлення, як у такому прикладі: «Її треба було б ціле життя шанувати від тяжкої роботи... **Але ж очиська таки zostалися Геленині...**» [5, с. 42]; «Але знаю, що було в нас із тобою. **І тепер Бог дав нам дитинку, – тихенько проговорила**» [5, с. 45]; «Напроти, сама мене кликала. **А я дурний ходив...**» [5, с. 47]. Крім того, такі парцеляти допомагають авторці передати напружену боротьбу Микольця із самим собою через складність вибору – кохання чи вигода: «Навіть не так, хоча статків

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Гаманових. А Теклі не хочу ніяк, ні шлюбно й за гроші, ні тим більше безплатно...» [5, с. 43].

Отже, у романі «Микольцьове щастя» Мирослава Кирильчук майстерно скористалася парцеляцією в художніх діалогах, де цей прийом експресивного синтаксису допомагає доволі точно відтворити невимушене розмовно-побутове мовлення персонажів, які, нерідко перебуваючи у розпачі, мусять приймати складні рішення у доволі непростих життєвих ситуаціях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вавринюк Т. Особливості функціонування парцельованих конструкцій у художньому тексті. *Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. 2016. Том 15. С. 113–124.
2. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис : підручник. Київ : Либідь, 1993. 368 с.
3. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності (стилістика та культура мови). Київ : Довіра, 1999. 431 с.
4. Загнітко А. П. Український синтаксис : теоретико-прикладний аспект. Донецьк, 2009. 137 с.
5. Кирильчук М. Микольцьове щастя. Львів : Вид-во Юлії Сливки, 2025. 388 с.
6. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови : підручник. Київ : Академія, 2004. 408 с.

Оксана КОВАЛЬЧУК,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземної та української філології,

Ірина ПОРОНЮК,

здобувач І рівня вищої освіти,

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

**ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В СУЧАСНІЙ
АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: МЕХАНІЗМИ ТА ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ**

Сучасна англійська мова перебуває у стані безперервного «лексичного вибуху». Завдяки глобалізації, цифровізації та стрімкому розвитку штучного інтелекту, щороку словниковий склад поповнюється тисячами нових одиниць. Неологізми сьогодні є не просто мовними новинками, а й чутливими індикаторами соціальних, технологічних та культурних змін. Це робить їх вивчення пріоритетним напрямком сучасної когнітивної лінгвістики,

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

соціолінгвістики та лексикології. Швидкість оновлення вокабуляру свідчить про адаптивність мовної системи до запитів постіндустріального суспільства, де інформація стає головним ресурсом.

Безумовно, динамізм сучасної англійської мови зумовлений потребою в номінації нових концептів, що виникають у сферах ІТ, екології, політики та психології. Процес неологізації не є хаотичним; він підпорядкований чітким внутрішньомовним законам та зовнішнім екстралінгвістичним чинникам. Наукова рецепція неологізмів дозволяє виокремити три ключові стратегії їх появи: фонологічну, морфологічну та інтерлінгвальну (запозичення). Окрім того, важливо враховувати когнітивний аспект: як нові слова допомагають структурувати наш досвід у світі, що швидко змінюється [1, с. 14–15].

Морфологічний спосіб є найбільш продуктивним і включає низку дериваційних механізмів:

1. Афіксація. Сучасна англійська мова демонструє високу активність суфіксів та префіксів. Наприклад, префікс «**Cyber-**» еволюціонував від технічного терміна до універсального маркера віртуального простору (*cyberstalking* – переслідування в мережі; *cyberspace*). Суфікс «**-core**» став інструментом для означення естетичних течій (*normcore* – стиль, що підкреслює звичайність; *barbiecore*; *cottagecore*). Популярний суфікс «**-ish**» сьогодні виходить за межі прикметників, додаючи відтінок приблизності до будь-якої частини мови (*hungry-ish*, *7-ish o'clock*). Варто також згадати префікс «**un-**», який у цифрову епоху отримав значення скасування дії в інтернеті (*unfriend*, *unfollow*), та префікс «**mis-**» у контексті інформаційної гігієни (*misinformation*).

2. Блендинг (Телескопія). Цей метод є лідером у медіа-дискурсі та маркетингу завдяки своїй економності та експресивності. Поєднання частин двох слів створює новий гібридний сенс, який часто сприймається як цілісний концепт. Окрім класичних «**Edutainment**» (*education + entertainment* – навчання через розваги) та «**Workation**» (*work + vacation* – робота під час відпустки), з'явилися такі одиниці, як «**Fintech**» (*financial technology*), «**Staycation**» (*stay + vacation* – відпустка вдома), «**Glamping**» (*glamorous camping*) та «**Hangry**» (*hungry + angry* – стан роздратування через голод). Блендинг дозволяє мові уникати великих за обсягом слів та описів.

3. Словоскладання (Compounding). Створення складних слів для опису нових соціальних ролей та явищ залишається стабільно продуктивним. Наприклад, «**keyboard-warrior**» (людина, що виявляє

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

агресію лише в коментарях), «**brain-drain**» (міграція інтелектуалів). Останнім часом популярними стали терміни на позначення екологічних явищ, як-от «**greenwashing**» (дезінформація про екологічність продукту) або психологічних станів – «**doomscrolling**» (безперервне читання поганих новин у стрічці).

4. Конверсія: Процес функціонального переходу без зміни морфемного складу. Сьогодні ми спостерігаємо масову «вербалізацію» іменників: «**to google**» (шукати в мережі), «**to dm**» (писати в особисті повідомлення), «**to adult**» (виконувати обов'язки дорослої людини: «I can't adult today»), або навпаки – перехід дієслова в іменник: «**a fail**» (невдача) або навіть «**an epic fail**», підкреслюючи емоційне забарвлення події.

Фонологічний спосіб полягає у створенні нових лексем шляхом оригінальних комбінацій фонем або імітації звуків. У цифрову епоху цей процес тісно переплітається з візуальним відображенням слова. Виникають нові емоційні маркери, такі як «**Meh**» (вираження байдужості, що отримало офіційне визнання у словниках) або «**Zzz**», які закріплюються у письмовій комунікації як повноцінні лексеми.

Окрему групу становлять «брендізми» (commercial coinages). Наприклад, «**Teflon**», «**Kevlar**» або «**Xerox**» – слова, що спочатку не мали етимологічного коріння, але завдяки звуковій оболонці та маркетингу стали загальними назвами. Цікавим є феномен «звукового символізму», де назви нових стартапів часто обираються за принципом милозвучності та асоціативності, що не завжди корелює з наявними мовними нормами.

У цифрову епоху акроніми трансформуються з допоміжних засобів у повноцінні лексеми, що використовуються навіть в усному мовленні. Наприклад, «**GOAT**» (Greatest of All Time – найкращий у своєму роді); «**TL;DR**» (Too Long; Didn't Read – занадто довгий текст, щоб його читати); «**BFF**» (Best Friends Forever – найкращі друзі); «**FOMO**» (Fear Of Missing Out – страх пропустити щось важливе); «**JOMO**» (Joy Of Missing Out – радість від того, що ти щось пропускаєш). Ці одиниці демонструють тенденцію до максимальної прагматизації мови, де складний концепт стискається до кількох літер.

Англійська мова активно інтегрує слова з інших мов (наприклад, японське «**Emoji**» або німецьке «**Schadenfreude**» – зловтіха), в ужиток входять терміни на кшталт датського «**Hygge**» (затишок) або корейського «**Mukbang**», що заповнюють лакуни в описі емоційного досвіду.

Паралельно відбувається **семантичний перенос**, коли старі

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

слова отримують нове життя через метафоризацію або розширення значення: «**Stream**» (потік води – трансляція даних у реальному часі); «**Viral**» (біологічний вірус – контент, що швидко поширюється); «**Cloud**» (атмосферне явище – віддалене сховище даних); «**Ghosting**» (від слова «ghost» – раптове припинення спілкування без пояснень). Такі зсуви свідчать про переосмислення фізичного світу через призму цифрових технологій.

Окрім технічних механізмів, на розвиток мови впливають ідеологічні вектори. Наприклад, тенденція до **політкоректності** та **інклюзивності** породжує цілі пласти нової лексики (гендерно-нейтральні займенники, як-от **singular «they»**). Також спостерігається процес **демократизації**, коли сленг соціальних мереж (TikTok, Reddit) миттєво потрапляє до академічних словників (наприклад, слова «**slay**», «**rizz**», «**cap**») [2, с. 306–309].

Аналіз лексико-семантичних трансформацій підтверджує, що головними тенденціями сучасної англійської мови є **демократизація** (стирання меж між сленгом та нормою) та **прагматизм** (прагнення до максимальної стислості). Морфологічні інновації, зокрема блендинг та конверсія, залишаються основними двигунами розширення лексики. Мова не просто фіксує зміни в навколишньому середовищі, а й активно формує нову цифрову та соціальну реальність, залишаючись найбільш динамічним інструментом людської комунікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Войналович Л. П., Кир'янова Т. Б. Способи утворення неологізмів в сучасній англійській мові. *Вектори розвитку науки, освіти і суспільства в умовах глобалізації* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (Ізмаїл, 28 трав. 2024 р.). Ізмаїл, 2024. С. 14–15.

2. Герман К. Способи утворення неологізмів в англійській мові та їх структура. *Актуальні проблеми науки та освіти* : зб. матеріалів XXVI підсумк. наук.-практ. конф. викладачів МДУ / за заг. ред. М. В. Трофименка. Київ : МДУ, 2024. С. 306–309. URL: <http://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/6747> (дата звернення: 08.04.2026).

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Лариса КУПЧИК,

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

Дарина МЕЛЬНИК,

*здобувач I рівня вищої освіти,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

**СИНТАКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ
НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ (НА МАТЕРІАЛІ GDPR)**

У сучасних умовах глобалізації та цифровізації суспільних відносин англомовний юридичний дискурс стає не просто засобом комунікації, а універсальним інструментом міжнародного правового регулювання, адже мова права та правничі документи «служуть мостом між абстрактними юридичними принципами та їх практичним застосуванням в повсякденному житті» [1, с. 130].

За визначенням І. Царьової, «сучасний юридичний текст осмислюється як складний знак, що виражає знання правника про дійсність і втілюється у нормативних актах у вигляді концептів, сукупність яких надає уявлення про правову картину світу» [2, с. 90]. Серед широкого спектра нормативних актів особливе місце посідає General Data Protection Regulation (GDPR, укр. Загальний регламент про захист даних) – фундаментальний документ Європейського Союзу, що був прийнятий 27 квітня 2016 року та набув чинності 25 травня 2018 року, встановивши нові стандарти приватності та захисту персональних даних шляхом уніфікації регулювання у європейському просторі.

Синтаксис нормативного документа є інструментом архітектоники права, тому вивчення синтаксичної архітектури цього документа є критично важливим, оскільки саме на рівні речення формується юридична прецизійність, яка мінімізує ризики неоднозначного тлумачення правових норм. **Метою статті** є виявлення та систематизація ключових синтаксичних параметрів, що забезпечують прагматичну спрямованість нормативного тексту GDPR.

Вивчення структури речень у GDPR дозволяє виявити закономірності, за якими юридична норма трансформується у мовну форму, що володіє регулятивною силою. У наукових розвідках [1] знаходимо особливості англомовних правничих текстів на рівні

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

синтаксису.

Характерною рисою GDPR є комплексність структури речень, передусім їхня надмірна довжина, що зумовлена прагненням законодавця інтегрувати умови, об'єкти та винятки в одну синтаксичну одиницю. Яскравим прикладом є: *Where a draft code of conduct relates to processing activities in several Member States, the supervisory authority which is competent pursuant to Article 55 shall, before approving the draft code, amendment or extension, submit it in the procedure referred to in Article 63 to the Board which shall provide an opinion on whether the draft code, amendment or extension complies with this Regulation or, in the situation referred to in paragraph 3 of this Article, provides appropriate safeguards* (стаття 40(7)).

У GDPR знаходимо також речення з періодичною структурою, коли головна інформація відкладається до кінця речення, тоді як на початку розташовуються численні обставинні звороти, як, наприклад, умовні речення: *When the personal data breach is likely to result in a high risk to the rights and freedoms of natural persons, the controller shall communicate the personal data breach to the data subject without undue delay* (стаття 34(1)).

Дистантні зв'язки, які часто відображені об'ємними уточнювальними конструкціями між підметом і присудком, є ще однією вирізняльною ознакою семантичної структури GDPR, наприклад: *If the controller has not already communicated the personal data breach to the data subject, **the supervisory authority**, having considered the likelihood of the personal data breach resulting in a high risk, **may require** it to do so or may decide that any of the conditions referred to in paragraph 3 are met* (стаття 34(4)). Тут підмет відділено від присудка описом умови та наслідку, що створює високе когнітивне навантаження, але забезпечує юридичну точність.

Синтаксис нормативного тексту базується на модальних центрах, які визначають деонтичний статус норми (обов'язок, дозвіл чи заборона). У GDPR спостерігаємо домінування модального дієслова *shall*, яке функціонує не як маркер майбутнього часу, а як синтаксичний оператор зобов'язання, наприклад: *In the cases referred to in Article 11(2), the controller **shall** not refuse to act on the request of the data subject for exercising his or her rights under Articles 15 to 22, unless the controller demonstrates that it is not in a position to identify the data subject* (стаття 12(2)). Його вживання у стверджувальних конструкціях створює ефект неминучості виконання дії.

Часто використовуваними у GDPR є сталі синтаксичні

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

конструкції, як, наприклад, *provided that*, що дозволяє вводити обмеження та будувати складні логічні ланцюжки типу ‘Дія А є обов’язковою, за умови що виконуються критерії Б та В’: *Member States may provide by law for a lower age for those purposes **provided that** such lower age is not below 13 years.*

Синтаксис нормативних документів тяжіє до пасивного стану, який виконує дві функції: 1) об’єктивація, коли акцент переноситься з виконавця на об’єкт захисту (персональні дані); і 2) універсальність, оскільки норма стає безсуб’єктною, а, отже, застосовною до будь-якого релевантного випадку. Наприклад:

*Personal data **shall be kept** in a form which permits identification of data subjects...* (стаття 5(1)(e)).

*Where the icons **are presented** electronically they shall be machine-readable* (стаття 12(7)).

Логіко-синтаксичну когезію тексту GDPR забезпечують такі специфічні сполучні засоби, як анафоричні посилання (*the said, the aforementioned, the same*) і складні прислівники (*hereby, thereof, wherein, notwithstanding*). Вони виконують роль так званого ‘синтаксичного клею’, що дозволяє уникнути повторення громіздких іменникових груп і забезпечує внутрішню цілісність документа.

Отже, синтаксис GDPR характеризується високим ступенем ієрархічності та формалізації. Використання довгих речень з дистантними зв’язками, пасивних конструкцій та специфічної системи модальності дозволяє тексту функціонувати як чіткий алгоритм. Така складність синтаксису є виправданою, оскільки вона мінімізує можливість суб’єктивного трактування правових норм.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зайцева К., Долинський Є., Копчак М. Лінгвістичний аналіз правничих текстів англomовних країн та України: методи та підходи. *Актуальні питання гуманітарних наук. Мовознавство. Літературознавство.* 2023. Вип. 66. Том 1. С. 128–136. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/66-1-21>

2. Царьова І. В. Складне синтаксичне ціле в юридичних текстах. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Сер. Філологія. Соціальні комунікації.* 2020. № 2. Т. 31(70). Ч. 1. С. 90–95. <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.2-1/16>

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

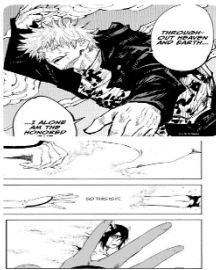
1. General Data Protection Regulation (EU) 2016/679. *Official Journal of the European Union.* 2016. L 119. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj/eng> (дата звернення: 06.04.2026).

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

ALONA LITVINCHUK,
*Candidate of Pedagogical Sciences (Ph.D.),
Associate Professor of the Department of Foreign Languages,*
LIUBOMYR SHEVCHUK,
*1st-year Bachelor's student,
National University of Water
and Environmental Engineering, Rivne*

**MANGA-INSPIRED NARRATIVE ECONOMY
AND ITS INFLUENCE ON CONTEMPORARY WRITING STYLE**

Manga, widely recognized as Japanese sequential art, is fundamentally a highly structured multimodal communication system. According to Fusanosuke (2020), who helped establish public acceptance of manga in the 1990s, the specific layout of panels, the use of text as a temporal element, and the integration of images as a spatial element create a unique rhythm and grammar [4]. The author identifies strong connections between the structure of the Japanese language and manga: specifically, the close relationship between pictures and words (which acquire symbolic qualities), highly stylized panel compositions, and the use of white space to

expand interpretive possibilities [4]. Because the medium relies primarily on a consistent visual vocabulary, such as highly conventional graphic symbols or non-narrative signs in the panel backgrounds, its verbal elements carry secondary cognitive importance [2].

However, when this multimodal system is converted into monomodal prose in English, a significant stylistic change takes place. Without the spatial anchor of physical illustrations, the written text must artificially create manga's visual rhythm and white space through purely structural means. Key to this adaptation is the commitment to narrative economy, defined as the "effective use of storytelling techniques to convey information and emotions with minimal words or details," which highlights the importance of brevity and precision, removes unnecessary details, builds tension, and draws the reader into a moment [3].

This phenomenon is most prominently codified in the *light novel*, a Japanese literary medium that bridges traditional prose and manga

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

aesthetics. To achieve the narrative economy, the author relies on paratactic minimalism – short, abrupt sentences and syntactic fragmentation. In this manga-inspired framework, single-sentence paragraphs function as textual *panel boundaries* [1]. By omitting elaborate descriptions and mental-state verbs, the text creates cognitive *blanks*, giving the reader great scope for creativity, illusions, and interpretations [1].

To fully understand the mechanics of this stylistic shift, a direct comparison between traditional literary fiction and manga-inspired prose is essential. Traditional prose in English depends on descriptive continuity and hypotactic cohesion. It uses complex subordinate clauses and detailed environmental exposition to smoothly guide the reader through a character's psychological state and surroundings. In contrast, the manga style intentionally breaks this continuity. It eliminates transitional conjunctions, dialogue tags, and mental-state verbs in favour of stark, isolated clauses. To understand this contrast, let us compare:

The beauty of it smote his heart, as he looked up out of the forsaken land, and hope returned to him. For like a shaft, clear and cold, the thought pierced him that in the end the Shadow was only a small and passing thing: there was light and high beauty for ever beyond its reach. (J.R.R. Tolkien, The Return of the King);

Something is wrong. The pieces don't fit. He moved just the right way to outpace me. That means... He knew my plan. No. Worse. He predicted it. So this entire situation, from the very beginning... Was exactly what he wanted. (Asagiri Kafka, Bungou Stray Dogs).

In the first example, Tolkien utilizes subordinate clauses and explicit psychological framing to create a continuous flow of realization. Kafka's text, however, functions through severe syntactic fragmentation and parataxis. The narrative economy is absolute; transitional bridges are replaced by heavy punctuation and abrupt sentence boundaries. The reader is forced to actively infer the kinetic pacing and psychological tension by jumping across these cognitive blanks.

Contemporary language learners frequently write using this manga-inspired style, actively translating the visual pacing of the media they consume daily into their written English. Therefore, manga and light novels can become highly effective in second-language acquisition, as they offer a flexible medium for understanding, varied interpretations, and multiple meanings, as well as the representation of cultural phenomena [5].

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

REFERENCES

1. Arora A. A study on Wolfgang Iser: The Act of Reading and Artistic Response by Readers. *International Journal of Recent Research in Social Sciences and Humanities*. 2017. Vol. 4(2). Pp. 208–212. URL: <https://www.paperpublications.org> (дата звернення: 06.04.2026).
2. Cohn N. Japanese Visual Language: The Structure of Manga / T. Johnson-Woods (Ed.). *Manga: An Anthology of Global and Cultural Perspectives*. 2010. Pp. 187–203. URL: <https://api.semanticscholar.org/CorpusID:19346589> (дата звернення: 06.04.2026).
3. Fiveable. Narrative Economy – Intro to Creative Writing. 2024. URL: <https://fiveable.me/introduction-creative-writing/key-terms/narrative-economy> (дата звернення: 06.04.2026).
4. Fusanosuke N. The Characteristics of Japanese Manga / J. Holt & T. Fukuda, Trans. *International Journal of Comic Art*. 2020. Vol. 22(2). Pp. 164–179. URL: <https://archives.pdx.edu/ds/psu/36798> (дата звернення: 06.04.2026).
5. Razali A. B. Online Manga and Anime in Promoting Language Learning and Literacy Practices. *Proceedings of the 22nd International Conference on Computers in Education*. 2014. Pp. 756–761. URL: <https://doi.org/10.58459/icce.2014.754>

Тетяна МАРТИНОВА,

старший викладач кафедри іноземних мов,

Ірина ДМИТРУК,

здобувач І рівня вищої освіти,

*Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

**THE SPECIFICS OF CONVEYING
THE AUTHOR'S STYLE IN LITERARY TRANSLATION**

Individual style is a special combination of language and expressive tools that creates an aesthetic effect and differentiates one writer's style from another. The concept of "language personality" corresponds to the concept of "idiosyncratic style." Some sources do not distinguish between the concepts of personal style and idiolect [1, p. 105].

All elements of a literary work's form serve as carriers of this style – from its compositional structure to its language forms of expression. In a broader sense, style can be viewed as a system of expressive techniques and devices characteristic of the work of a single author, a specific group of

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

writers, or even an entire literary era. An author's style can differ according to the topic, themes, or ideology. Many works of Ukrainian literature reflect various ideologies, including nationalist ideas, communism, socialism, liberalism, and others. Among well-known Ukrainian writers, the works of T. Shevchenko, I. Franko, Lesya Ukrainka, V. Vynnychenko, O. Honchar, O. Zabuzhko, and others stand out.

The study of individual writers' styles is significant in several respects:

1. for the history of the literary language – it demonstrates the role of writers in the development and establishment of the literary language;
2. for linguostylistics – it demonstrates how the possibilities of artistic style are implemented according to the author's intention;
3. for the art of the word – it reveals the aesthetic potential of linguistic devices and their use in the writer's work [2, p. 55].

If two authors are given the same task – to create a story with an identical plot, characters, and plot twists, the result will still be two completely different works. Style is shaped by worldview, mode of thinking, personal experience, and countless other factors. Thanks to this, an author is able to penetrate the reader's consciousness, influencing their emotions, beliefs and psychological state. Still, the key element of their individuality remains stylistics, which includes grammatical constructions, apt metaphors, literary devices, and original techniques for constructing phrases and sentences. It is precisely these aspects which determine the essence of an author's style.

Conveying the author's style requires a subtle balance between maintaining the accuracy of the text and creative adaptation. However, translators also face certain challenges in their work. Stylistic features of a text that are natural in one language may seem unnatural or even awkward in another; they may lose their expressive power or become difficult to read [2, p. 55–56].

The author's stylistic devices, such as phonetic alliteration, lexical ambiguity, or neologisms, cannot be directly matched in the target language. Accents, slang, dialects, and regional vocabulary also pose additional challenges. When translating everyday objects, historical references, or specific idioms, the translator must decide whether to provide explanations via footnotes or choose an approximate translation. Since the translator is act as the initial reader and interpreter of the text, there is a risk of unconsciously introducing emotions foreign to the author where the original remained restrained [3].

Therefore, an adequate rendering of style is possible only through a

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

thorough philological analysis of the original text and the translator's mastery of creative skill. The ultimate goal is to produce a translation that evokes in the reader of another language the sentiments and impressions elicited by the original in the audience.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Альошина М. Критерії та принципи визначення адекватності відтворення ідіостилю автора в перекладі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Філологія*. 2018. № 37. С. 54–57.

2. Іваницька М. Мовна особистість перекладача як об'єкт лінгвістичних досліджень. *Українське мовознавство / КНУ ім. Тараса Шевченка*. 2011. Вип. 41/1. С. 97–101.

Ірина МАСЛО,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Софія МАРЧУК,
здобувач І рівня освіти,
Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

**СТРУКТУРА СЕМАНТИЧНОГО ПОЛЯ «SPACE» В
АНГЛОМОВНОМУ АРХІТЕКТУРНОМУ ДИСКУРСІ**

На сучасному етапі розвитку архітектурної теорії поняття «space» (простір) еволюціонувало від суто фізичної категорії до складного міждисциплінарного конструкту. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю систематизації лінгвальних засобів, що описують простір не лише як тривимірний об'єм, а й як активне середовище людської життєдіяльності. Метою роботи є аналіз ієрархічної структури семантичного поля «space», виявлення його ключових мікрополів та дослідження їхньої ролі у формуванні професійної картини світу архітектора.

Семантичне поле «space» має розгалужену архітектоніку, де навколо центрального ядра групуються мікрополя, що репрезентують різні площини сприйняття архітектурного об'єкта:

1. *Геометричні та фізичні параметри (Physical Space)*. Цей рівень становить матеріально-технічний фундамент поля. Ключовим у професійному мовленні є концепт «void» (спроєкована порожнеча), що маркує не просто відсутність матерії, а форму, наділену змістом. Фізичний простір вербалізується через категорію «volume» (об'єм), обмежену поверхнями та наділену специфічними «dimensions»

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

(габаритами) [5]. Важливою є семантична ознака «enclosure» (замкненість/оболонка), що визначає ступінь ізоляції середовища. Межі об'єкта маркуються термінами «boundary» (межа) та «shell» (оболонка), тоді як вузлові точки взаємодії різних середовищ визначаються як «interface». Лінгвістичним підтвердженням матеріальності простору є вживання дієслів активної дії у сполученні з ядром поля, наприклад: «to carve space» (вирізьблювати простір) або «to fold space» (згортати простір), що вказує на його сприйняття як пластичної субстанції.

2. *Функціональна типологія (Functional Space)* розкриває простір через призму його прагматичної доцільності. Архітектурна типологія оперує лексемами «residential» (житловий), «public» (публічний) та «commercial space». Особливу роль відіграє «circulation space» (зони руху), що забезпечує логістичну зв'язність будівлі. Сучасний дискурс акцентує увагу на адаптивності, впроваджуючи концепти «open-plan» (вільне планування) та «flexible space» [4]. У дискурсі це фіксується через заперечення статичності: «non-programmed space» або «loose-fit space», що підкреслює появу зон із дифузними функціональними межами, здатних трансформуватися відповідно до потреб користувача.

3. *Когнітивно-естетичне сприйняття (Perceptual Space)*. На цьому рівні аналізується «spatial experience» – суб'єктивний досвід людини. Простір перестає бути геометричним об'єктом і стає носієм «atmosphere» (атмосфери), що формується через світло, звук та текстури. Центральним концептом виступає «sense of place» (відчуття місця), що відображає перехід від абстрактної площі до емоційно освоєного середовища [2]. Візуальні характеристики описуються через категорії «transparency» (прозорість), «depth» (глибина) та «scale» (масштаб), який визначає антропоцентричну відповідність архітектурних форм пропорціям людського тіла. Естетизація простору виражається через синестезійні епітети, такі як «tactile space» (тактильний простір) або «haptic realm», де візуальне сприйняття доповнюється відчуттям дотику [3].

4. *Соціальний та урбаністичний контекст (Social/Urban Space)*. Завершальний пласт виводить поняття простору у масштаб «urban fabric» (міської тканини) та «public realm» (суспільної сфери). Концепції «shared space» (простір спільного використання) та «defensible space» (захищений простір) підкреслюють роль архітектури у формуванні соціальної безпеки та інклюзивності [1]. Соціальний вимір поля розширюється через поняття «spatial equity» (просторова

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

справедливість), що втілюється у створенні «community hubs» – центрів згуртованості громад.

Таким чином, аналіз ієрархічної структури семантичного поля доводить, що поняття «space» в англomовному архітектурному дискурсі є відкритим і динамічним конструктом. Воно інтегрує технічні, феноменологічні та соціологічні смисли, перетворюючи архітектурний об'єкт із пасивної споруди на інтелектуальне середовище. Розуміння цієї багатопланової структури дозволяє фахівцям точніше оперувати категоріями сучасного проєктування, де простір виступає головним медіумом між людиною та навколишнім світом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гейл Я. Міста для людей / пер. з англ. О. Лютої. Київ : Основи, 2018. 212 с.
2. Norberg-Schulz C. Genius Loci: Towards a Phenomenology of Architecture. New York : Rizzoli, 1980. 213 p.
3. Pallasmaa J. The Eyes of the Skin: Architecture and the Senses. Chichester : John Wiley & Sons, 2005. 81 p.
4. Tschumi B. Architecture and Disjunction. Cambridge : MIT Press, 1996. 280 p.
5. Zevi B. Architecture as Space: How to Look at Architecture. New York : Da Capo Press, 1993. 288 p.

Владислав МАСЛО,

здобувач II рівня вищої освіти,

Науковий керівник: Ірина МАСЛО,

старший викладач кафедри іноземних мов,

Національний університет водного

господарства та природокористування, м. Рівне

**ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДИСКУРСУ
ІНСТРУКЦІЙ ДО РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ОБЛАДНАННЯ**

Сучасний етап розвитку медичної інженерії характеризується стрімкою інтеграцією високотехнологічних рішень у процес фізичної реабілітації. Це зумовлює трансформацію лінгвістичного ландшафту фахової документації, зокрема інструкцій з експлуатації, які поєднують у собі ознаки технічного та медичного дискурсів [5, с. 257]. Актуальність лексико-семантичного аналізу таких текстів продиктована необхідністю стандартизації термінології, що забезпечує адекватну комунікацію між виробником обладнання та кінцевим

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

користувачем (лікарем або пацієнтом). *Об'єктом* дослідження є лексичний склад інструкцій, а *метою* – виявлення структурно-семантичних особливостей терміносистем, що обслуговують сферу реабілітаційних технологій.

На лексико-семантичному рівні текстів інструкцій до реабілітаційного обладнання спостерігається синтез декількох гетерогенних терміносистем. Специфіка експлуатації таких пристроїв зумовлює суворі вимоги до прецизійності (точності) слововживання, оскільки семантична нечіткість у фаховій документації може призвести до хибної інтерпретації алгоритмів роботи приладу та виникнення критичних помилок [2, с. 14].

Термінологічний апарат досліджуваного дискурсу структурований за двома основними макросистемами: медичною та технічною. Медичний пласт охоплює анатоμο-фізіологічну номенклатуру, що детермінує об'єкти впливу (*проксимальний відділ, гомілковостопний суглоб*) та процесуальну термінологію, яка описує кінематику рухів і патофізіологічні стани (*абдукція, спастичність, амплітуда*). Технічний складник інтегрує назви конструктивних вузлів апаратного забезпечення (*актуатор, сервопривід*) та лексеми на позначення елементів програмного інтерфейсу (*калібрування, хмарна синхронізація*). Така термінологічна конвергенція формує наукову базу для експлуатації приладу, чітко визначаючи його «зону впливу» [4, с. 220].

Важливим інструментом уніфікації та компресії інформації в інструкціях є аббревіація. Вона охоплює діагностичні скорочення (*ЕМГ, ЕЕГ*), клініко-функціональні показники (*ROM* – амплітуда рухів, *ADL* – повсякденна активність) та технічні стандарти (*AC/DC, IP67*). Використання міжнародних аббревіатур сприяє швидкій ідентифікації параметрів у межах світового медичного стандарту [3, с. 112].

Домінування міжнародних корпорацій у сфері інновацій зумовлює інтенсивну інфільтрацію англiцизмів. Номінації режимів функціонування часто піддаються транслітерації для збереження когнітивного зв'язку з маркуванням на панелі приладу (*біофідбек, тригерний режим, стендбай*). Поряд із цим закріплюються функціональні назви пристроїв та методів, як-от *стенпер* або *слінг-система*, а також лексеми, що перейшли з технічного жаргону до категорії нормативних термінів (*інтерфейс, джойстик*) [1, с. 33].

Окрему увагу слід приділити семантичній диференціації поля «Безпека». Лексика застереження структурована за ступенем потенційної загрози: від *DANGER* (ризик летальних наслідків) та

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

WARNING (можливість травмування) до CAUTION (ризик пошкодження обладнання) [5, с. 259]. Лінгвістичний аналіз свідчить про наявність лексичних лакун при перекладі таких текстів, коли відсутність однослівних українських еквівалентів для англомовних термінів призводить до появи громіздких описових конструкцій, що дещо знижує прагматичний ефект фахового тексту.

Проведений аналіз дозволяє констатувати, що лексична система інструкцій до реабілітаційного обладнання є динамічним утворенням, заснованим на медико-технічному симбіозі. Основними тенденціями її розвитку є активне запозичення англомовних термінів, широке застосування аббревіації для стиснення фахової інформації та сувора ієрархізація семантики безпеки. Перспективним залишається розв'язання проблеми лексичних лакун в українській термографії, що сприятиме підвищенню точності перекладу та безпеці експлуатації медичного обладнання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кияк Т. Р. Запозичення та інтернаціоналізми у фахових мовах. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2006. № 27. С. 32–34.
2. Литвиненко Н. П. Сучасний український медичний дискурс : автореф. дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.01. Київ, 2010. 37 с.
3. Ніколенко А. Г. Лексикологія англійської мови – теорія і практика : навч. посіб. Вінниця : Нова Книга, 2007. 528 с.
4. Ткач А. В. Принципи організації української медичної термінології на лексико-семантичному рівні. *Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. 2015. Вип. 13. С. 218–224.
5. Шутак Л. Б. Медичний дискурс як невід'ємна частина української дискурсології. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. Філологічна*. 2014. Вип. 48. С. 256–260.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Владислав МАСЛО,
*здобувач II рівня вищої освіти,
Науковий керівник: Ірина МАСЛО,
старший викладач кафедри іноземних мов
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

**СЕМАНТИЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОНЯТТЯ
«REHABILITATION» У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ**

Еволюція мовної картини світу безпосередньо відображає зміни в соціальних, культурних та технологічних парадигмах людства. Одним із найбільш репрезентативних прикладів такої динаміки є термін **«rehabilitation»**, який пройшов шлях від вузькоспеціалізованого юридичного та медичного поняття до універсальної метафори відновлення в інформаційному суспільстві. Дослідження семантичної трансформації цього концепту дозволяє відстежити, як змінювалися уявлення про «норму», «придатність» та «статус» протягом століть [1, с. 115].

Генезис цих уявлень закладений уже в самій структурі слова. Поняття **«rehabilitation»** має глибоке латинське коріння, де префікс *re-* (повернення до попереднього стану), корінь *habilis* (здатний, придатний) та дієслово *habilitare* (наділяти здатністю) формують етимологічне ядро терміна – ідею «повернення придатності» [3].

Попри таку чітку морфологію, практичне застосування терміна змінювалося відповідно до запитів епохи. Історично першою сферою його закріплення стала юриспруденція XIV–XV століть. У середньовічному праві реабілітація виступала зовнішнім актом повернення людині її честі чи привілеїв, будучи процесом офіційного визнання особи «гідним членом суспільства» [3]. Натомість медичний аспект почав домінувати значно пізніше – у XIX–XX століттях. Бум медичного вживання припав на періоди після світових воєн, коли виникла потреба не просто в лікуванні, а в комплексному поверненні ветеранів до працездатності [4, с. 42–45]. Таким чином, медична парадигма змістила акцент із юридичного «дарування» статусу на активний процес фізичного відновлення.

Внаслідок такої тривалої еволюції сформувалося традиційне ядро значень, що сьогодні охоплює три ключові напрямки:

1. *Медична сфера* розглядається як мультидисциплінарний процес, де акцент зміщується від пасивного лікування до активної співпраці пацієнта задля функціональної незалежності.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

2. *Пенітенціарна система* виступає моделлю ресоціалізації, що включає перевиховання (*re-education*) та психологічну корекцію для запобігання рецидивам.

3. *Політико-правова сфера* фокусується на реституції прав та відновленні «доброго імені» (*restoration of reputation*) через офіційний вердикт держави [1, с. 118].

Проте в сучасному дискурсі термін «rehabilitation» зазнав ще суттєвішої деривації, остаточно вийшовши за межі антропоцентричності. В економіці він став синонімом фінансового оздоровлення та реструктуризації активів (*asset rehabilitation*), а в екології та архітектурі – семантичним інструментом відновлення екосистем (*habitat rehabilitation*) та ревіталізації міського простору (*urban rehabilitation*). Такі процеси вторинної номінації та розширення понятійного обсягу терміна є характерним для сучасної терміносистеми в умовах глобалізації [2, с. 512].

Паралельно з цим, психологічний дискурс ХХІ століття розширив поняття до подолання ментальних криз та вигорання (*burnout rehabilitation*). У масовій культурі скорочення «rehab» перетворилося на автономний концепт, що позначає не лише клінічне лікування залежностей, а й повну перебудову особистості. Крім того, сучасний контекст збагатив термін функцією евфемізації (використання «rehabilitation path» – шлях реабілітації замість «punishment» – покарання) та інструментарієм антикризового піару. В умовах поширення «культури скасування» (*cancel culture*) поняття «реабілітації репутації» (*reputation rehabilitation*) сьогодні нерозривно пов'язане з ребрендингом, де процес відновлення статусу стає частиною ідеології сталого розвитку та управління символічним капіталом [1, с. 120].

Підсумовуючи, можна стверджувати, що за останні десятиліття відбулася фундаментальна дематеріалізація поняття «rehabilitation»: фокус остаточно змістився з фізичного зцілення біологічного організму на абстрактне управління іміджем та системними процесами [1, с. 121; 2, с. 514]. Сьогодні «реабілітувати» об'єкт означає повернути йому функціональну та соціальну актуальність через комунікативні стратегії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бебих В., Рак О. Концептуальний опис та дефініції як основа моделювання структури концептосфери «REHABILITATION» в англomовній картині світу. *Актуальні питання лінгвістики та перекладознавства*. 2024. Вип. 30. С. 114–122.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

<https://doi.org/10.31891/2415-7929-2024-30-20> (дата звернення: 06.04.2026).

2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.

3. Etymonline – Online Etymology Dictionary. Онлайн-етимологічний словник. URL: <https://www.etymonline.com/ua> (дата звернення: 06.04.2026).

4. Gritzer G., Arluke A. The Making of Rehabilitation: A Political Economy of Medical Specialization, 1890–1980. Berkeley : University of California Press, 1985. 214 p.

Ірина МАСЛО,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Владислав НОВОСАД,
здобувач I рівня освіти,
Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

**ДІАХРОНІЧНИЙ АНАЛІЗ СЕМАНТИЧНОГО
РОЗШИРЕННЯ НАЗВ БУДІВЕЛЬНИХ ІНСТРУМЕНТІВ
(НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)**

Сучасна лінгвістика характеризується підвищеною увагою до трансформації професійної термінології під впливом часового чинника. Будівельна лексика, що належить до найдавніших пластів мовної системи, функціонує як динамічна «жива система»: вона не лише акумулює історичний досвід, а й швидко адаптується до процесів цифровізації та технологічної конвергенції [2, с. 45]. Класичні номінації інструментів детермінують розвиток полісемії, інтегруючись у суміжні наукові галузі та виходячи за межі свого первинного значення.

Метою роботи є ретроспективне дослідження еволюції значень назв будівельних інструментів. Дослідження спрямоване на верифікацію механізмів семантичної деривації та трансформації номінацій: від позначення конкретного знаряддя праці до формування складних метафоричних концептів у сучасній інженерії.

Діахронічний підхід дозволяє реконструювати розвиток лексеми від її етимологічних витоків до сучасних контекстів функціонування [4]. Таке вивчення допомагає виявити закономірності семантичного розширення – від сприйняття фізичного предмета до формування абстрактних логічних категорій. Зіставлення англійської

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

та української мови дає змогу виявити як ізоморфні моделі розвитку значень, так і національні особливості професійної комунікації будівельників [1; 2]. Трансформація назв знарядь у діахронічному аспекті відбувається через низку когнітивно-лінгвістичних механізмів, що забезпечує гнучкість фахової мови та її адаптацію до нових технічних контекстів.

1. Метафоризація як чинник концептуальної експансії

Метафоричне перенесення постає ключовим механізмом розширення семантики, за якого ознаки фізичного інструментарію проєктуються на абстрактні або цифрові домени:

- *Когнітивна метафора в IT-сфері*: термін «build tool» у програмуванні ототожнює процес компіляції коду зі зведенням будівлі. Лексема «scaffolding» (риштування) у педагогіці та IT набула значення системи тимчасової підтримки або автоматичної генерації базової структури проєкту [4].

- *Структурна метафора*: еволюція лексеми «framework» (каркас) від фізичної основи споруди до концептуальної моделі. В українській мові лексема «підґрунтя» (шар ґрунту під фундаментом) зазнала семантичного зсуву в домен логіки та аргументації [3]. Термін «level» (рівень) зазнав метафоричної експансії у соціологію та менеджмент для позначення ієрархічного ступеня.

2. Метонімічні зв'язки у професійному дискурсі

Метонімія базується на відношеннях суміжності між інструментом, технологічним процесом або результатом праці:

- *Інструмент – Процес*: англійське дієслово «to trowel» (працювати кельмою) вербалізує конкретну технологію фінішної обробки [4]. В українській термінології лексема «шпатель» метонімічно позначає як знаряддя, так і процес шпаклювання. Аналогічно термін «затирка» може репрезентувати ручний інструмент (тертку), суміш для швів та безпосередньо етап робіт.

- *Об'єкт – Інструмент*: специфічним прикладом є номінація «болгарка» (кутова шліфувальна машина). Це випадок етнонімічної метонімії, де назва країни-виробника повністю замістила нормативний технічний термін у розмовному професійному мовленні [2].

3. Процеси спеціалізації та генералізації значень

Динаміка інженерної галузі зумовлює постійну ревізію обсягу понять:

- *Генералізація*: поняття «jack» (домкрат) поширилося на силові роз'єми у техніці, а «wrench» (ключ) – на програмні засоби регулювання [4]. Термін «насадка» (nozzle / bit) трансформувалася у

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

загальною назвою для будь-якого змінного робочого елемента.

• *Спеціалізація та архаїзація*: впровадження інновацій витісняє традиційні номінації у вузькі ніші. Наприклад, використання «laser plummet» (лазерний центрир) замість «plumb line» (висок) призводить до того, що застаріла назва зберігається переважно для опису теоретичних принципів вертикальності [3; 4].

Дослідження виявляє спільну тенденцію до інтелектуалізації терміносистем англійської та української мов, проте стратегії адаптації суттєво відрізняються:

Англійська мова: демонструє високу інтенсивність переходу назв інструментів у домени ІТ та менеджменту («drill-down» – деталізація даних; «hammering a server» – критичне навантаження на інфраструктуру; «crowbar» – метод примусового зламу системи) [4].

Українська мова: виявляє більшу консервативність «ядра» терміносистеми (стабільність термінів «кельма», «висок»), проте активно асимілює англіцизми та демонструє випадки детермінологізації у розмовному стилі (наприклад, переносне значення лексеми «шуруп» як метафори кмітливості – «у нього мізки зашуруплені») [2; 3].

Отже, семантичне розширення назв інструментів відображає перехід від лінійного сприйняття фізичної праці до системного проєктування. Мова будівництва трансформувалася у високотехнологічну систему, де професіоналізми стають універсальним метафоричним кодом [1]. Для сучасного інженера лінгвістична компетенція (розуміння етимології, знання стандартів ISO та контекстуальна диференціація, наприклад, розрізнення фізичного «impact driver» від програмного «driver») є критичним складником фахового інструментарію, що забезпечує точність міжнародної комунікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ : Довіра, 2007. 205 с.
2. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу : монографія. Київ : Логос, 2004. 284 с.
3. Етимологічний словник української мови : у 7 т. / редкол. О.С. Мельничук (гол. ред.) та ін. Київ : Наук. думка, 1982–2012.
4. The Concise Oxford Dictionary of English Etymology / Ed. By T. F. Hoad. Oxford : Oxford University Press, 1993. 552 p.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Ірина ОЗАРЧУК,

*старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

**ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ ІНШОМОВНОГО ДИСКУРСУ:
ТРАНСФОРМАЦІЯ ТЕОРЕТИЧНОГО КОНЦЕПТУ В
ПЕДАГОГІЧНУ ПРАКТИКУ ЗВО**

Інтертекстуальність у сучасному іншомовному дискурсі постає як ключовий механізм взаємодії текстів, культурних кодів та комунікативних практик, що формують розуміння й інтерпретацію змісту у студентів. У педагогічній практиці закладів вищої освіти цей концепт набуває особливої ваги, оскільки дозволяє розглядати іншомовний текст у багатовимірному культурному, соціальному та когнітивному контекстах. Педагогічні стратегії, що інтегрують інтертекстуальність, сприяють розвитку критичного мислення, медіаграмотності, навичок аналітичного читання та міжкультурної компетентності студентів.

Сучасні дослідження демонструють, що залучення інтертекстуальних зв'язків до освітнього процесу суттєво покращує сприйняття та інтерпретацію іншомовних текстів. Зокрема, акцент на взаємодії текстів допомагає студентам «читати світ через слово», вибудовуючи глибші смислові зв'язки між власним досвідом та новою інформацією. Такий підхід активізує когнітивні процеси, пов'язані з осмисленням багаторівневих культурних референцій і дискурсивних моделей.

Педагогічна лінгвістика активно звертається до інтертекстуальності як до засобу оптимізації комунікативного середовища. Використання міжтекстових стратегій у навчальній аудиторії допомагає налагоджувати взаємодію між викладачем і студентами, створюючи умови для діалогічного, а не монологічного навчання [4]. Це підсилює залученість студентів і позитивно впливає на якість навчального діалогу в іншомовному середовищі. У лінгвістичних дослідженнях інтертекстуальність описується як сукупність когнітивних і семіотичних процесів, що забезпечують взаємодію текстів у перекладознавчих, дискурсивних та семантичних практиках. Сучасні науковці наголошують, що інтертекстуальні зв'язки проявляються у формі алузій, ремінісценцій, цитат, стилістичних перегуків, культурних кодів і трансформацій, які відтворюють діалог різних мовних систем [2]. Для іншомовної освіти

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

це означає збагачення інтерпретативних можливостей студентів і формування здатності помічати приховані смисли.

Окрему увагу останні праці приділяють цифровим і кількісним методам аналізу інтертекстуальності. Розробка моделей автоматичного виявлення міжтекстових зв'язків дозволяє глибше осмислити структуру іншомовного дискурсу й відстежувати його еволюцію [3]. У межах цифрових гуманітарних наук інтертекстуальність розглядається як системна мережа смислових перетинів, які можуть бути виміряні та візуалізовані за допомогою сучасних комп'ютерних інструментів [1]. Такі підходи відкривають нові можливості для аналізу навчальних матеріалів, адаптації текстів та формування персоналізованих освітніх траєкторій.

У педагогічній практиці закладів вищої освіти інтертекстуальність реалізується через низку інноваційних освітніх стратегій:

1. Компаративний аналіз різножанрових текстів, що допомагає розвивати навички критичного читання [2, с. 47].

2. Проектні роботи з елементами інтертексту, де студенти створюють власні мультимодальні тексти, інтегруючи посилання на інші культурні джерела [3].

3. Інтертекстуальні дискусії на заняттях, під час яких викладач вводить додаткові контексти – відео, публіцистику, інфографіку, фрагменти наукових досліджень.

4. Навчання академічного письма, що включає роботу з цитатами, перефразуванням, синтезом інформації та міжтекстовими співвіднесеннями [2, с. 47].

5. Інтеграція елементів критичного дискурс-аналізу, що допомагає студентам бачити ідеологічні та культурні зв'язки між текстами [1,3].

Загалом, трансформація теоретичного концепту інтертекстуальності у педагогічну практику ЗВО демонструє актуальність змістового діалогу між текстами та аудиторією. Інтертекстуальність стає ефективним інструментом розвитку критичного мислення та міжкультурної комунікації, що є ключовими компетентностями сучасного студента в умовах глобалізованого світу.

Таким чином, інтертекстуальність у іншомовному дискурсі сьогодні функціонує як комплексний педагогічний інструмент, що забезпечує глибинне розуміння текстів, розвиває критичну та культурну грамотність студентів, а також формує їхню здатність орієнтуватися у багатовимірному інформаційному просторі. Вона стає

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

основою сучасної методики викладання іноземних мов у ЗВО, сприяючи формуванню дискурсивної, соціокультурної та інтерпретаційної компетентностей майбутніх фахівців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Чернявська С. М., Шокуров О. В., Дяченко О. В. Інтертекстуальність у сучасній літературі: традиції і новаторство. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Сер. Філологія. Журналістика*. 2025. № 2. Т. 36 (75). С. 228–233. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.2.1/36>
2. Duan Y. Quantitative Intertextuality from the Digital Humanities Perspective. *arXiv preprint*. 2025. URL: <https://arxiv.org/abs/2510.27045> (дата звернення: 06.04.2026).
3. Xing F. Modelling Intertextuality with N-gram Embeddings. *arXiv preprint*. 2025. URL: <https://arxiv.org/abs/2509.06637> (дата звернення: 06.04.2026).
4. Yelfiza Y. Techniques of Using Intertextuality and Lecturer–Students’ Communication. *At-Talim: Jurnal Pendidikan*. 2020. Vol. 7, No. 1. P. 27–38. URL: <https://journal.tarbiyahainib.ac.id/index.php/attalim/article/download/605/360> (дата звернення: 06.04.2026).

Nataliia OSETSKA,

*Senior Lecturer, National University
of Water and Environmental Engineering, Rivne*

HETERONYMS IN THE ENGLISH LANGUAGE

There are many different words in the English language that create confusion due to their similar spellings and definition, but one of the most frustrating are heteronyms.

The reasons why English has so many confusing words are historical. Although classified as Germanic, English has inherited much of its lexicon from the Romance, Greek, and Celtic languages. More recently, it has been an extremely fast-changing language, due to its enormous number and the geographic and cultural diversity of speakers.

Heteronyms are two or more words spelled exactly the same but pronounced differently and have unrelated meanings. Take a look at each word and how it can be used in context:

- *close* (v, n) – ‘to shut, block, or stop being’; (a, n) ‘nearby’: *Please close the door behind you to avoid losing any of the heat; She came*

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

in a close second during the time trials, but it was enough to compete at the state competition;

- *content* (v, a) – ‘pleased with your situation and not hoping for change or improvement’; (n) – ‘information/material within a medium (books, websites, videos)’: *She was content with her grades since she knew she had put her best effort into them; The content of the books was supposed to follow along with the curriculum, but there were too many discrepancies, so she made up her own text;*
- *present* (n, a) – ‘a gift, or able to found at the place or occasion in question’; (v) ‘to introduce or offer something’: *She offered him a week-long marine biology camp for his birthday present this year; We would like to present this award to you in recognition of all you have done for this community.*

In many cases, these different meanings still stem from the same etymological root. The pattern of one of the words being a noun and the other a verb is consistent with most heteronyms but is not required. But other heteronyms have emerged more coincidentally, and have totally unrelated meanings. They exist because of ever-changing English language, and these words are a challenge for those who wish to learn to speak English.

James A.H. Murray credited with coining the term “heteronym” in the 19th century. Maryanne Martin, Gregory V. Jones, and Douglas L. Nelson studied the cognitive aspects of heteronyms and polyphones, examining how these words are processed and recognized. C. Penry Williams researched heteronyms in Australian English, analyzing self-reported usage and regional variations.

Heteronyms in English fall into several categories: true heteronyms (homographs which are pronounced differently and possessing distinct meanings (*wind* (n) air, (v) *twist*), grammatical function heteronyms (share identical spelling but have different pronunciation and different grammatical functions (*produce* (n) *agricultural product*; (v), *to create*), capitonyms (they change their meaning and sometimes pronunciation when capitalized, typically when a common noun becomes a proper noun (*turkey* – the bird, *Turkey* – the country), accent heteronyms (words spelled the same but pronounced differently based on stress (accent) or vowel sound changes (*object* (n) thing, (v) to disagree), and three-way heteronyms (words with one spelling but three distinct pronunciations and meanings (*bow* – knot, bend, weapon; *pate* – bald head, porcelain paste, minced food).

Comparing heteronyms to homographs, homophones, and homonyms we should admit that homographs are the words that are spelled

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

the same but differ in meaning, derivation, or pronunciation. Homophones are the words that are pronounced the same but differ in meaning, derivation, or spelling. Homonyms are the words that are pronounced the same but have different meanings. There is overlap among these categories. Heteronyms are specific types of homographs in which the different pronunciations are associated with different meanings. Many heteronyms are the result of one pronunciation being a verb and another being a noun.

To sum up, the research shows a great importance of heteronyms, stresses that their meanings can be determined based on the content of the sentence they are found within. However, the issue of heteronyms classification is still open because researchers propose new variants of it. The research findings prove that homonymy is brightly represented in the English language. It confirms a continuous language development and enrichment, strengthens the dominating status of English as a language of international communication in any domain.

REFERENCES

1. Chulanova G. V. *Lexicology in theory, practice and tests : study guide*. Sumy : Sumy State University, 2015. 241 p.
2. *English Phonetics and Phonology: A practical Course*. Cambridge : Cambridge University Press. 1977.

Наталія ОСПЧУК,

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов,*

Іван ВАСИЛЬЧУК,

*здобувач I рівня вищої освіти,
Національний університет водного*

господарства та природокористування, м. Рівне

РОЗРОБКА WEBОРІЄНТОВАНИХ СИСТЕМ ДЛЯ

ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ:

ІНТЕГРАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЙ ASP.NET MVC ТА REACT

Сучасні лінгвістичні та літературознавчі дослідження переживають етап глибокої трансформації завдяки впровадженню інформаційних технологій. На перетині гуманітарних наук і програмування стрімко розвивається нова міждисциплінарна галузь – цифрова гуманітаристика. Згідно із сучасними науковими підходами, цей напрям розглядається не лише як просте застосування цифрових технологій, а як комплексний підхід, що вчить гуманітаріїв працювати з базами даних, програмувати та розробляти схеми візуалізації знання [3, с. 168]. Важливою передумовою для успішного розвитку цифрової

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

гуманітаристики є створення масштабованих веборієнтованих систем, що здатні забезпечити ефективну обробку природної мови.

Програмне забезпечення для аналізу текстів базується на чітких алгоритмах та структурах даних, які дозволяють виконувати завдання, що раніше вимагали місяців ручної праці філологів. Розробка таких систем вимагає комплексного підходу: від базового поділу тексту на окремі елементи до глибокого семантичного аналізу. Поняття «токенізація» у цьому контексті означає процес розбиття послідовності символів на логічні блоки. Для реалізації складних обчислювальних завдань на рівні вебзастосунку необхідна надійна архітектура, де інтеграція серверної та клієнтської частин працює бездоганно і швидко.

Для побудови серверної частини (бекенду) лінгвістичних вебдодатків доцільно використовувати архітектурний патерн Model-View-Controller. Зокрема, фреймворк ASP.NET Core MVC надає потужні інструменти для створення високопродуктивних веб-API та динамічних сайтів [1]. У межах цієї архітектури «Модель» відповідає за структуру лінгвістичних даних та бізнес-логіку застосунку, «Представлення» керує відображенням інформації, а «Контролер» обробляє запити користувача та координує взаємодію між ними. Серверна частина бере на себе найважливі обчислювальні процеси: збереження масивів текстів, побудову синтаксичних дерев та взаємодію з реляційними базами даних. Суворі типізація та підтримка багатопоточності є критично важливими під час виконання складних алгоритмів синтаксичного розбору великих національних корпусів текстів.

Своєю чергою, для розробки інтерфейсу користувача (фронтенду) оптимальним вибором є бібліотека React. Згідно з офіційною документацією, React – це декларативна, ефективна та гнучка JavaScript-бібліотека для створення інтерфейсів користувача, яка дозволяє збирати складні UI з невеликих та ізольованих фрагментів коду, що називаються компонентами [2]. У контексті лінгвістичних студій це означає можливість візуалізувати складні графові структури речень або семантичні мережі в режимі реального часу. Поняття «компонентний підхід» гарантує модульність та можливість багаторазового використання програмного коду. Якщо філолог виділяє курсором певне слово у тексті, React-компонент миттєво оновлює свій стан та відображає спливаюче вікно з морфологічними характеристиками лексеми без необхідності повного перезавантаження сторінки.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Інтеграція фронтенду та бекенду здійснюється через REST API. Сервер приймає запит від клієнта, аналізує текст та повертає результат у форматі JSON, який потім легко обробляється компонентами React. Завдяки таким вебдодаткам дослідники отримують інтелектуально насичене середовище. У площині літературознавства ці системи відкривають широкі можливості для концепції далекого читання. Бекенд проводить автоматичний стилеметричний аналіз, а фронтенд буде інтерактивні діаграми. Ілюстративний приклад такого запиту може виглядати так: побудувати графік частотності вживання неологізмів у публіцистиці. Отримавши запит, система за мілісекунди опрацьовує значні обсяги тексту.

Отже, розробка спеціалізованого програмного забезпечення для потреб мовознавства та літературознавства є надзвичайно перспективним напрямом. Використання сучасного стека технологій, таких як ASP.NET Core MVC для побудови потужного та безпечного серверного ядра та React для створення інтерактивного користувацького інтерфейсу, дозволяє вивести вітчизняну цифрову гуманітаристику на новий методологічний рівень. Це забезпечує академічну спільноту гнучким інструментарієм для глибокого аналізу текстових масивів будь-якої складності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Огляд ASP.NET Core MVC. Microsoft Learn. URL: <https://learn.microsoft.com/uk-ua/aspnet/core/mvc/overview?view=aspnetcore-10.0> (дата звернення: 06.04.2026).
2. Офіційна документація React. Початок роботи. URL: <https://uk.legacy.reactjs.org/docs/getting-started.html> (дата звернення: 06.04.2026).
3. Чікарькова М. Ю. Цифрова гуманітаристика у сучасних вищих навчальних закладах: західний та вітчизняний досвіди впровадження. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2019. Вип. 23, Том 3. С. 168–172. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.3/23.166830>

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Катерина ПАТЕЙ,

здобувач II рівня вищої освіти

*Науковий керівник: **Анатолій ЗАГНІТКО,***

доктор філологічних наук, професор,

професор кафедри загального

та прикладного мовознавства

і слов'янської філології,

Донецький національний

університет імені Василя Стуса,

м. Вінниця

**ЕМОЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РЕКЛАМИ
ЯК ЧИННИК СЕМАНТИЧНОГО ВПЛИВУ НА АДРЕСАТА**

Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі соціальної реклами як інструмента формування суспільної свідомості та поведінкових моделей у сучасному медіапросторі. В умовах інтенсивного розвитку телекомунікаційних технологій реклама перестає бути лише носієм інформації, набуваючи статусу складного дискурсивного утворення, що синтезує вербальні, візуальні та просодичні компоненти впливу. Особливого значення в цьому контексті набуває емоційний компонент, який не тільки підсилює повідомлення, а й бере участь у формуванні його семантичної інтерпретації. Попри значну кількість досліджень рекламного дискурсу, питання взаємодії емоції та контексту в процесі смислотворення в соціальній рекламі залишається недостатньо висвітленим.

Мета дослідження полягає у визначенні ролі емоційних стратегій у процесі інтерпретації змісту соціальної реклами та з'ясуванні їхнього впливу на вибір значення повідомлення адресатом.

Матеріалом дослідження слугували соціальні рекламні ролики українських телеканалів (СТБ, ICTV, 1+1, НТН), що репрезентують сучасні комунікативні практики соціального впливу в телекомунікаційному просторі. Аналіз здійснювався із залученням елементів контекстуально-дискурсивного, семантичного та інтерпретаційного аналізу. Окремо враховано просодичні параметри мовлення як додаткові смислові маркери інтерпретації.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше емоційні стратегії соціальної реклами розглянуто не лише як засоби експресивності, а як чинники семантичної селекції значення в умовах полісемії. У роботі обґрунтовано тезу про синергетичний характер

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

взаємодії контексту та емоції, за якої емоційна складова частина постає механізмом звуження інтерпретаційного спектра значень і забезпечує точність комунікації.

Теоретичне значення дослідження полягає в поглибленні уявлень про природу семантики мовлення в умовах дискурсу впливу, а також у розширенні положень когнітивно-дискурсивної та прагмалінгвістичної парадигм щодо ролі емотивного компонента у процесах інтерпретації значення. Отримані результати можуть бути використані для подальшої розробки моделей аналізу усного та медіадискурсу. Практичне значення роботи мотивоване змогою застосування її результатів у сфері створення соціальної реклами, медіакомунікації та лінгвістичної експертизи. Виявлені закономірності можуть бути використані при розробці ефективних комунікативних стратегій, спрямованих на формування суспільної свідомості, а також у навчальних курсах із медіалінгвістики, дискурсології та теорії комунікації.

Соціальна реклама як різновид масової комунікації функціонує передусім як дискурс впливу, спрямований на зміну ставлення адресата до певних соціальних проблем і, відповідно, на трансформацію його поведінкових установок. На відміну від комерційної реклами, яка апелює переважно до раціональних механізмів вибору, соціальна реклама активно залучає емоційні стратегії, що впливають на підсвідомий рівень сприйняття інформації, активізуючи когнітивно-афективні механізми обробки повідомлення. У межах дослідження емоційні стратегії розглянуті як сукупність мовних і позамовних засобів, спрямованих на формування певного емоційного стану адресата з метою коригування інтерпретації повідомлення. До таких засобів належать інтонація, темп мовлення, інтенсивність, паузація, а також лексичні та стилістичні маркери експресивності. Важливим є те, що ці засоби не функціонують ізольовано, а утворюють єдину систему, яка забезпечує цілісність комунікативного впливу.

Аналіз матеріалу показує, що емоція виконує не лише експресивну, а й семантико-диференціальну функцію. Якщо контекст задає спектр можливих значень висловлювання, то емоційний складник звужує цей спектр, актуалізуючи найбільш релевантне значення. Відбувається синергетична взаємодія контексту та емоції, у результаті якої формована остаточна інтерпретація повідомлення, тому емоцію можна розглядати як своєрідний механізм селекції значень.

Особливо показовими є випадки використання багатозначних

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

або оцінно навантажених лексичних одиниць, значення яких залежить від емоційного оформлення. Так, у соціальній рекламі та сама мовна конструкція може реалізовувати різні смисли залежно від інтонаційної організації. Це підтверджує тезу про те, що семантика повідомлення формується не лише на рівні лексики, а й на рівні просодії. Так, наприклад, у соціальній рекламі, спрямованій на профілактику шкідливих звичок, використання різко негативної лексики в поєднанні з пригніченою інтонацією формує відчуття тривоги та небезпеки, що підсилює сприйняття проблеми як соціально значущої. Водночас у рекламі, орієнтованій на популяризацію позитивних моделей поведінки, аналогічні за структурою висловлювання можуть набувати протилежного значення завдяки зміні емоційного тону (підвищений темп, висхідна інтонація, експресивність), що створює ефект мотивації та залучення.

Окремої уваги заслуговує явище так званого «емоційного контексту», коли інтерпретація повідомлення визначається не лише вербальним оточенням, а й емоційним фоном комунікативної ситуації. У таких випадках навіть нейтральні або багатозначні лексичні одиниці набувають чітко визначеної конотації. Це особливо характерно для соціальної реклами, де значна частина смислу передається імпліцитно, а адресат змушений реконструювати його на основі поєднання контекстуальних і емоційних сигналів.

Встановлено, що ефективність соціальної реклами безпосередньо залежить від узгодженості контексту та емоційної стратегії. Дисбаланс між ними може призводити до хибної інтерпретації повідомлення або зниження його впливовості. Натомість гармонійне поєднання цих компонентів забезпечує точність комунікації, підвищує рівень довіри до повідомлення та сприяє формуванню бажаної поведінкової реакції. Крім того, емоційні стратегії соціальної реклами тісно пов'язані з культурним і соціальним досвідом адресата. Та сама емоційна модель може інтерпретуватися по-різному залежно від соціального контексту, що свідчить про складність і багаторівневість процесу комунікативного впливу.

У сучасних умовах розвитку цифрових технологій і штучного інтелекту проблема врахування емоційного компонента набуває особливої актуальності. Системи автоматичного аналізу тексту та мовлення дедалі частіше орієнтовані не лише на лексичне значення, а й на емоційні маркери, що підтверджує важливість дослідження синергії контексту та емоції в сучасній лінгвістиці та прикладних комунікативних практиках.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Важливим аспектом аналізу є також типологізація емоційних стратегій соціальної реклами. У процесі аналізу матеріалу виокремлено декілька основних типів таких стратегій, що реалізуються в сучасному медіадискурсі. По-перше, це стратегія емоційного шоку, яка ґрунтована на різкому контрасті між очікуваним і реальним змістом повідомлення та супроводжувана інтенсивною негативною емоційністю (страх, тривога, відраза). Її мета – максимально швидко привернення уваги адресата та формування стійкого емоційного відгуку. По-друге, стратегія емпатії, що апелює до співчуття, співпереживання і моральної відповідальності, формуючи ефект особистісної причетності до проблеми. По-третє, стратегія позитивної мотивації, яка орієнтована на створення оптимістичного емоційного тла та стимулювання бажаної поведінки через позитивні образи й асоціації. Окремо можна виділити стратегію іронії та прихованої оцінки, де значення повідомлення реалізується імпліцитно й значною мірою залежить від інтонаційного оформлення.

Кожна з цих стратегій передбачає специфічну організацію мовних і просодичних засобів, що забезпечують досягнення комунікативної мети. Водночас ефективність їх застосування визначається не лише правильним добром емоційного коду, а й його відповідністю контексту та очікуванням цільової аудиторії. У цьому зв'язку можна говорити про наявність когнітивного механізму узгодження, за якого адресат інтерпретує повідомлення на основі власного досвіду, соціальних норм і емоційних реакцій.

Додаткового аналізу потребує питання взаємозв'язку емоційних стратегій із рівнями мовної організації. На лексичному рівні емоційність реалізована через використання експресивно забарвленої лексики, метафоричних конструкцій, оцінних одиниць. На синтаксичному рівні – через інверсію, еліпсис, повтори, що підсилюють динаміку висловлювання. На просодичному рівні – через інтонацію, ритм, паузацію, які фактично виконують роль додаткового смислового маркера. Саме просодія, як показує аналіз, часто є вирішальним фактором у процесі інтерпретації повідомлення, особливо в умовах усного або аудіовізуального дискурсу. Тому доцільно розглядати соціальну рекламу як полікомпонентну систему, де семантичне значення формується в результаті взаємодії декількох рівнів – лексичного, контекстуального та емоційно-просодичного. Такий підхід корелює із сучасними когнітивно-дискурсивними моделями аналізу мови, в яких значення розглядається як динамічний

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

процес, а не як статична характеристика мовної одиниці.

Варто також зазначити, що емоційні стратегії соціальної реклами мають не лише лінгвістичний, а й етичний вимір. Надмірне використання негативної емоційності (зокрема страху чи шоку) може призводити до ефекту відторгнення або психологічного захисту з боку адресата, тоді як збалансоване поєднання емоційного впливу з раціональним аргументуванням забезпечує більш стійкий комунікативний результат. Таким чином, питання ефективності соціальної реклами тісно пов'язане з проблемою відповідального використання мовних засобів впливу.

Висновки. У результаті дослідження встановлено, що емоційні стратегії соціальної реклами виконують не лише експресивну, а й семантико-диференціувальну функцію, постаючи ключовим механізмом інтерпретації повідомлення та забезпечуючи вибір релевантного значення в межах заданого контексту. Доведено, що ефективність соціальної реклами істотно залежить від узгодженості контекстуального та емоційного компонентів, що формують цілісне смислове поле. Виявлено, що просодичні характеристики мовлення відіграють важливу роль у процесі семантичної інтерпретації, особливо в аудіовізуальних формах комунікації.

Перспективи подальших досліджень полягають у розширенні емпіричної бази аналізу, зокрема із залученням корпусних та експериментальних методів, а також у вивченні емоційних стратегій у різних типах дискурсу (політичному, медійному, художньому). Окремим напрямом може стати дослідження взаємодії емоційного та контекстуального компонентів у цифровому середовищі та системах штучного інтелекту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабич Т. В. Значення емоційності у процесі зміни семантики слова на прикладах поетичних текстів. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Сер. Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. Т. 31(70). № 4. Ч. 1. С. 1–5. DOI <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.4-1/01>.
2. Choudhury M., Gamon M., Counts S., Horvitz E. Predicting Depression via Social Media. *ICWSM*. 2013. Pp. 21–41.

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

Світлана ПОТАПЧУК,

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов,*

Ірина ВЕТРОВА,

*кандидат педагогічних наук,
доцент, професор кафедри практики
англійської мови та методики викладання,*

Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

**ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ
ТОПОНІМНОЇ ЛЕКСИКИ У ВІТЧИЗНЯНОМУ ТА
ЗАРУБІЖНОМУ МОВОЗНАВСТВІ**

Топоніміка (або топономастика як розділ ономастики) є міждисциплінарною галуззю, що поєднує мовознавство, історію та географію й займається вивченням географічних назв (топонімів) з точки зору їхнього походження, семантики, еволюції та сучасного функціонування. Вона належить до найбільш динамічно розвинених напрямів як у вітчизняній, так і в світовій лінгвістиці. Особливого значення топонімічні дослідження набули у XIX столітті, коли вони стали важливим інструментом для вивчення розвитку національних мов і культур. Українські науковці приділяли значну увагу питанням етимології топонімів і їх ролі у дослідженні історії, культури та етнографії народу (М. Максимович, О. Потебня, І. Франко). У зарубіжній науці активно досліджувалися походження топонімів (А. Доза, Д. Стюарт, А. Тейлор), підходи до їх структурної класифікації на матеріалі різних мов (В. Ташицький), а також проблеми запозичень у топоніміці (Е. Ейхлер).

В українському мовознавстві топонімну лексику розглядають як важливий елемент історичної пам'яті народу, що зберігає сліди давніх мовних станів, діалектних рис і субстратних впливів (Л. Булаховський, М. Максимович, О. Потебня). Її вивчення дає змогу відтворити мовну картину минулих епох і простежити процеси етногенезу на українських землях. Формування наукового підходу до дослідження топонімів в Україні розпочалося у XIX столітті. На початковому етапі географічні назви розглядалися етнографами та істориками як допоміжне джерело історичних відомостей. Праці М. Максимовича, П. Чубинського та В. Антоновича стали основою для систематичного збирання й аналізу топонімного матеріалу. Значний внесок у становлення теоретичних засад ономастики зробив О. Потебня, який акцентував увагу на внутрішній формі слова та етимології власних

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

назв.

У ХХ столітті сформувалася українська ономастична школа, представлена дослідженнями Л. Булаховського, Ю. Карпенка, В. Складенка, М. Худаша та інших учених. Важливе значення мали напрацювання Інституту української мови НАН України, де започатковано системне укладання словників гідронімів, ойконімів і мікротопонімів. У другій половині ХХ століття було розроблено методику структурно-словотвірного аналізу топонімів, уточнено принципи їх класифікації та впроваджено історико-етимологічний підхід (І. Железняк, Ю. Карпенко, О. Стрижак, К. Цілуйко).

Сучасний етап розвитку топонімічних досліджень відзначається поєднанням традиційних лінгвістичних підходів із геоінформаційними технологіями, соціолінгвістикою та культурною антропологією. Нині наукові розвідки українських учених вирізняються різноплановістю методів і напрямів. Зокрема, здійснюються культурно-історичні дослідження топонімів, у межах яких розглядаються питання їхнього походження, розвитку та функціонування як важливого джерела для вивчення історії й географії України (О. Купчинський, Г. Лабінська). Поряд із цим вивчаються загальні та регіональні закономірності топонімії (Л. Василюк, К. Галас, Ю. Карпенко, В. Чабаненко). Значна увага приділяється також соціолінгвістичним і політичним аспектам, зокрема аналізу конотативних значень топонімів, що відображають суспільні та культурні зміни в Україні (О. Тараненко), а також дослідженню політичної символіки топонімічних практик у міському середовищі (О. Демська).

Питання ойконімного простору української мови висвітлено в працях С. Вербича, а також у дисертації В. Котович, де його проаналізовано в ономастичному та лінгвокультурологічному аспектах. Фразеологізми з ойконімним компонентом стали об'єктом дослідження Л. Гнатюк, тоді як українські ойконіми, утворені на основі фітонімної лексики, розглядав М. Бондаренко. На матеріалі української мови також вивчалися різні аспекти топонімії, зокрема інтерпретація мовного образу України (Т. Купач), проблеми нормативного написання географічних назв (В. Пачева), а також функціонування тюркізмів у топонімному просторі України (В. Лучик). Окрім цього, здійснювалися зіставні дослідження, у межах яких аналізувалися словотвірні моделі топонімів у хорватській та українській мовах (О. Тимко-Дітко), а також національно-культурна семантика топонімної фразеології в англійській і українській мовах (Є. Томашевська, В. Хохлова).

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Як зазначає Г. Лабінська, у науковому розумінні топонімія є галуззю, що досліджує власні географічні назви, їхнє походження, значення та особливості написання [1, с. 7]. Топонім трактується як власна назва географічного об'єкта – природного чи антропогенного, – яка виконує функцію його індивідуалізації та просторового розрізнення. Топоніми відображають характеристики об'єкта крізь призму людського сприйняття, водночас фіксуючи риси матеріальної й духовної культури минулих епох. На відміну від загальних назв, вони не позначають клас предметів, а співвідносяться з конкретним, одиничним об'єктом. Водночас їхня семантика не є повністю втраченою: у більшості випадків у ній зберігаються елементи первісної мотивації, що створює підґрунтя для етимологічного аналізу.

У сучасному мовознавстві топоніміка, як галузь, що вивчає географічні назви, набуває значення важливого джерела для лінгвокультурологічних досліджень (О. Арделян, Н. Бабич, В. Кононенко, О. Левченко, О. Селіванова, Л. Скрипник). Це зумовлено тим, що топоніми акумулюють багатогранний культурний і ментальний досвід певного етносу, відображаючи особливості його образного мислення, тоді як лінгвокультурологія зосереджується на вивченні мовних і дискурсивних одиниць із культурно значущим змістом [2, с. 11]. У географічних назвах зафіксовано історичні події, природно-географічні особливості, риси традиційного способу життя та прояви національної ідентичності. Топонім виступає мовним знаком, який, з одного боку, виконує номінативну функцію – називає й ідентифікує конкретний географічний об'єкт, а з іншого – слугує носієм історичної, етнокультурної та соціальної інформації.

Отже, у системі ономастики топонімія займає особливу позицію, адже географічні назви характеризуються значною історичною стійкістю, збереженням архаїчних семантичних рис і тісною взаємодією з позамовною реальністю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лабінська Г. Топоніміка : навч. посіб. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2016. 274 с.
2. Матузкова О. П. Лінгвокультура та переклад : монографія. Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2022. 226 с.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Світлана ПОТАПЧУК,

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов,*

Марія ЛУЦІЮК,

*здобувач I рівня вищої освіти,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

**PROFESSIONAL LANGUAGE OF MANAGEMENT
IN MODERN ENGLISH**

In recent decades, organizations seeking global expansion have increasingly adopted English as a *lingua franca* to facilitate collaboration across countries. The use of a common language helps companies manage tasks distributed among employees from different linguistic backgrounds and improves communication in international business environments [1].

English serves as the universal language of business. By 2024, approximately 1.5 billion people use English worldwide, most of whom are non-native speakers. Numerous multinational corporations, such as Airbus, Nokia, and Microsoft, have adopted English as their official corporate language, highlighting the importance of acquiring it as a second language [2].

In multinational companies, English often serves as the common working language among colleagues who speak different native languages. However, this does not guarantee seamless communication. When teams span multiple countries, cultures, and time zones, misunderstandings can arise rapidly. Deadlines may become unclear, tones may be misread, and silence during meetings can be wrongly interpreted as consent.

Proficient Business English for international teams helps minimize these communication gaps and enhances coordination. A common challenge in international teams is the varying levels of English proficiency. When some members are advanced while others are intermediate, participation can become unbalanced: stronger speakers tend to dominate discussions, while less confident ones may remain silent. To achieve effective team alignment, organizations need structured, level-appropriate development programs rather than relying solely on informal practice. Business English skills improve most when training is tailored to proficiency levels and progress can be measured [3].

Knowledge of Business English can provide a significant competitive advantage in the labor market. Many international companies require their employees to be proficient in English, and candidates who can

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

communicate effectively in this language have a higher chance of securing a job and advancing their careers. Key business terms related to competitiveness include: *Competitive Advantage, Strategic Planning, Market Research, SWOT Analysis (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats), Innovation, Differentiation, Cost Leadership, Market Segmentation, Branding, Product Development, Quality Control, Customer Satisfaction, Value Proposition, Supply Chain Management, Benchmarking, Competitive Intelligence, Market Positioning, Core Competencies, Customer Relationship Management (CRM), Cost Efficiency, Sustainable Competitive Advantage, Market Expansion, Strategic Alliances, Risk Management, Marketing Strategy, Adaptability, Brand Loyalty, Competitive Analysis, Employee Training and Development, and Continuous Improvement*. Mastering this vocabulary enables professionals to discuss essential strategies and practices that contribute to achieving competitive advantages in modern business environments [4].

In the modern world, communication serves as a universal currency – it drives industries, fuels innovation, and influences economic success. Regardless of career goals, proficiency in English expands opportunities in fields like banking, law, marketing, and beyond.

Research supports this claim. Studies show that 80% of English learners believe that strong English skills are directly linked to higher earning potential, with some reporting salary increases of up to 80%. Moreover, those with advanced proficiency tend to be more satisfied with both their income and job than beginners.

Beyond professional advantages, English proficiency also enhances personal confidence and overall self-assurance, making it valuable in everyday life as well.

English will remain the key to global success and a gateway to opportunities for learners, educators, and international professionals. As the world grows more interconnected, the true strength of English lies in its adaptability and ability to convey subtle meanings.

The language evolves with its users, reflecting diverse ways of expression. This shows that mastering English is not about being flawless; rather, it is about having the confidence to communicate effectively, especially in crucial situations such as job interviews, leadership discussions, or boardroom meetings [2].

The English language mandates can transform corporate culture at multiple levels: they standardize artifacts (like presentations and portals), reshape espoused values (through English slogans), and influence basic assumptions about voice, expertise, and dissent. However, the impact varies

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

across national contexts: in high power-distance or high uncertainty-avoidance cultures, meetings may suppress participation, while in low power-distance, individualist cultures, they can encourage open discussion. Therefore, language is a culture strategy, and inclusive practices are necessary to ensure equity and effective communication [5].

English has become an essential tool in modern management, serving as a common language that facilitates communication, coordination, and collaboration across countries and cultures. Proficiency in Business English enhances team performance, minimizes misunderstandings, and supports international business operations. Moreover, knowledge of key business vocabulary and concepts provides professionals with a competitive advantage in the global job market. Mastering English not only strengthens organizational effectiveness but also fosters career growth and contributes to successful global business interactions.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Neeley T. Global Business Speaks English. *Harvard Business Review*, 2012. URL: <https://www.tsedal.com/language-global-management> (дата звернення: 20.03.2026).

2. EU Business News. English is the Language of Leadership and Global Opportunity. URL: <https://www.eubusinessnews.com/english-is-the-language-of-leadership-and-global-opportunity> (дата звернення: 22.03.2026).

3. LearnLaughSpeak. Business English for International Teams: A Practical Guide. URL: <https://learnlaughspeak.com/business-english-for-international-teams-a-practical-guide> (дата звернення: 22.03.2026).

4. Isakova, Ye. P. (2024). Business English as an international communication tool. *Academic Studies. Humanities Series*. Vol. 2. Pp. 18–23. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2024.2.3> (дата звернення: 30.03.2026).

5. Xusamiddinova Malika Mehriddinovna. The Role Of English In Global Business Communication And Corporate Culture. *International Journal of Pedagogics*. 2025. Vol. 5(10). Pp. 44–47. DOI: <https://doi.org/10.37547/ijp/Volume05Issue10-08> (дата звернення: 02.04.2026).

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Світлана ПОТАПЧУК,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов,
Артем САВЧУК,
здобувач I рівня вищої освіти,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне

**COMMUNICATION STRATEGIES
OF ENGLISH-SPEAKING CHATBOTS**

In recent years, changes have been observed in the digital environment, particularly with the rapid development of computer technologies. Special attention is drawn to the system of artificial intelligence (AI). While AI was previously perceived primarily as an element of science fiction cinema, today the field of artificial intelligence demonstrates active use in everyday communication [1]. It is already observed today that systems such as ChatGPT1 and ChatGPT5 have significant differences: while GPT 1 provided simple answers and often lost context, GPT 5 gives accurate answers and solves complex mathematical problems, codes programs or games: User: *“I bought a phone yesterday. It doesn't work.”* GPT-1: *“Try restarting the device”* (no clarification, weak context awareness). GPT-5: *“Can you clarify what exactly isn't working? Does it not turn on, or is the screen unresponsive? You might try charging it with another cable or performing a forced restart”* (asks follow-up questions and reasons about the problem).

It is considered that modern algorithms have transitioned in a short period of time from the use of limited language templates to the creation of complex texts that imitate human cognitive processes [1].

There are grounds to believe that modern English-speaking chatbots have already gone beyond the simple limits of their initial role as fast and accurate answers, like Google or automated responders to frequently asked questions. It is observed that today they are not just narrow-focused chats, but multi-purpose virtual entities that can simultaneously be nutritionists, instructors, teachers, or technical instructors. It is considered that modern popular chatbots with artificial intelligence, such as GPT, Gemini, Grok, and others, are capable of providing step-by-step instructions on complex tasks: from programming simple games, such as chess or checkers, to more complex tasks: User: *“Help me create a simple website for my candle store.”* Older models: *“Use HTML and CSS”* (too vague). Modern AI: *Choose a platform (Shopify, Wix, or WordPress). Register a domain name.*

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

Pick a template. Add products (photos, descriptions, prices). Set up payments (Stripe, PayPal). Test your website before launch (clear, actionable plan);

and maintaining long discussions without losing context: User (1): *I want to learn English.* AI: *Great! What is your current level?* User (2): *Beginner.* AI: *Okay, we will start with basic vocabulary and simple sentences.* User (3): *I only have 20 minutes a day.* AI: *No problem! I'll make a short daily plan for you.* User (4): *What should I do today?* AI: *"Since you are a beginner and only have 20 minutes, here's your plan for today: 5 minutes: learn 10 basic words; 10 minutes: practice simple sentences; 5 minutes: listen to short audio".* Linguistically, this is called anaphoric and discourse-level coherence, where later utterances depend on earlier semantic context.

From a linguistic point of view, the "long discussion" examples demonstrate several key properties of modern conversational AI discourse, especially in systems like GPT, Gemini, and Grok:

topic continuity (topic chaining). The conversation shows topic chaining, where each utterance extends the same semantic frame: *learning English → level → time constraint → daily plan.* This is known in linguistics as *thematic progression*: theme (old info) is preserved and rheme (new info) is added gradually;

pragmatic adaptation. The AI adjusts language based on inferred user needs: *beginner → simpler vocabulary; time-limited → shorter plan.* This is pragmatic inference, where meaning depends on user intent, not just syntax;

ellipsis and implicit meaning. Human-like interaction allows omission of repeated information: user does NOT repeat: *"I am a beginner learning English with 20 minutes/day"* and yet AI still responds correctly. This is elliptical economy, a feature of natural dialogue.

Thus, the rapid transition from linear responses to dynamic dialogue shows how much AI has adapted to diverse user requests. It is considered that the integration of such strategies significantly affects the development of the English language [2]. It is observed that by using «natural» communication models, artificial intelligence encourages users to engage in more concise and structured communication. There are grounds to believe that the ability of AI to imitate a real «live» dialogue changes the interaction between a human and a computer. This is no longer a simple data exchange, but a transformational process that will completely change the way the English language is used on the Internet.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Kasneci, E., et al. ChatGPT for good? On opportunities and challenges of LLMs in education. Learning and Individual Differences. 2023. URL:

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1041608023000195?via%3Dihub> (дата звернення: 30.03.2026).

2. Ouyang L. et al. Training language models to follow instructions with human feedback. URL:

https://proceedings.neurips.cc/paper_files/paper/2022/file/b1efde53be364a73914f58805a001731-Paper-Conference.pdf (дата звернення: 28.03.2026).

Лариса РИСЬ,

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри німецької філології,
Волинський національний університет
імені Лесі Українки, м. Луцьк*

**СЕМАНТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СЛОВОТВІРНИХ
ПАРОНІМІВ З КОМПОНЕНТАМИ -FREI ТА -LOS**

В умовах інтенсивної міжкультурної комунікації та професійної спеціалізації мовлення актуальності набуває дослідження явища паронімії. Пароніми становлять особливу складність як для носіїв мови, так і для тих, хто її вивчає, оскільки поєднують формальну подібність із семантичною відмінністю. Паронімія є «особливим видом відношень між співзвучними лексичними одиницями, що належать до однієї частини мови або мають спільні граматичні ознаки, мають спільну етимологію та, відповідно, певну семантичну подібність, що призводить до сплутування їх у мовленні» [1, с. 50]. Особливу увагу науковців привертають словотвірні пароніми, утворені від тієї самої словотвірної основи. Їхнє вивчення сприяє глибшому розумінню дериваційних процесів у німецькій мові, системних зв'язків між лексичними одиницями та механізмів формування значення.

Мета цього дослідження полягає у системному аналізі словотвірних паронімів німецької мови з компонентами *-frei* та *-los*, які слугують позначенню відсутності певної ознаки, з метою виявлення їхніх спільних і диференційних семантичних характеристик. Матеріалом дослідження слугували 40 паронімних пар з вказаними словотвірними елементами, частина з яких детально описана у словнику паронімів німецької мови [2].

Результати аналізу словотвірних паронімів німецької мови з

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

компонентами *-frei* та *-los* свідчать про те, що ці дериваційні моделі здебільшого репрезентують різні типи семантики відсутності. Суфікс *-frei* зазвичай виражає зовнішню, функціонально або нормативно зумовлену відсутність ознаки, яка виникає як результат певних умов, регуляцій чи цілеспрямованих дій, наприклад: *rauchfrei*, *steuerfrei*, *berührungsfrei*. Натомість суфікс *-los* позначає внутрішню відсутність або дефіцит властивості, що інтерпретується як характеристика самого носія ознаки: *rauchlos*, *geruchlos*, *gedankenlos*.

У більшості випадків відповідні паронімні пари не є синонімами, оскільки відрізняються за типом референта та семантичною перспективою. Зокрема, словотвірні конструкції з *-frei* часто описують простір, умови або ситуації (*kinderfreie Zone*), тоді як прикметники з *-los* характеризують особу або об'єкт, в яких відсутня певна ознака (*kinderloses Paar*). Це зумовлює суттєві семантичні розбіжності, які унеможливають їхню взаємозамінність без зміни змісту висловлювання.

Водночас у межах окремих семантичних груп, передусім тих, що пов'язані з фізичними або матеріальними властивостями, спостерігається часткова синонімія. У таких випадках обидві форми можуть позначати відсутність певної субстанції або характеристики (*geruchfrei / geruchlos*, *salzfrei / salzlos*, *fettfrei / fettlos*), однак відрізняються семантичними відтінками: форма з *-frei* частіше імплікує результат цілеспрямованого усунення чи відмови від чогось, тоді як *-los* вказує на природну або притаманну властивість об'єкта (*autofreier / autoloser Haushalt*). Повна синонімія засвідчена лише в обмеженій кількості випадків (*kostenfrei / kostenlos*, *fehlerfrei / fehlerlos*, *reibungsfrei / reibungslos*), однак відмінність може полягати у частоті застосування того чи іншого прикметника.

Окремої уваги заслуговує прагматичний аспект функціонування цих дериваційних моделей. Суфікс *-los* нерідко набуває негативно-оцінного значення, вказуючи не лише на відсутність, а й на дефіцит або небажану характеристику (*sinnlos*, *gedankenlos*, *kritiklos*). Натомість *-frei* переважно зберігає нейтральність або навіть позитивну конотацію, особливо в контекстах, де відсутність певного явища оцінюється як бажана (*gewaltfrei*, *risikofrei*, *kritikfrei*). Крім того, прикметники з *-frei* демонструють високу продуктивність у науковому, технічному та адміністративному дискурсах, де вони виконують функцію термінологічно точного позначення умов чи характеристик (*kontextfrei*, *widerspruchsfrei*, *lizenzfrei*).

Таким чином, словотвірні пароніми з компонентами *-frei* та *-los*

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

формують системну дериваційно-семантичну опозицію, яка відображає різні моделі інтерпретації відсутності. Їхня синонімія є обмеженою та контекстуально зумовленою, а відмінності реалізуються на рівні лексичного значення, прагматики та дискурсивного функціонування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Рись Л., Пасик Л., Бондарчук О. Явище паронімії у сучасній німецькій мові. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Сер. Філологія. Журналістика*. 2024. Вип. 35(74). № 4. Ч. 2. С. 46–51. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.4.2/08>

2. Paronymwörterbuch – Paronyme : Dynamisch im Kontrast. URL: <https://www.owid.de/parowb/> (дата звернення: 29.03.2026).

Анастасія СВЕРДЛЮК,
здобувач II рівня вищої освіти,
Науковий керівник: Наталія ЛИСЕЦЬКА,
кандидат філологічних наук, доцент,
професор кафедри німецької філології,
Волинський національний університет
імені Лесі Українки, м. Луцьк

СЛОВОТВІР У НІМЕЦЬКІЙ РЕКЛАМІ

Словотвір активно використовується у німецькій мові. Він збагачує словниковий запас, дає змогу легко утворювати нові слова і вирази, що роблять мову живою та гнучкою. Завдяки різним способам словотвору (префіксального, суфіксального, основоскладання та ін.) німецька мова поповнюється новими лексичними одиницями, які відображають різноманітні сфери суспільства. З огляду на це реклама в Німеччині активно користується засобами словотвору, що дозволяє ще більше привернути увагу споживачів та сформувані емоційний зв'язок з аудиторією. Питанням словотвору в німецькій мові займалися багато відомих мовознавців. Серед них варто назвати таких дослідників, як W. Fleischer, J. Mugdan, С. В. Король, К. Г. Коваленко, Н. А. Сільнича та ін., які аналізували творення нових слів у сучасній німецькій мові. Ці науковці розглядали словотвір як систему закономірностей, що забезпечує динамічність німецької лексики.

Мета нашого дослідження полягає у з'ясування ролі словотвору як інструмента мовного впливу в німецькій рекламі та визначення того, як словотвірні процеси сприяють створенню привабливого, емоційного та переконливого рекламного повідомлення.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Термін «словотвір» має два основних значення. По-перше, це процес творення у мові нових слів, по-друге, це розділ науки, який досліджує процес утворення нових лексичних одиниць. Як зазначають К. Г. Коваленко та Н. А. Сільнича, основне завдання словотвору полягає у визначенні формальних, семантичних, генетичних та інших закономірностей і особливостей створення нових слів. Головне питання словотвору – це вивчення структури та змісту слів, що дозволяє краще зрозуміти закономірності розвитку мови та її лексичного багатства [2].

Словотвір в німецькій мові класифікують за різними критеріями: за походженням і структурою (структурно-генетична класифікація), за семантичними та синтаксичними відношеннями між складниками (семантично-синтаксична класифікація), а також за приналежністю складного слова до певної частини мови [1, с. 285–289].

Як зазначає С. В. Король, велика кількість складних слів у німецькій мові зумовлена спрощенням граматичних структур, адже в такому разі немає потреби узгоджувати граматичні категорії – число, відмінок тощо – у словосполученні. Крім того, складні слова здатні замінювати не лише словосполучення, а й цілі речення, що робить німецьку мову надзвичайно компактною та виразною [3, с. 124–127].

Матеріалом для дослідження послуговували статті з онлайн сайтів німецького бренду *Storck* та швейцарського *Lindt* за період 2024–2025 рр., у яких представлено рекламні тексти з словотвором.

У сучасній німецькій рекламі словотвір використовується як потужний інструмент для створення яскравих, емоційно насичених повідомлень. Рекламодавці часто вдаються до об'єднання двох або більше слів у нові терміни, які легко запам'ятовуються та формують позитивні асоціації у споживачів.

Наприклад, у рекламі компанії *nimm2* використано складне слово *Lachgummi* [5, Storck, 2025], утворене поєднанням *lachen* і *Gummi*. Такий композит викликає у читача асоціації з веселощами, безтурботністю та позитивними емоціями. Слово поєднує сміх і солодощі, створюючи у свідомості образ «гумка, що дарує радість». Завдяки цьому словотвору реклама легко запам'ятовується.

У слогані *merci – das frühlingshafte Dankeschön* використано прикметник *frühlingshaft* [6, Storck, 2024], утворений від іменника *Frühling* за допомогою суфікса *-haft*. Такий словотвір надає вислову емоційного забарвлення й створює асоціації зі свіжістю, легкістю та відродженням. У поєднанні з іменником *Dankeschön* утворюється

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

вираз, що передає ідею весняного дякую.

З метою заохочення клієнтів купувати *Lindt Lindor*, у рекламі використано низку композитів – *Glücksmoment*, *Lieblingsfilm*, *Wellnesstag*, *Geschenskidee* [4, Lindt, 2025]. Всі ці складні слова об'єднують дві смислові основи, формуючи нові лексеми з емоційно-оцінним відтінком. Вони викликають у читача відчуття щастя, затишку та турботи. Такий словотвір сприяє створенню асоціації шоколаду з приємними життєвими моментами, що підсилює емоційний вплив реклами та формує позитивне ставлення до бренду.

Приклади сучасних рекламних кампаній показують, що словотвір допомагає не лише передавати інформацію про продукт, а й формувати його імідж у свідомості аудиторії. Використання складних слів, композитів, префіксації, суфіксації та інших способів словотвору робить рекламні тексти більш живими та гнучкими, дозволяючи брендам ефективно позиціонувати себе на ринку.

Таким чином, словотвір у рекламі виконує кілька важливих функцій одночасно: він інформує, емоційно впливає, підкреслює унікальні властивості бренду та збільшує впізнаваність продукту. Його активне використання демонструє, що німецька мова залишається живою, динамічною та здатною адаптуватися до сучасних комунікативних потреб. Використання словотвору у рекламі не лише збагачує мову, а й робить маркетингові тексти більш ефективними, цікавими та сучасними.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гаврилова І. Лексико-граматичні особливості словотворення в сучасній німецькій мові. *Актуальні питання гуманітарних наук. Мовознавство. Літературознавство*. 2020. Вип 31. Т. 1. С. 285–289. <https://doi.org/10.24919/2308-4863.1/31.213799>
2. Коваленко К. Г., Сільнича Н. А. Словотвір як мовознавча дисципліна. *Актуальні проблеми сучасної медицини: вісник української медичної стоматологічної академії*. 2012. № 1–2 (37–38). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/slovotvir-yak-movoznavcha-distsiplina> (дата звернення: 06.04.2026).
3. Король С. В. Складні іменники в німецькій мові. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. Філологія*. 2020. Вип. 10 (78). С. 124–127. [https://doi.org/10.25264/2519-2558-2020-10\(78\)-124-127](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2020-10(78)-124-127)
4. Lindt. Mein kleiner Glücksmomente mit LINDOR. URL: <https://www.lindt.de/onlineshop/marken/lindor/gluecksmoment>. (дата звернення: 05.11.2025).

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

5. Storck. Sauer macht lustig: Jetzt die neue Limited Edition der nimm2 Lachgummi Cola Flaschies Sauer probieren. URL: <https://www.storck.com/de/aktuelles/news/sauer-macht-lustig-jetzt-die-neue-limited-edition-der-nimm2-lachgummi-cola-flaschies-sauer-probieren>. (дата звернення: 04.11.2025).

6. Storck. Planus Media sichert sich Out-of-Home-Etat von Ritter Sport. URL: <https://www.storck.com/de/aktuelles/news/merci-yoghurt-fruit-das-fruehlingshafte-dankeschoen>. (дата звернення: 04.11.2025).

Віта СТЕРНІЧУК,

*кандидат філологічних наук, доцент
кафедри іноземної та української філології,
Луцький національний технічний університет, Луцьк*

**СПЕЦИФІКА ТРИЄДНОСТІ «АВТОР-ТЕКСТ-ЧИТАЧ» В
ТВОРАХ УВЕ ЙОНСОНА**

У своїх літературознавчих розвідках науковці не раз зверталися до проблем експлікації автора у власних творах, взаємин автор – читач, ролі емпіричного та біографічного автора задля розуміння художнього тексту та ідентифікації митця. Статус автора пройшов довгий шлях від пошуків власної ідентичності до втрати «самості» в літературному творі. Тому у даному контексті є сенс говорити про певне «звільнення» авторської особи. Це так, ніби література витискає з митця побут з усіма його дрібними клопотами, а натомість рецепіює в ньому лише потяг до художньої індивідуалізації. Тобто, щоб «дійти до себе самого, він мусить покинути себе, віддатися безмірові предметів, людей, краєвидів, адже, тільки через них він зможе зреалізуватися як цілість у почутті власної достатності [1, с. 209]. Відтак, тримаючи в руках книгу, респондент обов’язково відчуватиме незриму присутність автора, однак без видимих біографічних, соціальних характеристик тощо.

Натомість «втрата автора» відкриває нові можливості для читацької рецепції – йдеться про вміння декодувати тексти, ідентифікувати творця серед безлічі Інших голосів. Іншими словами, йдеться про процес нового способу читання, у якому читач отримав статус дослідника-інтерпретатора. Як слушно зауважила М. Гірняк, «читач, якому твір залишає простір для свободи дій, бере участь у своєрідній грі творення ідентичностей тексту» [2, с. 50]. Концепція читацької рецепції може стати ключем до розуміння авторської свідомості. Водночас читач постає перед новою загрозою – втрати

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

власної ідентичності.

Тобто йдеться про складний процес, де читач є своєрідним прикриттям (Deckadresse) для авторського самовираження. Показовою з цього огляду є розвідка Ервінга Гоффмана (Erving Goffman) щодо самопредставлення письменницького «Я». У праці під назвою «Wir alle spielen Theater» (1991) / «Ми всі граємо в театр» він стверджує, що кожен учасник комунікації (себто автор, наратор, персонажі) намагаються дефініювати ситуацію та враження від неї на власний розсуд таким чином, як цього від них очікують інші співрозмовники («публіка») – тенденція до ідеалізації свого «Я» перед публікою (тобто потенційними читачами); намагання тієї ж публіки встановити авторську автентичність [3]. Іншими словами, театралізація – це маска, що приховує автора-актора та «культивує фальшивого письменника, що неусвідомлено бунтує проти психологізму, будучи нездатним до психологічного самоаналізу» [4, с. 398].

Німецькі літературознавці, що досліджували прозову манеру Уве Йонсона (Norbert Mecklenburg, Katja Leuchtenberger, Sonja Helzinger, Eberhard Fahlke), у своїх наукових розвідках наголошували на тому, що репрезентація себе як автора ніколи не була самоціллю для мекленбургського письменника. У творах він завжди залишався «дистанційним» спостерігачем, неодноразово наголошуючи, що для того, щоб писати, автори потрібно триматись осторонь.

Творча манера Йонсона впізнана завдяки поліфонії, інтертекстуальності, топографічному оповідному принципу, а перші романи «Здогадки про Якоба» (1959), «Третя книга про Ахіма» (1961) були справжнім експериментом у реалістичному письмі завдяки яскравому авторському стилю, фрагментарності, надлюбові до деталей, ігноруванню всіх граматичних, пунктуаційних та сюжетних норм. В такий спосіб «Автор-стиль» (М. Легкий) робить читачеві пропозицію прийняти правила оповідної гри, щоб мати можливість потрапити у світ його «мультиперспективної оповіді».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Рішар Ж. П. Смерть та її постаті. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. Львів : Літопис, 2002. 209 с.
2. Гірняк М. Тасмича роздвоєного обличчя: Авторська свідомість в інтелектуальній прозі Віктора – Петрова Демонтовича. Львів : Літопис, 2008. 286 с.
3. Goffman E. Wir alle spielen Theater. Die Selbstdarstellung im Alltag. München : Piper Verlag, 2003. 251 s.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

4. Зборовська Н. Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури : монографія. К. : Академвидав, 2006. 504 с.

Наталія ШУЛЬЖУК,
*кандидат філологічних наук, доцент
кафедри української мови та славістики
Рівненський державний гуманітарний університет,
м. Рівне, Україна*

**МОВОЗНАВЧИЙ НАУКОВО-НАВЧАЛЬНИЙ ТЕКСТ:
ПРАГМАТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗАСОБІВ ДІАЛОГІЗАЦІЇ**

Антропоцентризм як провідний науковий принцип сприяв розширенню структурно-семантичної інтерпретації тексту та визначенню його як прагматичного посередника комунікації, що «допомагає фіксувати, зберігати і передавати інформацію в просторі й часі» [4, с. 127]. Орієнтованість тексту на адресата, сфокусувала дослідницьку увагу вчених на комунікативних категоріях тексту.

Аналіз наукової літератури засвідчує, що предметом різноаспектного вивчення були передусім тексти художнього та публіцистичного стилів. Тоді як функційну своєрідність виявляють і тексти наукового стилю (праці С. Мойсеєнко, Л. Овсієнко, В. Іванова, В. Борисова, І. Синиці, П. Селігея та ін.). Цей функційно-стильовий різновид мови неоднорідний і представлений такими підстилями, як власне науковий, науково-популярний та науково-навчальний [3].

Диференціація понять «текст» і «дискурс» в науковій комунікації (праці С. Мойсеєнко, І. Шевченко, В. Борисова та ін.), призвела до інтерпретації дискурсу як об'єктивації у формі тексту, задіяного в ситуації спілкування [1]. Текст є центральною ланкою і такого різновиду інституційного дискурсу, як педагогічний, або навчально-педагогічний (в інтерпретації А. Габідуллої [2]), з-поміж системоутворювальних ознак якого науковці виокремлюють високий ступінь інтертекстуальності, прецедентність, парафрастичність, діалогічність та ін. Зупинимося докладніше на останній.

Мета нашої наукової розвідки – виявити прагматичний потенціал стилістичних засобів діалогізації науково-навчального тексту у складі українського мовознавчого дискурсу.

Українське наукове мовлення вивчали на засадах не лише традиційних (А. Коваль, Н. Непийвода, Г. Онуфрієнко, О. Панченко, О. Семенов та ін.), а й новітніх дослідницьких підходів (Л. Овсієнко,

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

С. Мойсеєнко, Г. Дядюра, Т. Маслова, Н. Зелінська, П. Селігей, О. Мельник, І. Синиця, В. Борисов та ін.), з-поміж яких – комунікативно-прагматичний, що уможливує вивчення діалогічної природи наукового тексту. Щоб сприйняти й засвоїти наукову інформацію, адресат повинен зрозуміти її та адекватно інтерпретувати.

Оскільки науково-навчальний текст (і у складі українського мовознавчого дискурсу зокрема) позначений високим рівнем інтертекстуальності, то у його жанрових різновидах (підручниках, навчальних посібниках та ін.) для підсилення авторської позиції міститься чимало покликань на міркування авторитетних науковців – своєрідний діалог із корпусом прецедентних текстів, представлених працями фундаторів українського мовознавства, адже кожний текст, за влучним зауваженням В. Борисова, є «переходом від старого знання до нового, яке формується на основі попередніх текстів» [1, с. 12]. Продуктивність же діалогу між авторами підручників і навчальних посібників з дисциплін лінгвістичного циклу та споживачами мовознавчої інформації великою мірою визначає мовна особистість науковця-викладача, тезаурус якого має бути сумісним із науковим знанням, що його презентують автори підручників (посібників), та лінгвістичною підготовкою споживачів наукової інформації – майбутніх філологів. Індивідуальний науково-навчальний текст викладача-мовника маркують власне лінгвальні та екстралінгвальні чинники, що зумовлюють результат його пізнавально-комунікативної діяльності під час навчальної взаємодії.

Адекватну інтерпретацію мовознавчого науково-навчального тексту забезпечує суб'єктивна оцінка цитованого фрагмента, яка уможливує не лише апелювання до прецедентного тексту, а й констатацію його доречності/недоречності (*науковець слушно зауважує, переконливо доводить; нам імponує думка..., поділяємо позицію... та ін.*). Проілюструємо тезу прикладами із власного навчального посібника: «*Ф. Бацевич слушно зауважує, що мовленнєвий жанр – це «мовленнєве ціле, складний синтез повідомлень ... , об'єднаних комунікативною тематикою адресанта, моделлю адресанта і адресата, комунікативною метою, комунікативним смислом, специфічною жанровою тональністю...»* [5, с. 35]; «*Висвітлюючи останнє питання теми, скористайтеся матеріалами статті Д. Х. Баранника, у якій автор ... обґрунтовано доводить, що мова нормативно-правових актів – цілісна комунікативно-галузева функційна система»* [5, с. 44]; «*І. Синиця переконливо доводить, що мета комунікації детермінує використання лінгвістичних засобів,*

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

їхню функційно-семантичну та стилістичну взаємодію у тексті, і в науковому зокрема» [5, с. 51].

Прагматично орієнтовані конструкції з дієслівною формою *зауважте* (або *зверніть увагу*), предикативні прислівники (*доречно, необхідно* та ін.) формують висловлювання, що мають рекомендаційний характер і привертають увагу адресата до ключових фрагментів науково-навчального тексту, наприклад: «*Зауважте, що історія літературної мови – це одночасно й історія її стилістики ...*» [5, с. 41]; «*Зверніть увагу, що науковий стиль в історії давніх літературних мов розвивався спочатку як відгалуження культового, художнього, публіцистичного стилів*» [5, с. 49]. «М'якше» такі рекомендації презентує авторське «ми», вставні слова (*очевидно, імовірно*) та вставлені конструкції, які, логізуючи науковий виклад, оформляють побіжні зауваження й коментарі у таких текстах та виражають ставлення їх авторів до висловленого: «*Пригадаймо визначення основних груп лексики*» [5, с. 117]; «*З-поміж великих синтаксичних сполук рекомендуємо звернути увагу на надфразну єдність, ...комунікативне завдання якої в усіх стилях, очевидно, однакове – забезпечити повноту й широту інформації ...*» [5, с. 147]; «*Зауважимо, що кожен функційний стиль – це відносно замкнена система, яка характеризується певним набором постійних ознак...*» [5, с. 42]; «*Особливу увагу пропонуємо звернути на наукові публікації, представлені у списку літератури до теми ...*» [5, с. 58]; «*Рекомендуємо звернути увагу на художні тексти, що містять ознаки комічного, які представлені у шкільній програмі з української літератури (напр., «Тореадори із Васюківки» В. Нестайка)*» [5, с. 104]; «*З-поміж великих синтаксичних сполук рекомендуємо звернути увагу на надфразну єдність (НЄ). ... Комунікативне завдання НЄ в усіх стилях, очевидно, однакове – забезпечити повноту й широту інформації через посередництво конденсованої передачі багатопланового змісту в єдиній композиційно-синтаксичній структурі*» [5, с. 147].

Посутньо діалогізують мовознавчий науково-навчальний текст й експресивно-прагматичні конструкції питальної модальності, які активізують увагу адресата мовлення, заохочуючи його до спільних роздумів, наприклад: «*Як же творити фемінітиви? Спосіб перший – словниковий. Рекомендуємо зазирнути у короткі словники фемінітивів, які пропонує Google, або скористатися друкованим словником фемінітивів, у якому авторка Марія Брус збирила 8000 слів*» [5, с. 134]. Ефективність таких мовностилістичних засобів пов'язуємо із їх риторичністю, що сприяє активізації уваги читачів та їх

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

залученню до спільних міркувань.

Увиразнюють прагматичну спрямованість науково-навчального тексту й засоби творення образності, що через посередництво аналогій, асоціацій активізують уяву здобувачів освіти, розкриваючи сутність невідомих явищ: *«Осередком розвою конфесійного функційного різновиду української мови стає діаспора, представники якої зберегли неперервність його історії»* [5, с. 89]; *«Щодо сміхової культури, то сміх допомагає людині розпізнати невідповідності, суперечливості, тому це надзвичайно «заразна» форма емоційної критики»* [5, с. 104]; *«Вершиною української сміхової культури вважають «Енеїду» І. Котляревського як енциклопедію культури сміху українського народу»* [5, с. 104]; *«Комунікативна грамотність ... формує непохитні кордони національної безпеки у протистоянні з агресором»* [5, с. 161].

Принагідно зауважимо, що в науково-навчальних текстах стилістичні засоби діалогізації підтримані графічними (колір, шрифт та ін.), які адаптують їх до потреб конкретної аудиторії та визначених дидактичних цілей. Результатом вдалої адаптації стає вторинний текст здобувача освіти, що засвідчує розуміння вивченого матеріалу.

Отже, елементи образності та стилістичні засоби діалогізації науково-навчального тексту у складі українського мовознавчого дискурсу посилюють його аргументованість, увиразнюють роль здобувача освіти під час навчальної взаємодії та заохочують його до ефективного текстотворення, що засвідчує розуміння лінгвістичної інформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Борисов В. А. Лінгвокомунікативний аспект українського мовознавчого дискурсу : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Харків, 2011. 20 с.
2. Габідулліна А. Р. Навчально-педагогічний дискурс як лінгвістичний феномен. *Мовознавство*. 2009. № 6. С. 70–78.
3. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилістика української мови : підручник. Київ : Вища шк., 2003. 462 с.
4. Овсієнко Л. М. Науковий текст як лінгвістична одиниця і комунікативний феномен. *Педагогічні науки* : зб. наук. пр. Херсон : ХДУ, 2011. Вип. LX. С. 125–128.
5. Шульжук Н. В. Стилістика сучасної української літературної мови : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти філологічних спеціальностей ЗВО. 2-ге вид., переробл. і допов. Рівне : Ю. Кукса, 2026. 268 с.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Наталія ШУЛЬЖУК,

*кандидат філологічних наук, доцент
кафедри української мови та славістики,*

Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

Богдана БАЛЬЧАРОВСЬКА,

*здобувач освіти Обласного наукового ліцею в м. Рівне
Рівненської обласної ради, м. Рівне*

**ПРОСТЕ УСКЛАДНЕНЕ РЕЧЕННЯ В ХУДОЖНІХ ДІАЛОГАХ
РОМАНУ «НЕ ОЗИРАЙСЯ І МОВЧИ» МАКСА КІДРУКА**

У сучасному українському мовознавстві речення розглядають як багатоаспектну синтаксичну одиницю, що характеризується не лише формально-синтаксичною організацією, а й семантико-синтаксичною і комунікативною [1]. Остання спрямована у сферу мовлення, оскільки її зумовлюють параметри мовленнєвої ситуації та відповідне комунікативне завдання. У зв'язку з цим поділяємо міркування К. Шулжука про те, що «одне речення в різних мовленнєвих ситуаціях може утворювати декілька комунікативних одиниць, що диференціюються зміною їх речового змісту відповідно до комунікативного завдання та наявності/відсутності експресивно-стилістичного забарвлення» [4, с. 52]. Такий підхід до аналізу реченнєвої одиниці зумовив диференціацію понять «речення» і «висловлення». Як зауважує А. Загнітко, «одне речення корелює з множинністю висловлень як його реалізаціями» [2, с. 3], що отримують додаткові смисли, пов'язані з намірами мовця в умовах конкретної комунікативної ситуації. Тому науковець послуговується поняттям «речення-висловлення», яке витлумачує як синтаксичну одиницю, що реалізує певну комунікативну функцію та передає завершену думку в процесі мовлення [2]. Отже, речення – потенційно багатозначне, висловлення ж актуалізують параметри ситуації мовлення. Зауважимо, що формально-синтаксичний, семантико-синтаксичний і комунікативний аспекти не існують ізольовано: в акті комунікації їх взаємодія формує реальне речення-висловлення.

Речення – основна синтаксична одиниця мови, яка здатна відображати не лише логічні, а й емоційно-експресивні аспекти мовлення, тому в його складі можуть формуватися засоби, які створюють стилістичний ефект у відповідному контексті. Їх називають засобами експресивного синтаксису, що привертають увагу адресата мовлення, впливають на його почуття, створюючи емоційний зміст повідомлюваного. Використання таких засобів є закономірним у

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

художніх текстах, побудованих на засадах психологізму. До них уналежнюють і психологічний трилер М. Кідрука «Не озирайся і мовчи». Головні герої твору – підлітки Марк і Соня, які переживають булінг і сімейне насилля. Не знаходячи себе в жорсткій реальності, вони намагаються втекти у паралельний світ, що здається їм надійним прихистком, однак і там вони стикаються з небезпекою, тому у своєму мовленні використовують чимало засобів експресії.

Мета нашої наукової розвідки – схарактеризувати функційно-стильовий потенціал ускладнювальних компонентів у структурі простого речення-репліки в художніх діалогах роману «Не озирайся і мовчи» Макса Кідрука.

Аналіз матеріалу джерельної бази засвідчив, що діалогічні репліки персонажів роману «Не озирайся і мовчи» побудовані за схемою як складного речення, так і простого, проте останні, забезпечуючи динамічність, уривчастість і напруженість художньої оповіді, суттєво переважають. Закономірно, що в таких реченнях-репліках нерідко представлені ускладнювальні компоненти. Так, вставні конструкції у романі «Не озирайся і мовчи» виявляють експресивний потенціал у складі діалогічних єдностей, де підлітки виражають своє ставлення один до одного або до подій, учасниками яких вони стають. Наприклад, Соня, розповідаючи про свого батька-насилльника, говорить: «*На жаль, рідний*» [3, с. 193]. Дівчинці боляче навіть від самої згадки про нього: «*Давай не будемо про це... будь ласка...*» [3, с. 218]. Потрапивши у пастку в паралельному світі й перебуваючи у стані відчаю, Марк благає про порятунок: «*Відпусти... відпусти, будь ласка!*» [3, с. 303]. Значно рідше підлітки послуговуються вставними словами для уточнення джерела повідомлення («*По-моєму, вона зістрибнула...*» [3, с. 22]). У діалозі ж Марка з Нікою, яка йому подобається, вставне слово у складі обірваної репліки передає розгубленість та сором'язливість хлопця: «*Історія... по-моєму*» [3, с. 19].

Маркером експресії в діалогічному мовленні підлітків виявилась і категорія однорідності, яка посилює виразність реплік, експресивізуючи мовлення персонажів. Здебільшого прості речення-репліки в аналізованому тексті ускладнені однорідними присудками, що посутньо динамізує художній виклад: «*Потиснути руки й розійтися?!*» [3, с. 311]; «*Присядьте й заспокойтеся*» [3, с. 313]; «*Не може, не хоче!*» [3, с. 428]. Такими репліками у романі нерідко послуговуються і дорослі (батьки, вчителі), відчуваючи злість на підлітків, коли ті не виконують домовленостей: «*Цей гевал вирвав із*

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Маркової голови клопоть шкіри, відколов шматок кістки й заледве **не вибив око**» [3, с. 312]; «Хіба так важко **взяти до рук** довбаний телефон і **відповісти?!**» [3, с. 355]. За допомогою ж однорідних підметів у складі неповних речень-реплік автор передає відчай Марка, який розповідає про тих, хто його цькує в школі («**Адріан... Орест... ну, інші теж**» [3, с. 8]). Дідусь Марка, намагаючись підтримати онука, у своїй репліці використовує однорідні додатки: «**Крізь нього можна спостерігати за галактиками, туманностями, зірками!**» [3, с. 41]; «**Що ж ховається за очима «кругле», «сліпуче», «гріє», «пече»?**» [3, с. 53]. Марк послуговується однорідними обставинами («**Hi! Вона не там і не в пеклі**» [3, с. 50]), намагаючись відволікти Соню, яка пережила насилля.

Щодо звертань як ускладнювальних компонентів у структурі речення-репліки, то Макс Кідрук надає перевагу таким, які, вжиті у складі питальних та спонукальних реченнєвих одиниць, визначають ставлення мовця до адресата. Так, лексеми-звертання із позитивною конотацією сигналізують про близькі стосунки і довіру між персонажами («**Привіт, малий!**» [3, с. 23]; «**Це не стрілялка, діду!**» [3, с. 39]; «**Давайте, братани!**» [3, с. 298]), тоді як лексеми-звертання з негативною конотацією, нерідко знеособлені, свідчать про ворожість чи зневагу підлітків, наприклад: «**От педал! Ти нічого не знаєш!**» [3, с. 57]; «**Дурню, дослухай!**» [3, с. 73]; «**Урод, прибери руки!**» [3, с. 297] та ін. Звертання у романі – виразний маркер цькування, приниження честі й гідності особистості. Наприклад, у мовленні однокласників Марка фізичне насилля посилюється мовленнєвим: «**Хана тобі, Мордор!**» [3, с. 296]; «**Молись, ботан занюханий!**» [3, с. 297].

В умовах особливо небезпечних ситуацій звертання повторюються і в складі окличного речення-репліки, передаючи схвильоване мовлення підлітків, наприклад:

Та найстрашніше полягало в тому, що кабіна не зупинялася. Марк припав до дверей і у відчай загамселів по них руками.

– Мама! МАМА-А! МА-А-А-М-А-А!!! [3, с. 484].

Факт переляку і тваринного страху Марка у подібних конструкціях засвідчують і лексичні одиниці на позначення міміки, жестів та особливостей фонації персонажів в авторському мовленні (*припав до дверей, у відчай, загамселів*). Такі засоби забезпечують однозначне розуміння речень-реплік.

Відокремлені члени речення у складі реплік Марка та його дідуся не вирізняються яскравою емоційною забарвленістю, проте створюють ефект інтелектуальної стриманості та раціональної

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

точності їх висловлень: «*Суть ухопив, ні? Не заходячи до ліфта, я натисну кнопку й відсмикну руку*» [3, с. 136]; «*Ти не осоромишся, з'ясовуючи, куди йти*» [3, с. 142]. В окремих репліках відокремлені означення допомагають персонажам схарактеризувати обставини, в які вони потрапляють: «*Гришина, осліплена відчаєм, просто піддалась емоціям!*» [3, с. 419]. Статус адресата та ставлення до нього у реченнях-репліках персонажі роману виявляють, використовуючи відокремлені прикладки («*Ти, ботан занюханий, з ними поруч не стоїш*» [3, с. 73]). У мовленні учасників комунікативної взаємодії відокремлені додатки окреслюють логічні межі їх вибору («*У тебе не залишилося нічого, крім фактів*» [3, с. 317]).

Ефективним засобом експресії в художніх діалогах Макса Кідрука є синтаксичний повтор, який виконує емоційно-підсилювальну та психологічну функції, увиразнюючи мовлення персонажів і передаючи їх ставлення один до одного: «*Але ти задрот, задрот, задрот!*» [3, с. 54]; «*Добре, дуже добре*» [3, с. 136] та ін. Прикметно, що синтаксичні повтори як емоційно-експресивні маркери психологізму найяскравіше представлені в окличних реченнях-репліках Марка і Соні у паралельному світі, де вони передають тваринний страх і паніку підлітків, створюючи ефект очікування небезпеки і в читачів роману: «*Не торкайся мене. НЕ ТОРКАЙСЯ МЕНЕ!*» [3, с. 104]; «*Я більше ніколи... ніколи-ніколи не повернуся*» [3, с. 486]; «*Не хочу лишатися! Я не хочу! Не хочу!*» [3, с. 178]; «*Випусти! ВИПУСТИ МЕНЕ!*» [3, с. 485]. Невипадкові такі репліки й у ситуації, коли Марк, не маючи змоги повернутися до реального світу, стикається з неживою істотою з паралельного: «– *Не хочу... – крізь зуби шипів він, – я н-не хочу... н-не з-зали-шуся тут! НУ, ДАВАЙ! ІДЬ! ІДЬ! ПОВЕРТАЙСЯ!*» [3, с. 486]. Натрапили на репліки, експресивність яких помітно увиразнюють повтори звукових комплексів, що імітують заїкання персонажів в особливо небезпечних ситуаціях: «– *Не хочу... я н-н... н-н... Н-н... н-н-не хочу лишатися! Я н-не хо-очу-у-у!*» [3, с. 178] та ін.

Стилістично виразними у діалогічному мовленні персонажів «Не озирайся і мовчи» виявилися і парцеляти, які, як засіб експресивного синтаксису, посилюють емоційну напругу художнього викладу та передають уривчасте, тривожне мовлення підлітків. У складі речень-реплік представлені передусім парцеляти-члени речення, переважно присудки: «*Це заливало груди огидним почуттям безсилля. Розчаровувало*» [3, с. 7]; «*Я спробую зарадити. Обіцяю*» [3, с. 318].

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Отже, ускладнювальні компоненти в простих реченнях-репліках в художньому мовленні Макса Кідрука – це не лише засіб текстотворення, а й виразна ознака ідіостилу митця українського слова, що сприяє реалізації його ідейно-художнього задуму – привернути увагу дорослих до складних проблем підлітків, які, зазнаючи цькування та фізичного насилля, переживають складні психоемоційні стани, тому потребують розуміння і підтримки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис : підручник для студ. філол. ф-тів вузів. Київ : Либідь, 1993. 365 с.
2. Загітко А. Прагматичний аспект речення і прагматичний рівень висловлення. *Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії* : зб. наук. пр. / Рівненськ. держ. гуманіт. ун-ту. Рівне, 2005. Вип. 13. С. 3–7.
3. Кідрук М. Не озирайся і мовчи. Харків : Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2024. 512 с.
4. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови : підручник. Київ : Академія, 2004. 408 с.

Наталія ШУЛЬЖУК,

*кандидат філологічних наук, доцент
кафедри української мови та славістики,*

Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

Анастасія НОВАК,

*здобувач освіти Обласного наукового ліцею в м. Рівне
Рівненської обласної ради, м. Рівне*

**ФУНКЦІЙНО-СТИЛЬОВЕ ПРИЗНАЧЕННЯ
ХРОНОЛОГІЧНО МАРКОВАНОЇ ЛЕКСИКИ
В РОМАНІ «СТОЛІТТЯ ЯКОВА» ВОЛОДИМИРА ЛИСА**

Мова, як репрезентант духовної культури та ментальності її носія, акумулює його досвід і забезпечує зв'язок між поколіннями, «водночас змінюється в просторі й часі, реагуючи на всі зрушення в соціумі й мовній свідомості її носіїв» [1, с. 2]. У межах лексичної системи української мови слова диференціюють за стилістичними, функційними, соціальними, територіальними й хронологічними ознаками. Останні визначають поділ пасивної лексики на історизми, що позначають реалії минулого, які вийшли з ужитку разом із відповідними предметами та явищами і не мають у мові сучасних відповідників, та архаїзми – «витіснені часом слова та вирази, що не

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

перебувають у загальному вжитку, але мають близькі або тотожні значення в сучасній мові» [2, с. 131].

Історизми та архаїзми неодноразово були предметом мовознавчих досліджень (праці М. Ткачівської, Г. Гайдученко, Л. Задоянної, Ж. Колоїз, Н. Баранник, Т. Хомик та ін.), які переконують, що природне середовище функціонування хронологічно маркованої лексики – художні твори на історичну тематику. Не є винятком і роман В. Лиса «Століття Якова», який на прикладі життя Якова Межа відтворює столітню історію українців.

На творчому доробку В. Лиса фокусували свою дослідницьку увагу літературознавці (праці Л. Крупки, Н. Цівун, О. Масло та ін.) та мовознавці (праці А. Яворського, Р. Зінчук, Л. Деркач, О. Нестерчук, І. Дружук та ін.), проте хронологічно маркована лексика в романі «Століття Якова» не була предметом спеціального лінгвістичного опису, з чим і пов'язуємо актуальність нашої наукової розвідки, **мета** якої – виявити групи застарілої лексики у досліджуваному тексті та з'ясувати її функційно-стильове призначення у ньому.

З-поміж хронологічно маркованої лексики у романі «Століття Якова» виявили як архаїзми, так і історизми. Перші (близько 70 одиниць) представлені кількома лексико-семантичними групами, найчисельнішими серед яких є номінації на позначення соціального стану персонажів та номінації, що характеризують їх місце в суспільстві. Наведемо приклади: «... хоче Федот, як підросте Уляна, з Вергунами породичатися. З теми **багатирями**, шо й ми не рівня» [3, с. 22]; «Влаштуються десь **прислугою**, підуть в **найми**, зрештою він сам піде ...» [3, с. 28]. Лексичні одиниці цієї групи допомагають В. Лисові відтворити атмосферу минулого століття та класову нерівність суспільства. Досить помітною виявилась група архаїзмів, які називають тогочасні адміністративні установи та організації («**Али побачив крамар Гершко і вперше (вперше!) сам закликав до корчми ...**» [3, с. 50]; «... ну про ковбаску, як принесе з **куперації**, то й казати не треба» [3, с. 12], та лексеми на позначення одиниць виміру й ваги («**Яків добре пам'ятає, бо ще стояв полукіпок на їхньому бідацькому полі**» [3, с. 35]; «**Ніби віз на ньому двоупудову гирю..**» [3, с. 17]), які передають щоденні клопоти героїв твору.

У романі виразними є архаїзми, що називають колишні військові чини, адже за своє життя неодноразово Яків потрапляє до війська. Найчастотнішою з-поміж таких лексем є **жолнеж** (солдат), як у такому прикладі: «– Вип'єм, **жолнеж**, за памнеть?» [3, с. 202].

З-поміж лексичних архаїзмів у романі В. Лиса виокремили такі

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

групи, як-от: власне лексичні – застарілі слова, витіснені з мови лексемами з тим же значенням («Влюбетися, як води **кварти** випити» [3, с. 22]; «...Яків зумів вирвати дрючка і **загилити** в щелепу» [3, с. 34]); фонетичні – слова із застарілою вимовою окремих звуків («Благослов'ємо, бажаємо **щісця, здоровля, й діточок на щісця**...» [3, с. 40]; «**Тільки** ті – двоє балбесів, коли їх угледів, **торгуватися** почали, щоб продав, а ця, бач, лякає» [3, с. 16]); лексико-фонетичні – застарілі слова, які, порівняно з тими синонімами, що відповідають їм у сучасній українській літературній мові, мають дещо інше звукове оформлення («Яків не знав, що робити: **кликати** міліцію, **бігти** (де там бігти, дибати) по **фершалку** ?» [3, с. 16]; «**Стоїть** альбо **рухасться** то в **їден** бік, то в **другий**» [3, с. 140]); лексико-словотворчі – слова, яким у сучасній українській літературній мові відповідають назви з тим самим коренем, але з іншими афіксами («...**матері** в поділ **ткнувся**, чого вже давно не робив, бо **політок** як-не-як» [3, с. 23]; «**Тико** ж глядіте, не **каверзуйте**, не **ждіть**, **ледь** що **заболить**, **заколе**, **звоніте безпрямінно**» [3, с. 190]). Такі лексеми допомагають В. Лису відтворити історичний колорит доби, художню інтерпретацію якої запропонував автор.

Щодо частиномовної належності архаїзмів у романі, то найчисельнішою виявилася група архаїчних іменників: «Доки доїхали до **вказаної перстом** жінки вулиці, водій кілька разів по-польськи **чортихнувся**» [3, с. 107]; «Улянку явно **тішити** така мова, вона **кладе йому пальця на уста**» [3, с. 28]. Дієслівні архаїзми переважно представлені у внутрішніх монологів Якова Меха, створюючи мовленнєвий колорит художньої оповіді: «**Нащось** **тешиє**, бо не **відає**, куди **підє** та **обтєсана колода**...» [3, с. 48]; «**І** вона **таки** **ходила**, **ледь дибцяла** по двору...» [3, с. 21]. Емоційного забарвлення мовленню персонажів надають прикметникові («**І** вона **ще раз** **спитала** сина, **чи то правда**, що **каже** ця **розцяцькована ошметна** пані?» [3, с. 110]; «**Як** у **шкодного** **кота**...» [3, с. 21]) та прислівникові («**Туперка** **мов хтось** **поруч**, **за плечима**, **пиляє залізо**» [3, с. 216]; «**В останні** **місяці**, **коли**, **переказували**, **совєти зновика** **стояли** під **Ковелем**...» [3, с. 157]) архаїзми. Нечасто в романі трапляються числівникові архаїзми, проте вони надають текстові історичного звучання, як у таких прикладах: «**Вже** **кілько** **разів** **зауважував** **Яків** – **дівчисько** **бачить**...» [3, с. 60]; «**От** **тобі** **й кінець** **війни**, **про** **який** **тільки** **останні** **дні** **й чешуть** **язиками**, **от** **тобі** **й** **дома**, **й** **Зоська** **з штирма** **доньками**...» [3, с. 170].

Історизми (близько 50 одиниць) у романі «Століття Якова» представлені такими лексико-семантичними групами, як-от: номінації

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

на позначення колишніх військових чинів та військової тематики («*Не всіє зі смертю герць виграють...*» [3, с. 51]; «*Двоє польських уланів – капітан, батальйонний командир князь Едмунд Радзивілл, і його ординарець, улан особливого кавалерійського полку Війська Польського Другої Жечі Посполитої рядовий Яків Мех*» [3, с. 67]; «*Що з тобою, Мех, – кричав навздогін капрал...*» [3, с. 80]); номінації на позначення соціального стану людей у тогочасному суспільстві («... як за старою звичкою, ще з **царевих** часів, називали ту хатину (корчму), в якій мона було випити й закусити» [3, с. 50]; «*Дивний цей капітан – князь*» [3, с. 67]); номінації на позначення назв осіб за виробничою діяльністю («... та й то тико панів **осадників**, в першу чергу тих, котрі якісь посади мали» [3, с. 146]; «... на тій вулиці **шорник** живе, десь зі сходу прибудувся...» [3, с. 158]); номінації на позначення тогочасних адміністративних посад («... батько розповідав, як був свідком зустрічі у Луцьку головного **отамана** Симона Петлюри з польським **зверхником** Юзефом Пілсудським» [3, с. 35]). Застарілі слова цих груп забезпечують історичну конкретизацію у романі В. Лиса, відтворюють соціально-побутові та воєнно-адміністративні реалії, формуючи колорит епохи.

Оскільки у романі відтворено історичну панораму Волині початку минулого століття крізь призму життя Якова, то у тексті функціують історизми на позначення державного і політико-економічного устрою («...привіз **Платон**, **батько Якова**, із війни з **більшовиками** у двадцятому році» [3, с. 35]; «*Теперка в селі була сільрада і там головував **капезеушник** Степан Семенаха*» [3, с. 144]) та лексеми на позначення установ і організацій («*Та дорога від **гмінної управи** додому була чи не найдовшою в його житті ...*» [3, с. 50]; «*Тоді капітан обходить ряд за рядом і кожного питає, чи бажає він вступити до **вермахту***» [3, с. 142]), які у романі «Століття Якова» допомагають відтворити в уяві читачів особливості суспільно-політичної організації держави на початку ХХ ст.

Група лексем на позначення назв предметів побуту («*Син його Василь на **рублі**, що ним прасували одержу...*» [3, с. 148]; «*Свої пошиті одержини берегла у **куфері** ...*» [3, с. 130]) та історизми на позначення чоловічого і жіночого взуття, одягу, головних уборів («*Капітан Едмунд прикладає руку з двома відставленими пальцями до **конфедератки** ...*» [3, с. 69]; «– *Аякже, така сама пані в дертому **жупані**, – забурчала баба Параска*» [3, с. 146]) «малюють» картини щоденного життя односельців Якова.

Оскільки у романі чимало подій, пов'язаних із Першою та

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Другою світовими війнами, боротьбою з більшовиками, а також повоєнними суспільними потрясіннями на Волині, то цілком закономірно, що автор послуговується історизмами на позначення старовинної зброї («*Розкуйовджений, очі палають, на плечі **самопал** на мотузку теліпається, в руках вила*» [3, с. 151]; «*Вже й до колиски підійшли, **гвєра** наставили*» [3, с. 194]), які, відтворюючи історичний колорит епохи, конкретизують воєнні реалії, посилюють емоційну напругу та допомагають виписати художні персонажі.

Отже, архаїзми та історизми, зберігаючи номінативну функцію, набувають у романі «Століття Якова» додаткового стилістичного забарвлення та беруть участь у формуванні ідейно-художнього задуму В. Лиса – осмислення героїчної історії України крізь призму життя Якова, в якому, як у дзеркалі, відображаються ключові історичні події, зміна епох і влад, драматизм народної долі та тяглість національної пам'яті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кабиш О. О. Зміни в семантичній структурі та функціонуванні маркованої лексики : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Київ : Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, 2007. 22 с.
2. Ткачівська М. Р. Особливості перекладу історично маркованої лексики в романі Ю. Андруховича «Коханці Юстиції». URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/62434> (дата звернення: 06.04.2026).
3. Лис В. Століття Якова : роман. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 240 с.

Наталія ШУЛЬЖУК,

*кандидат філологічних наук, доцент
кафедри української мови та славістики,*

Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

Софія ПЛЯШКО,

*здобувач освіти Обласного наукового ліцею в м. Рівне
Рівненської обласної ради, м. Рівне*

**ГРАМАТИЧНІ РЕПРЕЗЕНТАНТИ ПОГРОЗИ
ЯК ДЕСТРУКТИВНОГО МОВЛЕННЄВОГО АКТУ
В ПОВІСТІ «КАЙДАШЕВА СІМ'Я» І. НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО**

Когнітивно-дискурсна мовознавча парадигма спонукала науковців зосередитись на вивченні поняття «дискурс», який І. Козаченко інтерпретує як «письмовий або усний вербальний

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

комплекс у сфері комунікативного процесу або складна одиниця мовної практики» [3, с. 154]. Праці науковців засвідчують, що дискурс диференціюють за різними параметрами: за формою (усний, письмовий); за адресатним спрямуванням (інституційний, персональний); за комунікативною настановою (аргументативний, конфліктний, гармонійний); за сферою використання (політичний, військовий, релігійний, медичний, науковий, рекламний та ін.); за функцією (емотивний, оцінний, директивний); за функційно-стильовим різновидом мовлення (художній, публіцистичний, науковий, офіційний, неофіційний); за видом мовлення (монологічний, діалогічний) та ін. [5]. Предметом нашого лінгвістичного опису став конфліктний дискурс, який презентує акт погрози в діалогічному мовленні персонажів повісті «Кайдашева сім'я» І. Нечуя-Левицького.

У процесі комунікативної взаємодії учасник діалогу не лише обмінюється інформацією зі співрозмовником, а й може здійснювати вплив на нього. Вчені диференціюють мовленнєвий вплив на позитивний, який формується «в межах особистого спілкування у сфері координативних відносин, коли комуніканти пов'язані відносинами рівноправного співробітництва» [1, с. 152], та негативний, представлений як мовленнєве насилля. Останнє може виявлятися як імпліцитно, так і експліцитно. У першому випадку результатом є мовленнєва маніпуляція, у другому – мовленнєва агресія, що нерідко провокує конфлікт – крайнє загострення суперечностей між співрозмовниками у формі докору, звинувачення, образи, насмішки, цькування, погрози, та ін., що принижують честь і гідність адресата мовлення.

Мета нашої наукової розвідки – виявити та схарактеризувати синтаксичні й морфологічні репрезентанти погрози як деструктивного мовленнєвого акту в повісті «Кайдашева сім'я» І. Нечуя-Левицького.

Що ж таке погроза? Погроза – предмет наукових розвідок у багатьох галузях знань. Зокрема, увагу лінгвістів привернули способи її вербалізації (Н. Борисенко, Н. Войцехівськ, Ю. Кекало, К. Коротич, О. Можейко). Аналіз літератури з теми дослідження засвідчив відсутність єдиної лінгвістичної інтерпретації погрози. Натрапили на такі її кваліфікації, як комунікативний прийом (О. Іссерс), комунікативна тактика (І. Бублик, Л. Білоконенко), мовленнєвий акт (Дж. Остін, Дж. Серль, Т. Стексова, Р. Шиленко), комунікативна стратегія (К. Коротич), окремий клас – менасив (А. Вежбицька, Р. Шиленко, З. Вендлер, Ю. Малінович, С. Семенова, Н. Войцехівська, І. Мартинова), гібридний мовленнєвий акт, що суміщає ознаки таких

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

іллокутивних сил, як спонукальна та комісивна (І. Гродський), конфронтаційна стратегія (О. Шевчук). Науковці представляють погрозу і у вигляді когнітивних схем (Л. Фоміна, В. Мозгунова, А. Приходько).

Нам імпонує наукова інтерпретація погрози Н. Войцехівської, яка кваліфікує її як «висловлений намір завдати фізичної, матеріальної чи іншої шкоди адресату, обіцянка заподіяти яке-небудь зло, неприємність, залякування, що має на меті лише задоволення комунікативної мети мовця-агресора або людини, від імені якої він говорить» [2, с. 7]. На відміну від попередження чи поради, погроза є обов'язковою для виконання.

Акт погрози у діалогічному мовленні можуть презентувати одиниці різних мовних рівнів. Нашу дослідницьку увагу привернули синтаксичні та морфологічні репрезентанти погрози у повісті І. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я».

Оскільки семантика погрози двокомпонентна, то з-поміж її синтаксичних репрезентантів у досліджуваному тексті передусім представлені складнопідрядні речення-репліки з підрядним причини: *«Не мети до порога, бо візьму тебе за шию, як кішку, та натовчу мордою в сміття, щоб удруге так не робила – сказала Мотря»* [4, с. 144]; *«Одчепись, бо як пхну, то й перекинешся!» – промовив спокійно Карпо, скося подививши на Мотрю й насупивши брови»* [4, с. 163]; *«Не лизь, бо задушу, іродова душе!» – крикнув Карпо та й кинувся, неначе звір, на батька і штовхнув його обома кулаками в груди»* [4, с. 56]. Рідше натрапляємо на безсполучникові речення-репліки, що фіксують факт погрози: *«А оту стару відьму я за коси потягну в Київ, нехай шукає мені Мелашку»* [4, с. 113]. Зауважимо, що у складнопідрядних реченнях-репліках погроза вербалізована більш категорично (безальтернативно), тоді як у структурі безсполучникового речення-репліки цей мовленнєвий акт звучить м'якше через відсутність засобу зв'язку, що «розмиває» чіткість семантико-синтаксичних відношень між його предикативними частинами.

Помітили, що більшість реплік-погроз представлена складними реченнєвими одиницями елементарної будови, проте натрапили й на репліки-погрози, що за будовою відповідають складній багатоконпонентній конструкції: *«Ти мені не свекруха, а я тобі не невістка, я од тебе не втікати і мовчать тобі не буду!»* [4, с. 144]. Категоричність такої репліки не зменшується, проте вона не фіксує конкретних дій, які планує зробити співрозмовник.

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

В окремих мовленнєвих актах кваліфікація погрози у складі речення-репліки стає можливою за наявності спільних фонових знань учасників комунікативної взаємодії, як у такому прикладі:

– *Які в тітки жовті ноги, неначе в нашої зозулястої курки, – сказав голосно, але ніби про себе, старший хлопчик.*

– *Хто видав так говорити! Ось я тобі дам! Ідїть собі гуляти надвір, – сказала Балашиха і випровадила дітей з хати»* [4, с. 85].

Кайдаші не завжди вербалізують погрозу відкрито («**Гляди лиш, щоб тобі і справді не повилазило. Сядеш собі шити по обіді, як упорасишся**» [4, с. 43]; «**Тату! Не махайте на мене руками, бо й у мене руки є!** – сказав Карпо й собі зблід на виду. Його червоні губи побіліли, неначе полотно» [4, с. 45]), проте факт явно не висловленої погрози засвідчують у складі речення-репліки лексеми на позначення міміки, жестів персонажів, особливостей фонації їх мовлення («*Карпо зблід*», «*червоні губи побіліли*»), які в останньому з наведених прикладів до того ж виразніше влучне порівняння («*губи побіліли, наче полотно*»).

Емоційний малюнок репліки-погрози в художніх діалогах І. Нечуя-Левицького нерідко підтримує синтаксичний повтор («*О! Кум вернув мені очі. Постривай же, лисий дідьку! Я тобі завтра...я тобі оддячу!*» [4, с. 15]; «*Я од тебе не тікатиму і мовчать тобі не буду. Ось тобі на, ось тобі на!*» [4, с. 68]; «*Бо ви її гризли, гризли, доки до свого не догризлись. Як пропаде Мелашка, то я вам цього не подарую...*» [4, с. 113]) та влучні порівняння («*блідий, як смерть*»).

Щодо речень-реплік за метою висловлювання, то частіше погрозу презентують окличні реченнєві одиниці: «*Покиньте мотовило, бо так і впечу обох по спині когергою!* – крикнув він на всю хату» [4, с. 53]; «*Нехай тільки влізуть у мій город вдруге, то я їм ломакою ноги поперебиваю!* – кричала Мотря» [4, с. 173]. Звернімо увагу, що категоричність таких окличних реплік часто підтримує дієслово *кричати* в авторському мовленні.

Оскільки Кайдаші вербалізують погрозу переважно в емоційно насичених діалогах, то звертання, якими вони послуговуються, нерідко є маркерами ставлення до співрозмовника. Це передусім лайлива лексика, що посилює градус емоцій та інтенсифікує погрозу: «*Постривай же ти, суко! Скручу я голову твоєму півневі, – сказала Кайдашиха*» [4, с. 164]; «*Постривай же, лисий дідьку! Я тобі завтра...я тобі оддячу!*» [4, с. 15]; «*Не лїзь, бо задушу, іродова душе!* – крикнув Карпо та й кинувся, неначе звір, на батька і штовхнув його обома кулаками в груди» [4, с. 56]. Останні два приклади відображають ментальність богобоязного українця, який унікав уживання лексеми

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

чорт, замінюючи її більш прийнятними відповідниками.

В авторському мовленні, яке супроводжує репліки-погрози у повісті І. Нечуй-Левицького, натрапляємо на обставини виражені прислівником, які увиразнюють або уточнюють дію, названу дієсловом-присудком («*Одчепіться, бо й я вмію пхатися, – кричала Мотря **несамовито** і тягла до себе мотовило*» [4, с. 53]; «*Постривай же, свекрухо! – говорила **голосно** Мотря сама до себе, розвішуючи сорочки по тину*» [4, с. 41]), та відокремлені обставини, виражені дієприслівниковим зворотом («*Одчепись, бо як пхну, то й перекинешся! – промовив спокійно Карпо, **скоса подивившись на Мотрю й наспувиши брови***» [4, с. 163], які засвідчують крайнє невдоволення тим, що говорить або робить співрозмовник. Схожу функцію в авторському мовленні виконують і обставини, виражені прийменниково-іменниковими сполуками: «*Я розкидала: не мети свого сміття під мою призьбу, бо я тебе ним колись нагодую, – сказала **зі злістю** Мотря*» [4, с. 143].

Отже, погроза – мовленнєвий акт, спрямований на завдання шкоди адресатові мовлення та задоволення комунікативних потреб і підвищення власного статусу адресанта. У досліджуваному тексті вона представлена переважно у складнопідрядних реченнях елементарної будови, рідше – у безсполучникових речення-репліках. Вони вербалізують акт погрози за підтримки лексичних одиниць, що номінують міміку, жести та особливості фонації. Помітно посилюють емоційність таких реплік синтаксичні повтори та порівняльні звороти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Буць Ж. В. Мовленнєвий вплив як маніпулятивна технологія художнього нарративного простору. *Закарпатські філологічні студії* : наук. журнал. 2019. Вип. 9. С. 150–154.
2. Войцехівська Н. Засоби вираження погрози в українському конфліктному діалогічному дискурсі. *Гуманітарна освіта у технічних вищих навчальних закладах*. 2014. Вип. 30. С. 17–30.
3. Козаченко І. В. Типологія діалогічного дискурсу в сучасній лінгвістиці. *Теоретична і дидактична філологія*. 2017. № 25. С. 152–158.
4. Нечуй-Левицький І. Кайдашева сім'я : повість. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2023. 176 с.
5. Шевченко І. С., Морозова О. І. Проблеми типології дискурсу. *Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен*. Харків : Константа, 2005.

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

**СЕКЦІЯ 2. Мова – культура – комунікація:
перспективи розвитку**

Ірина АЛЛУЙКО,

здобувач І рівня вищої освіти,

Ірина ОЗАРЧУК,

старший викладач кафедри іноземних мов,

Національний університет водного

господарства та природокористування, м. Рівне

**ЕМОЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ФУНКЦІЇ МОВНИХ
ЗАСОБІВ У РЕКЛАМНОМУ ДИСКУРСІ**

У сучасному світі, який знаходиться під впливом інформації, реклама є одним із ключових засобів формування думок та впливу на поведінку людей [1, с. 46]. Її значення давно вийшло за межі простого інформування про товари чи послуги. Сьогодні реклама являє собою складний механізм, здатний формувати споживчі прагнення, впливати на систему цінностей та створювати певні моделі поведінки. У цьому контексті рекламний текст можна розглядати як багатовимірну комунікативну систему, що інтегрує мовні, психологічні та соціокультурні аспекти. Особливу роль відіграє спосіб подання інформації, адже саме він визначає переконливість повідомлення, його здатність привертати увагу та викликати необхідні емоції у цільовій аудиторії.

Основна риса рекламного тексту полягає в його здатності пробуджувати емоції та впливати на рішення споживача [3, с. 113]. Для досягнення цієї мети активно використовуються слова з яскраво позитивним значенням, такі як «унікальний», «інноваційний», «ефективний», «преміальний», «ідеальний». Подібна лексика не лише підкреслює привабливість продукту, а й створює позитивні асоціації, що посилюють довіру до бренду. Крім того, епітети додають повідомленню емоційного забарвлення та акцентують увагу на ключових характеристиках товару, створюючи яскравий і запам'ятовуваний образ.

Для підвищення ефективності рекламних кампаній часто використовуються метафори та образні вислови, які додають повідомленню яскравості та емоційного забарвлення [3, с. 117]. Завдяки метафоричному підходу складні або абстрактні характеристики продукту передаються через знайомі та зрозумілі для аудиторії образи, що значно полегшує сприйняття інформації. Наприклад, словосполучення на кшталт «джерело енергії», «смак

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

перемоги» або «ключ до успіху» пробуджують емоції споживачів і створюють стійкі асоціативні зв'язки. У результаті рекламне повідомлення не тільки виглядає змістовним, а й викликає емоційну залученість. Це, своєю чергою, помітно підвищує його вплив і загальну ефективність.

У рекламному дискурсі гіпербола та перебільшення відіграють важливу роль як ключові інструменти створення відчуття унікальності та ексклюзивності продукту. Наприклад, фрази на кшталт «найкращий вибір» чи «революційний продукт» спрямовані на те, щоб переконати споживача в очевидних перевагах пропонованого товару. Попри їхню умовність, ці засоби виконують значущу прагматичну функцію, підсилюючи вплив на цільову аудиторію та викликаючи зацікавленість до пропозиції. Так само ефективними є імперативні конструкції, як-от «спробуй» або «дій зараз», що активно використовуються у рекламних текстах для прямого мотивування споживачів до дії [1, с. 60].

Риторичні запитання слугують ефективним інструментом для привернення уваги аудиторії, про що свідчать дослідження. Вони сприяють внутрішнім роздумам і стимулюють діалог у свідомості слухачів, надаючи їм відчуття особистого звернення. Такий підхід суттєво збільшує рівень залученості до комунікації, що допомагає зміцнити довіру до переданого повідомлення і полегшує його запам'ятовування.

Для створення ефективного рекламного тексту важливо застосовувати повторі та ритмічність, оскільки саме ці елементи допомагають аудиторії краще запам'ятовувати ключові повідомлення. Повторення окремих слів або фраз акцентує увагу читача на основній ідеї. Ритмічна структура письмового матеріалу додає йому динаміки й робить процес сприйняття легшим. У поєднанні з короткими, логічно побудованими реченнями текст набуває простоти та зрозумілості, що має вагомe значення в умовах інформаційного перевантаження.

У сучасному рекламному дискурсі особливо варто відзначити тенденцію до інтеграції елементів розмовного стилю. Вона проявляється через використання простішої та доступнішої лексики, абревіатур і неформальних мовних структур. Такий підхід допомагає створювати довірливі відносини між автором повідомлення та його аудиторією, забезпечуючи при цьому легкість і природність спілкування. Як результат, рекламний текст сприймається не як нав'язливе просування товару чи послуги, а скоріше як дружня рекомендація чи корисна порада.

У сучасному світі реклама немислима без використання

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

яскравих мовних ігор та дотепних каламбурів, які надають текстам виразності та роблять їх по-справжньому незабутніми [3, с. 120]. Ці творчі прийоми швидко закарбовуються в пам'яті, викликають позитивні емоції й ефективно привертають увагу саме до вашої аудиторії. В умовах перенасичення інформацією такі методи стають дієвими інструментами, щоб виділитися серед конкурентів та зробити ваше повідомлення більш помітним і впливовим.

Мовні засоби в рекламному дискурсі відіграють надзвичайно важливу роль, адже вони виконують комплексну функцію. Уміння майстерно поєднувати ці засоби перетворює рекламу на потужний інструмент комунікації, що працює як на рівні свідомості, так і підсвідомості. Саме це дозволяє досягати головної мети реклами – переконувати та стимулювати аудиторію до конкретних дій [2, с. 137].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безугла Л. Р., Безугла Т. А. Функції мови у лінгвопрагматичній моделі рекламного дискурсу. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. 2020. № 92. С. 45–66. <https://doi.org/10.26565/2227-8877-2020-92-01>.

2. Ковальова Т. П., Хант Г. О. Засоби реалізації мовної гри в рекламному тексті. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Сер. Філологія. Журналістика*. 2022. № 1(1). Т. 33(72). С. 131–138. <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2022.1-1/23>.

3. Терех Я. Функції та семантика мовної гри у сучасному рекламному тексті українського теледискурсу. *Наукові праці Мелітопольського державного педагогічного університету*. 2021. № 1. С. 112–130. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2021.1-1/12>.

Дмитро АРТЮШОК,
здобувач І рівня вищої освіти,
Анастасія КІНАЩУК,
доктор філософії,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне

**ДО ПИТАННЯ МОВНОГО ПУРИЗМУ
В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ**

На сучасному етапі розвитку мовознавства дедалі частіше у поле зору дослідників потрапляє питання про лексичне багатство споріднених та неспоріднених мов. У своїх розвідках науковці

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

намагаються схарактеризувати динамічні моделі перцептивної лексики в українській, англійській та польській мовах (О. Деменчук), дослідити фразеологічні одиниці української мови як маркери конфліктної комунікації на матеріалі віртуального дискурсу (І. Гарбера), окреслити лексико-семантичні характеристики семантичного класу слів на позначення раціональності та ірраціональності в українській, англійській та німецькій мовах (А. Кінашук), проаналізувати дієслова мовлення в українській та німецькій мовах (Д. Каштельян, Л. Данцл) та ін. Названі напрацювання авторів засвідчують неабияку актуальність досліджень на предмет вивчення словникового ресурсу тієї чи тієї мови у сучасному мовознавстві.

Мета розвідки – схарактеризувати поняття мовного пуризму на матеріалі української та англійської мов.

У дослідженні під мовним пуризмом розуміємо прагнення «очистити» мову від іншомовних запозичень та повернути їй свою питому «чистоту». В історії україномовного поступу мовний пуризм часто ставав інструментом опору русифікації (як у 1920-х рр.), тоді як сьогодні – це засіб боротьби з англіцизмами [2]. До прикладу, дедалі частіше в інформаційному просторі лунають такі питомі українські відповідники, як-от: *світлина* замість *фотографія*: укр. *Прошу всіх усміхнутися в об'єктив – ось вам і світлина з веселого студентського життя!* [1]), *прозірка* замість *слайд*: укр. *Увага на прозірку, де відображено результати дослідження* [авт.]), *відсоток* замість *процент*: укр. *Експеримент показав, що відсоток респондентів, які змінювали свої відповіді залежно від того, у контексті чи поза контекстом розглядалися суперечності, коливається від 20 % до 66 %* [1]), *водограй* замість *фонтан*: укр. *Він перейшов темний коридор і потрапив до саду з великою клумбою і зруйнованим водограєм* [1]); *наплічник* замість *рюкзак*: укр. *Хлопець стояв з готовим у дорогу наплічником* [1]); *летовище* замість *аеропорт*: укр. *Наші будинки, сади, площі (я вже не кажу: заводи, вокзали, летовища) вражені тяжким гріхом безформності* [1]).

В англійській мові пуризм представлений як бажання повернутися до питомих варіантів тих чи тих лексем, замінивши запозичені французькі та латинські слова на давньоанглійські аналоги. Такий рух отримав назву «*Anglish*» (поєднання слів «*English*» (англійська) та «*Angle*» (англи – давньогерманське плем'я, від якого пішла назва країни та мови), а його прихильники вважають, що англійська мова стала занадто «засміченою» французькими та латинськими словами після нормандського завоювання 1066р. та

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

мають на меті показати лексичне багатство англійської за умов розвитку лише на основі рідних, германських, коренів [3]. До прикладу, замість латинського *preface* до активного вжитку пропонують *foreword*: англ. *He was asked if he would consider writing a foreword for her book* [4], замість *vocabulary – word-stock*: англ. *The wordstock of English consists of native and borrowed words* [4], а замість *dictionary – wordbook*: англ. *a wordbook of nautical slang* [4]).

Таким чином, явище мовного пуризму представлене в обох зіставлюваних мовах з метою усунення запозичених слів у лексичному пласті та заміну їх питомими україномовними чи англословними відповідниками. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у більш детальному аналізі явища мовного пуризму у німецькій мові.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Корпус української мови. URL: <http://www.mova.info/corpus.aspx> (дата звернення: 25.02.2026).
2. Масенко Л. Т. Мова і політика. 2-ге вид., допов. Київ : Соняшник, 2004. 120 с.
3. Crystal D. The English Language: A Guided Tour of the Language. 2nd ed. London : Penguin Books, 2002. 336 p.
4. Meriam-Webster Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/> (дата звернення: 08.10.2026).
5. Oxford English Dictionary. URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com> (дата звернення: 02.03.2026).

Ірина БОЙКО,

*старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

**ЛЕКСИЧНІ ТА КОГНІТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОЇ
СТЕРЕОТИПНОЇ РЕКЛАМИ ХХ СТОЛІТТЯ**

Реклама часто апелює до гендерних стереотипів, тобто до загальноприйнятих уявлень про те, як повинні виглядати чоловіки і жінки. Так звана «стереотипна» реклама часто зображує жінок як ніжних, м'яких, емоційних, сімейно орієнтованих «створінь», тоді як чоловіки зображуються сильними, незалежними, успішними особистостями, які не бояться ризикувати. Ці стереотипи формуються через соціалізацію і передаються за допомогою різних каналів, де реклама є одним із основних джерел такого впливу [3, с. 38].

Однією із популярних рекламних ніш, що популяризують

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

гендерну стереотипізацію, є реклама продукції для домогосподарок, що особливо гостро прослідковується у кампаніях другої половини двадцятого століття (1940–1970 рр), де жінка постає ідеальною господаркою, яка смачно готує і красиво сервірує стіл, створює затишок і комфорт в оселі, цінує блага цивілізації та мріє про новинки побутової техніки, а головне отримує від цих процесів неймовірне задоволення.

Лексичний матеріал такої реклами створює узагальнений портрет чуттєвої жінки, яка звертає особливу увагу на свою зовнішність, красу, хоче почувати себе неперевершеною. Рекламодавці, враховуючи психологічні особливості жіночої аудиторії, насичують дані тексти словами зі значенням чуттєвості й емоційності (*feminine, soft, gentle, glamour*): “*Women are soft and gentle, but they hit things*” (*Volkswagen*).

У рекламі жінки часто зображуються як об’єкти бажання або як жінки, чиєю основною метою є бути красивими, чи навіть бездоганними. Так, в рекламі косметики жіноцтво часто зображуються з ідеальними рисами обличчя і бездоганною шкірою, що створює нереалістичні стандарти краси [4].

Жінка відчайдушно прагне подобатись своєму чоловікові, бути жаданою і привабливою, тому реклама вербалізує цю інтенцію лексемами *desirous, romantic, enticingly feminine* тощо: “*Become DESIROUS – enjoy new Romantic Triumphs! Be enticingly feminine!*” (*Fuller Bosom*); “*Husband Pleasing Coffee*” (*acme*); “*...Every husband wants his wife to be feminine...in every sense of the word*” (*Demure*).

Цікавою особливістю реклами цього періоду є опозиційність гендерів, тобто протиставлення значущості чи якостей чоловіків та жінок, що виражається вживанням порівнянь, наприклад: “*Does Your Husband Look Younger than You Do?*” (*Dorothy Gray Salon*); “*Men are better than women!*” (*Drumond*).

Щастя домогосподарки в цій рекламній категорії полягає у покращенні своїх базових функцій, чому сприяє придбання нового пилососа: “*You’ll be happier with a Hoover*” (*Hoover*); “*Christmas morning she’ll be happier with a Hoover.*” (*Hoover*).

Друга категорія реклами є реклама товарів для чоловіків. Найпоширенішим об’єктом реклами чоловічого ділового стилю є автомобіль і все, що з ним пов’язано, що пояснюється сформованим у більшості аудиторії гендерним стереотипом успішного чоловіка-максималіста [1, с. 122]. Чоловіки в рекламі часто зображуються як сильні, рішучі, успішні особистості, які знають, що вони хочуть, і

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

завжди досягають своїх цілей. Вони виглядають впевнено і незалежно: “A cigar brings out the Caveman in you.” (Cigar Institute Of America, INC.), “Show her it’s a man’s world.” (Van Heusen), “Where there’s a Man .../there’s a Malboro.” (Malboro).

Такі образи можна побачити в рекламі автомобілів, одягу, цигарок, годинників, спортивних товарів або алкогольних напоїв, що створює образ того, хто має контроль і відповідає за своє життя та кар’єру [2, с. 65]. Така реклама, наче підносить чоловіка над жінками, підкреслюючи його особливість та важливість, таким чином вказуючи на місце останньої: “It’s nice to have a girl around the house” (Leggs); “Keep her where she belongs” (Weyenberge Massagic). Чоловіків розглядають очільником сім’ї, чие слово на противагу дружини, має більшу цінність: “She can drink it while not voicing her opinion” (got milk?).

Якщо у маскулінній рекламі чоловік – це гострий розум, то в розумових можливостях жінки сумніваються: “Don’t worry darling, you didn’t burn the beer!” (Schlitz).

Таким чином, слогани цього періоду часу здебільшого орієнтовані на підтримку або експлуатацію гендерних стереотипів, використовуючи гумор, провокацію або романтизацію для досягнення рекламного ефекту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Телетов О. С. Особливості гендерно та демографічно орієнтованих рекламних текстів. *Маркетинг та менеджмент інновацій*. 2016. № 4. С. 121–123.
2. Connell R. W. Masculinities. 2nd edition. University of California Press, 2005. 324 p.
3. Goffman E. Gender Advertisements. Harper & Row, 1979. 84 p.
4. Kilbourne J. Deadly Persuasion: Why Women and Girls Must Fight the Addictive Power of Advertising. Free Press, 1999. 366 p.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Уляна БОЙКО,

*вихованка Рівненської Малої академії
наук учнівської молоді, м. Рівне*

Анастасія КІНАЩУК,

*доктор філософії,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

Ірина БОЙКО,

*старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

**СЛЕНГ ЯК КУЛЬТУРНИЙ КОД: КОМУНІКАТИВНІ ФУНКЦІЇ
КОВБОЙСЬКОЇ ЛЕКСИКИ В СЕРІАЛІ «YELLOWSTONE»**

На сучасному етапі розвитку лінгвістики дедалі частіше у поле зору дослідників потрапляє питання про роль неформальної лексики у повсякденному спілкуванні. У своїх розвідках науковці намагаються схарактеризувати функціонування молодіжного сленгу в сучасній розмовній українській мові (І. Стогній, З. Варавкіна), дослідити вікові особливості вживання сленгізмів (Д. Дубенко, І. Данилюк), окреслити еволюцію сленгу у сучасній англійській мові (В. Чорна, О. Логінова), проаналізувати основні ознаки функціонування сучасних американських та британських сленгізмів (Т. Ведернікова) та ін. Названі напрацювання авторів засвідчують неабияку актуальність досліджень на предмет вивчення функціонування сленгізмів у межах різних соціальних груп.

Мета розвідки – схарактеризувати комунікативні функції ковбойського сленгу як культурного коду на матеріалі серіалу «Yellowstone».

У розвідці сленг трактуємо як окремий лексико-семантичний пласт, що характеризується специфічним набором значень, стилістичних конотацій та прагматичних функцій, а під ковбойським сленгом розуміємо семантичний клас ковбойських сленгізмів у межах лексичної тканини англійського серіалу «Єллоустоун» на позначення реалій професійної діяльності, соціального взаємозв'язку та культурних моделей поведінки ковбоїв – верхових пастухів великої рогатої худоби на Дикому Заході США у XIX та першій половині XX ст., пор.: англ. *cowboy* (*Low man's what turns you into cowboys* [4]); *buckaroo* (*You got buckaroo'd right onto your peanut* [4]), *cowpoke* (*He*

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

ain't no greenhorn cowpoke – he's been on the range since he could walk [4]), saddle up (Saddle up – we got cattle to move before dawn [4]), rodeo (Ten straight days ... I'm craving a rodeo in Fort Worth, Texas [4]) тощо.

З'ясовано, що сленгові одиниці досліджуваного типу формують власне семантичне поле, у межах якого значення часто ґрунтуються на метафоризації, метонімії, семантичному зсуві та іронічному переосмисленні. Ковбойський сленг у серіалі «Єллоустоун» виконує не лише номінативну, а й оцінну, експресивну та соціально-марковану функції, кодує ставлення мовців до реальності, репрезентує групову солідарність і виступає маркером приналежності до професійної та культурної спільноти ковбоїв. Відтак, досліджуваний семантичний клас лексики моделює фрагмент мовної картини світу, у центрі якої перебувають земля, праця, честь, лояльність і сила характеру. В англломовному дискурсі серіалу «Yellowstone» ковбойський сленг не просто репрезентує ключові концепти ковбойської культури, а й виконує ідентифікаційну, оцінну, характерологічну й культурно-репрезентативну функції. Досліджувані сленгізми не просто називають ті чи ті фізичні дії, предмети, осіб тощо, а й експлікують ідеологію спільноти, моделюють уявлення про боротьбу, витривалість, підкорення, лояльність і становлення ковбоя як соціальної ролі. Крім того, ковбойська дієслівна лексика серіалу формує модель «жорсткої комунікації», де дія переважає над рефлексією, а мовлення слугує інструментом соціального контролю та утвердження ієрархії.

Таким чином, ковбойський сленг слугує ресурсним матеріалом для вивчення культури Дикого Заходу та особливостей комунікації у межах названої соціальної групи. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у більш детальному аналізі функціонування сленгізмів на позначення ковбойської культури в інших серіалах вестерну.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Boot Jack. Cowboy Slang Every Western Fan Should Know, 2025. URL: <https://bootjack.com> (дата звернення: 08.01.2026).
2. Cowboy up. Word stories. Slang City. URL: <http://www.slangcity.com/slang-vocabulary/cowboy-up.htm> (дата звернення: 10.03.2026).
3. Legends of America.com. Western Slang, Lingo, and Phrases: A Writer's Guide to the Old West. URL: <https://www.legendsofamerica.com/az-westernslang/> (дата звернення: 10.03.2026).
4. Yellowstone Series. URL: <http://uafix.net> (дата звернення: 10.03.2026).

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Яна ВЕГЕРИЧ,

здобувач 1 рівня вищої освіти,

Алла ГУБІНА,

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземної та української філології,

Луцький Національний технічний університет, м. Луцьк

**РОЛЬ МОВИ У ФОРМУВАННІ СУЧАСНОЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МОЛОДІ**

Мова є найважливішим і найміцнішим зв'язком, що об'єднує минулі, сучасні та майбутні покоління народу в єдине живе ціле [1].

Українська мова є фундаментом сучасної національної самосвідомості молоді, виконуючи функцію сполучного елемента, що гуртує покоління, оберігає культурну спадщину та творить менталітет у глобалізованому світі.

Українська мова є не лише засобом спілкування, а й головним чинником, що формує національну ідентичність. Саме через мову передаються традиції, культурні надбання, моральні цінності, світогляд народу. Вона об'єднує минуле, сучасне й майбутнє нації, забезпечує зв'язок поколінь.

Мовне питання для України завжди було й залишається надзвичайно важливим. Без міцного мовного фундаменту не може існувати цілісне суспільство, незалежно від його економічного та політичного розвитку. Історія людства свідчить, що занепад мови призводить до втрати національної самобутності.

Особливу роль у збереженні та розвитку української мови відіграє молодь. Саме від молодого покоління залежить, якою буде мова в майбутньому – чи залишиться вона живою, сучасною та популярною, чи втратить свої позиції. Молодь не лише успадковує мовну спадщину, а й активно її творить: послуговується українською у повсякденному спілкуванні, у соціальних мережах, у творчості, науці та культурі.

«Сьогодні українська мова виходить за межі лише національного контексту, стаючи важливою на світовій арені. Молодь може використовувати її для впливу на міжнародну аудиторію через культуру, медіа та ІТ. І саме молодь відіграє важливу роль у підтримці української мови під час війни, виступаючи за її використання в усіх сферах життя як прояв національної стійкості та солідарності», – начальниця відділу політики безбар'єрності, гендерної рівності та ментального здоров'я МКСК Леся Хемраєва [2].

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Особливе значення мова має як засіб передачі культурної спадщини. Через неї з покоління в покоління передаються традиції, звичаї, історичний досвід і цінності народу. Таким чином, мова виступає своєрідним «культурним кодом», що забезпечує безперервність національного розвитку. Втрата або витіснення рідної мови може призвести до послаблення зв'язку з національною культурою та історією.

У сучасних умовах значний вплив на мовні практики молоді мають засоби масової інформації та соціальні мережі. Цифровий простір формує нові моделі комунікації, у яких часто домінують іноземні мови, передусім англійська. Це створює певні виклики для збереження мовної самобутності, однак водночас відкриває нові можливості для розвитку багатомовності та міжкультурної комунікації.

Важливу роль у формуванні мовної ідентичності відіграють освіта та державна політика. Підтримка державної мови в публічному просторі сприяє консолідації суспільства та зміцненню національної єдності. Завдяки адаптації мови до сучасного професійного контексту, здобувачі вищої освіти отримують змогу освоїти необхідну термінологію, розвивати навички ділового спілкування, підготовки звітів, презентацій та інших важливих аспектів професійної комунікації українською мовою. Такі підходи сприяють її поширенню не лише у різних секторах економіки та науки, але й допомагає формувати конкурентоспроможних фахівців, здатних використовувати українську мову на високому професійному рівні [3, с. 190].

Отже, мова є одним із ключових чинників формування національної ідентичності сучасної молоді. Вона поєднує в собі культурний, соціальний і особистісний аспекти, впливаючи на становлення світогляду та ціннісних орієнтирів. У контексті сучасних викликів важливо забезпечити гармонійне поєднання відкритості до глобального світу із збереженням і розвитком національної мовної спадщини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мова – це час, це минуле й сучасне народу. URL: <https://www.alexandriya.com/mova-tse-chas-tse-mynule-i-suchasne-narodu/> (дата звернення: 09.04.2026).
2. МКСК: Молодь та експерти обговорили роль української мови у формуванні національної ідентичності та культурній дипломатії. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mksk-molod-ta-eksperty-obhovoryly-rol-ukrainskoi-movy-u-formuvanni-natsionalnoi-identychnosti->

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

[ta-kulturnii-dyplomatii](#) (дата звернення: 09.04.2026).

3. Пономарів В. Національна свідомість і мова. Київ : Товариство «Знання», 2009. 190 с.

Ірина ГАРБЕРА,

*кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри загального та прикладного
мовознавства і слов'янської філології,
Донецький національний університет
імені Василя Стуса, м. Вінниця*

**ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ЛІНГВІСТИЧНИЙ
ЕКСПЕРТИЗИ КОНФЛІКТНОГО ДИСКУРСУ:
АВТОМАТИЧНЕ ВИЯВЛЕННЯ КОМУНІКАТИВНИХ
СТРАТЕГІЙ І МОВНИХ МАРКЕРІВ АГРЕСІЇ**

У сучасному цифровому середовищі комунікації конфліктний дискурс набуває особливої актуальності, що зумовлено поширенням соціальних мереж, онлайн-платформ і зростанням кількості публічних комунікативних взаємодій. У таких умовах значно зростає потреба у швидкому й об'єктивному аналізі мовних проявів агресії, маніпуляції та конфліктогенності. Традиційні методи лінгвістичної експертизи, ґрунтовані на ручному аналізі, поступово доповнюються технологіями штучного інтелекту, які забезпечують автоматизацію обробки великих масивів текстових даних. Це відкриває нові можливості для дослідження комунікативних стратегій і мовних маркерів агресії [2].

Конфліктний дискурс розглядається як різновид комунікації, у межах якої реалізуються суперечливі інтенції учасників і застосовуються мовні засоби для досягнення домінування, дискредитації або захисту [3; 4]. Важливим аналітичним інструментом виступає поняття комунікативних стратегій і тактик, що відображають цілеспрямовану мовленнєву поведінку адресанта [1]. Мовні маркери агресії можуть бути представлені на різних рівнях: лексичному (інвективна лексика), граматичному (наказовий спосіб, інтенсифікація), прагматичному (іронія, сарказм, провокація) та дискурсивному (ескалація конфлікту, поляризація позицій). Лінгвістична експертиза у цьому контексті спрямована на ідентифікацію таких маркерів і встановлення комунікативних намірів мовця.

Сучасні досягнення у сфері обробки природної мови (NLP) дають змогу автоматизувати аналіз текстів, зокрема у виявленні

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

токсичності, мови ворожнечі та агресивної поведінки. Методи машинного навчання (ML) і глибинного навчання (DL) дозволяють будувати моделі, здатні класифікувати тексти за рівнем агресії, визначати тональність і навіть інтерпретувати прагматичні аспекти висловлювань. Водночас використання ШІ в лінгвістичній експертизі має як переваги (швидкість, масштабованість, об'єктивність), так і обмеження (чутливість до контексту, складність інтерпретації результатів).

Одним із ключових завдань є формалізація комунікативних стратегій для їх алгоритмічного розпізнавання. Це передбачає виділення таких параметрів, як інтенційність, емоційна тональність, прагматичні установки. Можливі підходи включають як rule-based моделі (на основі заздалегідь визначених правил і шаблонів), так і моделі машинного навчання, що навчаються на розмічених корпусах текстів. У практиці це реалізується, наприклад, через аналіз коментарів у соціальних мережах, де автоматично визначаються стратегії атаки, захисту, дискредитації або провокації.

Виявлення агресії базоване на аналізі різнорівневих мовних ознак. До лексичних належать образливі слова, лайка, негативно забарвлена лексика; до синтаксичних – імперативні конструкції, короткі різкі висловлювання, повтори; до прагматичних – іронія, сарказм, прихована агресія. Для навчання моделей використовуються спеціалізовані корпуси та датасети, що містять анотовані приклади агресивних і нейтральних висловлювань. Оцінювання ефективності моделей здійснюється за допомогою стандартних метрик (precision, recall, F1-score), що дозволяє визначити точність і повноту виявлення.

Результати досліджень у цій сфері мають значний прикладний потенціал. У судовій лінгвістиці вони можуть використовуватися для експертизи конфліктних текстів і встановлення наявності мовної агресії або маніпуляції. У сфері цифрових комунікацій – для автоматичної модерації контенту, виявлення мови ворожнечі та запобігання ескалації конфліктів. Крім того, такі технології можуть бути інтегровані в освітні та наукові платформи для аналізу комунікації.

Попри значний потенціал, використання ШІ в аналізі конфліктного дискурсу супроводжуване низкою проблем. Зокрема, алгоритми можуть некоректно інтерпретувати контекст, не розпізнавати іронію або культурно специфічні особливості мовлення. Важливим є також питання упередженості моделей, що виникає через нерепрезентативність навчальних даних. У цьому зв'язку особливої

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

ваги набуває поєднання автоматизованого аналізу з експертною оцінкою людини та дотримання етичних принципів використання ШІ.

Отже, інтеграція технологій штучного інтелекту в лінгвістичну експертизу відкриває нові можливості для автоматичного виявлення комунікативних стратегій і мовних маркерів агресії у конфліктному дискурсі. Водночас ефективність таких підходів залежить від якості моделей, глибини лінгвістичної інтерпретації та врахування контекстуальних чинників. Перспективи досліджень полягають у вдосконаленні алгоритмів, розширенні корпусів даних та розробці гібридних моделей, що поєднують можливості ШІ та живого експертного аналізу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колодяжна О. В. Прагматика українського мовлення: конфліктність, ввічливість, стратегії впливу. К., 2018. 198 с.
2. Почепцов Г. Г. Сучасні комунікації: медіа, конфлікти, маніпуляції. К., 2014. 256 с.
3. Селігей П. О. Мовна особистість і конфліктний дискурс: природа, стратегії, тактики. К., 2012. 312 с.
4. Шевченко Л. І., Соловйова О. М. Медіалінгвістика: конфлікт, маніпуляція, дискурс. К., 2020. 220 с.

Роман ГНЕДКО,

здобувач I рівня вищої освіти,

Анастасія КІНАЩУК,

доктор філософії,

старший викладач кафедри іноземних мов,

Національний університет водного

господарства та природокористування, м. Рівне

**ФЕНОМЕН «TEXTSPEAK»: ЧИ СПРАВДІ
СКОРОЧЕННЯ РУЙНУЮТЬ НАШУ ГРАМОТНІСТЬ?**

На сучасному етапі розвитку науки дедалі частіше у поле зору дослідників потрапляє питання про бурхливий поступ технологій та їх внесок у галузь комунікації. У своїх розвідках науковці намагаються схарактеризувати скорочення як особливість англомовного електронного спілкування (Н. Полюхович), дослідити структурно-семантичні характеристики скорочень у соціальній мережі Twitter (Д. Юречко, О. Залужна), окреслити причини використання скорочень в електронному листуванні (А. Троян), проаналізувати лінгвістичні особливості скорочень (С. Баранова, А. Юркова) та ін. Названі

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

напрацювання авторів засвідчують неабияку актуальність досліджень на предмет вивчення актуального наразі типу спілкування у сучасному мовознавстві.

Мета розвідки – схарактеризувати вплив тексти змін на грамотність молоді під час онлайн-спілкування.

Під текстизмами у розвідці розуміємо ті чи ті скорочення, символи, емодзі, якими послуговуються у текстових повідомленнях у різних месенджерах. Використання дітьми текстизмів пов'язане не зі зниженням стандартів грамотності, а з кращими навичками правопису. Науковці стверджують, що батьки та вчителі, які усвідомлюють цей позитивний зв'язок, мають сприяти розвитку грамотності дітей, підтримуючи їхній інтерес до всіх аспектів традиційного та нового письма, а також надаючи вказівки щодо різниці між офіційними та неофіційними стилями правопису. Схоже, що цифрове спілкування залишиться з нами надовго, і тому замість того, щоб засуджувати використання дітьми текстизмів, батьки та вчителі можуть зіграти свою роль у сприянні розвитку цього нового виду письмового спілкування, стимулюючи зацікавленість дітей до мови та грамотності, а також розвиваючи їхні навички у цьому аспекті [1].

Уважають, що твердження про причинні зв'язки між надісланими текстовими повідомленнями та «падінням стандартів грамотності були доведені до крайнощів» [2] і не мають підстав для опертя; що «існують суперечливі докази негативного впливу використання текстизмів дорослими на їхні навички грамотності» [2]. Ба більше, існують навіть «переконливі докази позитивного зв'язку між умінням «текстувати» та традиційними навичками грамотності» [2]. До прикладу, дослідники з Ковентрійського університету зібрали текстові повідомлення від трьох груп дітей і молоді (83 учні початкової школи, 78 учнів середньої школи та 49 студентів бакалаврату), яких потім просили пройти серію стандартизованих оцінок для вимірювання їхнього IQ, орфографічних здібностей та розуміння письмової та усної граматики. Цей процес повторили через рік, щоб показати будь-які зміни у взаємозв'язку між текстовими повідомленнями та граматичним розвитком письма з часом. Як наслідок, професорка Клер Вуд, яка очолювала дослідницьку групу, відзначила, що не існує жодних доказів зв'язку між поганим дотриманням граматичних правил при написанні текстових повідомлень і загальним граматичним розумінням дітей. Тому немає підстав вважати, що через те, що діти послуговуються текстизмами, вони можуть втратити або й взагалі не набути базових знань з

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

граматики.

Таким чином, феномен «textspeak» важко схарактеризувати як руйнівний на шляху до набуття або ж розвитку базових граматичних навичок школярами чи здобувачами освіти. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у більш детальному аналізі досліджуваного феномену в українській, англійській та німецькій мовах у зіставному аспекті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bushnell C., Kemp N. Text-messaging practices and links to general spelling skill: A study to Australian children. URL: https://www.newcastle.edu.au/_data/assets/pdf_file/0014/100274/V11_bus_hnell_et_al.pdf (дата звернення: 08.04.2026).

2. El-Saghir Kh. The Impact of Texting Use and Practices on Literacy Development. URL: https://www.researchgate.net/publication/303913399_The_Impact_of_Texting_Use_and_Practices_on_Literacy_Development (дата звернення: 08.04.2026).

3. Text messaging does not damage children's written or spoken grammar. URL: <https://www.nuffieldfoundation.org/news/text-messaging-does-not-damage-childrens-written-or-spoken-grammar> (дата звернення: 08.04.2026).

Кіра ГРИПЧ,
*вихованка Рівненської Малої академії наук
учнівської молоді, м. Рівне*
Ірина БОЙКО,
*старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*
Олена АНДРІЙЧУК,
*вчитель англійської мови
Костопільський ліцей № 6
Костопільської міської ради, м. Костопіль*

**ПОНЯТТЯ РОЗКОШІ ТА СИМУЛЯЦІЇ У МЕДІЙНОМУ
ДИСКУРСІ (НА МАТЕРІАЛІ ЖУРНАЛУ «COSMOPOLITAN»)**

У сучасних дослідженнях медійного дискурсу поняття «розкіш» розглядається не лише як когнітивно-соціальна категорія споживання, а як дискурсивний конструкт, сформований у межах медіатекстів. Дискурс трактується як сукупність висловлювань, спрямованих на

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

інтерпретацію та вплив, тоді як медіа конструюють умовні картини світу за допомогою мовних практик і кодованих репрезентацій [4, с. 113–115]. Медійний дискурс поєднує інформаційну, інтерпретативну та впливову функції: він не лише передає факти, а формує смисли, що визначають сприйняття соціальної реальності. Такий підхід відповідає розумінню медіадискурсу як багаторівневої комунікативної системи, що використовує мовні й позамовні засоби для моделювання картини світу [2, с. 66–68].

Інтерпретація розкоші має бінарний характер: з одного боку, це соціально-економічна категорія, пов'язана зі статусом і матеріальними благами, з іншого – символічний образ, сконструйований у медіа. У fashion- і рекламних текстах розкіш постає як змодельований стиль життя, де цінність визначається системою асоціацій, оцінок і емоційних маркерів [5, с. 41–43]. У цьому контексті медіатексти функціонують як простір симуляції: вони не лише відображають, а продукують нові репрезентації розкоші як культурного феномену, а символічне значення предметів перевищує їхню матеріальну сутність, формуючи уявлення про статус, стиль життя та цінності.

Поняття «симуляція» спирається на постструктуралістську теорію, зокрема концепцію Ж. Бодрійяра, де знаки та моделі функціонують автономно від референта, створюючи гіперреальність. Симулякри формують нові способи досвіду та уявлення, не пов'язані безпосередньо з матеріальною основою [3, с. 37–42]. У такому підході медійні тексти (реклама, заголовки, лайфстайл-контент) постають як механізми генерації смислів, що набувають самостійної культурної ваги. Застосування концепції симуляції до fashion-дискурсу дозволяє трактувати розкіш як мовно сконструйовану культурну умовність. Лексичні маркери та стилістичні засоби виконують символічно-прагматичну функцію, створюючи образ «ідеалізованої» або «доступної» розкоші [1, с. 11–20]. Таким чином, у сучасному медіапросторі відбувається трансформація поняття розкоші: від маркера елітарності до емоційно-стилістичної категорії, доступної широкій аудиторії. Журнал *Cosmopolitan*, орієнтований на молодих жінок, активно формує цю парадигму через мовні засоби, що конструюють образ «доступної розкоші», адже аналіз показує, що тексти журналу уникають прямих номінацій (*luxury, opulence*), натомість використовуючи оцінну лексику: *expensive-looking, chic, polished, refined, glam, plush, sleek*. Ці одиниці не позначають матеріальну вартість, але асоціюються з елітарністю, створюючи ефект престижу без акценту на ціні.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Характерним є використання маркерів імітації вартості: *actually look expensive, missing a couple of zeros, total steal, can't beat the price*. Наприклад, у заголовку «20 Best Faux Fur Jackets That Actually Look Expensive» прикметник expensive передає суб'єктивне враження, а не реальну ціну, отже розкіш постає як ефект сприйняття.

Важливу роль відіграє лексика, що описує фактури та матеріали: *silky-smooth, heavyweight, ultra-fluffy, plush, shaggy texture, vegan suede*. Вона апелює до тактильності й асоціюється з преміальністю, навіть коли йдеться про штучні матеріали (faux fur, vegan suede, faux leather), що свідчить про переосмислення розкоші, яка більше не залежить від натуральності.

Лексеми економічної доступності (*budget-friendly, total steal, missing a couple of zeros*) створюють парадоксальний ефект: предмет виглядає розкішно, але є доступним. Наприклад: *"It is 100 percent possible to get that rich girl aesthetic on a thrifty girl's budget."*

Отже, аналіз показує, що у дискурсі Cosmopolitan розкіш функціонує як симулятивний конструкт, сформований через систему лексичних, семантичних і стилістичних засобів, що постає не як об'єктивна характеристика, а як комунікативний і культурний феномен, який моделюється мовою та впливає на уявлення аудиторії про стиль життя і цінності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойко О. В. Рекламний дискурс як моделювальна семіотична діяльність. *Філологічні студії: науковий журнал*. 2024. Вип. 22. С. 11–20. <http://doi.org/10.28925/2412-2491.2024.221>.

2. Волошина Д. П., Гайдук Н. А. Медійний дискурс у системі комунікативних видів дискурсу та його таксономія. *Вісник Маріупольського державного університету. Сер. Філологія*. 2023. Вип. 29. С. 66–73. <https://doi.org/10.34079/2226-3055-2023-16-29-66-73>.

3. Согорін А. А. Розуміння концепту «реклама» в соціології Ж. Бодрійяра. *Науково-теоретичний альманах «Грані»*. 2017. № 10. Т. 20. С. 37–42. <https://doi.org/10.15421/1717130>

4. Царик Г. Медійний дискурс як семіозис: потенціал семіотики для визначення медійного дискурсу. *Мовні і концептуальні картини світу*. № 2(76), 2024. С. 113–135. <https://doi.org/10.17721/2520-6397.2024.2.07>.

5. Rong Ma. A Multimodal Discourse Analysis of the Construction of Brand Image in Luxury Menswear Advertising: *A Case Study of Advertisements of Zegna*. 2024. Pp. 41–43. URL: https://www.scirp.org/pdf/jss2024127_301768831.pdf. (дата звернення: 08.04.2026).

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Віталій ГРИСЮК,

здобувач І рівня вищої освіти,

Алла ГУБІНА,

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземної та української філології,

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

**ETHICAL NORMS OF PROFESSIONAL
COMMUNICATION IN MULTICULTURAL TEAMS**

In the context of globalization, multicultural teams have become a common feature of modern organizations. Employees from different cultural backgrounds collaborate to achieve shared goals, which increases diversity but also creates challenges. One of the most important aspects of teamwork in such environments is ethical communication. It ensures mutual understanding, respect, and effective cooperation. Without clear ethical norms, communication barriers may lead to misunderstandings and conflicts.

Ethical communication in multicultural teams is based on several key principles:

First, respect for cultural diversity is essential, as team members may have different values, traditions, and communication styles.

Second, equality and fairness ensure that all participants have equal opportunities to express their ideas.

Third, honesty and transparency help build trust within the team. These principles create a foundation for professional interaction and reduce the risk of unethical behaviour.

Despite the benefits of diversity, multicultural teams often face communication difficulties. One major issue is the difference between direct and indirect communication styles. Some cultures prefer clear and explicit messages, while others rely on context and non-verbal cues. Language barriers also play a significant role, as different levels of language proficiency may affect participation and confidence. Additionally, cultural differences in hierarchy can influence communication, as some employees may hesitate to express their opinions in front of authority figures [3].

Another challenge is decision-making, as some cultures prefer quick decisions, while others require more time for discussion and analysis.

Ethical norms are not only defined at the organizational level but also developed within teams. Each team may have its own ethical culture, shaped by interactions, leadership style, and shared experiences. Important elements of ethical culture include clarity of rules, supportive relationships,

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

transparency of actions, and the ability to discuss ethical issues openly.

Effective communication plays a central role in this process, as it allows team members to understand expectations and resolve conflicts. A strong ethical culture encourages responsible behaviour and strengthens cooperation.

To improve communication in multicultural teams, organizations should promote cultural awareness and adaptability. One effective approach is the development of cultural intelligence, which helps individuals understand and respect differences. Establishing clear communication rules and encouraging open dialogue are also important strategies. Managers should act as role models and support ethical behaviour within the team. Adaptation to cultural differences is considered one of the most effective ways to overcome communication barriers [4].

In conclusion, ethical norms of professional communication are crucial for the success of multicultural teams. Cultural differences may create challenges, but they can be managed through respect, understanding, and effective communication strategies. Strong ethical culture at the team level improves collaboration, reduces conflicts, and contributes to better organizational performance.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Brett J., Behfar K., Kern M. C. Managing multicultural teams. *Harvard Business Review*. 2006. P. 84–91.
2. Brett J., Behfar K. Kern M. C. Managing Multicultural Teams. *Organizational Collaboration*. 2020. Pp. 155–164. <https://doi.org/10.4324/9781315881201-17>
3. Cabana G. C., Kaptein M. Team ethical cultures within an organization: a differentiation perspective on their existence and their impact on employee outcomes. *Journal of Business Ethics*. 2021. Vol. 170. P. 761–780. <https://doi.org/10.1007/s10551-019-04376-5>
4. Shylo A. E., Dzyad O. V. Management of Multicultural Teams in the Context of Labor Migration. *European Journal of Management Issues*. 2025. Vol. 33(1). Pp. 43–56. <https://doi.org/10.15421/192505>
5. Stahl G. K., Maznevski M. L., Voigt A., Jonsen. K. Unraveling the Effects of Cultural Diversity in Teams: A Meta-Analysis of Research on Multicultural Work Groups. *Journal of International Business Studies*. 2010. Vol. 41. Pp. 690–709. <https://doi.org/10.1057/jibs.2009.85>

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Олеся ДЕЙНЕКА,
здобувач I рівня вищої освіти,
Лариса КИРИЧУК,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської філології,
Волинський національний університет
імені Лесі Українки, м. Луцьк

TRANSLATION CHALLENGES OF GEN-Z DIGITAL LEXICON

Translation plays an important role in addressing the issues of inter-lingual and cross-cultural interaction of Generation Z (Gen Z) individuals and communities. The term “Gen Z” is used to denote the young people born after 1995 and raised during the time of rapid advancement of digital technologies [1]. Recent development of social media platforms, specifically TikTok and X (rebranded Twitter), has heightened the need for in-depth research of the type of language used by the young on these platforms. Since the noticeable feature of Gen Z verbal communication is employment of linguistic devices, such as understatement, humor, irony, allusions, etc., the questions of their appropriate and adequate translation into the target language are attracting considerable interest. Of particular concern are the approaches to translation of pragmatically loaded lexical units.

The purpose of the study is 1) to indicate the translation challenges posed by lexical units used by Gen Z individuals in their communication on social media platforms; 2) to point out the methods to be adopted when translating the lexical units that have undergone semantic changes in digital communication.

The language of Gen Z social group on media platforms is abundant in newly emerged digital vocabulary which comprises acronyms, shortenings, idioms, metaphors, etc. Its distinguishing feature is a considerable number of words which have undergone certain semantic changes and developed a meaning slightly different from their dictionary definition.

By developing exclusive linguistic codes, Gen Z creates an intricate in-group communication system that simultaneously excludes others and defines it is generational identity. Peredy (2024) argues that this linguistic framework goes beyond simple communication; it is actively defines the generational experience by fostering peer connection while simultaneously isolating those outside the group. By opting to re-interpret established English terms – such as ‘cap’ or ‘slay’ – rather than producing entirely new

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

vocabulary, Gen Z achieves a strategic advantage. This approach ensures immediate clarity for insiders while leaving a ‘contextual obscurity’ for older generations. This communicative opacity for “non-netizens” strengthens the boundaries of the digital subculture [2].

Researchers of lexical semantic shifts demonstrate various basic processes that drive language change. The process of broadening expands the initial meaning of a word, whereas narrowing confines the word to a particular context. Amelioration enables a word to develop a more positive meaning, while metaphorical extension allows a word to extend its meaning beyond the original to abstract and figurative uses [2]. These changes are functional since they emerge to allow the language community to convey new concepts, modified perceptions, and specialized information with greater efficiency [2]. For instance, the process of broadening can be seen in the transformation of the word “slay”. One of its primary meanings, according to Cambridge Dictionary is “to kill violently” [4]. In Gen Z usage, however, it has acquired the meaning of performing exceptionally well or appearing impressive. This example demonstrates how word semantics can shift from a literal violent action to an expression of praise or approval regarding someone’s performance or appearance.

“Gaslighting” exemplifies the process of semantic narrowing. The concept is defined as insidious technique of psychological manipulation in which a perpetrator (a “gaslighter”) causes the victim to doubt their own ability to distinguish truth from falsehood, reality from fiction, or right from wrong [5]. The term originates from the 1938 British play “*Gas Light*” (and its subsequent film adaptations), which portrays a husband driving his wife to the brink of insanity by manipulating elements of the physical environment – specifically the dimming of gaslights – while persistently denying her perceptions [5]. Whereas the term originally described manipulative or coercive behavior in a broader sense, within Gen Z’s digital lexicon it has undergone specialization and now denotes a more specific form of psychological manipulation aimed at deliberately inducing self-doubt [2].

The next mechanism is amelioration. The team of Indonesian researchers highlights the word “clingy” as a primary example of these shifts. Traditionally, the word carried a strictly negative connotation, used to describe an individual as needy (poor and not having enough food, clothes, etc.) or burdensome (causing difficulties or work) due to excessive emotional dependency [4]. In the current digital landscape, the term ‘clingy’ has been effectively redefined. It is now frequently used as a sweet, affectionate, and sometimes playful way to describe a partner or friend who

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

simply seeks proximity [2]. This shift emphasizes that the semantic value of a word is never static; rather, it is highly contingent upon the situational context in which it is employed.

Metaphorical extension is prominently illustrated by the evolution of the word “tea”, which transitioned from a literal beverage to an abstract signifier for gossip [3]. Often used in the phrase “spill the tea”, this shift is rooted in the social practice of sharing news over drinks. Consequently, these semantic shifts in the Gen Z digital vocabulary can apparently become a challenge for translators. In this study, we outline the approaches to handling the lexical units with semantic changes.

In the context of Gen Z digital communication the word *slay* can take the functional equivalent “бути наймовірно крутим”. However, alternative interpretations, such as “зробити щось справді класне” or “ти в топі” could also be considered. The selection of an appropriate equivalent will depend on the situational context and the frequency of its use in the Ukrainian Gen Z communication.

The word *gaslighting* can be translated into Ukrainian as “психологічна маніпуляція” or the descriptive “змушувати сумніватися в собі”. Given its semantic narrowing to a specific type of psychological abuse, other alternatives such as “морочити голову”, “пудрити мозок” or the direct transliteration “газлайтинг” are frequently employed in digital discourse to maintain the term’s specialized precision. Ultimately, the final selection of a counterpart must be verified against the context to accurately capture the calculated aim of eroding self-assurance and mental resilience.

As an illustration of amelioration the term “clingy” finds its primary functional equivalent in “приставучий”, “ліпучка”, “нав’язливий”, “надокучливий”, “невідчепний”. However, as Generation Z typically utilizes this term in a neutral or playful manner, more affectionate options like “хвостик”, or “песик” might be considered to reflect the removal of the traditional negative connotation of neediness [2]. The selection of the equivalent must account for the social intimacy to accurately reflect the positive shift in the term’s meaning.

For the metaphorical extension of the word ‘tea’, the functional equivalent can be “плітки”, “перемивання кісточок”. Other options such as the phrase “точити яси”, or the idiomatic translation “spill the tea”, correspond to the Ukrainian “пліткувати” or the more expressive “бути як баба базарна”. The choice of equivalent depends on the level of intimacy within the group and the “scandalous” nature of the information being shared.

The results of the analysis demonstrate that the equivalents to be

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

selected for translation of Gen-Z lexical innovations are context-bound and functional; they have to retain the situational humor or in-group shared knowledge of the original text and trigger the similar emotions in the target audience.

This paper highlights the complexity of translating the Gen Z digital lexicon, which requires a comprehensive sociolinguistic approach rather than simple linguistic substitution. Effective translation demands a shift from literal meaning toward target – culture adaptation to ensure that the emotive impact on the audience is preserved. By identifying specific lexical-semantic shifts – such as broadening, narrowing, amelioration and metaphorical extension-translators can more accurately select functional equivalents that convey humor, irony or allusion

A successful translation in the digital age depends on the constant monitoring of linguistic trends to ensure that “netizen” slang integrates naturally into the target language. This approach allows for a consistent outcome where the digital vocabulary of the original text is rendered coherently without losing its unique emotional and subcultural essence.

REFERENCES

1. Eti S. H., Rosalinah Y. An analysis of Gen Z’s digital slang: Patterns from TikTok comment sections. *IDEAS: Journal of Language Teaching and Learning, Linguistics and Literature*. 2024. Vol. 12(2). Pp. 3250–3262. <https://doi.org/10.2456/ideas.v12i2.5911>
2. Pasya M. R., Harahap N. I., Manalu N., Hutauruk R. A. R. Semantic changes in GEN-Z vocabulary: A comparative study of TikTok language use. *JPKP: Jurnal Pendidikan Kurikulum dan Pembelajaran*. 2025. Vol. 1(2). Pp. 196–200. <https://doi.org/10.57235/jpkp.v1i2.7323>
3. Shalevska E. The Gen Z internet slang and EFL speakers: The case of N. Macedonia. *Horizons – International Scientific Journal*. 2023. Vol. 1(1). Pp. 179–192. <https://doi.org/10.20544/HORIZONS.1.1.23.P16>
4. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/> (accessed: 08.04.2026).
5. Stern R. Why Gaslighting Was the Word of the Year. URL: <https://www.psychologytoday.com/us/blog/power-in-relationships/202212/why-gaslighting-was-the-word-of-the-year> (accessed: 08.04.2026).

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Яна ЄРЕМЕНКО,
здобувач I рівня вищої освіти,
Ірина МАСЛО,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне

**ПРОБЛЕМИ ЛОКАЛІЗАЦІЇ АНГЛОМОВНОГО
МЕДІАКОНТЕНТУ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО СПОЖИВАЧА**

У сучасному глобалізованому медіапросторі локалізація постає як багаторівневий процес адаптації цифрового продукту (зокрема аудіовізуальних творів та відеоігор) до лінгвокультурних особливостей цільової аудиторії [2, с. 7]. На відміну від традиційного перекладу, вона передбачає не лише семантичну еквівалентність, а й глибоку модифікацію контенту з урахуванням національних традицій та естетичних уподобань реципієнтів. Актуальність цього питання для українського медіаринку зумовлена стрімким розширенням присутності міжнародних платформ (Netflix, Apple TV+) та гострою необхідністю формування якісного україномовного продукту, здатного до конкуренції у світовому цифровому середовищі.

Реалізація цього процесу наштовхується на низку лінгвістичних викликів, центральним серед яких є відтворення безеквівалентної лексики та культурних реалій (realia). Англomовний контент, насичений ідіоматикою та сленгом, часто не має прямих відповідників в українській мові [3, с. 78]. Наприклад, при локалізації американських ситкомів фахівці стикаються з назвами специфічних продуктів чи закладів (зокрема Twinkies або Taco Bell), які не мають аналогічної культурної ваги в Україні. У таких випадках доцільним є застосування генералізації («тістечко», «закусочна») або заміна на місцеві аналоги, що дозволяє зберегти динаміку оповіді. Особливої складності додає збереження прагматичного потенціалу тексту при відтворенні каламбурів. Невідповідність мовних картин світу вимагає застосування комплексних трансформацій – описового перекладу або модуляції – задія запобігання втраті змістових відтінків оригіналу.

Ефективне подолання цих бар'єрів базується на стратегії «одомашнення» (domestication), що має на меті мінімізацію відчуття чужорідності тексту [1, с. 91]. Така стратегія охоплює не лише адаптацію одиниць вимірювання (перерахунок миль у кілометри), а й заміну специфічних західних алюзій на зрозумілі українському загалу аналогії. Класичними прикладами успішного «одомашнення» в українській школі дубляжу є серіали «Альф» та «Сімпсо́ни», де вкраплення місцевого колориту та впізнаваних побутових реалій

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

зробили героїв «своїми» для глядача. Водночас виникає етична межа між креативною адаптацією та ризиком викривити початковий задум автора. Не менш важливим аспектом є робота з табуованою лексикою: вибір між евфемізацією та збереженням автентичної експресії (що можна спостерігати у різних версіях перекладу діалогів антигероїв у кіновсесвітах Marvel чи DC) безпосередньо формує образ персонажа в очах аудиторії.

Окрім лінгвокультурних чинників, процес рецепції локалізованого контенту тісно пов'язаний із психологічним комфортом та технічними обмеженнями. Використання мовних кальок (наприклад, надмірне вживання конструкції «це виглядає як...» замість нормативного «це схоже на...») створює ефект когнітивного дисонансу, що знижує рівень довіри до продукту. У сфері дубляжу технічні вимоги, зокрема ліпсинг (lip-sync – артикуляційна синхронність), вимагають від фахівців лаконічності, що часто вступає у конфлікт із потребою повноцінного розкриття змісту. Довгі англійські фрази потребують значного лексичного стиснення (компресії) при перекладі українською мовою, щоб забезпечити відповідність часовим лімітам кадру без втрати ключового емоційного посылу.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що локалізація англomовного медіаконтенту в Україні трансформувалася з суто технічного завдання у потужний інструмент культурної дипломатії. Успішна адаптація вимагає синергії глибоких лінгвістичних знань, соціокультурної компетенції та розуміння психології реципієнта. Перспективи розвитку галузі вбачаються у розробці уніфікованих стандартів якості та вдосконаленні методик підготовки фахівців, що сприятиме повноцінній інтеграції українського медіапростору до світового контексту на засадах автентичності та професіоналізму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мазур О., Кучів С. Локалізація як явище перекладу. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 35. Том 7. С. 89–95. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/35-7-15>
2. Онищенко Ю. К. Глобалізація, локалізація та переклад: синоніми, антоніми чи взаємодоповнюючі поняття? *Мовні і концептуальні картини світу*. Київ, 2005. Вип. 16. Кн. 2. С. 6–9.
3. Сіроштан Т. О., Прокопенко А. В. Труднощі перекладу англomовного кінематографічного тексту. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Сер. Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. Т. 31 (70). № 4 (3). С. 76–80. <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.4-3/14>

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Максим ЖМУРА,

здобувач I рівня вищої освіти,

Тетяна МАРТИНОВА,

старший викладач кафедри іноземних мов,

Національний університет водного

господарства та природокористування, м. Рівне

**ВИКОРИСТАННЯ СЛЕНГУ ТА АНГЛІЦИЗМІВ
У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ**

Сленг – це мовне явище, яке відображає не лише суспільно-історичний розвиток людства, а й соціальні характеристики окремих груп. Він має символічну природу та певну впорядкованість, що робить його важливим засобом спілкування. Сленг широко застосовується у щоденному житті, професійній сфері, науці, культурі, а також у громадській та політичній діяльності. Використання сленгових мовних засобів у кожній ситуації визначається метою спілкування, умовами розмови, соціальним середовищем та віком співрозмовників [2, с. 56–57].

Молодіжний сленг належить до найбільш змінних елементів словникової системи мови, який постійно трансформується під впливом соціальних і культурних процесів. Однією з характерних особливостей цього лексичного шару є наявність тематичних груп, що відображають основні інтереси та діяльність молоді [2].

Англіцизм – це різновид мовного запозичення, тобто слово або вислів, що походить з англійської мови, перекладений або утворений за її зразком. Зазвичай такі слова сприймаються як іншомовні та зберігають риси свого походження: фонетичні (джерм, імідж), словотвірні (смокінг, маркетинг) та семантичні. Частина англіцизмів також позначає специфічні англійські та американські реалії [1].

У мовленні сучасної української молоді все помітнішим стає вплив англійських запозичень, які найчастіше потрапляють у сленг через соціальні мережі, ігрову індустрію, відеоблоги та загалом глобалізований інформаційний простір. Молодь активно використовує лексику, пов'язану з новітніми технологіями, способом життя та емоційними станами. Наприклад, такі слова як флексити (від flex – демонструвати), рандомний (від random – випадковий), ріл (від real – справжній) уже стали частиною повсякденного мовлення [3].

Одним із ключових способів поширення англійської лексики стала інтернет-комунікація, зокрема спілкування у соціальних мережах, чатах і месенджерах, а також перегляд відео на платформах YouTube та TikTok. Саме ці ресурси часто формують нові мовні

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

тенденції, оскільки користувачі переймають лексику популярних блогерів та інфлюенсерів. Інтернет-сленг часто має змішаний характер, поєднуючи українські та англійські слова. Прикладами таких поєднань є вислови: проводити стрім, потрапити у рілс, крінжовий контент.

Важливий вплив на формування молодіжного сленгу має також масова культура: музика, кіно, серіали, мода, аніме та комп'ютерні ігри. Ці явища створюють спільний культурний простір покоління Z, у межах якого виникають нові мовні символи та ознаки ідентичності. Персонажі фільмів або відеоігор часто стають основою для створення мемів або нових слів. Це свідчить про те, що молодіжний сленг є не лише мовним, а й культурно-психологічним явищем, яке одночасно відображає процеси глобалізації та адаптацію світових тенденцій у локальному середовищі [1, с. 54–55].

Поява нових сленгових слів у цифровому просторі пов'язана з розвитком нових форматів спілкування, таких як короткі відео, онлайн-чати та стріми, які потребують стислості, емоційності та виразності мовлення. Такі слова часто мають комбіновану структуру – поєднання українських та іншомовних елементів (наприклад: рілс, стрімити, відосик) або набувають нових значень у сучасних умовах комунікації [3].

Важливим інструментом поширення нових сленгових слів є також меми. Вони не тільки виконують розважальну функцію, але й передають соціальні емоції, іронію та сарказм. Меми швидко стають популярними та часто перетворюються на сталі вислови повсякденного спілкування. Дослідження підтверджують, що такий формат спілкування сприяє появі нових комунікативних моделей та мовних кодів.

Отже, цифрове середовище не лише впливає на розвиток сленгу, а й сприяє його активному поширенню та закріпленню. Молодіжний сленг у соціальних мережах уже не вважається маргінальним явищем і поступово стає частиною сучасної мовної норми цифрової культури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дмитренко О., Кохан С. Вплив англіцизмів на сучасний молодіжний сленг. *Лінгвістичні студії*. Вип. 40. Т. 2. 2020. С. 49–56. <https://doi.org/10.31558/1815-3070.2020.40.2.6>
2. Матвійчук Т. П., Житар І. В. Молодіжний сленг у сучасному українському комунікативному просторі: соціокультурний вимір. *Закарпатські філологічні студії*. Вип. 42. Т. 1. 2025. С. 56–60. <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.42.1.9>
3. Словник українського сленгу. SlangZone. URL: <https://www.slangzone.net/> (дата звернення: 14.03.2026).

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Яна ЖУК,

здобувач I рівня освіти,

Тетяна БОНДАР,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземної та української філології,

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

**РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНОМУ
МЕДІАДИСКУРСІ: РОЛЬ МОВИ У ФОРМУВАННІ
СУСПІЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ**

У сучасних умовах війни медіакомунікація функціонує не лише як канал передавання інформації, а й як ефективний інструмент формування суспільної свідомості. Особливу роль у цьому процесі відіграє мова, як засіб вираження думок, емоцій та ідеології. Саме через мовні засоби формуються наративи, які здатні або зміцнювати суспільну стійкість, або, навпаки, підірвати її.

В умовах війни інформація є вагомим чинником впливу на настрої суспільства, рівень довіри та здатність людей ухвалювати рішення. Будь-яка інформація впливає на настрої суспільства, рівень довіри та здатність людей ухвалювати рішення. Відтак медіакомунікація повинна бути не лише оперативною, а й неупередженою. Саме тому пріоритет слід надавати ретельній перевірці інформації, навіть якщо це знижує оперативність.

Мовні конструкції допомагають інформувати, а також переконувати, впливати на громадську думку та поведінку людей. Дослідження політичного дискурсу щодо України показують, що промови провідних політиків впливають на суспільну свідомість. До прикладу, європейські діячі, такі як Еммануель Макрон та Урсула фон дер Ляєн, позиціонували кандидатуру України в ЄС як ‘gesture of hope’ і визнання її приналежності до європейської системи цінностей. Урсула фон дер Ляєн заявила: “*We have one clear message – and that is, yes, Ukraine deserves European perspective, yes, Ukraine should be welcomed as a candidate country*” [3]. Отож, завдяки стратегічному використанню оціночної лексики (*strong signal, European family, morale boost*) ЗМІ підсилюють позитивне ставлення до України, зміцнюючи наративи солідарності. Водночас представники інших держав демонстрували стриману позицію (*long process, conditions must be met*). Дискурс позначений певною обережністю: політики послідовно наголошують на необхідності структурних реформ, зокрема у сферах боротьби з корупцією та незалежності судової влади.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Отже, медіадискурс не лише відображає політичні позиції, а й активно формує когнітивно-емоційний контекст, крізь який аудиторія інтерпретує ситуацію в Україні, поєднуючи солідарність із раціональною оцінкою.

Ще одним яскравим прикладом інформаційно-психологічного впливу на суспільну свідомість під час війни є використання маніпулятивної лексики. До прикладу, заміна слова *окупація* на *визволення* або *звільнення*. Така мовна підміна в риторичі російських політиків є формою евфемізації, коли негативне явище подається через позитивно забарвлені слова, що змінює сприйняття подій аудиторією. У такий спосіб мова перестає слугувати нейтральним засобом для опису реальності й перетворюється на інструмент її конструювання, нав'язуючи уявлення про начебто законність дій агресора.

Отже, репрезентація України в міжнародному медіадискурсі не є нейтральним відображенням реальності, а є результатом стратегічної лінгвістичної конструкції. Оцінювальна лексика, модальність, евфемізми є прикладами дискурсивних механізмів, за допомогою яких ЗМІ не лише висвітлюють події, а й формують суспільну свідомість. Ці лінгвістичні прийоми сприяють створенню образу України як суб'єкта геополітичного значення та адресата міжнародної підтримки, водночас забезпечуючи баланс між емоційною залученістю та раціональною оцінкою. Мова в медіадискурсі є не лише засобом передачі інформації, а й потужним інструментом для структуривання реальності та впливу на суспільну свідомість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Роль медіа в умовах війни і технологічних трансформацій: рекомендації для етичної та відповідальної журналістики. *Organization for Security and Co-operation in Europe*. URL: <https://www.osce.org/uk/node/586941> (дата звернення: 08.04.2026).
2. Сапелкін Ю. Вплив війни на формування української національної ідентичності. *Grail of Science*. 2024. № 40. С. 387–390. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.07.06.2024.059>
3. Consensus builds around Ukraine's EU bid ahead of crucial summit. *Euronews*. URL: <https://www.euronews.com/my-europe/2022/06/20/consensus-builds-around-ukraines-eu-bid-ahead-of-crucial-summit-in-brussels> (дата звернення: 07.04.2026).
4. Disinformation in the Russian invasion of Ukraine. *Wikipedia, the free encyclopedia*. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Disinformation_in_the_Russian_invasion_of_Ukraine (дата звернення: 08.04.2026).

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Анна Марія КАРАЇМ,

здобувач I рівня вищої освіти,

Людмила ПАСИК,

*кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри німецької філології,
Волинський національний університет
імені Лесі Українки, м. Луцьк*

**ENTWICKLUNG DER DEUTSCHSPRACHIGEN KOMPETENZ
VON STUDIERENDEN UNTER DEN BEDINGUNGEN EINER
AUTHENTISCHEN SPRACHUMGEBUNG**

Unter den Bedingungen der Globalisierung gewinnt die Beherrschung von Fremdsprachen eine besondere Bedeutung für die berufliche Ausbildung zukünftiger Fremdsprachenlehrkräfte, für die die Sprache ein zentrales Arbeitsinstrument ist. In diesem Zusammenhang spielt eine authentische Sprachumgebung eine wichtige Rolle, da sie eine intensive Sprachpraxis ermöglicht und zur Entwicklung der fremdsprachlichen Kompetenz beiträgt. Die internationale akademische Mobilität schafft Bedingungen für reale Kommunikation mit Muttersprachlern, aktiviert die Sprachverwendung und hilft, sprachliche Barrieren zu überwinden.

Ziel der Untersuchung ist es, die Besonderheiten der Entwicklung der deutschsprachigen Kompetenz von Studierenden unter den Bedingungen einer authentischen Sprachumgebung zu bestimmen.

Der Aufenthalt in einer deutschsprachigen Umgebung fördert die aktive Einbindung der Studierenden in vielfältige sprachliche Aktivitäten – von der Teilnahme an Lehrveranstaltungen bis hin zur informellen Kommunikation außerhalb des Unterrichts. Diese kontinuierliche Praxis gilt als wesentlicher Faktor für die Entwicklung kommunikativer Kompetenz, da sie den Gebrauch der Sprache in realen Situationen ermöglicht.

Aktuelle Studien zur internationalen Mobilität belegen zudem, dass das Lernen im Ausland, insbesondere in europäischen Ländern, entscheidend zur Verbesserung der Fremdsprachenkenntnisse und zur sprachlichen Selbstständigkeit beiträgt [3]. Deutsche Universitäten schaffen hierfür günstige Bedingungen durch interaktive Lehrmethoden und die aktive Beteiligung der Studierenden am Lernprozess.

Ein wichtiges Merkmal des Studiums in Deutschland ist die Orientierung am kommunikativen und handlungsorientierten Ansatz, der die aktive Beteiligung der Studierenden an Diskussionen, Gruppenarbeit und selbstständigem Lernen voraussetzt. Vergleichende Studien zur

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Internationalisierung der Hochschulbildung zeigen, dass eine solche Organisation des Lernprozesses die Nutzung der Sprache als Mittel des Lernens und der Interaktion fördert und sich positiv auf die Entwicklung der sprachlichen Fähigkeiten auswirkt [2].

Die Entwicklung der deutschsprachigen Kompetenz erfolgt in engem Zusammenhang mit interkultureller Interaktion. Direkte Kommunikation mit Vertreter*innen anderer Kulturen fördert das Verständnis soziokultureller Normen und die Anpassung des eigenen Sprachverhaltens an verschiedene kommunikative Situationen [1]. Im Kontext des Studiums in Deutschland ist dies besonders wichtig, da Sprache eng mit akademischer Kultur und Kommunikationsnormen verbunden ist.

Neben der akademischen Tätigkeit spielt auch das außeruniversitäre Umfeld eine wichtige Rolle bei der Entwicklung der deutschsprachigen Kompetenz. Alltägliche Kommunikation im universitären Umfeld, die Teilnahme an kulturellen Veranstaltungen sowie der Austausch mit internationalen und deutschen Studierenden schaffen zusätzliche Möglichkeiten zur praktischen Anwendung der Sprache. Unter solchen Bedingungen entwickeln sich sprachliche Spontaneität, Sicherheit im Sprachgebrauch und Abschaffung sprachlicher Barrieren. Außerdem zeigen Forschungsergebnisse, dass internationale akademische Mobilität zur Entwicklung akademischer Kompetenzen, zur Förderung der Selbstständigkeit sowie zur Steigerung der Beschäftigungsfähigkeit von Absolvent*innen beiträgt [4, S. 23]. In diesem Zusammenhang ist die deutschsprachige Kompetenz ein wichtiger Bestandteil der beruflichen Qualifikation und ermöglicht eine erfolgreiche Integration in ein internationales berufliches Umfeld.

Somit erweist sich die authentische deutschsprachige Umgebung, die im Rahmen eines Studiums an Hochschulen in Deutschland entsteht, als ein bedeutender Faktor für die Entwicklung der fremdsprachlichen Kompetenz. Sie ermöglicht die Integration sprachlicher, kommunikativer und interkultureller Erfahrungen und trägt zur Ausbildung der Fähigkeit bei, effektiv in einem mehrsprachigen und interkulturellen Umfeld zu handeln.

REFERENCES

1. Bartel-Radic A., Cucchi A. How do students develop intercultural competence during international mobility? *International Journal of Intercultural Relations*. 2025. Vol. 105. Article 102132. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2024.102132>
2. Chen R. J., Ho S. S., Huang F., Lu Y. Internationalization of higher education institutions: a comparative study in Taiwan and Japan. *International Journal of Comparative Education and Development*. 2024.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Vol. 26. № 3. P. 189–207. <https://doi.org/10.1108/IJCED-06-2023-0050>

3. Hernández-Torrano D., Hajar A., Yessenbekova K. Mapping research on international student mobilities in higher education: Achievements and the agenda ahead. *International Journal of Educational Research*. 2024. Vol. 128. Article 102482. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2024.102482>

4. Mendoza-Jiménez J., García-Rodríguez F. J., García-González C. G. International Student Mobility and Its Impact on Destination Countries. *Fudan Journal of the Humanities and Social Sciences*. 2025. <https://doi.org/10.1007/s40647-025-00450-7>

Інна КАСЯНЧИК,

здобувач I рівня вищої освіти,

Ірина МАСЛО,

старший викладач кафедри іноземних мов,

Національний університет водного

господарства та природокористування, м. Рівне

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ АДАПТАЦІЇ БРЕНДІВ У МІЖНАРОДНОМУ КОМУНІКАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

Дослідження культурно-маркованих компонентів брендингу на сучасному етапі є одним із найскладніших сегментів лінгвомаркетингу. Актуальність цієї проблеми зумовлена тим, що реалізація брендової стратегії апелює не лише до мовної компетенції реципієнта, а й до глибоких етнопсихологічних та соціокультурних кодів цільової аудиторії [1, с. 72–74]. Процес виходу бренду на міжнародну арену потребує ретельної лінгвістичної медіації, яка охоплює аксіологічні, прагматичні та семіотичні рівні адаптації текстового й візуального контенту [3, с. 2–3].

Важливою детермінантою успішної комунікації виступають етико-аксіологічні домінанти, зокрема мовний етикет, релігійні конвенції та національні метафоричні системи. Стратегічне наповнення бренду має корелювати з морально-етичними нормами суспільства-реципієнта. Так, у культурах із високим показником дистанції влади, як-от у Японії чи Південній Кореї, прецизійність рівнів ввічливості в рекламному дискурсі є критичною, оскільки недотримання гонорифічних норм сприймається як деструкція корпоративного іміджу [2, с. 115–117]. На протигагу цьому, у скандинавському комунікативному просторі надмірна формалізація звернення маркується як архаїчне явище, що створює небажану

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

дистанцію між брендом і споживачем. Особливу увагу слід приділяти релігійним табу, які містять найсуворіші обмеження. Використання сакральної символіки або релігійних алюзій у невідповідному контексті (наприклад, елементів ісламської каліграфії на товарах повсякденного вжитку) неминуче призводить до репутаційних втрат і правових санкцій [4, с. 229]. Ефективність брендингу також прямо залежить від релевантності метафоричного коду: якщо зооморфні образи в українській лінгвокультурі (наприклад, *віл*) асоціюються з витривалістю, то в інших етнокультурах вони можуть кодувати інертність.

Паралельно з аксіологічним аспектом ключового значення набуває прагматична адаптація тональності бренду, яка визначає емоційну модальність комунікації. У консервативних лінгвокультурах, як-от німецька чи британська, домінує дистанційована офіційність, де рекламний текст характеризується логіко-фактологічною структурою та стриманістю лексичних засобів. Водночас в англійській мові та медіапросторах США та Австралії переважає дифузна неформальність, де бренд конструє ідентичність «рівного партнера» через активне використання розмовних конструкцій та засобів інтимізації спілкування [1, с. 156–158]. Проте спроба імплементації неформальної тональності в культурах, орієнтованих на вертикальну комунікацію (зокрема у швейцарському банківському секторі), часто розцінюється як неприпустима фамільярність, що призводить до комунікативного провалу [2, с. 182].

Особливе місце у структурі бренду посідає семіотика кольоронімів, що функціонують як візуальні метафори, детерміновані специфікою національної мовної картини світу [3, с. 6–7]. Так, білий колір у західній традиції символізує стерильність та вітальність, тоді як у лінгвокультурах Сходу він історично наділений траурною семантикою. Аналогічно, червоний колір, який у європейському контексті сигналізує про небезпеку або фінансові ризики, у китайській семіотичній системі є домінантою процвітання [4, с. 231–232]. Складними є й локальні конотації інших кольорів: жовтий, сприйнятий у Європі як символ енергії, у Франції може актуалізувати значення зради, а зелений колір в ісламському світі має високий сакральний статус, що вимагає особливої обережності при розробці візуального дизайну.

Підсумовуючи, слід зазначити, що адаптація культурно-маркованих компонентів брендингу вимагає переосмислення маркетингової стратегії та її переведення з площини технічного

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

перекладу в площину глибинної лінгвокультурної медіації. Продуктивність міжнародного брендингу забезпечується лише за умови повної інтеграції продукту в когнітивний та мовний код споживача. Це дозволяє нівелювати відчуття іншокультурного походження бренду, сприяє гармонізації комунікації та формуванню тривалої лояльності аудиторії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. 2-ге вид., допов. Київ : ВЦ «Академія», 2012. 344 с.
2. Семенюк О. А., Парашук В. Ю. Основи теорії мовної комунікації : навч. посіб. Київ : Академія, 2010. 237 с.
3. Culache O. Brand building in a semiotic age: developing meaningful brands with creative multimodal tools. *Journal of Inventics*. 2014. Vol. 17, № 88. P. 1–10.
4. Huang D.-J., Prendergast J. Brand naming in China: a linguistic approach. *Marketing Intelligence & Planning*. 1997. Vol. 15, No. 5. P. 227–234.

Анастасія КІНАЩУК,

доктор філософії,

старший викладач кафедри іноземних мов,

Національний університет водного

господарства та природокористування, м. Рівне

**РАЦІОНАЛЬНА ЛЕКСИКА В УКРАЇНСЬКІЙ, АНГЛІЙСЬКІЙ
ТА НІМЕЦЬКІЙ МОВАХ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ КУЛЬТУРНИХ
МОДЕЛЕЙ МИСЛЕННЯ РІЗНИХ НАРОДІВ**

На сучасному етапі розвитку мовознавства дедалі частіше у поле зору дослідників потрапляє питання про спільне та відмінне не лише у структурах мов, а й у способах сприйняття світу людьми. У своїх розвідках науковці намагаються схарактеризувати мовну картину світу в сучасних підручниках з німецької мови для середніх шкіл (А. Павлюк), дослідити історіографічний аспект мовної картини світу (А. Бікезіна), окреслити концептосферу в німецькій та українській мовних картинах світу й діалозі культур (А. Степаненко, Т. Тарануха), проаналізувати психолінгвістичні особливості англомовної картини світу (О. Шеянова), визначити провідні риси мовної картини світу середньовічного англійця на матеріалі середньовічних паремій (Г. Мельниченко) та ін. Названі напрацювання авторів засвідчують неабияку актуальність досліджень на предмет вивчення особливостей

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

реалізації культурної картини світу у різних мовах світу.

Мета розвідки – схарактеризувати раціональну лексику як відображення культурних моделей мислення українців, англійців та німців.

У розвідці під раціональною лексикою розуміємо такий семантичний клас слів, що позначає помірковані, розумні, розсудливі та логічні способи сприйняття дійсності людиною. Приклади досліджуваних лексем віднаходимо у трьох зіставлюваних мовах, пор.: укр. *усвідомлювати* (*Він усвідомив свою провину і вирішив усе виправити* [авт.]); *мудрість* (*Життєва мудрість підказувала йому одне, а інстинкт керував ним несвідомо* [авт.]); *логічно* (*Він розподілив усі обов'язки логічно, тому й не виникало жодних питань* [авт.]); англ. *wisely* (*To protect her heart, she learned to distance her emotions wisely* [3]), *rational* (*Her negation of the emotional appeal showed her rational approach to problem-solving* [3]), *brain* (*The control unit acts as the brain of the computer, managing all operations* [3]) нім. *klug* (*Der kluge Mann baut vor* [2]); *denken* (*Ich dachte, wir hätten nun genug davon* [2]).

Під час зіставного аналізу на предмет пошуку спільних та відмінних рис у представленні явища раціонального у мовній картині світу українців, англійців та німців визначено, що експлікація розумності у трьох народів збігається в аспекті уявлень про джерело раціональності – таким є голова, пор.: укр. *розумна, світла голова* [авт.], англ. *smart head; clear head* [5]; нім. *kluger Kopf; heller Kopf* [3]. Ба більше, представники трьох націй звикли порівнювати розумну людину з книгою, пор.: укр. *ходяча енциклопедія* [авт.]; англ. *a walking encyclopedia* [4]; нім. *ein wandelndes Lexikon* [2]. Спільним у представленні явища раціонального уважаємо й асоціацію українців, німців та англійців логічного та розумного із сяянням, світлом та мерехтінням, пор.: укр. *сяїнути розумом* [авт.]; англ. *to be a bright spark* [3]; нім. *Licht leuchten lassen* [2]. Щоправда відшуковуємо й деякі відмінності в експлікації раціонального способу сприйняття світу: йдеться про уособлення різних тварин, що позначають людську мудрість. До прикладу, для українців – це пташка, для англійців – собака, а в німців і поготів – людина (відомий вчений Ейнштейн), пор.: укр. *мудра пташка* [авт.]; англ. *a clever dog* [3]; нім. *so schlau wie Einstein sein* [2].

Таким чином, явище раціонального, що представлене у трьох досліджуваних мовах, має як спільні, так і відмінні риси у своїй мовній експлікації, що пов'язуємо із культурними традиціями українців, німців та англійців. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

більш детальному аналізі раціональної лексики на матеріалі української, англійської та німецької мов у зіставному аспекті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Тікан Й., Ярмак Д. Фразеологічні засоби вираження культурної ідентичності представників англійської та української лінгвокультур. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/search/article?articleId=2053283>

(дата звернення: 16.03.2026).

2. Digitales Wörterbuch der Deutschen Sprache. URL: <https://www.dwds.de/> (дата звернення: 01.03.2026).

3. Reverso Context. URL : <https://context.reverso.net> (дата звернення: 08.03.2026).

4. The Free Dictionary, Encyclopedia and Thesaurus. URL: <https://www.thefreedictionary.com/> (дата звернення: 08.03.2026).

5. Urban Dictionary. URL: <https://www.urbandictionary.com/> (дата звернення: 08.03.2026).

Ольга КІРІЧЕК,

здобувач I рівня вищої освіти,

Олеся БОЙВАН,

кандидат педагогічних наук, доцент,

завідувач кафедри теорії і практики перекладу,

Донецький національний університет

імені Василя Стуса, м. Вінниця

**СЕМАНТИЧНІ ТА КУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ
ЗАГОЛОВКІВ ЯПОНСЬКИХ ВЕБНОВЕЛ:
СТРУКТУРНО-ТЕМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ**

Японські вебновели почали активно розвиватися з кінця ХХ століття, а з появою сайту Shōsetsuka ni Nagō аматорські письменники активніше долучилися до створення творів різної тематики. Висока конкуренція змусила авторів привертати увагу читачів через довгі заголовки. Технічні особливості платформи, зокрема неможливість додавання обкладинок до творів, поширило серед авторів ідею використання назв-синописів, що містять стислий виклад сюжету. Крім того, специфіка японської писемності, а саме кандзі, впливає на обсяг перекладених назв, роблячи заголовки в декілька разів більше за оригінал. Варто зазначити, велика кількість творів зумовила формування популярних тематичних напрямів, які можна класифікувати на різні семантичні групи. Усі ці назви

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

відображають особливості японського суспільства та його філософії. Декілька з них розглянуто в цій роботі.

Суспільство в Японії значною мірою характеризується суворими нормами соціальної поведінки. Стриманість і зменшення власних заслуг розглядаються як ідеал, заснований на думці колективу. Такі норми передаються і через культуру, зокрема літературу. Проте у спробах відійти від цих обмежень митці втілюють власні бажання про індивідуальні досягнення та особисту величність у своїх творах. Така тенденція прослідковується і у вибраній семантичній групі (табл. 1). Кожен твір має спільну сюжетну модель: герой, якого зневажають або покидають, виявляється наділеним надздібностями. Візьмомо до прикладу: *Мене перевтілили та покинули як нікчемну людину, яка не вміла користуватися магією, але моя магічна сила була надзвичайно всемогутньою.* У зазначеній назві автор репрезентує загальну оцінку суспільства та подає персонажа як слабкого й нездатного до активних дій. Така негативна соціальна характеристика використовується для привернення уваги читача через емпатію та впізнавану сюжетну структуру, близьку до реального досвіду основної аудиторії. Як зазначалося раніше, читач ототожнює себе з поведінкою персонажа, проєктуючи цю роль на себе, саме тому мета письменника – дати аудиторії можливість отримати те, чого бракує їй в реальному житті.

Таблиця 1

Конструкція «Відторгнення → успіх»	
Оригінальна назва японською мовою	Переклад українською мовою
<p>【書籍化決定】転生したら魔法が使えない無能と捨てられたけど、魔力が規格外に万能でした https://ncode.syosetu.com/n0043kn/</p>	<p>[Підтверджено адаптацію книги] Мене перевтілили та покинули як нікчемну людину, яка не вміла користуватися магією, але моя магічна сила була надзвичайно всемогутньою.</p>
<p>魔力ゼロで聖女試験に落ちましたが、私の作るごはんは魔法より効くみたいです ～味のわからない皇子殿下の専属料理人になりました～ https://ncode.syosetu.com/n8174lz/</p>	<p>Я провалила іспит на Святість, бо не маю жодної магічної сили, але, здається, моя кулінарія ефективніша за магію ~Я стала особистим кухарем принца, який нічого не відчуває на смак~</p>

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

продовження табл. 1

<p>無能と追放されたはぐれテイマー、実は【古のタイム】の継承者でした ~ブラックギルドを捨てて美味しい手料理を振る舞ったら、伝説の神獣たちが懐きすぎて世界最強のギルドができました~ https://ncode.syosetu.com/n9162lv/</p>	<p>Зрадник-приборкувач, визнаний некомпетентним та вигнаний, насправді є наступником давньої техніки приручення. ~Після того, як він покинув Чорну Гільдію та почав подавати смачні домашні страви, легендарні божественні звірі настільки прив'язалися до нього, що він створив найсильнішу гільдію у світі~</p>
---	---

Разом із попередньою темою, варто зазначити, що японці слідуєть певній соціальній ієрархії, де кожна особистість має свою визначену роль [3]. У спробах абстрагування від цього устрою, письменники впроваджують у свої твори тематику спокійного, зокрема сільського життя. У визначеній семантичній групі назв (табл. 2) відхід від звичної соціальної ролі можна визначити у двох творах: «Я був придворним магом S-рангу, але мене несправедливо звільнили, тому я почав спокійне життя (фермерство) в сільській місцевості» та «Вигнаний лицар стає шукачем пригод ~ Старий, який колись був лицарем-капітаном, хоче приховати свої справжні здібності та жити безтурботним повільним життям у сільській місцевості чужої землі~». У зазначених прикладах головні герої відходять від своїх соціальних статусів (придворний маг S-рангу та лицар-капітан) задля спокійного життя.

Водночас більшість вибраних романів не містять прямої відмови від статусів, а лише прагнення втечі від стрімкого соціального середовища. Наприклад: «Чоловік середнього віку, чиє хобі – полірування мінералів, вирішує насолоджуватися неквапливим життям в іншому світі, попутно поліруючи каміння». У цьому випадку, хоча й зберігається професійна діяльність персонажа, вона не визначає його прагнення до вільного життя, яке передбачає відмову від попереднього роду занять.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Таблиця 2

Модель переходу персонажа до приватного життя	
Оригінальна назва японською мовою	Переклад українською мовою
Sランク宮廷魔術師、理不尽な理由でクビになったので田舎でスロライフ(農家)始めました https://ncode.syosetu.com/n1036lw/	Я був придворним магом S-рангу, але мене несправедливо звільнили, тому я почав спокійне життя (фермерство) в сільській місцевості.
鉱石研磨が趣味なおっさんは、異世界で石を磨きながらスロライフを楽しむ事を決意する https://ncode.syosetu.com/n1775ju/	Чоловік середнього віку, чие хобі – полірування мінералів, вирішує насолоджуватися неквапливим життям в іншому світі, попутно поліруючи каміння.
【書籍発売中】追放騎士は冒険者に転職する ～元騎士隊長のおっさん、実力隠して異国の田舎で自由気ままなスロライフを送りたい～ https://ncode.syosetu.com/n4968kd/	[Книга вже у продажу] Вигнаний лицар стає шукачем пригод ~ Старий, який колись був лицарем-капітаном, хоче приховати свої справжні здібності та жити безтурботним повільним життям у сільській місцевості чужої землі~

Наступною була вибрана група назв, об'єднана за спільною тематикою – розірвання заручин або шлюбу (табл. 3). Загальна семантика базована на нівелюванні соціально-правового статусу подружжя та відображає уявлення про розлучення в японському суспільстві.

Згідно з історичними даними, у Японії шлюб сприймався як нормативний акт, спрямований на забезпечення соціальної стійкості та продовження роду. Поширеним явищем були шлюби за домовленістю (miai-kekkon), які певний час були популярними внаслідок соціальних наративів про прагнення людей до обов'язкового одруження [1, с. 56]. Це зумовлювало суспільний тиск, через що більшість людей прагнули уникати розлучень. Проте з часом ця тенденція послабилася. Нині в Японії спостерігається більш раціональне ставлення до шлюбу та розлучення, що свідчить про відхід від усталених традицій. Ці зміни простежувані і в сучасній репрезентації сюжетів та заголовків творів. Більшість назв об'єднані не тільки спільними лексемами, а й

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

використаними прийомами. У нашій добірці автори неодноразово застосовують різні способи формування питальних речень. Це можна зустріти у першій назві (див. табл. 3), де ключовим є створення ефекту діалогу: «Отже, ти розриваєш заручини? Твою фінансову підтримку припинять, але, звісно, ти до цього готова... чи не так?». Хоч діалог відбувається між головним героєм та персонажем, до якого звертаються, цей художній засіб допомагає глибше занурити читача в події твору та поставити його на місце описуваної особи.

Не менш важливим є те, що всі назви семантичної групи поєднуються використанням у них присвійних займенників. Завдяки лексемам присвійності зберігається контекст та сюжет, а їхня відсутність значно впливає на тлумачення заданого тексту. Як приклад, якщо прибрати всі присвійні займенники в назві: «Мої заручини розірвали, бо «моє спілкування з собою моторошне», але моїм співрозмовником був священний артефакт національного класу. ~Коли я вийшла заміж за мовчазного графа прикордонника, мій улюблений меч переклав для мене, кажучи: «Господар дуже тебе любить!», тож моє щире кохання було абсолютно очевидним~», то залишиться така назва: «заручини розірвали, бо «спілкування з собою моторошне», але співрозмовником був священний артефакт національного класу. ~Коли я вийшла заміж за мовчазного графа прикордонника, улюблений меч переклав для мене, кажучи: «Господар дуже тебе любить!», тож щире кохання було абсолютно очевидним~». Речення втрачає логічний зміст та закладений сенс. Отже, пропуск цієї частини мови суттєво погіршує точність і адекватність викладу оригінального тексту.

Таблиця 3

Сюжетно-тематична картина відмови від соціальних ролей	
Оригінальна назва японською мовою	Переклад українською мовою
<p>婚約破棄、ですか？ 支援は打ち切りになりますけれど、もちろんそれは覚悟のうえ…… ですよ？ https://ncode.syosetu.com/n1628lz/</p>	<p>Отже, ти розриваєш заручини? Твою фінансову підтримку припинять, але, звісно, ти до цього готова... чи не так?</p>
<p>【書籍2巻まで発売中&コミカライズ連載中】公爵夫人に相応しくないと離縁された私の話。 https://ncode.syosetu.com/n3842iz/</p>	<p>[Томи 1 та 2 книги зараз у продажу, а адаптація коміксу зараз серіалізується] Моя історія розлучення, бо мене вважали негідною бути герцогинею.</p>

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

продовження табл. 3

<p>【連載版】「独り言が気味悪い」と婚約破棄されましたが、話し相手は国宝級の聖具でした。 ～無口な辺境伯に嫁いたら、愛剣が「ご主人様、君のこと超好きだって!」と通訳してくるので溺愛がバレバレです～ https://ncode.syosetu.com/n00741/</p>	<p>[Серіалізована версія] Мої заручини розірвали, бо «мое спілкування з собою моторошне», але моїм співрозмовником був священний артефакт національного класу. ~Коли я вийшла заміж за мовчазного графа прикордонника, мій улюблений меч переклав для мене, кажучи: «Господар дуже тебе любить!», тож моє щире кохання було абсолютно очевидним.~</p>
--	---

Останньою було виокремлено семантичну групу, що позначає явище переродження в нелюдську істоту (табл. 4). Кожна з назв відображає тематичну подібність, зокрема ключові події у вигляді реінкарнації та трансформації у конкретні образи. Відмінність полягає лише у їх виборі. У таких творах акцентоване зображення тварин не є випадковим, адже від початку формування японської філософії вони розглядалися як посланники богів, а з розвитком міфології та фольклорних переказів набували індивідуальних символічних значень. Саме тому переродження персонажа можна розглядати як репрезентацію другого шансу на життя, що реалізується через тваринні образи, наділені духовним змістом.

Наслідуючи власну філософію, японці ставляться до природи та її складових із глибокою повагою. Особливе значення в цьому контексті мають комахи, які часто зображуються в культурі та мистецтві. Цей аспект відображається і в сучасних творах, зокрема в першій назві з цієї вибірки, а саме у фразі «Я казав, що мені подобаються герої комахи». Проте задля контрасту почуттів героя, автор використовує антитезу в другій частині речення: «...але я не казав, що це обов'язково мають бути комахи!!». Для підсилення емоційного ефекту в кінці тези застосовується подвійний знак оклику. Подібне протиставлення зустрічається і в інших новелах, зокрема: «Я переродився нелітаючим птахом. ~Хоча я мав бути драконом~». Цікаво, що на відміну від європейської традиції, в Японії дракон не має крил, проте зберігає здатність до польоту. Семантичний образ дракона включає могутнє та божественне створіння, що створює

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

парадоксальний контраст щодо очікувань і вражень головного героя. Паралельно з попередньою темою, у наступній назві наявний парадоксальний комізм, який проявляється у поєднанні двох протилежних синтагм: «утримує Божественних Звірів» і «може розмовляти лише з котами». Суперечність реалізується через два гіперболізовані значення, що підкреслюють абсурдність ситуації. У двох останніх назвах наявні схожі ознаки, що були згадані раніше.

Окремим пунктом варто зазначити використання у більшості назв знаку «~». У загальних правилах японської мови хвилеподібне тире використовують для позначення діапазону дат, пунктів призначення та зображення неформальності, особливо в текстових повідомленнях [2, с. 119]. В сучасних художніх текстах цей знак впроваджують для подовження голосних звуків або для позначення емоційного забарвлення речення. У більшості читачів, які вперше стикаються з такими назвами, особливо у перекладених версіях, виникають питання щодо точності інтерпретації самого знаку в тексті. Тому правильне тлумачення японських символів дозволяє точніше аналізувати художні заголовки.

Таблиця 4

Модель перевтілення людини у звіра	
Оригінальна назва японською мовою	Переклад українською мовою
甲蟲転生 ~虫モチーフのヒーローが好きだとは言ったけど、虫にしろとは言っていないよオ!! 森を出ましたが、ボクの無双はいつですか!?!~ https://ncode.syosetu.com/n8531jm/	Реінкарнація Жука ~ Я казав, що мені подобаються герої комахи, але я не казав, що це обов'язково мають бути комахи!! Я покинув ліс, але коли ж у мене буде шанс розкрити свої сили!?!~
【第一部完】生まれ変わったら飛べない鳥でした。~ドラゴンのはずなのに~ https://ncode.syosetu.com/n9723hn/	[Кінець першої частини] Я переродився нелітаючим птахом. ~Хоча я мав бути драконом~
神獣飼いの獣人少女 ~TSして猫耳生えた、猫としか会話出来ない。詰んでね?~ https://ncode.syosetu.com/n3717lp/	Дівчина-звір, яка утримує Божественних Звірів ~Вона перетворилася на дівчину з котячими вухами і може розмовляти лише з котами. Це глухий кут?~

У ході дослідження встановлено, що заголовки японських вебновел є не лише засобом ідентифікації твору, а й виконують функцію стислого викладу сюжету, що зумовлено як технічними

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

особливостями платформ, так і високою конкуренцією серед авторів. Виявлено кілька основних семантичних моделей, зокрема: «відторгнення → успіх», перехід до спокійного життя, розірвання соціальних зв'язків та перевтілення в інші форми існування. З'ясовано, що ці моделі відображають специфіку японського суспільства, його ієрархічність, колективізм і водночас прагнення до індивідуалізму та втечі від соціального тиску. Окрему роль відіграють мовні засоби (довгі назви, питальні конструкції, присвійні займенники, графічні символи), які посилюють емоційність і сприяють залученню читача. Таким чином, заголовки вебновел постають як комплексне явище, що поєднує мовні, культурні та соціальні чинники, і є важливим інструментом комунікації між автором і аудиторією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Fumie K. Family Issues on Marriage, Divorce, and Older Adults in Japan With Special Attention to Regional Variations. Springer Singapore Heidelberg, New York Dordrecht. London, 2015. 201 p.
2. Mark I., Matthew Z. The Japanese Language 1. Japanese Linguistics. Tokyo : Asakura Publishing, 2019. 302 p.
3. Ruth B. The Chrysanthemum and the Sword: Patterns of Japanese Culture. London Secker & Warburg, 1947. 324 p.

Анна КЛЮЙКО,

*вихованка Рівненської Малої академії
наук учнівської молоді, м. Рівне*

Анастасія КІНАЩУК,

*доктор філософії,
старший викладач кафедри іноземних мов,*

*Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

Наталія ЛАКІЄНКО,

*учитель англійської мови,
Дубровицький ліцей Дубровицької міської ради, м. Рівне*

**КУЛЬТУРНО-КОМУНІКАТИВНІ АСПЕКТИ
ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ
У РЕКЛАМНИХ ГАСЛАХ
(НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ)**

На сучасному етапі розвитку лінгвістики дедалі частіше у поле зору дослідників потрапляє питання про взаємодію культури та перекладознавства у різних аспектах. У своїх розвідках науковці

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

намагаються схарактеризувати переклад як взаємодію двох культур (М. Олікова), дослідити особливості відтворення культурно-специфічної інформації під час перекладу технічних інструкцій з англійської мови українською (Г. Ткач, Н. Кудрявцева), окреслити вплив культурних факторів на синергію в перекладознавчій парадигмі (Н. Корольова, І. Дерік), проаналізувати переклад як різновид міжкультурної комунікації (Л. Куликова, Т. Насалевич, Т. Харченко) та ін. Названі напрацювання авторів засвідчують неабияку актуальність досліджень на предмет вивчення взаємозв'язку перекладу та культурного аспекту різних текстів.

Мета розвідки – схарактеризувати культурно-комунікативні аспекти перекладацьких трансформацій у рекламних гаслах брендів косметики на матеріали української та англійської мов.

У розвідці під перекладом розуміємо таке відтворення змісту та ідей тексту однієї мови іншою, щоб читач чи слухач зрозумів повідомлення, навіть не знаючи оригіналу. При цьому важливо зберегти не просто значення слів, а й культурний контекст, стиль та емоції, що заявлені в тексті оригіналу. Таким чином, фахівець з перекладу представлений як посередник між адресатом та адресантом у розумінні різних культур.

У дослідженні звертаємо увагу на рекламні гасла косметичних та аксесуарних брендів, позаяк масштаби світових продажів продуктів індустрії краси лише зростають незалежно від економічних криз, природних катастроф чи наслідків війни. Таке явище фахівці називають «ефектом губної помади»: зниження рівня прибутків людей змушує останніх знаходити бодай якісь радощі у житті: від горнятка кави до нового крему для рук чи маски для обличчя. Поза тим, не забуваймо і про постійну увагу суспільства до краси людського тіла, а надто – жіночого, чим вдало послуговуються не лише виробники одягу, взуття, спортивного харчування, а й такі компанії, як-от: “Dior”, “Chanel”, “Fenty Beauty”, “Glossier”, “YSL”, “Prada” та “e.l.f.” та інші.

Відтак, переклад саме косметичних рекламних гасел стає неабияк затребуваним у сучасному світі, а сам процес роботи з такими короткими висловами вимагає значної уваги до культурного аспекту тієї країни, мовою якої перекладають. До прикладу, в одному із запропонованих варіантів інтерпретації відомого рекламного гасла прослідковуємо апелювання фахівцями саме до стійких уявлень-образів у культурній картині світу українців з метою підсилення (експресивації) емоційного складника повідомлення, пор.: англ. *A distinguished aromatic citrus with strong character* [2] та укр. *Сонячна*

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

свіжість з елегантним шлейфом [1]. Очевидним є факт, що рід цитрусових не є типовими рослинами для українських широт, а звідси висновуємо, що образ апельсинів, лимонів, мандаринів тощо не викликатиме у співвітчизників однаково стійких приємних емоцій під час прочитання україномовного гасла. Ось чому фахівці з перекладу послугуються образом сонця (*сонячна свіжість*), адже місце сонця у прямому та переносному значенні важко переоцінити в нашій культурі з огляду на споконвічний аграрний напрям розвитку країни та навіть давні язичницькі вірування (пригадаймо Ярила – бога весняного сонця, родючості та любові, який символізував силу, хоробрість та пристрасть). Розглянемо й гасло виробника «Maybelline», що також слугує прикладом використання експресивації, пор.: англ. *Unleash your inner artist* [4] та укр. *Розкрий свого внутрішнього митця* [1]. Дієслово *unleash* можна було б трактувати як таке, що позначає раптову реакцію на щось, тоді як в українській мові дібрано еквівалент *розкрити* із його переносним значенням «допомагати зрозуміти, усвідомити щонебудь», давати уявлення про щось», яке вбачаємо більш експресивним, аніж англomовна лексема оригіналу. Продемонструємо й використання диференціації значення як окремої лексико-семантичної перекладацької трансформації у перекладі девізу компанії «Fenty beauty», пор.: англ. *Complexion so flawless, they'll want to know what the tea is* [3] та укр. *Колір обличчя настільки бездоганний, що всі захочуть дізнатися твій секрет* [1]. Лексема *tea* має декілька значень в англійській, і фахівці перекладу добирають саме той україномовний еквівалент, який відповідає значенню «секрет».

Таким чином, перекладацькі трансформації характеризуємо як допоміжний засіб експлікації культурних особливостей того чи того народу, з мовою якого працюють, при чому обсяг повідомлення не впливає на вираження культурного контексту, адже навіть гасла слугують ресурсним матеріалом для такого типу дослідження. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у більш детальному аналізі функціонування перекладацьких трансформацій під час перекладу рекламних гасел косметичних брендів на матеріалі української, англійської та німецької мов у зіставному аспекті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шелест І. *Мова краси: як рекламні гасла формують образ косметичних брендів*. URL: <https://project20913876.tilda.ws/cursorua7549html> (дата звернення: 13.01.2026).
2. Dior. Youtube. URL: <https://www.youtube.com/@Dior/videos>

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

(дата звернення: 10.01.2026).

3. Fenty Beauty. Youtube. URL:
<https://www.youtube.com/@fentybeauty/videos> (дата звернення:
16.01.2026).

4. Maybelline New York. Youtube. URL:
<https://www.youtube.com/@MaybellineNewYorkUkraine/posts> (дата
звернення: 20.01.2026).

Софія КОВАЛЬ,
здобувач I рівня вищої освіти,
Тетяна Мартинова,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне

**АНГЛІЦИЗМИ В СУЧАСНОМУ МОВНОМУ ПРОСТОРИ:
ПРИЧИНИ ЗАПОЗИЧЕНЬ ТА ВПЛИВ
НА НАЦІОНАЛЬНУ МОВУ**

У сьогоднішніх реаліях наша мова змінюється дуже швидко. Глобалізація, інтернет, розвиток технологій і постійне спілкування людей між собою з різних країн, усе це безпосередньо впливає на нашу мову.

Одне з найпомітніших моментів – це масове проникнення англіцизмів, тобто слів, виразів і навіть цілих конструкцій, які прийшли до нас з англійської мови.

Ми постійно чуємо їх у своєму оточенні і інфопросторі, через що і самі починаємо їх використовувати. Слова типу *старт-ап, онлайн, маркетинг, інфлюенсер, стрімінг, контент, блогер, хайп, краш, челлендж* уже давно стали частиною нашого словникового запасу.

Більшість людей навіть не замислюється, що це запозичення, настільки органічно вони вписалися в наше мовлення.

З розвитком технологій та науки з'являються нові програми, винаходи та сервіси, які зароджуються саме в англійськомовному середовищі – на міжнародних конференціях чи у глобальних компаніях [2].

Термінологія англійською з'являється значно раніше, ніж будь-хто встигає придумати якісний український відповідник. За той час, поки ми будемо шукати вдале слово, англіцизм уже встигає вкорінитися у мову і стати звичним. Саме тому в ІТ, маркетингу,

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

фінансах і медіа англійські терміни часто звучать точніше і загалом природніше.

Також дуже великий вплив має масова культура і цифровий простір. Молодь проводить досить багато часу в TikTok, Instagram, YouTube, Twitch, грає в онлайн-ігри. Там англійська – основна мова спілкування. Саме тому нові слова та вирази поширюються з неймовірною швидкістю: один вірусний ролик – і вже весь клас чи вся компанія повторює *let's go, no cap, sus* чи *rizz*. Соціальні мережі зробили англійську не тільки міжнародною, а й своєрідною «мовою інтернету», яка допомагає легко розуміти один одного незалежно від країни [3].

Крім того, англіцизми часто виконують і практичні функції. Вони не лише з'являються – вони заповнюють прогалини. Коли виникає нове явище, наприклад новий тип роботи чи сервіс, англійська відразу дає йому назву. Це номінативна функція. Також вони роблять спілкування значно зручнішим у міжнародному середовищі: бізнесмену легше домовитися з іноземним партнером, програмісту – прочитати документацію, науковцю – зрозуміти статтю. Також такі слова часто надають мовленню більш сучасного, динамічного та навіть професійного відтінку. Сказати *я запускаю стартап* іноді буде звучати солідніше й сучасніше, ніж коли довго пояснювати цей термін українськими відповідниками [1, с. 2–3].

Але з іншого боку, активне використання англіцизмів викликає досить серйозні дискусії. Лінгвісти та звичайні носії мови часто сперечаються: чи не занадто сильно ми захопилися?

З одного боку, запозичення – це природний і навіть корисний процес. Вони збагачують мову, дозволяють швидше та точніше реагувати на зміни в світі, еднають нас з глобальною спільнотою. Завдяки ним українська мова не виглядає відсталою чи ізольованою [3].

З другої сторони, коли англіцизмів стає надто багато, вони починають витісняти власні українські відповідники. Замість *підприємець-початківець* ми кажемо *стартапер*, замість *пряма трансляція* – *стрім*, замість *впливова особа* – *інфлюенсер*.

У великих кількостях це може призвести до значної втрати мовою своєї самобутності. Мова стає менш виразною та рідною. Зараз це особливо помітно у мовленні молоді, де інколи важко зрозуміти, де закінчується українська і починається англійська.

Підсумовуючи, англіцизми – це не випадковість і непримха, а цілком закономірний наслідок діяльності сучасного світу. Вони

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

відображають реальні зміни в технологіях, культурі та способі спілкування.

Найголовніше – не впадати в крайнощі. Мова повинна розвиватися, залишатися живою та сучасною, про зберігати свою унікальність і глибокий зв'язок із власною культурою. Важливо зберігати баланс. Використовувати англіцизми там, де вони дійсно потрібні, у випадках, де вони будуть точніше відображати ситуацію. Тоді наша мова буде залишатися і сучасною і по-справжньому українською.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Архипенко Л. М. Англіцизми в українській мові: причини, наслідки, перспективи запозичування. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Сер. Філологія. Журналістика*. 2021. Вип. 5. Т. 1. С. 1–6. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2022.6.1/02>
2. Мартинова Т., Кукушкін В. Англіцизми у сучасній українській мові. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 28. Т. 1. С. 56–59. <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2023.28.1.10>
3. Чорний І., Чорна В. Англіцизми в сучасній українській мові. *Вісник науки та освіти*. 2024. Вип. 7 (25). С. 499–507. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-7\(25\)-499-509](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-7(25)-499-509)

Катерина КОВАЛЬЧУК,

здобувач І рівня освіти,

Ірина МАСЛО,

старший викладач кафедри іноземних мов,

Національний університет водного

господарства та природокористування, м. Рівне

**РОЛЬ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ІЗ КОМПОНЕНТОМ
«HOUSE/HOME» В АНГЛОМОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ**

Мова постає не лише інструментом комунікації, а й глибоким сховищем культурного коду та національного менталітету. Одним із найбільш показових пластів англійської фразеології є вирази з компонентом «дім/оселя», які формують своєрідну архітектурну матрицю світосприйняття. Дослідження цих одиниць є надзвичайно актуальним, адже будівельні метафори належать до найдавніших і найстійкіших способів осмислення дійсності [1, с. 144].

Для англомовної культури концепт «house/home» є фундаментальним, що пояснюється трьома чинниками. По-перше, це антропоцентризм: людина історично ототожнювала структуру будинку

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

з власним тілом та внутрішнім світом, де вікна виступають «очима», двері – «ртом», а фундамент – основою характеру. По-друге, це соціальна стабільність: в англосаксонській традиції володіння нерухомістю визначало правовий статус особи, що закарбувалося у сталому вислові «An Englishman's home is his castle» [2]. По-третє, будівництво слугує універсальною моделлю для будь-якої творчої чи соціальної діяльності – від розбудови сім'ї до державного будівництва.

В англійській картині світу поняття «дім» характеризується виразною дихотомією і розщеплюється на два вектори: фізичний об'єкт («house») та духовне середовище («home»). Така смислова розбіжність відображає фундаментальну опозицію матеріального та ментального просторів у свідомості носіїв мови [1, с. 146]. Розуміння цієї відмінності є ключем до дешифрування більшості англійських ідіом.

Лексема «house» у фразеології корелює з матеріальністю, фінансами та публічною сферою. Наприклад, вираз «safe as houses» (цілком надійний) вказує на те, що нерухомість історично вважалася найбезпечнішою інвестицією [3]. Фразеологізми «on the house» (за рахунок закладу) або «to bring the house down» (викликати шквал аплодисментів) апелюють до будинку як до публічного простору [2]. Водночас вираз «to get one's house in order» маркує необхідність розв'язання серйозних проблем у справах чи бізнесі, де будинок виступає метафорою структурованої системи.

На противагу цьому, «home» – абстрактне, сакральне поняття, що позначає місце емоційної причетності. Приказка «Home is where the heart is» підкреслює, що дім – це не географічна точка, а стан душі [3]. Вживання ідіом із цим компонентом часто пов'язане зі щирістю: «make yourself at home» слугує вербальним сигналом до зняття соціальних бар'єрів. Крім того, «home» часто позначає фінальну точку або точність дії, як у виразах «to drive a point home» (переконливо довести) або «to be home and dry» (успішно завершити справу) [2].

Архітектурні елементи в англійській мові слугують когнітивними маркерами для опису життєвих ситуацій.

1. *Стіни та двері* символізують бар'єри й нові етапи. Вираз «to hit a brick wall» візуалізує повну зупинку прогресу, тоді як «within these four walls» вказує на сувору конфіденційність. Можливість розпочати нову справу описується метафорою дверей «to get a foot in the door» [3].

2. *Дах та стеля* асоціюються з емоційним станом та граничними межами. Стан сильного гніву або різке зростання цін

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

передається через ідіому «to go through the roof». Поняття «glass ceiling» (скляна стеля) стало класичною соціополітичною метафорою для позначення невидимих бар'єрів у кар'єрі [2].

3. *Фундамент, підлога та сходи* маркують стабільність і розвиток. Підготовка до тривалого процесу починається з «laying the foundation», а раптова втрата опори описується як «pulling the rug from under someone's feet». Соціальний успіх незмінно пов'язаний із рухом вгору по «corporate ladder» [3].

4. *Вікна та мости* концептуалізують сприйняття та взаємодію. «Window of opportunity» підкреслює обмеженість часу для дій, а протиставлення «to build bridges» (налагоджувати зв'язки) та «to burn bridges» (спалювати мости) відображає стратегії міжособистісних стосунків [2].

Отже, дослідження фразеологізмів із компонентом «house/home» дозволяє стверджувати, що англomовна картина світу є глибоко антропоцентричною та прагматичною [1, с. 149]. Будинок у мові постає проекцією людини, де його стан відображає психічне здоров'я («to have a tile loose») або силу характеру («to be a brick»).

Фразеологія чітко фіксує пріоритет приватності та індивідуалізму, де межі власного житла є священними. Водночас процес будівництва виступає універсальним кодом для опису життєвого успіху, професійного зростання й соціальної ієрархії. Розмежування категорій «house» та «home» дозволяє носіям мови ефективно диференціювати матеріальні аспекти буття від духовної сфери.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Давиденко І. В. Когнітивний аспект концепту ДІМ – HOUSE / НОМЕ в англійській мові: особливості перекладу в межах різних доменів. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Сер. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов.* 2017. Вип. 84. С. 143–150. URL: <https://periodicals.karazin.ua/foreignphilology/article/view/8151> (дата звернення: 29.03.2026).
2. Cambridge International Dictionary of Idioms (Cambridge Idioms Dictionary). Cambridge : Cambridge University Press, 1998. 608 p.
3. The Free Dictionary by Farlex. Idioms and Phrases. URL: <https://idioms.thefreedictionary.com/> (дата звернення: 10.03.2026).

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

Тетяна КОВАЛЬЧУК,
здобувач I рівня вищої освіти,
Анастасія КІНАЩУК,
доктор філософії,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне

**ВПЛИВ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ПОМИЛОК
НА МОВНУ ТА КУЛЬТУРНУ КОМУНІКАЦІЮ:
УКРАЇНСЬКИЙ І СВІТОВИЙ КОНТЕКСТ**

На сучасному етапі розвитку перекладознавства дедалі частіше у поле зору дослідників потрапляє питання про якість та правильність того продукту, який видає на-гора фахівець з перекладу. У своїх розвідках науковці намагаються схарактеризувати оцінювання якості перекладів наукових текстів з детальним аналізом понять адекватності та еквівалентності (С. Радецька, Н. Лапіцька), дослідити якість перекладу як ключовий фактор успіху (І. Сусліна), окреслити об'єктивність в оцінці якості перекладу (Ю. Стежко), проаналізувати вплив машинного перекладу на якість перекладу (А. Ольховська) та ін. Названі напрацювання авторів засвідчують неабияку актуальність досліджень на предмет вивчення добротності перекладу та засобів досягнення його високого рівня у сучасному мовознавстві.

Мета розвідки – схарактеризувати вплив перекладацьких помилок на мовну та культурну комунікацію у сучасному вітчизняному та світовому контекстах.

Під перекладом у розвідці розуміємо відтворення оригіналу засобами іншої мови зі збереженням єдності змісту і форми завдяки цілісному відтворенню ідейного змісту оригіналу в характерній для нього стилістичній своєрідності на іншій мовній основі. Відтак, фахівці з перекладу повинні провадити свою професійну діяльність максимально якісно, позаяк наслідки перекладацької помилки можуть бути різними: від просто незручного казусу до серйозних юридичних та фінансових проблем, що в подальшому може спричинити ті чи ті маніпуляції у геополітичному, економічному або культурному полі.

До прикладу, у 1977 році візит Джиммі Картера до Польщі далеко не увінчався успіхом, адже деякі фрази з його промови були перекладені геть зовсім невдало, пор.: «*я покинув США*» замість «*коли я вилетів з США*», замість «*я хочу дізнатися про Ваше бачення майбутнього*» поляки почули про власну хіть та ін. [1]. У листопаді

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

2013 року іспанська преса розповсюдила висловлювання офіційного представника Єврокомісії, у промові якого була вживана англomовна лексема *rubbish*, що в перекладі інтерпретували як *сміття*, хоча насправді посадовець мав на увазі *безглуздість* [2]. Чотирма роками пізніше ще один конфуз стався під час перекладу промови Дональда Трампа, який замість власної назви *Namibia* вжив лексему *Nambia*, яку в перекладі інтерпретували як реальну країну, від чого виникла плутанина в ЗМІ та суперечки на предмет фактчекінгу [5]. У грудні 2026 року під час спільної пресконференції президента України Володимира Зеленського та канцлера Німеччини Фрідріха Мерца слово *troops* було перекладено як *трупи*, пор.: укр. *Трупи НАТО та ЄС будуть забезпечувати... там, де зараз є заморожена лінія фронту?...* [3], тоді як в оригіналі йшлося про війська.

Перекладацькі помилки мають місце не лише у галузі політики, а й бізнесу: компанія «General Motors» представила свою модель «Chevrolet Nova» на іспаномовному ринку, а потім здивувалася, чому автомобіль продавався погано. Керівництво концерну було збентежене, аж поки хтось нарешті не вказав їм, що *nova* перекладається іспанською як «не їде». Ось чому автомобільний гігант одразу ж змінив назву моделі на «Caribe», і продажі нової моделі злетіли вгору [4].

Таким чином, якість перекладу є вкрай важливою його характеристикою, позаяк перекладацька помилка може стати причиною не лише значних економічних збитків, а й конфліктів міжнародного рівня. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у більш детальному аналізі специфіки перекладацьких помилок на матеріалі української, англійської та німецької мов у зіставному аспекті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Помилка перекладача Картера. URL: <https://was.media/microformats/pomilka-perekladacha-kartera/> (дата звернення: 08.03.2026).
2. 6 помилок перекладача, які відбилися на історії. URL: <https://loyer.com.ua/uk/6-pomilok-perekladacha-yaki-vidbilisya-na-istoriyi/> (дата звернення: 08.03.2026).
3. «Трупи НАТО або ЄС»: Зеленський звернув увагу на помилку перекладачки у Німеччині. URL: https://zaxid.net/trupi_nato_abo_yes_zelenskiy_zvernuv_uvagu_na_pomilku_u_perekladachki_u_nimechchini_n1626082 (дата звернення 08.03.2026).
4. Mikkelson D. Did the Chevrolet Nova Fail to Sell in Spanish-

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Speaking Countries? URL: <https://www.snopes.com/fact-check/chevrolet-nova-name-spanish/> (дата звернення: 10.03.2026).

5. Faith K. Trump praises health and care of Nambia, a nonexistent African country. URL: <https://edition.cnn.com/2017/09/21/africa/trump-nambia-un-africa-trnd> (дата звернення: 10.03.2026).

Марія КОВТУН,
здобувач I рівня вищої освіти,
Елла КРАВЧЕНКО,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри загального та
прикладного мовознавства і слов'янської філології,
Донецький національний університет
імені Василя Стуса, м. Вінниця

**ОНІМІЯ В ЛІТЕРАТУРІ ТА КІНО: АДАПТАЦІЯ І
ФУНКЦІОНУВАННЯ ВЛАСНИХ ІМЕН**

Ономастика як самостійна лінгвістична галузь вивчає власні імена, які в художньому тексті виконують не лише функцію ідентифікації, а й набувають символічного, оцінного та стилістичного значення. У літературному дискурсі імена виступають як значущий авторський засіб, що допомагає створювати образи, передавати ідею твору та посилювати інтертекстуальні зв'язки [2].

У літературному тексті власні імена (поетоніми) є результатом творчого задуму автора, вони можуть містити глибокі культурні смисли, алюзії, символіку та емоційне забарвлення. Як зазначає Н.М. Лисенко [6, с. 333], «антропоніми й інші власні назви в художній літературі несуть глибинне семантичне навантаження, розкриваючи приховані риси персонажа, його функції у творі, належність до певного середовища».

Особливо яскраво онімія проявляється у фентезійному жанрі, де автор створює унікальний онімний простір, що посилює атмосферу вигаданого світу. У цьому жанрі власні імена виконують не лише естетичну функцію, а й відіграють ключову роль у формуванні світобудови. Імена персонажів, назви локацій, магічних артефактів чи фантастичних істот часто слугують маркерами культурного контексту, містять алюзії на міфологію, історію або інші літературні джерела [1, с. 37].

Таким чином, онімні одиниці у фентезі виконують роль семантичних сигналів: вони можуть вказувати на функцію персонажа,

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

його моральні якості, етнічну приналежність або зв'язок із певною реальністю. Це дає змогу автору занурити читача у вигаданий світ і водночас передати складні культурні та ідеологічні коди, характерні для цього нарративного простору.

Кінематограф, як форма інтерсеміотичного перекладу – тобто перенесення художнього твору з однієї знакової системи в іншу – змінює спосіб функціонування онімних одиниць. У фільмі власні імена не лише озвучуються, а й отримують візуальне оформлення: з'являються в субтитрах, на табличках, написах тощо. Крім того, у кінематографічному тексті імена часто набувають додаткового емоційного або смислового забарвлення завдяки акторській грі, міміці, інтонації, музичному супроводу та монтажу [3, с. 102].

Під час адаптації літературного тексту до екранізації можуть виникати проблеми, пов'язані з перекладом або переосмисленням імен. Це стосується особливо вигаданих імен, складних англійських каламбурів, анаграм, іронічних назв тощо. Перекладачі та адаптатори змушені шукати баланс між збереженням смислу, милозвучністю українською мовою та зрозумілістю для глядача. Так, наприклад, при перекладі імен, які містять гру слів, часто вдаються до компенсації – передачі гри слів в іншій частині тексту.

У художній літературі власні імена виконують декілька важливих функцій. По-перше, номінативна функція забезпечує ідентифікацію об'єктів, вирізняючи їх з-поміж інших та конкретизуючи персонажів, місця та події. По-друге, характеризувальна функція допомагає розкрити характери персонажів, їх соціальний статус та психологічні особливості, збагачуючи образи. Стилїстична функція полягає у використанні власних імен як засобу художньої виразності, що додає емоційного забарвлення, іронії, символізму та метафоричності. Текстотвірна функція використовує оніми для формування структури твору, забезпечуючи зв'язність сюжету та організовуючи онімний простір. Крім того, власні імена виконують культурологічну, історичну та ідеологічну функції, відображаючи культурні, історичні та соціальні контексти, а також авторські погляди та цінності. Конотативна функція дозволяє власним іменам набувати додаткових смислових відтінків та асоціацій, залежно від контексту та читачьких інтерпретацій [4, с. 90].

У кінематографі функції власних імен можуть змінюватися або набувати нових форм. Якщо в літературному тексті значення імені можна розкрити за допомогою зносок чи внутрішнього контексту, то у кіносценарії та фільмі такого пояснювального інструменту немає.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Замість цього сенс імені передається через невербальні засоби – глядач сприймає його завдяки контексту сцени.

Ще однією особливістю кінематографічної ономастики є вплив дубляжу та субтитрування. Під час дубляжу імена часто вимовляються в адаптованій або транслітерованій формі, що змінює їхнє фонетичне сприйняття. У субтитрах імена можуть зберігатися у первісному вигляді, але супроводжуватися пояснювальними коментарями. Це призводить до появи різних варіантів написання імен, що особливо помітно у фанатських спільнотах та перекладацькій практиці [5, с. 74].

Особливої уваги заслуговує питання перекладу ономастики, коли мова йде про екранізацію англomовного тексту українською мовою. Як зазначає Н. Семенюк, переклад імен у фентезійному тексті повинен балансувати між семантичним навантаженням і фонетичною природністю в цільовій мові [7, с. 136]. Якщо ім'я містить алюзію або обігрування, важливо зберегти хоча б частину цього ефекту у перекладі, навіть ціною модифікації звучання. Це стосується як друкованого тексту, так і його аудіовізуальної адаптації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вакуленко М. О. Ономастика і художній текст. *Мовознавство*. 2011. № 2. С. 42–47.
2. Вербіч С. О. Ономастика. Енциклопедія Сучасної України. Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022.
3. Калінкін В. М. Від літературної ономастики до поетонімології. *Ономастичні науки*. 2006. № 1. С. 38–39.
4. Карпенко О. Ю. Про літературну ономастику та її функціональне навантаження. *Записки з ономастики*. Одеса: Астропринт, 2000. Вип. 4. С. 69–71.
5. Качмар О. Ю. Проблеми перекладу власних назв у художній літературі та кіно. *Наукові записки Інституту філології*. 2018. № 156. С. 72–77.
6. Лисенко Н. М. Специфіка художнього слова і його функціональні вияви в українській літературі. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*. 2012. С. 333–338.
7. Семенюк Н. М. Переклад власних назв у жанрі фентезі: принципи та виклики. *Філологічні трактати*. 2019. № 1. Т. 11. С. 133–138.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Вікторія КОЗАК,

здобувач I рівня вищої освіти,

Людмила ПАСИК,

*кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри німецької філології,
Волинський національний університет
імені Лесі Українки, м. Луцьк*

**СЛОВА-РЕАЛІЇ: КРАЇНОЗНАВЧИЙ
І ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ**

У сучасному гуманітарному дискурсі дедалі більше уваги приділяється проблематиці міжкультурного перекладу та відтворення мовних реалій, що зумовлено потребою адекватно передавати культурно марковані поняття й відобразити специфіку світогляду певного етносу. Адже ціннісні орієнтири та явища, властиві одній національній культурі, можуть бути відсутніми в іншій або ж мати суттєві відмінності, що значно ускладнює процес перекладу.

Метою пропонованої наукової розвідки є уточнення дефініції терміна «слово-реалія» та аналіз особливостей його перекладу.

Проблема реалій була предметом дослідження багатьох лінгвістів, серед яких Т. Р. Кияк, В. Манакін, С. Флорін та С. Влахов, О. Кундзіч, Л. М. Соколов, В. М. Россельс, С. Ковганюк, Р. П. Зорівчак, О. Матузкова, В. Марченко, О. П. Воробйова, Н. В. Ковальську, Т. О. Лелекуа. Їхні праці зосереджені на типології реалій, особливостях перекладацьких трансформацій та культурно маркованих лексичних одиницях. Попри значний обсяг наукових напрацювань, у цій сфері й досі існує чимало лакун, зокрема щодо однастайності у визначенні поняття «реалія».

Одним із взірцевих тлумачень, яке нам також імпонує, вважається дефініція, яку запропонувала свого часу Р. П. Зорівчак у своїй праці «Реалія і переклад», трактуючи реалії як «монолексемні і полілексемні одиниці, що вміщують як основне лексичне значення традиційно закріплений комплекс країнознавчої інформації, чужої для об'єктивної дійсності мови того, хто її сприймає» [2, с. 58]. Тобто це така лексика, яка відображає культурний та історичний зміст та надає мові національного колориту і зустрічається в здебільшого в одній або двох споріднених мовах та культурах [3, с. 174].

При перекладі слів реалій перекладачеві трапляються труднощі, які полягають у відсутності еквіваленту у мові-сприймача, через відсутність референту для позначення об'єкту-реалії. Р. П. Зорівчак,

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

аналізуючи переклади художньої прози, окреслила низку методів відтворення реалій у перекладі. До них належать: транскрипція та транслітерація, гіперонімічне перейменування, описова перифраза, комбінована реномація, калькування, міжмовна транспозиція на конотативному рівні, метод уподібнення, пошук ситуативного відповідника, а також контекстуальне розтлумачення реалій [2, с. 93].

Цей перелік демонструє багатство перекладацьких стратегій, що дозволяють адекватно передати культурно марковані одиниці, враховуючи як мовні, так і культурні особливості тексту.

Уважаємо одним із найбільш релевантних методів передачі реалій та збереження їхнього змісту й культурного колориту переклад шляхом творення нового слова. До таких новоутворень належать кальки та напівкальки. Калька, на думку французького лінгвіста Шарля Баллі, – це спосіб запозичення, за якого формується новий фразеологізм або словосполучення через буквальний переклад іншомовного елемента. У результаті реалія зберігає своє семантичне значення, хоча іноді може втратити частину національного колориту. Наприклад, англійське *superman*, німецьке *Übermensch* [4] та українське надлюдина; або англійське *brainwashing*, німецьке *Gehirnwäsche* [4] та українське промивання мізків.

Ці приклади демонструють, як калькування дозволяє відтворити зміст іншомовної реалії, водночас надаючи їй нового мовного оформлення у приймаючій культурі. «Напівкальки – це часткове запозичення слів або словосполучень, але складається наполовину із мовного елемента притаманній мові-сприймача та наполовину із мовних елементів перекладеної мови» [1, с. 234]. Наведемо кілька прикладів німецьких напівкальок, які добре ілюструють поєднання власних мовних елементів із запозиченими:

1. *Handy* – німецьке слово для позначення мобільного телефону. Поєднує англійське *handy* («зручний») із новим значенням, яке в англійській не використовується [4].

2. *Leitmotiv* – «провідний мотив», частково кальковане з французького *motif conducteur*, але збережене у власній морфології [4].

3. *Weltanschauung* – «світогляд», поєднання німецького *Welt* («світ») та калькованого елемента *Anschauung* («споглядання»), що стало міжнародним терміном [4].

4. *Zeitgeist* – «дух часу», утворене як напівкалька, що поєднує власні елементи та відтворює концепт іншомовного виразу [4].

Отже, слова-реалії становлять важливі мовні одиниці, що відображають світогляд, культурний колорит та історичну пам'ять

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

народу. Єдиного усталеного визначення цього поняття не існує, проте більшість дослідників розглядають реалії як безеквівалентні одиниці мови. Для їх адекватного перекладу перекладач має володіти не лише високим рівнем мовної компетентності, а й культурною, адже саме культурний контекст визначає правильність відтворення значення. Складність полягає в тому, що слова-реалії часто не мають прямих відповідників в інших мовах, що уповільнює процес перекладу. Існує широкий спектр перекладацьких прийомів, проте жоден із них не може вважатися універсальним. Найбільш ефективним підходом є комбінування кількох методів, що дозволяє зберегти культурний та історичний зміст реалії й водночас забезпечити зрозумілість для іншомовного читача.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ель Тахраві Б. Б., Манакін В. М. Особливості перекладу реалій. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2020. Вип. 12. С. 232–236. URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/9273/9217>. (дата звернення: 29.03.2026).
2. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад. Л., 1989. 216 с.
3. Мукатаєва Я. В. Слова-реалії як вид без еквівалентної лексики та їх класифікація. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Філологія*. 2022. № 55. С. 174–177. DOI: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2022.55.40>.
4. Deutsche Welle. URL: <https://www.dw.com/de/themen/s-9077> (дата звернення: 29.03.2026).

Анастасія КОЗАНЧУК,
здобувач I рівня вищої освіти,

Ірина ГАРБЕРА,
*кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри загального та
прикладного мовознавства і слов'янської філології,
Донецький національний університет
імені Василя Стуса, м. Вінниця*

**ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ
НА МОВЛЕННЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ**

У сучасній лінгвістиці дедалі більшої актуальності набуває дослідження взаємозв'язку мови та соціальних чинників, зокрема гендеру. Одним із ключових аспектів цієї проблематики є гендерні стереотипи, які формують уявлення про «належну» поведінку

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

чоловіків і жінок та безпосередньо впливають на мовлення.

Гендерні стереотипи визначаються як усталені, соціально закріплені уявлення про риси, ролі та поведінкові моделі представників різних статей. Вони виконують функцію спрощення сприйняття реальності, однак водночас обмежують індивідуальність і сприяють відтворенню нерівності. У мовленні ці стереотипи проявляються через вибір лексики, інтонаційні моделі, стилістичні засоби та навіть через структуру висловлювання.

Мовлення чоловіків і жінок у межах стереотипного мислення часто протиставляється. Чоловіче мовлення традиційно характеризується як раціональне, лаконічне, спрямоване на досягнення результату, тоді як жіноче – як емоційне, деталізоване, орієнтоване на підтримку комунікації. Таке протиставлення, однак, є значною мірою соціально сконструйованим і не відображає реальної мовної практики, адже обидві групи користуються однаковими мовними ресурсами [2].

Важливим джерелом закріплення гендерних стереотипів є засоби масової інформації. У медійному дискурсі жінки та чоловіки репрезентуються по-різному: чоловіки частіше постають як носії професійного авторитету, сили та раціональності, тоді як жінки – як емоційні, пов'язані з родинною сферою або зовнішністю. Наприклад, у мовленні ЗМІ поширені конструкції на кшталт «сильна стать» щодо чоловіків і «слабка стать» щодо жінок, що підсилює гендерну асиметрію.

Окрім медіа, значну роль у формуванні гендерних уявлень відіграє народна мовна творчість. Українські прислів'я та приказки відображають патріархальні моделі мислення, у яких чоловік постає як сильний, розумний і домінуючий, а жінка – як емоційна, залежна або менш раціональна. Такі мовні одиниці не лише фіксують стереотипи, а й передають їх із покоління в покоління, формуючи колективну мовну свідомість [3].

Гендерні стереотипи впливають не лише на зміст мовлення, а й на його форму. Дослідження показують, що жінки частіше використовують пом'якшувальні конструкції, запитальні форми та емоційно забарвлену лексику, тоді як чоловіки схильні до категоричності та прямолінійності. Проте ці відмінності зумовлені не біологічними факторами, а соціалізацією: з дитинства хлопців і дівчат навчають різних мовних стратегій відповідно до очікувань суспільства.

Стереотипи також можуть бути джерелом комунікативних конфліктів. Невідповідність між очікуваною та реальною поведінкою співрозмовника часто призводить до непорозуміння як на

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

міжособистісному, так і на внутрішньоособистісному рівні. Таким чином, гендерні стереотипи не лише відображають соціальну реальність, а й активно впливають на неї через мовлення.

Особливу увагу в гендерній лінгвістиці приділяють проблемі мовного сексизму, який проявляється як у відкритих, так і в прихованих формах. До останніх належить, зокрема, узагальнення через чоловічий рід або ігнорування жіночих номінацій. Це призводить до так званої «невидимості» жінок у мові, що є відображенням їхнього історично другорядного соціального статусу.

У сучасному суспільстві спостерігається поступове переосмислення гендерних стереотипів і їхнього впливу на мову. Зростає усвідомлення того, що мова не є нейтральною, а виступає інструментом формування соціальних відносин. Відповідно, зміни в мовній практиці – зокрема впровадження гендерно чутливих форм – можуть сприяти досягненню більшої рівності [1].

Отже, гендерні стереотипи є важливим чинником, що визначає особливості мовлення в сучасному суспільстві. Вони впливають на вибір мовних засобів, формують комунікативні стратегії та відображають соціальну ієрархію. Подолання цих стереотипів можливе лише за умови критичного осмислення мовних практик і підвищення рівня мовної свідомості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грабійчук М. В. Поняття «гендер» у сучасній науковій парадигмі. *Молодий вчений*. 2020. № 6. С. 369–372. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-6-82-74>
2. Єрмолаєва Т. В. Гендерні стереотипи у сучасному українському суспільстві. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля*. 2017. № 1 (13). С. 92–96.
3. Маслова Ю. П. Мовна репрезентація гендеру в комунікації. *Наукові записки*. 2009. № 12. С. 224–233.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Анна КОРЕНЬ,

здобувач 1 рівня вищої освіти,

Алла ГУБІНА,

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземної та української філології,

Луцький Національний технічний університет, м. Луцьк

**ТРАНСФОРМАЦІЯ МОВЛЕННЕВОГО
ЕТИКЕТУ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ**

У сучасному світі велика частина ділових та особистих комунікацій здійснюється з використанням соціальних мереж. В процесі такого спілкування люди часто не дотримуються мовленнєвого етикету, що призводить до потреби в дослідженні цього питання.

Мовленнєвий етикет – система правил мовної поведінки. Спілкування в інтернеті дозволяє людям порушувати ці правила оскільки існує анонімність.

В дослідженнях на цю тему використовується термін «нетикет» який описує собою інтернет етикет [1; 4].

У приватному цифровому спілкуванні присутнє зменшення формальності та поява нових мовних засобів [5]. В результаті цього актуальності набуває проблема порушення балансу між свободою самовираження та необхідністю дотримання соціально прийнятних норм ввічливості в онлайн спілкуванні. Інколи цифрове спілкування супроводжується уникненням традиційних форм звертань та привітань. Дана особливість цифрового спілкування негативно впливає на якість міжособистісних контактів.

В процесі розвитку соціальних мереж та формування культури спілкування набуло поширення нових мовних конструкцій. У цифровому просторі активно виникають нові словотвори, мемна лексика, модифіковані фразеологізми, які швидко поширюються між користувачами та стають частиною загальної комунікації [5].

Причиною швидкого поширення нових слів є самі алгоритми соцмереж. Нові мовні явища виникають і набувають популярності за короткі терміни, в результаті цього відбувається постійне оновлення мовних норм. Також особливістю цифрового спілкування є поширене використання невербального спілкування.

Електронна комунікація також використовує традиційний мовний етикет. Спільним з живим спілкуванням є врахування соціального статусу співрозмовника та стосунки з ним. З

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

малознайомою людиною зазвичай дотримуються правил офіційного спілкування, а розмова друзів або близьких людей часто містить довільне використання мовних знаків з використанням наліпок та великою кількістю скорочень.

В результаті таких значних відмінностей літературної мови від онлайн спілкування виникають зміни в правилах різних мов. Подібні зміни можна прослідкувати на прикладі англійської мови, оскільки через поширеність по світу вона стала полем для швидких мовних змін. Вплив соціальних мереж та інтернет-комунікацій на англійську мову охоплює не лише нові слова та вирази, а й зміни в граматиці, орфографії, а також у структурі мовлення. Однією з найпомітніших змін є поява нової лексики – сленгу та аббревіатур, що стали невід’ємною частиною цифрового спілкування [3]. У соціальних мережах та месенджерах, де переважає швидке та неформальне спілкування, люди переважно використовують короткі й ефективні способи вираження думок.

Через спрощену форму спілкування, властиву соціальним мережам, можна спостерігати зменшення використання традиційних граматичних конструкцій [2]. Така тенденція сприяє розвитку гнучкого мовлення та ігрових форм спілкування, але провокує знецінення літературної норми.

Отже, мовленнєвий етикет змінюється з розвитком соціальних мереж. Спілкування стає менш формальним, використовується різні скорочення та сленгові слова. Позитивним наслідком цього є пришвидшення спілкування та можливість безбар’єрної комунікації. Недоліком такого спілкування є анонімність, яка дозволяє людям порушувати правила спілкування через відчуття безкарності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кавка О. Нетикет у соціальних мережах. URL: http://www.zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/19/part_1/19-1_2021.pdf#page=166 (дата звернення: 07.04.2026).
2. Олійник К., Бойчук Т. Формування культури мовлення в умовах цифровізації: роль соціальних мереж у трансформації етикету. *Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання* : VII Міжнародна студентська науково-практична конференція. С. 71–72.
3. Онищенко І. Мовленнєвий етикет у міжособистісному цифровому спілкуванні: трансформація і нові комінкативні виклики. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2026. Вип. 95, Том 2. С. 257–264. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/95-2-34>
4. Рабош А. Динаміка мовного етикету в онлайнівій

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

комунікації. URL: <https://surl.lt/mczens> (дата звернення: 07.04.2026).

5. Стойка О., Попович І., Пітьовка В. Мовні зміни в англійській мові під впливом соціальних мереж та інтернет-комунікації. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5e3bea09-ff40-4b53-a522-384a9e10fae0/content> (дата звернення: 07.04.2026).

Вікторія КОСТЮК,
здобувач I рівня вищої освіти,
Елла КРАВЧЕНКО,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри загального
та прикладного мовознавства,
Донецький національний університет
імені Василя Стуса, м. Вінниця

**СПЕЦИФІКА РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ
ПЕРСОНАЖНОГО ПРОСТОРУ В КІНОТЕКСТІ**

Персональний простір – це тип художнього простору в літературному чи кінематографічному творі. Він формується навколо персонажа, тобто відображає його внутрішній стан, світогляд, переживання або соціальний статус; часто має символічне значення. Загалом, включає у себе все, з чим взаємодіє персонаж:

- простір дії (кімната, місто, ліс, в'язниця та ін.);
- простір пам'яті або уяви (спогади, сни, мрії);
- особистісне «поле» героя – його емоційне сприйняття місця;

Персональний простір є способом художнього осмислення світу, адже через нього автор подає ставлення до подій, середовища, цінностей.

П. В. Білоус стисло описав особливості побудови кожної складової сюжету художнього тексту за його класичною будовою: експозиція, зав'язка, розвиток дії, кульмінація, розв'язка [1, с. 115–121]. Кожен з цих елементів виконує різні функції у тексті. Персональний простір підлаштовується під кожний сюжетний елемент і уможливує функційне навантаження, розвиває образ дійової особи. Пояснюючи базову теорію про складові сюжету, науковець описав також головні особливості персонажного простору в художньому тексті.

Експозиція є одним з найважливіших елементів тексту. Читач вирішує, чи продовжувати читати далі ту чи іншу історію, ознайомившись саме з нею. Вона не обмежується лише подачею

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

фактичної інформації про персонажів або обставини, за яких відбуваються події. Вона формує стилістичну атмосферу розповіді, через побутові й звичаєві деталі образно окреслює час і простір, створює настрій, що супроводжуватиме розвиток сюжету. Хоча експозиція має описовий характер, у ній також можна знайти натяки (алюзії) на риси персонажів, емоційне забарвлення подій і загальний настрій оповіді – сумний, веселий, трагічний тощо.

Зав'язка в літературному творі потребує не лише подання фактів, але й їх осмислення та пояснення, щоб переконливо обґрунтувати природність і неминучість конфлікту. Автор не лише подає відомості про персонажів, що мають потенціал для подальшого розвитку, а й використовує яскраві художні образи та описує вчинки героїв, які зумовлюють певні наслідки. У зав'язці визначається простір дії (місце, оточення), у якому перебувають герої, а також час, що впливає на їхню поведінку. Простір часто символічний або навмисно обмежений, що це створює напругу та очікування читачі. Наповнення образів описами міміки і жестів спрямовано на певні приховані наміри, неприязнь, страх перед чимось у персонажів. Автор звертатиме увагу на елементи одягу, побуту, сторонні події, які на перший погляд ніяк не стосуються сюжету. Таким чином простір підказує побудову різноманітних варіантів розвитку подій.

Розвиток сюжетної дії становить основну частину оповіді, яка розгортається у певному ритмі – від наростання напруги до її зниження через більш «спокійні» сюжетні епізоди, ліричні відступи, описи тощо. У процесі еволюції (розгортання тексту) персонажі змінюються, розкриваються нові риси їхнього характеру, пояснюється мотивація вчинків. Персональний простір «густішає»: з'являються нові дійові або згадувані особи, змінюється роль персонажів у подіях. Особистісний розвиток або деградація героїв часто паралельні розвитку конфлікту. Ускладнюються зв'язки між героями: зростає напруження, з'являються нові конфлікти, союзи чи протистояння. У центрі сюжету лежить зіткнення інтересів, ідей, цінностей або прагнень персонажів. Розвиток подій демонструє, як саме цей конфлікт загострюється і трансформує взаємини в межах персонажного простору. Також персонажі можуть переходити в нові обставини, середовища, що впливає на їхню поведінку і роль в сюжеті. Простір може розширюватися або звужуватися залежно від подій (наприклад, подорож, ізоляція, битва). Персонажі часто втілюють ідеї, архетипи чи символи, які виявляються саме у ключових сюжетних моментах. У результаті плин зображених подій досягає свого апогею,

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

який прийнято визначати як кульмінацію.

У кульмінації постає максимальне загострення конфлікту. У літературному творі вона зазвичай пов'язана із найбільшим загостренням сюжетних перипетій, що стосуються головної теми, або з глибоким психологічним розкриттям персонажа, спричиненим конфліктом інтересів чи неможливістю реалізувати складне сюжетне завдання. Розвиток кульмінації відзначається динамізмом, емоційною напругою та високою драматургічною насиченістю, що робить ці епізоди одними з найсильніших і найвиразніших у всій структурі твору. Місце дії кульмінації часто має особливе значення: воно може символізувати рубіж, випробування, суд тощо. Просторове середовище (темрява, висота, закритість) підсилює психологічний стан героїв. Персональний простір трансформується через зникнення (фізичне чи моральне), зміну позиції, статусу дійової особи та ін.

Розв'язка знаменує спад напруги та завершення розвитку подій. У цей момент сюжетні конфлікти доходять логічного завершення, зникає психологічна напруженість, персонажі остаточно вирішують свої внутрішні чи зовнішні проблеми, а автор підводить підсумок усьому твору. Водночас існують твори з відкритою розв'язкою, яка створює ефект недомовленості. Такий прийом є свідомим художнім засобом, особливо коли конфлікти залишаються невирішеними, що відображає неоднозначність і незавершеність життєвих ситуацій у реальному світі. Персонажі можуть відійти зі сцени (фізично або символічно), що спрощує або змінює структуру персонажного простору. Персонажі часто демонструють емоційне вичерпання або спокій після вирішального етапу подій. Локації, в яких перебувають персонажі в розв'язці, можуть мати символічне значення: повернення додому, новий шлях, залишені руїни тощо.

Залежно від жанру, тематики та стилістики твору, персональний простір може бути обмеженим або розгорнутим, реалістичним або фантастичним, відкритим чи закритим, але завжди залишатися важливим засобом розкриття художнього світу. Саме через нього читач не лише «бачить» персонажа, але й розуміє його, сприймає його як носія ідеї, почуття, світогляду. Таким чином, персональний простір є однією з ключових категорій художнього тексту, що визначає його змістову глибину, композиційну цілісність і художню виразність.

У кінотексті персональний простір відіграє не менш важливу роль, ніж сюжет або діалоги. Це візуально-психологічне середовище, у якому діє герой, і яке одночасно формує його, розкриває внутрішній світ і демонструє зміну характеру протягом наративу. Особливості

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

кінотексту, зокрема його аудіовізуальна природа, надають персонажному простору унікального вираження.

Кінотекст демонструє простір не через словесний, як у художньому тексті, а через візуальний образ, сформований за допомогою: композиції кадру (центрування/зміщення персонажа), освітлення (світло і тінь як метафори настрою або конфлікту), колористики (кольори, що символізують психологічний стан героя), декорацій і костюмів, які вказують на соціальне походження, статус чи ментальний стан. Простір навколо героя виступає невіддільною частиною його образу: затісна кімната може підкреслювати ізольованість, а широка панорама – внутрішню свободу або самотність.

Операторські засоби дозволяють показати не лише місце знаходження персонажа, але його сприйняття простору (емоції, асоціації тощо), що уможлиблюється через плани (загальний, середній, крупний), які формують емоційну дистанцію між глядачем і героєм; ракурси (знизу – підкреслення сили, зверху – приниження, зверху-назад – дезорієнтація). Рух камери часто відтворює внутрішні пориви або тривогу (наприклад, ручна камера в сценах втечі). Простір, таким чином, набуває емоційного і символічного виміру, стає не лише фоном, а учасником дії.

Звукове оформлення також формує уявлення про персонажа: саундтрек може відповідати внутрішньому стану героя або, навпаки, контрастувати з ним; шумове тло (наприклад, місто, ліс, вітер, тиша) часто створює атмосферу, що впливає на сприйняття персонажів; внутрішній монолог, закадровий голос, ехо – засоби психологізації простору. Усе це допомагає глядачеві краще зрозуміти емоційну напругу, мотивацію або внутрішній конфлікт героя.

Персональний простір у фільмі може змінюватися разом із героєм: персонаж на початку може існувати в закритому, обмеженому середовищі (буквально або метафорично), що символізує його внутрішню скутість. У міру розвитку сюжету простір відкривається, з'являються нові локації, які відображають етапи розвитку героя. Таким чином, простір стає візуальним нарративом, що супроводжує трансформацію особистості.

У художньому фільмі простір часто виконує метафоричну або алегоричну функцію: вода як символ очищення, лабіринт – як образ внутрішнього пошуку, порожній ландшафт – як вияв екзистенційної самотності. Таке символічне трактування підсилює глибину сприйняття персонажа і збагачує розуміння твору.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Отже, специфіка репрезентації персонажнопростору в кінотексті полягає в багатошаровості: простір не тільки зображує фізичне середовище, але служить інструментом вираження психології персонажа, побудови атмосфери, драматизації подій і розвитку сюжету. У фільмі простір стає містком між внутрішнім світом героя та сприйняттям глядача, а тому є одним із ключових засобів кінематографічної виразності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоус П. В. Вступ до літературознавства : навч. посіб. Київ : Видавничий центр «Академія», 2011. 336 с.
2. Погребняк Г. П. Авторський кінематограф у художній культурі другої половини ХХ – початку ХХІ століття : дис. ... канд. мист. Київ : НАКККиМ, 2020. URL: https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/dysertatsii/Disertatsiya_Pogrebnya_k_GP.pdf (дата звернення: 10.03.2026).

Анастасія КОСТЮКОВИЧ,

здобувач I рівня вищої освіти,

Алла ГУБІНА,

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземної та української філології,

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

**ВПЛИВ КУЛЬТУРНИХ СТЕРЕОТИПІВ
НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЛОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ**

Сьогодні ми можемо спостерігати як все більше поширюється глобалізація у нашому світі, відповідно міжкультурна комунікація стає затребуваною і необхідною у більшості сфер нашого життя. Міжнародні зв'язки вимагають ділового спілкування між представниками різних національностей, культурних середовищ, мов та традицій, що зумовлює багато труднощів, певних бар'єрів у комунікації. Розбіжності у цінностях, нормах ділової етики, стилях спілкування, ставленні до часу, способах прийняття рішень і рівні формалізації відносин можуть як допомагати досягненню взаємовигідних результатів, так і, навпаки, призводити до непорозумінь, конфліктів і навіть зриву переговорів. Тому вміння ефективно взаємодіяти в умовах різних культур є одним із найважливіших чинників успішної ділової комунікації та досягнення співробітництва.

У сучасному розумінні «стереотип – це когнітивна схема або

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

узагальнене уявлення про групу людей, культуру чи явище, яке формується на основі обмеженої інформації і впливає на міжкультурну взаємодію» [1, с. 68–69]. Вони навіюються під впливом досвіду особистих комунікацій, соціальних мереж, преси, освіти та навіть пропаганди. У діловому середовищі культурні стереотипи можуть проявлятися у вигляді певних очікувань щодо пунктуальності, планування зустрічі, ведення спілкування, прийняття рішень, чи самого переговорного процесу.

Більшість людей сприймають стереотипи як тільки негативне явище, але вони також можуть виконувати і позитивну функцію. Вони дають змогу швидко зорієнтуватися в новому середовищі, формувати перше уявлення про партнерів і навіть передбачати їхню подальшу поведінку. Наприклад, знання про те, що в одних культурах цінується пунктуальність, а в інших більш легковажне ставлення до цього, може допомогти уникнути непорозумінь під час планування зустрічей. Таким чином, стереотипи мають здатність бути своєрідним інструментом для адаптації.

Однак у більшості випадків культурні стереотипи мають негативний вплив на ділове спілкування. Головною проблемою є їхня неточність та несправедлива узагальненість. Стереотипи не враховують індивідуальних особливостей людини, її професійного досвіду чи особистих якостей. Це може призводити до хибних очікувань, неправильного трактування поведінки партнера та навіть до конфліктів.

«Американці використовують тільки спрощену англійську» – це досить поширений стереотип. Насправді в повсякденному спілкуванні американці часто говорять простіше, використовують багато скорочень і сленгу. Однак у формальному середовищі їхня англійська може бути такою ж складною і формальною, як у британців.

Щодо британців, то з ними теж пов'язують досить багато стереотипів. Наприклад, часто кажуть, що «британці стримані та холодні». Вони дійсно не люблять надто бурхливо проявляти свої емоції на людях, але в близькому колі можуть бути дуже теплими і дружніми.

Отже, культурні стереотипи мають подвійний вплив на ділову комунікацію. З одного боку, вони можуть спрощувати процес спілкування в новому середовищі, а з іншого – створювати бар'єри у та викликати непорозуміння. Саме тому важливо не сприймати їх як абсолютну істину, а використовувати лише як орієнтування, доповнюючи реальним досвідом взаємодії.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Богачик М. Стереотипи у міжкультурній комунікації та їхній вплив на процес навчання іноземних мов. *Актуальні проблеми міжкультурної комунікації: мовознавчий, літературознавчий та методичний аспекти* : колективна монографія. Рівне : Ю. Кукса, 2025. С. 66–101.

Михайло КУРЕЛЮК,

здобувач І рівня вищої освіти,

Ірина МАСЛО,

старший викладач кафедри іноземних мов,

Національний університет водного

господарства та природокористування, м. Рівне

**ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА НЕЙРОМЕРЕЖІ:
ЕВОЛЮЦІЯ РОЗУМІННЯ ПРИРОДНОЇ МОВИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ ЛІНГВОДИДАКТИКИ**

Сучасний розвиток систем штучного інтелекту (ШІ) у сфері обробки природної мови (Natural Language Processing, NLP) зумовив якісний стрибок у розумінні складних механізмів мовленнєвої діяльності. Фундаментальний перехід від жорсткого алгоритмічного програмування до самонавчальних нейромереж відкриває перед лінгводидактикою широкі перспективи: від повної персоналізації освітнього процесу до проєктування інтелектуальних високотехнологічних середовищ для іншомовної практики.

Історична ретроспектива комп'ютерної лінгвістики свідчить, що її витоки, закладені в працях А. Тюрінга та результатах Дартмутської конференції 1956 року, базувалися на концепції «символьного ШІ» [3, с. 433]. Перші розробки, зокрема відома система ELIZA (1966 р.), функціонували на основі жорстких правил (Rule-based systems). Знаковим етапом того періоду став Джорджтаунський експеримент 1954 року, під час якого за допомогою обмеженого набору граматичних правил та лексичного мінімуму було здійснено перший автоматизований переклад, що на десятиліття визначило вектор розвитку галузі. Проте головним обмеженням таких систем залишалася відсутність контекстуального розуміння та нездатність опрацьовувати синтаксичні девіації чи стилістичні нюанси живої мови.

Трансформація підходів відбулася у 1980–90-х роках із переходом до статистичних методів аналізу. Впровадження прихованих Марковських моделей та архітектури LSTM (Long Short-

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Term Memory, 1997 р.) дозволило системам оперувати великими масивами даних і враховувати довгострокові залежності всередині речень. Такий статистичний підхід надав алгоритмам можливість обчислювати імовірність вживання лексем у конкретному оточенні – наприклад, диференціювати значення полісеманта «банк» залежно від сусідства зі словами «річка» чи «рахунок», що стало важливою передумовою для сучасного розуміння контекстуальної дистрибуції.

Наступним революційним кроком у моделюванні значень стала поява алгоритму Word2Vec (2013 р.), що ознаменувала перехід від простої токенізації до векторизації або створення семантичних ембедінгів [2]. Представлення лексем у вигляді векторів у багатовимірному просторі дозволило математично відображати семантичні зв'язки (зокрема, через відому операцію: King – Man + Woman = Queen). Це засвідчило здатність машини оперувати концептуальними відношеннями, моделюючи «схожість» значень на основі їхньої контекстуальної близькості, а не лише графічної форми символів.

Нинішній етап розвитку NLP ґрунтується на архітектурі Transformers, концептуалізованій у фундаментальній праці «Attention Is All You Need» (2017 р.) [4]. Ключовою інновацією тут став механізм «уваги» (Attention mechanism), який забезпечує здатність моделі динамічно визначати релевантність кожного слова в контексті всього висловлювання, що є критичним для ефективної дисамбігуації омонімів. Паралельно з цим, методи самонавчання (Self-supervised learning) дозволили моделям типу GPT та BERT засвоювати структурні патерни мови на колосальних обсягах автентичних текстів [1]. Додаткове використання навчання з підкріпленням на основі зворотного зв'язку від людини (Reinforcement Learning from Human Feedback, RLHF) максимально наблизило відповіді ШІ до природних комунікативних та етичних норм.

Попри високу імітаційну здатність, слід констатувати, що «розуміння» нейромереж залишається переважно статистичним, а не когнітивним. Відсутність реального життєвого досвіду та емоційного інтелекту іноді призводить до явища «галюцинацій» – генерації фактично хибної інформації. Проте для сучасної лінгводидактики ці технології відкривають нову еру, що характеризується глибокою персоналізацією через адаптивні навчальні траєкторії, можливістю синхронної комунікації з генеративним ШІ як тренажером та інтелектуальною автоматизацією контролю знань із миттєвим поясненням помилок.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Таким чином, еволюція штучного інтелекту демонструє шлях від механічного відтворення шаблонів до складного моделювання мовленнєвої діяльності. У контексті професійної підготовки фахівців мова трансформується з об'єкта вивчення в універсальний інтелектуальний інтерфейс, де природна мова перестає бути бар'єром, стаючи натомість ефективним інструментом взаємодії в цифровому та міжкультурному просторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Devlin J., Chang M. W., Lee K., & Toutanova K. BERT: Pre-training of deep bidirectional transformers for language understanding. 2018.
2. Mikolov T., Chen K., Corrado G., & Dean J. Efficient estimation of word representations in vector space. 2013.
3. Turing A. M. Computing machinery and intelligence. *Mind*. 1950. Vol. 59(236). P. 433–460.
4. Vaswani A., Shazeer N., Parmar N., Uszkoreit J. et al. Attention is all you need. *Advances in Neural Information Processing Systems*. 2017. Vol. 30.

Михайло ЛІПСЬКИЙ,

здобувач І рівня вищої освіти,

Ірина ГАРБЕРА,

кандидат філологічних наук, доцент,

завідувач кафедри загального та

прикладного мовознавства і слов'янської філології,

Донецький національний університет

імені Василя Стуса, м. Вінниця

**СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ НАЗВ ФІЛЬМІВ ЖАХІВ:
ПОЄДНАННЯ АДАПТАЦІЇ, ТРАНСКРИПЦІЇ ТА
МАРКЕТИНГОВО-ОРІЄНТОВАНОЇ ЛОКАЛІЗАЦІЇ**

Переклад назв кінофільмів є специфічною галуззю аудіовізуального перекладу, що поєднує лінгвістичні, культурні та маркетингові аспекти. Назва виступає не лише носієм інформації про зміст твору, але й важливим елементом його просування на ринку, тому перекладачі часто відходять від буквальної відповідності на користь адаптації або трансформації. Особливо це характерно для жанру фільмів жахів, де значну роль відіграє емоційна експресія, прагматичний вплив та очікування аудиторії. У сучасній теорії перекладу виділяють такі основні стратегії локалізації назв: прямий

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

переклад, транскрипція/транслітерація, адаптація та маркетингово-орієнтований переклад. Їх комбінування дозволяє досягти балансу між змістовою точністю та привабливістю для цільового глядача.

Важливою рисою локалізації однолексемних назв є те, що вони перекладаються одним словом, лише в деяких випадках використовуються словосполучення: для уточнення сюжету в самій назві, або якщо в мові локалізації відсутній точний відповідник. Такими прикладами є фільм “Uprising” – «Війна і повстання» (лексема «війна» використовується, щоб зробити акцент на сюжеті фільму) та “Hellhole” – «Пекельна безодня» (оскільки в українській мові цю лексему неможливо перекласти одним словом, то використовується словосполучення). Більш того, остання назва комбінує види перекладу (дослівний та адаптація), і для кращого сприйняття українським користувачем використовується лексема «безодня», що має більш забарвлений емоційний характер для фільмів жахів, ніж інші відповідники. Інколи назви комбінують у собі такі види перекладу, як адаптація та маркетингово-орієнтований переклад. Головними прикладами є фільми “Twisted” та “Monster”. У першому випадку вид перекладу є дійсно комплексним та комбінованим – “twisted” з англійської перекладається як «викривлений», та попри те, переклад звучить як «Амнезія». Причинами такої інтерпретації є сюжет фільму, недоречність прямого перекладу та спроба локалізаторів адаптувати його під українську аудиторію. У другому прикладі використання буквального перекладу є некоректним через те, що фільм буде важко ідентифікувати на пошуковій платформі, а також через те, що в українській мові є багато різноманітних лексем на позначення англійської лексеми “monster”, звідси адаптація оригіналу як «Почвара» є доцільною та привертає увагу українського користувача через емоційну забарвленість використаної для адаптації лексеми [1].

Артикль “the” в мові оригіналу використовується, щоб привернути увагу, оскільки вказує на конкретність та грандіозність чогось, але оскільки в українській мові немає артиклів, а для привернення уваги використовуються емоційно-забарвлені лексеми, то характерною рисою є те, що він не впливає на переклад (тому що не має в собі підсилювального характеру як в англійській, а використовується лише, щоб привернути увагу англомовного користувача). Хоч і цій групі також властивий прямий переклад, але прослідковується ширше використання адаптації та маркетингово-орієнтованого перекладу, ніж в минулому наборі назв. Цікавим випадком, що характерний для цієї групи, є комплексний підхід, у

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

якому комбінуються маркетингово-орієнтована локалізація та адаптація. Прикладами є назви “The Invisible Man” – «Людина-невидимка» та “The Great Flood” – «Всесвітній потоп». У першому прикладі відхід від дослівного перекладу зумовлений його некоректністю – «Невидимий чоловік», тому рішення адаптувати його об’єднанням лексем в єдину конструкцію (через дефіс) є гарним варіантом адаптації та збереження маркетингової сторони, оскільки використання знаків для української локалізації часто слугує приверненням уваги глядача. Другий приклад використовує лексему «всесвітній» в інтерпретації, таке використання слова робить акцент на грандіозності, а це в свою чергу гарно впливає на привабливість назви. Слід додати, що часто адаптація є єдиним використаним варіантом перекладу у назві: “The Relic” – «Релікт», “The Old Ways” – «Старі обряди», “The Shadow Strays” – «Відступна тінь», “The Deliverance” – «Спасіння». Одним із головних принципів такого перекладу є те, що для нього локалізатори використовують синонімічні значення лексем (“The Deliverance” – спасіння, а не визволення, “The Relic” – релікт, а не реліквія чи артефакт). Іншим же принципом є збереження синонімічного сенсу шляхом заміни деяких слів (“The Shadow Strays” – дієслово “strays” замінюється прикметником «відступна», “The Old Ways” – лексема “ways” лексемою «обряди») [2].

Шляхом аналізу двох груп фільмів стає зрозумілим те, що використання адаптації часто зумовлює появу маркетингово-орієнтованого перекладу, оскільки її точність та правильність призводить до набуття інтерпретованою назвою привабливості для користувача, а це вже маркетинговий аспект. Звідси маємо закономірність, що маркетингово-орієнтована інтерпретація не може використовуватись без комбінування з адаптаційним перекладом.

Фільми, чиї назви складаються з двох лексем, – група, що є доволі малою, але цікавим є те, що в ній частіше використовується адаптація, аніж дослівний переклад (як у двох попередніх вибірках). Такий підхід часто зумовлює появу маркетингового аспекту в назвах. Цікаво те, що інтерпретація дволексемних фільмів на український лад інколи керується сюжетом: “Under Paris” – «У глибинах Сени» та “Hollow Man” – «Невидимка». Перший фільм в оригіналі звучить як “Under Paris” – «Під Парижем», оскільки розповідь про небезпеку у воді, а Париж розташований на річці Сена, то настільки адаптований переклад “У глибинах Сени” є влучним та дозволяє українському користувачу адекватно сприймати фільм через його локалізовану назву. Другий фільм “Hollow Man” – «Пустий чоловік» розповідає про

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

людину, що через експеримент стає невидимою, звідси й інтерпретація «Невидимка» стає логічною та сюжетно-підкресленою [3].

Аналіз назв фільмів жахів засвідчує, що переклад у цій сфері має комплексний характер і рідко обмежується лише однією стратегією. Найпоширенішими є адаптація та прямий переклад, однак у багатьох випадках вони поєднуються з маркетингово-орієнтованими рішеннями, спрямованими на посилення емоційного впливу назви. Вибір перекладацької стратегії залежить від структури оригінальної назви, її семантики та культурної специфіки, а також від потреб цільової аудиторії. Таким чином, локалізація назв фільмів є не лише лінгвістичним, а й комунікативно-прагматичним процесом, що забезпечує ефективну інтерпретацію продукту в іншомовному середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Рабійчук Л. С. Наконечна А. О. Теорія перекладу : навч. посіб. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2017. 224 с.
2. Díaz Cintas J., Remael A. Audiovisual Translation: Subtitling. London, 2014. 276 p.
3. Pedersen J. Subtitling Norms for Television: An Exploration Focusing on Extralinguistic Cultural References. Amsterdam, 2011. 251 p.

Альона ЛІТВІНЧУК,

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов,*

Анна ЖИЛЮК,

*здобувач I рівня вищої освіти,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

**КОМУНІКАТИВНІ ТА КУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ
МІФУ ПРО АПОЛІТИЧНЕ МИСТЕЦТВО**

Проблема політичної апатії залишається об'єктом наукової рефлексії протягом тривалого часу. Дослідження цього феномену дозволяють виокремити низку чинників, що впливають на рівень громадянської залученості та, за певних умов, зумовлюють появу так званої «аполітичності мистецтва» як реакції на соціокультурні виклики. Проте, якщо розглядати творчість як соціальну практику, стає очевидним, що вона неможлива поза соціальним контекстом [2]. Як слушно зазначає Ізабелла Хаммад, сама ідея аполітичного мистецтва є глибоко політичною (*“the idea of apolitical art is very*

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

political”) [3]. Таким чином, прагнення до «чистої естетики» виявляється не формою індивідуальної свободи, а специфічним комунікативним вибором, що підтримує існуючий стан речей через відмову від критичного осмислення реальності [2].

Ретроспективний аналіз свідчить, що зародження ідей «мистецтва заради мистецтва» (естетизму) стало програмною відповіддю на сувору дидактику Вікторіанської епохи [4]. Втім, намагання Оскара Вайлда відмежувати художню цінність від моралі та політики сьогодні деконструюється як радикальна стратегія самоствердження індивіда в межах жорсткого імперського дискурсу. Вайлд стверджував, що «Мистецтво – це єдина серйозна річ у світі. А митець – єдина людина, яка ніколи не буває серйозною» [1]. Ця іронічна відстороненість була не відсутністю позиції, а формою елітарного протесту проти прагматизму капіталістичного суспільства.

З точки зору теорії комунікації, будь-яка дія або навіть мовчання – це вже повідомлення. Соціолог П'єр Бурдьє пояснював, що мистецтво не існує у вакуумі. Навіть коли митець каже «я поза політикою», він все одно залишається частиною суспільства, користується його ресурсами та законами. Бурдьє зазначає: «Віра в автономію мистецтва є продуктом самої структури суспільства» [2]. Це означає, що «аполітичність» – лише ілюзія. Відмовляючись від власної позиції, митець просто стає «пасивним учасником», який своїм мовчанням підтримує існуючий стан речей.

У сучасному світі аполітичність часто стає зручним товаром. Комерціалізація культури потребує «безпечного» контенту, який не викликає суперечок і добре продається. Митець ризикує перетворитися на звичайного ремісника, який зберігає нейтралітет просто заради вигоди. Однак у часи великих криз, а особливо під час повномасштабного вторгнення, така позиція втрачає сенс. Гасло «мистецтво поза політикою» сьогодні сприймається не як пошук краси, а як спроба зняти з себе відповідальність.

Часто митці або творці цифрового контенту продовжують транслювати виключно розважальні наративи, ігноруючи трагічні події навколо. Їхня фраза «я просто дарую людям радість» у часи війни сприймається як намагання зберегти охоплення та рекламні контракти з глобальною аудиторією, що є класичним прикладом капіталізації нейтралітету.

Організація фестивалів чи виставок під час війни без жодної згадки про події в країні. Коли мистецтво стає чистою «декорацією» і не комунікує з реальністю, воно перетворюється на інструмент

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

нормалізації трагедії – створення ілюзії, що «все гаразд», поки насправді йде боротьба за виживання.

Коли митець за кордоном позиціонує себе просто як «представника світової культури», уникаючи політичних закликів, це викликає обурення, бо суспільство очікує від культури ролі «культурного дипломата». У цьому контексті мовчання – це не естетичний вибір, а втрачена можливість захистити національні інтереси на міжнародній арені.

Таким чином, мистецтво не існує в ізоляції, а є соціальною практикою, неминуче вплетеною в контекст свого часу. На прикладі естетизму очевидно, що навіть заклик до «чистої краси» є лише специфічною формою реакції на суспільний тиск. Згідно з ідеями П'єра Бурдьє та Ізабелли Хаммад, будь-який творчий жест або свідоме мовчання автора є комунікативним актом, що транслює певну позицію. В умовах війни та капіталізму спроба зберегти нейтралітет часто стає формою конформізму, яка підтримує існуючий стан речей. Отже, мистецтво завжди залишається дзеркалом суспільства, а його справжня роль сьогодні полягає не в ілюзорній аполітичності, а в здатності критично осмислювати реальність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Оскар Вайлд. Публіцистика / пер. з англ. О. О. Павлюка. Харків : Фоліо, 2019. 187 с.
2. Bourdieu P. The Field of Cultural Production: Essays on Art and Literature / ed. and intr. by R. Johnson. New York : Columbia University Press, 1993. 322 p.
3. Hammad I. The Idea of Apolitical Art is Very Political. *Literary Hub*. 2023. URL: <https://lithub.com/isabella-hammad-the-idea-of-apolitical-art-is-very-political/> (дата звернення: 01.03.2026).
4. Svjeticlić A. The aesthetics of Oscar Wilde. Undergraduate thesis, University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences. 2020. URL: <https://repository.ffri.uniri.hr/> (дата звернення: 01.03.2026).

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Альона ЛІТВІНЧУК,

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов,*

Дарина РЕБРИНА,

*здобувач I рівня вищої освіти,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

**NAVIGATING CROSS-CULTURAL NUANCES
IN GLOBAL CORPORATE COMMUNICATION**

In the context of globalization and growing international cooperation, effective communication in multinational corporate environments has become essential for organizational success. English is widely utilized as Business English Lingua Franca (BELF) – a shared communicative tool bridging native and non-native speakers [5]. Yet, linguistic proficiency alone is insufficient for modern management. While English enables communication across diverse cultural contexts, different cultures interpret politeness, tone, and directness in distinct ways [2; 3; 4]. What is considered clear and professional in one culture may be perceived as inappropriate or offensive in another. Therefore, underlying cultural differences significantly dictate how corporate messages must be constructed and interpreted.

To understand these differences, intercultural communication depends on several well-established theoretical frameworks. Hofstede's theory of cultural dimensions identifies key factors such as individualism versus collectivism, power distance, and uncertainty avoidance, which fundamentally influence workplace behaviour [1]. For example, in a high power-distance culture, such as South Korea or Japan, a junior employee may hesitate to openly challenge a manager's proposal out of respect for hierarchy. Conversely, in a low power-distance culture such as the Netherlands or the United States, open discussion may be encouraged as a way to demonstrate active engagement. Additionally, Hall's concept of high-context and low-context cultures explains how information is communicated – either implicitly through surrounding context or explicitly through direct language [1].

These cross-cultural distinctions significantly affect communication styles, decision-making processes, and workplace relationships. For instance, representatives of low-context cultures tend to prefer direct and clear communication, while those from high-context cultures rely more on indirect and nuanced expressions to preserve harmony [3]. For example, if a

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

low-context American manager tells a high-context international business partner, “*This project proposal is fundamentally flawed and needs a complete review,*” such harsh criticism can damage trust and make the team less willing to cooperate. When these differing expectations regarding formality and directness clash, they frequently lead to misunderstandings within international teams. Messages are incorrectly interpreted, workplace conflicts arise, and overall team efficiency decreases [4].

To mitigate these challenges, effective cross-cultural communication requires managers to consciously develop cultural awareness and adapt their communication styles [3]. This involves moving beyond basic language translation and actively practicing empathy, flexibility, and sociopragmatic observation. Managers, holding a significant responsibility to create an inclusive environment that respects cultural diversity, are expected to support open dialogue and ensure that all team members feel heard, regardless of their native communication style [3]. For instance, rather than using direct imperatives like “*Fix this report by Friday,*” a culturally aware manager might employ linguistic mitigation strategies – such as asking, “*Could we possibly explore a different approach to this section before the end of the week?*” – to comfortably accommodate high-context team members without sacrificing operational efficiency. By fostering such an environment, organizations can bypass cultural roadblocks, enhance communication efficiency, and strengthen teamwork.

In conclusion, intercultural communication has become a paramount competence for modern management professionals working in global corporate environments. The ability to understand and navigate cultural diversity is essential for effective interaction, the prevention of misunderstandings, and building of strong professional relationships. The overall effectiveness of international organizations largely depends on their capacity to integrate cultural awareness into communication practices and adapt to diverse cultural expectations. Therefore, advancing intercultural competencies and soft skills must remain a primary focus for both academic research and future management training.

REFERENCES

1. Hall E. T. *Beyond Culture*. Garden City. NY : Anchor Press. 1976.
2. Hofstede G. *Culture’s Consequences: International Differences in Work-Related Values*. Beverly Hills, CA : Sage. 1984.
3. Li C. Cultural differences and communication in the internationalization strategies of multinational enterprises. *Advances in Economics, Management and Political Sciences*. 2024. Vol. 74. Pp. 228–

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

233. <https://doi.org/10.54254/2754-1169/74/20241553>

4. Washington M. C., Okoro E. A., Thomas O. Intercultural communication in global business: An analysis of benefits and challenges. *International Business & Economics Research Journal*. 2012. Vol. 11(2). Pp. 217–222. <https://doi.org/10.19030/iber.v11i2.6776>

5. Wu Y. Business English as a Lingua Franca. *International Education Studies*. 2013. Vol. 6(10). P. 130. DOI: [10.5539/ies.v6n10p130](https://doi.org/10.5539/ies.v6n10p130)

Евеліна МАЄВСЬКА,

здобувач І рівня вищої освіти,

Ірина МАСЛО,

старший викладач кафедри іноземних мов,

Національний університет водного

господарства та природокористування, м. Рівне

**ЦИФРОВА КОМУНІКАЦІЯ АРХІВІВ:
НОВІ ПАРАДИГМИ ТА ПРАКТИКИ**

Трансформація комунікаційної моделі «архів – суспільство» у віртуальному просторі зумовлена необхідністю переходу від закритої інституційної системи до формату відкритого інформаційного хабу [2, с. 10]. У цифровому середовищі ключовим інструментом взаємодії стає **віртуальна довідка**, де архівіст виступає не лише технічним виконавцем, а й офіційним репрезентантом установи. Сучасний етикет онлайн-відповідей базується на виваженому балансі між суворим архівним регламентом, що гарантує юридичну достовірність даних, та стандартами клієнтоорієнтованості, які мінімізують бар'єри між установою і громадянином.

Реалізація цього балансу передбачає, насамперед, високу оперативність та прозорість процесів. Етикет цифрової взаємодії вимагає обов'язкового підтвердження отримання запиту (наприклад: «Ваше звернення зареєстровано, розпочато етап виявлення документів»), що нівелює «дистанційну тривожність» користувача. Важливим аспектом є персоналізація спілкування: відмова від надмірних канцеляризмів на користь ввічливих, адаптованих конструкцій. Крім того, професійна етика вимагає забезпечення «цифрового комфорту» – структурованої подачі інформації, використання чітких шрифтів та прямих гіперпосилань на оцифровані описи. У разі відсутності запитуваних відомостей клієнтоорієнтований підхід передбачає надання «навігаційної підтримки» – рекомендацій щодо пошуку в інших архівних установах або споріднених фондах.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Паралельно з довідковою роботою, архіви активно освоюють простір соціальних мереж, де традиційна наукова мова підлягає адаптації для широкої аудиторії [1, с. 22]. Популяризація архівної спадщини в умовах конкуренції за увагу користувача вимагає переходу від статичної констатації фактів до методів сторітелінгу. Документ перестає бути ізольованим об'єктом і стає частиною «живої історії» людини чи громади, що створює емоційний зв'язок із читачем. Візуальний акцент – високоякісний скан, фрагмент карти чи естетична деталь на печатці – слугує інтелектуальним «гачком», який стимулює інтерес до подальшого ознайомлення з науковим коментарем.

Проте адаптація не означає спрощення змісту чи втрату точності. Збереження фахової об'єктивності досягається через обов'язкове маркування публікацій архівними шифрами (фонд, опис, справа), що підкреслює наукову автентичність контенту навіть у розважальних мережах. Складні терміни (наприклад, *палеографія* або *пергамен*) не вилучаються з ужитку, а інтегруються через лаконічні пояснення, що виконує важливу освітню місію. Такий підхід дозволяє замінити академічну монотонність сучасною лаконічністю, де глибокий контекст надається через посилання на повні тексти досліджень.

Сучасна комунікація також включає елементи інтерактивності та гейміфікації. Використання онлайн-вікторин, цифрових таймлайнів та віртуальних екскурсій фондосховищами дозволяє реалізувати концепцію відкритого простору [3, с. 51]. Особливе місце посідає архівний краудсорсинг – залучення громади до розпізнавання почерків у старовинних листах або ідентифікації осіб на ретросвітлинах. Це докорінно змінює характер зворотного зв'язку: замість одностороннього офіційного листування архів переходить до діалогічного партнерства через коментарі, чат-боти та спільні проекти.

Загалом, нова комунікаційна парадигма демонструє зміну ролі архівної установи: від директивного й відстороненого тону до відкритої взаємодії. Поєднуючи фахову точність із цифровою доступністю, архів трансформується з консервативного сховища у динамічний інтелектуальний ресурс. Це робить історичну пам'ять зрозумілою та актуальною для кожного громадянина, перетворюючи архів на важливий елемент сучасного цифрового суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бездрабко В. В. Соціальні мережі й архівні практики. *Архіви України*. 2021. Вип. 3 (328). С. 16–35.
<https://doi.org/10.47315/archives2021.328.016>

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

2. Васильченко М. М. Організаційно-функціональні трансформації архівів у сучасному соціально-комунікаційному середовищі : автореф. дис. ... канд. наук із соціал. комунікацій. Харків, 2014. 20 с.

3. Коржук Н. А. Сучасні інструменти ефективної репрезентації архівних ресурсів України. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2020. № 58. С. 47–57.

Дарина МАРИНІН,
здобувач І рівня вищої освіти,
Анастасія КІНАЩУК,
доктор філософії,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне

**ВПЛИВ НАЗВ ВУЛИЦЬ НА ФОРМУВАННЯ
КУЛЬТУРНОЇ ПАМ'ЯТІ
(НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ)**

На сучасному етапі розвитку мовознавства дедалі частіше у поле зору дослідників потрапляє питання про представлення культурної пам'яті у тій чи тій мові. У своїх розвідках науковці намагаються схарактеризувати пам'ять у лінгвістичному і соціокультурному вимірах (Л. Даниленко), дослідити елементи історичної пам'яті у воєнній ліриці Ігоря Муратова (Т. Веретюк), окреслити художнє переосмислення індивідуальної пам'яті у творах Лесі Українки (В. Волошин), проаналізувати тему пам'яті в сучасній українській пісні (Л. Гармаш) та ін. Названі напрацювання авторів засвідчують неабияку актуальність досліджень на предмет вивчення експлікації культурної пам'яті у різних мовах.

Мета розвідки – схарактеризувати вплив назв вулиць на формування культурної пам'яті на матеріалі української та англійської мов.

Культурна пам'ять відіграє важливу роль у формуванні національної ідентичності та забезпечує зв'язок між поколіннями, зберігаючи інформацію про минулий досвід. Завдяки цьому відбувається передача культурних норм і цінностей у суспільстві. Пам'ять об'єднує людей і формує їхнє уявлення про власну ідентичність, оскільки «дає відчуття приналежності до певної спільноти та формує смисли минулого» [1]. Важливим проявом

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

культурної пам'яті є її відображення у міському просторі. Зокрема, пам'ять нації виражається в історичному ландшафті своїх місць спогадів. До таких елементів належать назви вулиць, які зберігають інформацію про історичні події та видатних осіб. В умовах суспільних змін особливого значення набуває перейменування вулиць, а також зміна інтерпретації подій минулого. Це свідчить про трансформацію культурної пам'яті та переосмислення історичного минулого [1].

Зокрема, у місті Рівне відбулося переосмислення урбанімічного простору через відмову від назв, пов'язаних із російською культурою, та утвердження національних й історичних цінностей. Так, вулицю Костромську було перейменовано на вулицю Захисників Маріуполя (2022 р.) на честь українських військових, які героїчно обороняли місто Маріуполь [2]. Вулицю Герцена перейменовано на вулицю Героїв УПА – на честь військово-політичного формування, що діяло у 1942–1960 роках і боролось за незалежність України [4]. Крім того, вулиця Пушкіна отримала нову назву – Героїв поліції (2022 р.) – на вшанування спецпризначенців, які загинули під час виконання бойових завдань із захисту територіальної цілісності України [3]. Вулицю Лермонтова перейменовано на вулицю Казимира Любомирського – на честь польського князя, композитора та мецената, пов'язаного з історією міста.

Для порівняння звертаємось до урбанімії англомовних країн, зокрема New York City. У цьому випадку назви вулиць також відображають культурну пам'ять суспільства, однак їхня функція полягає переважно у вшануванні історичних діячів, пов'язаних із розвитком держави та міста. Багато вулиць у Нью-Йорку названі на честь історичних діячів, які відіграли важливу роль у розвитку міста та країни. Наприклад, Бонд-стріт – названа на честь міського землеміра Вільяма Бонда; Брум-стріт – названа на честь Джона Брума. Він був віце-губернатором Нью-Йорка; Джефферсон-стріт – названа на честь Томаса Джефферсона, котрий був третім президентом Сполучених Штатів й автором Декларації незалежності; Вустер-стріт – названа на честь Девіда Вустера, героя Війни за незалежність США [5].

Таким чином, відображення культурної пам'яті представлене і в назвах вулиць, котрі можуть бути також перейменованими у зв'язку із переосмисленням культурної пам'яті. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у більш детальному аналізі експлікації культурної пам'яті в українській, англійській та німецькій мовах у зіставному аспекті.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вербицька П. Культурна пам'ять як чинник конструювання ідентичності в умовах трансформації Українського суспільства. URL: <https://ena.lpnu.ua/bitstreams/872a908a-075f-48eb-b7ce-24b75c31e508/download> (дата звернення: 27.03.2026).
2. Суспільне Рівне. Є потреба пояснити: на честь кого перейменували пів сотні вулиць у Рівному. URL: <https://suspilne.media/rivne/260430-e-potreba-poasniti-na-cest-kogo-perejmenuvali-piv-sotni-vulic-u-rivnomu/> (дата звернення: 27.03.2026).
3. У Рівному перейменували вулицю Пушкіна. URL: <https://www.ukr.net/news/details/rivne/92187922.html> (дата звернення: 27.03.2026).
4. У Рівному перейменували вулицю Герцена. URL: <https://www.ukr.net/news/details/rivne/92602510.html> (дата звернення: 27.03.2026).
5. Kids.kibble. List of eponymous streets in New York City facts for kids. URL: https://kids.kiddle.co/List_of_eponymous_streets_in_New_York_City (дата звернення: 27.03.2026).

Наталія МАТЕЩУК,

здобувач І рівня вищої освіти,

Тетяна МАРТИНОВА,

старший викладач кафедри іноземних мов,

Національний університет водного

господарства та природокористування, м. Рівне

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МОВИ,
КУЛЬТУРИ ТА КОМУНІКАЦІЇ В КОНТЕКСТІ
ГЛОБАЛЬНИХ СОЦІАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ**

У сучасному світі мова, культура та комунікація тісно переплітаються і взаємно впливають одна на одну. Глобальні соціальні трансформації – розвиток інтернету, цифровізація, міграція та урбанізація – змінюють спосіб спілкування людей, передачу культурних цінностей і формування ідентичності. У цих умовах особливо важливим стає залучення молоді, зокрема студентів, до світової культури.

Метою цього процесу є засвоєння загальнолюдських цінностей, традицій і культурних здобутків різних народів. Ключову роль відіграє вивчення іноземних мов, адже мова – це не просто предмет, а інструмент пізнання світу, розширення світогляду та формування

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

міжкультурної компетентності. Вона відкриває доступ до знань, культури та міжнародного діалогу, сприяючи як професійному розвитку, так і духовному збагаченню особистості [2].

Разом із тим глобалізація має подвійний вплив. З одного боку, іншомовні запозичення допомагають швидко називати нові явища, особливо в науці та технологіях. З іншого – їх надмір може призвести до втрати мовної самобутності та ускладнення спілкування. Тому важливо зберігати баланс між відкритістю до світу і збереженням власної культурної ідентичності [2].

Сучасні технології відкривають нові можливості для розвитку мов і культур. Навіть мови малих народів можуть зберігатися через онлайн-курси, цифрові архіви та соціальні мережі.

Культура виходить за межі територій і стає частиною глобального інформаційного простору. Водночас змінюються значення традиційних понять, таких як *дім*, *сім'я* і *спільнота*, що свідчить: мова не лише відображає реальність, а й формує її [2].

Окрему роль відіграє цифрова комунікація. Сьогодні поряд зі словами активно використовуються емодзі, меми та короткі відео. Вони створюють нові форми спілкування і формують гібридну культуру, де поєднуються текст і візуальні елементи. Соціальні мережі роблять комунікацію швидшою, емоційнішою, але іноді поверхневою.

Важливим фактором змін є штучний інтелект. Системи автоматичного перекладу полегшують спілкування між людьми різних культур, однак не завжди передають глибину змісту, емоції та контекст. Тому майбутнє комунікації, ймовірно, полягатиме в поєднанні технологічної точності та людської емпатії.

Соціальні зміни також впливають на мову. Поширення ідей рівності та інклюзивності призводить до появи нових мовних форм. У цьому контексті важливим є поняття «екології мови» – використання мовлення без агресії, маніпуляцій і мови ворожнечі. Це одна з умов гармонійного розвитку суспільства [2].

Освіта відіграє ключову роль у цих процесах. Сучасний підхід зміщується від механічного вивчення граматики до розуміння культурного контексту. Мультилінгвізм стає необхідною навичкою для життя в глобалізованому світі.

Водночас існують і серйозні виклики. Серед них – ризик мовної асиміляції, коли домінування окремих мов витісняє інші, а також фрагментація суспільства через «інформаційні бульбашки», що ускладнює діалог між культурами [3].

Перспективи розвитку пов'язані з формуванням глобального

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

світу, де поєднуються глобальні й локальні процеси. Майбутнє – це не домінування однієї культури, а взаємодія різних культур у гібридних формах. Важливу роль у цьому відіграватимуть технології, але вирішальними залишаться етичні принципи та інклюзивність. Мова, культура та комунікація утворюють нерозривну систему. Вони не лише забезпечують спілкування, а й формують світогляд людини. Успішний розвиток цієї взаємодії можливий лише за умови збереження культурної різноманітності та відповідального використання нових технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мартинова Т., Кукушкін В. Англiцизми у сучасній українській мові. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 28. Т. 1. С. 56–59. <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2023.28.1.10>
2. Сарновська Н. І. Іноземна мова як інструмент міжкультурного спілкування та засіб пізнання світової культури. *Питання культурології*. 2022. Вип. 40. С. 304–311. <https://doi.org/10.31866/2410-1311.40.2022.269387>
3. Чорний І., Чорна В. Англiцизми в сучасній українській мові. *Вісник науки та освіти*. 2024. Вип. 7 (25). С. 499–507. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-7\(25\)-499-509](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-7(25)-499-509)

Дарія МАТРУНЧИК,
здобувач І рівня вищої освіти,
Валентина КИРИКИЛИЦЯ,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
природничо-математичних спеціальностей,
Волинський національний університет
імені Лесі Українки, м. Луцьк

**ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНОГО ТА
ІНТЕРНЕТ-СЛЕНГУ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ**

Однією з характерних рис сучасної англійської мови є активний розвиток комп'ютерного та інтернет-сленгу, що формується під впливом цифрових технологій, соціальних мереж, месенджерів, форумів та ігрового середовища. На відміну від літературної мови, сленг характеризується неформальністю, динамічністю, емоційною виразністю та мовною економією.

Інтернет-сленг становить окремий пласт неформальної лексики, який функціонує переважно в цифровому середовищі та обслуговує

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

потреби швидкої й експресивної комунікації. Л. Скварс визначає *internet language* як сукупність характерних письмових ознак, серед яких переважають акроніми, аббревіатури, нестандартні написання та графічні спрощення [3]. Отже, комп'ютерний та інтернет-сленг слід трактувати не лише як набір окремих слів, а як особливий спосіб мовної організації цифрового спілкування, у якому поєднуються риси усного й писемного мовлення. Це зумовлює відхилення від традиційних орфографічних і пунктуаційних норм, пропуски літер, спрощені написання, використання смайлів, емотиконів і хештегів.

Походження комп'ютерного сленгу безпосередньо пов'язане з розвитком технологій і появою нових сфер цифрової взаємодії. Е. В. Стрига зазначає, що він виникає на перетині технічної термінології, професійного жаргону та повсякденного неформального мовлення [4]. Значна частина таких одиниць формується в середовищі програмістів, системних адміністраторів, геймерів і користувачів соціальних мереж, а згодом переходить у ширший ужиток. Прикладами є *bug, glitch, spam, troll, noob, selfie, hashtag, meme*. Унаслідок цього комп'ютерний сленг виконує не лише номінативну, а й соціальну функцію, позначаючи належність мовця до певної цифрової спільноти.

Важливою особливістю цього мовного пласта є активне використання продуктивних словотвірних моделей. Найпоширенішими серед них є аббревіація, усічення, словоскладання, афіксація, метафоризація, конверсія та навмисне спотворення написання. За даними К.А. Бровко, найпродуктивнішим способом творення англійського мережевого сленгу є аббревіація – 29%, далі йдуть усічення – 19%, створення нових лексичних одиниць – 11,1%, еративи – 9,6%, афіксальне словотворення – 7,4%, метафоризація – 6,6%, словоскладання – 3,7% і конверсія – 3% [1, с. 205]. Типовими прикладами англійського мережевого сленгу є: *ASAP – as soon as possible; HF – have fun; DM – direct message; FAQ – frequently asked questions; GR8 – great; 2G2BT – too good to be true; LOL – laughing out loud, ATM – at the moment; BW – best wishes; OMG – Oh my God; GG – good guy*, тощо. Це свідчить про прагнення користувачів максимально стискати повідомлення без втрати змісту.

Не менш важливою є семантична специфіка інтернет-сленгу. Частина сленгових одиниць виникає внаслідок переосмислення вже наявних слів, які в цифровому середовищі набувають нових значень. Наприклад, *wall* може означати сторінку профілю в соціальній мережі, а *friend* і *follow* перетворюються на дієслова цифрової взаємодії. За спостереженнями О. Мельницької та О. Кудельської, сучасний

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

інтернет-сленг характеризується емоційно-оцінним характером, метафоричністю, динамічністю та здатністю надавати нових відтінків значення звичним мовним одиницям [2]. Таким чином, сленг не лише спрощує комунікацію, а й розширює семантичні можливості сучасної англійської мови. Саме тому така лексика особливо поширена серед молоді, користувачів соціальних мереж, учасників фанатських, ігрових та професійних цифрових спільнот.

Функціонування інтернет-сленгу залежить і від типу платформи, і від комунікативної ситуації. С. Тальямонте доводить, що в різних регістрах цифрового спілкування (електронній пошті, миттєвих повідомленнях і текстингу) частотність окремих сленгових засобів може змінюватися, однак загальні моделі варіативності залишаються стабільними [5]. Це свідчить, що інтернет-сленг не є хаотичним набором випадкових скорочень, а функціонує як відносно впорядкована підсистема сучасної англійської мови. Водночас у формальніших типах цифрової комунікації, зокрема в діловому листуванні чи академічному середовищі, надмірне вживання сленгових одиниць може сприйматися як порушення стилістичної норми [3; 5].

Підсумовуючи, комп'ютерний та інтернет-сленг є динамічним і функціонально значущим явищем сучасної англійської мови. Його розвиток зумовлений цифровізацією суспільства, пришвидшенням комунікації та потребою в нових способах вираження змісту, емоцій і соціальної ідентичності. Основними особливостями його функціонування є мовна економія, експресивність, варіативність, платформна зумовленість і активне використання продуктивних словотвірних моделей. Отже, комп'ютерний та інтернет-сленг слід розглядати як закономірний результат адаптації англійської мови до умов сучасного цифрового середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бровко К. А. Способи творення англійського мережевого сленгу. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 72, Т. 1. С. 203–207. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/72-1-28>
2. Мельницька О., Кудельська О. Сленг в сучасній інтернет комунікації (на основі Twitter). *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 65, Т. 2. С. 195–202. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/65-2-27>
3. Squires L. Enregistering internet language. *Language in Society*. 2010. Vol. 39, Issue 4. P. 457–492. <https://doi.org/10.1017/S0047404510000412>

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

4. Стрига Е. В. Комп'ютерний сленг у сучасній англійській мові: походження та функціонування. *Записки з романо-германської філології*. 2015. № 1(32). С. 186–191. URL: <https://rgnotes.onu.edu.ua/article/view/41545/38009> (дата звернення: 10.03.2026).

5. Tagliamonte S. A. So sick or so cool? The language of youth on the internet. *Language in Society*. 2016. Vol. 45, Issue 1. P. 1–32. <https://doi.org/10.1017/S0047404515000780>

Інна НІКІТОВА,

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови та літератури
Хмельницької гуманітарно-педагогічної
академії, м. Хмельницький*

**ЛІНГВОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ
МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЯК ЧИННИК УСПІШНОЇ
ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ**

У сучасних умовах глобалізації та інтенсифікації міжкультурних зв'язків володіння державною мовою виходить за межі суто граматичної правильності, трансформуючись у складне багатоаспектне утворення – лінгвокультурну компетентність. Для майбутнього фахівця будь-якої галузі ця компетенція стає не просто допоміжним інструментом, а фундаментальним чинником успішної професійної самореалізації та кар'єрного зростання.

Актуальність теми зумовлена тим, що професійна комунікація сьогодні – це перетин мовного коду та культурного контексту. Культура нерозривно зв'язана зі свідомістю етносу. В кожній культурі своя ментальність, і вона показує нам, хто ми є. Цей конгломерат відбивається в мові і нею ж створюється. Звідси й унікальність, неповторність лінгвокультури кожного народу – сполучення мови і культури, яке виникло синергетично, і зафіксоване й освоєне певною етномовною свідомістю. І якщо культуру можна уявити у вигляді інформації, а інформацію, у свою чергу, також можна описати як безліч дискретних одиниць, у тому числі й мовних, то й лінгвокультуру можна розглядати як «комплекс мовних одиниць, що заповнюють ціннісно-смысловий простір мови в процесі пізнання дійсності» певним лінгвокультурним співтовариством. [2, с. 40].

Міжкультурна комунікація трактується як взаємодія між представниками різних культурних, а також субкультурних груп, у

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

процесі якої виявляються чужорідність партнерів по комунікації, що впливає на результат комунікативної взаємодії [3].

Лінгвокультурознавчу компетентність Н. Божко розглядає як наявність знань і вмінь, пов'язаних з добром, засвоєнням, переробкою, трансформацією і використанням у практичній діяльності інформації про лінгвокультуру, досвід міжкультурної комунікації і особистісні якості, необхідні для її успішного здійснення в умовах іншої лінгвокультури [1, с. 176].

Дослідники виділяють такі компоненти лінгвокультурної компетентності: знання моральної, гуманістичної та мовної складових культури людини у суспільстві, які є основами для соціалізації індивіда; об'єднання мовних та культурологічних знань, засвоєння яких допоможе зрозуміти основні цінності суспільства, у тому числі й пізнання мовної картини світу; збереження та поліпшення наявних і вироблення нових лінгвокультурних орієнтирів [3].

У професійному середовищі мова виконує функцію соціального маркера та інструмента легітимізації фахівця. Рівень лінгвокультурної грамотності безпосередньо впливає на формування репутації: вміння чітко, логічно та етично висловлювати думки під час презентацій чи переговорів формує образ експерта та мінімізує ризик комунікативних розривів. Успішна самореалізація особистості у ХХІ столітті неможлива без майстерного володіння «м'якими навичками» (soft skills), де комунікація посідає центральне місце, забезпечуючи конкурентоспроможність фахівця на ринку праці. Фахівець, який володіє високою лінгвокультурною компетенцією, є більш гнучким. Він здатний адаптувати свій стиль спілкування під різні аудиторії – від вузькопрофільних спеціалістів до широкого загалу. Кар'єрне зростання до керівних посад також неможливе без здатності переконувати, мотивувати та вести переговори, що цілком базується на лінгвокультурному підґрунті.

Вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» у закладах вищої освіти має на меті формування цілісної мовної особистості, яка через глибоке розуміння лінгвокультури здатна до ефективної самопрезентації, безконфліктної взаємодії та безперервного професійного розвитку в динамічному світовому просторі. Розуміння національно-культурного контексту власної мови не лише зміцнює ідентичність фахівця, а й полегшує його вихід на міжнародну арену, створюючи надійний фундамент для професійної акмеології. Розвиток лінгвокультурної компетентності є запорукою гнучкості фахівця на ринку праці та його здатності до

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

безперервного самовдосконалення, що забезпечує високу траєкторію професійного успіху.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Божко Н. В. Розвиток лінгвосціокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови. *Scientific practice: modern and classical research methods*. 2021. Vol. 2. С. 175–178. URL: <https://doi.org/10.36074/logos-26.02.2021.v2.53>
2. Матузкова О. П. Лінгвокультура та переклад: монографія. Одеса: Видавець: Букаєв Вадим Вікторович, 2022. 226 с.
3. Уманець В. О., Подлісовський В. В. Формування лінгвокультурної компетентності засобами ІКТ у майбутніх фахівців економічних спеціальностей. *Наукові записки. Сер. Педагогічні науки*. Кропивницький: ЦДУ ім. В. Винниченка, 2023. Вип. 211. С. 270–275. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2023-1-211-270-275>

Юлія НОВОСАД,

здобувач 1 рівня вищої освіти,

Алла ГУБІНА,

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземної та української філології,

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

**РОЛЬ НЕВЕРБАЛЬНИХ КОМПОНЕНТІВ
У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОЇ
МІЖКУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ**

У сучасному глобалізованому світі комунікація є основною взаємодією між людьми різних культур. Зростання міжнародних контактів актуалізує проблему ефективної міжнародної комунікації, важливим складником якої є невербальні засоби спілкування.

Невербальні засоби спілкування такі як жести, міміка, інтонація та дистанція між співрозмовниками відіграють важливу роль у передачі намірів, емоцій і ставлення співрозмовника. Міміка показує емоції: нахмурене чоло – незадоволення, а посмішка сигналізує дружелюбність. Жести можуть підсилювати сказане або змінювати слова: кивок голови сигналізує згоду, а піднятий палець застереження. Інтонація змінює висловлювання: та сама фраза може звучати або іронічно або дружньо, залежно від тону. Дистанція між співрозмовниками регулює комфорт: у приватних розмовах вона менша, а під час офіційних зустрічей люди дотримуються більшої

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

дистанції [2].

Водночас у різних культурах невербальна комунікація має різне значення, що нерідко призводить до непорозумінь і комунікативних бар'єрів. Наприклад на Заході посмішка означає дружжелюбність, а в деяких східних країнах – збентеження. Зоровий контакт у західних культурах сприймається як ознака щирості, а в інших країнах довгий погляд у вічі може розцінюватися як неповага. Жести також відрізняються: «ОК!» у багатьох країнах – знак схвалення, а в деяких – образливий жест [1].

Мова тіла допомагає встановлювати довіру та взаєморозуміння. Їхнє ефективне використання вимагає культурної чутливості, адже відмінності у сприйнятті сигналів можуть створювати комунікативні бар'єри. Вивчення правил невербальної комунікації підвищить ефективність міжкультурного спілкування, зменшує ризик непорозумінь і сприяє гармонії у взаємодії між людьми різних культур.

Соціальні фактори, такі як соціальні норми, традиції, релігійні переконання та стереотипи, визначають стиль спілкування. У колективістських культурах, наприклад Китай або Японія, важлива групова гармонія та лояльність до сім'ї або громади. Тоді як у індивідуалістичних країнах, наприклад у США або Західній Європі, наголос робиться на особистій свободі та самовираженні. Соціальні норми регулюють поведінку: наприклад, в одних країнах починають переговори безпосередньо обговоренням ділових питань, а в інших – з особистих тем.

Відстань між учасниками спілкування часто показує їхній соціальний статус і рівень близькості стосунків. В англійській культурі люди зазвичай дотримуються більшої особистої дистанції порівняно з українцями, що відображає їхнє ставлення до особистої автономії. Крім того, англійці зазвичай менше жестикулюють і стримано виражають емоції через міміку, а прямий зоровий контакт сприймається як прояв уваги. В Україні ж, навпаки, жести більш активні, а прямий погляд у вічі іноді вважається неввічливим [3].

Таким чином, невербальне спілкування є надзвичайно важливим елементом міжкультурного спілкування. Воно включає різноманітні засоби, які допомагають передавати емоції, наміри та ставлення людини без слів. Значення і розуміння цих сигналів дозволяє будувати довіру, створювати комфортну атмосферу для спілкування та уникати непорозуміння.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вечерок О. М., Трусова Л. В., Скальська С. А. Невербальна

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

комунікація в контексті міжкультурного спілкування. *Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти* : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 25 березня 2021 р. Полтава, 2021. С. 49–50. URL: <https://repository.pdmu.edu.ua/handle/123456789/15679> (дата звернення: 10.03.2026).

2. Дерік І., Чабаненко К. Засоби репрезентації невербальних елементів мовленнєвого етикету при перекладі ділового дискурсу. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського*. 2020. № 31. С. 134–147. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/10562/1/Derik.pdf> (дата звернення: 10.03.2026).

3. Пічук О. О., Холоденко О. В. Міжкультурна комунікація. *Гуманітарний форум*. 2024. № 2. Том 2. С. 29–33. URL: [https://doi.org/10.60022/3\(2\)-5GF](https://doi.org/10.60022/3(2)-5GF)

Назар ОСІПЧУК,
здобувач I рівня вищої освіти,
Дарина МУДРИК,
доктор філософії,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне

**СЛЕНГ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ЯК ЗАСІБ
ФОРМУВАННЯ МОЛОДІЖНОЇ СУБКУЛЬТУРИ В
АНГЛОМОВНОМУ ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ**

Динамічний розвиток цифрових технологій зумовив виникнення специфічного лінгвокультурного середовища, де англійська мова виступає основним інструментом глобальної комунікації. Сучасний англомовний сленг соціальних мереж перестав бути лише засобом економії мовних зусиль, перетворившись на маркер приналежності до глобальної молодіжної субкультури. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю аналізу новітніх лексем, що формують ідентичність «цифрових номадів» [1, с. 233].

Дослідження молодіжного сленгу в лінгвістиці традиційно пов'язане з поняттям антимови або субмови, що протиставляється літературному стандарту. Проте в епоху Web 2.0 та Web 3.0 англомовний сленг набуває ознак універсального коду. Як зазначає Д. Кристал, мова інтернету є не просто деградацією норми, а її адаптацією до нових умов передачі інформації [2].

Сучасний цифровий сленг характеризується високою швидкістю

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

дифузії. Розглянемо ключові одиниці, що домінують у дискурсі платформ TikTok та X (Twitter).

У межах дослідження можна виділити кілька груп сленгізмів. Зокрема, до аббревіатур та маркерів цифрового дискурсу належить аббревіатура *POV* (від англ. Point Of View) у цифровому просторі означає «точка зору» або «суб'єктивний ракурс», що виконує функцію позначення суб'єктивної перспективи висловлювання. Вона маркує контекст повідомлення, дозволяючи реципієнту ідентифікувати себе з автором контенту.

Оціночні лексеми представлені лексичними одиницями *slay* та *cringe*, які виражають, відповідно, схвалення найвищого ступеня та негативну емоційну реакцію. Лексема *slay* використовується для вираження найвищого ступеня захоплення чи схвалення чийось дій, що в перекладі означає «вражати», «бути неперевершеним». Лексема *cringe* використовується для позначення ситуацій або поведінки, які викликають почуття сорому чи незручності у спостерігача. У перекладі вона наближається до значень «незручно», «соромно дивитися».

До групи, що репрезентує психологічні стани користувачів, відноситься *FOMO* (від англ. *Fear Of Missing Out*), який відображає страх втрати важливої соціальної взаємодії. Цей термін активно використовується в онлайн-комунікації для опису психологічного стану користувачів соціальних мереж.

Соціальні практики онлайн-комунікації репрезентує лексема *ghosting*, що позначає раптове припинення контакту без пояснень, зазвичай у контексті онлайн-знайомств або спілкування в месенджерах.

Водночас сленгізми *flex* та *rizz* функціонують у площині самопрезентації та формування соціального іміджу, відображаючи прагнення до демонстрації досягнень і привабливості у цифровому середовищі. Особливий інтерес викликає неологізм *rizz*, який у 2023 році став словом року за версією Оксфордського словника. Походячи від слова *charisma*, воно означає «здатність приваблювати партнера за допомогою стилю або шарму» [4]. Неологізм *flex* у сучасному інтернет-дискурсі означає демонстрацію власних досягнень, статусу або матеріальних благ з метою справити враження на аудиторію.

Формування субкультури відбувається через спільне використання цих лексем, що створює ефект «свій – чужий». Англломовні сленгізми стають глобальними завдяки алгоритмам соціальних мереж, які тиражують певні мовленнєві моделі на

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

багатомільйонну аудиторію незалежно від географічного розташування користувача. Це призводить до явища лінгвістичної конвергенції, де молодь у різних куточках світу використовує однакові лексичні одиниці для самопрезентації [5].

Англомовний цифровий сленг є гнучкою системою, що миттєво реагує на культурні запити молоді. Такі одиниці як *POV*, *slay*, *rizz* та інші не лише збагачують лексичний склад мови, а й стають фундаментом для побудови глобальної цифрової ідентичності. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у дослідженні впливу штучного інтелекту на генерацію нових сленгових конструкцій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Різванли Н. С. Комунікативні особливості англомовного наукового інтернет-дискурсу. *Грааль науки*. 2023. № 34. С. 233–235. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.08.12.2023.51>.
2. Crystal D. *Language and the Internet*. 2nd ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2006. 304 p. URL: <https://books.google.com.ua/books?id=cnhnO0AO45AC&printsec=frontcover&hl=ru#v=onepage&q&f=false> (дата звернення: 08.04.2026).
3. *Oxford Advanced Learner's Dictionary*. Oxford University Press. URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/> (дата звернення: 08.04.2026).
4. *Oxford University Press. Word of the Year. 2023*. URL: <https://languages.oup.com/word-of-the-year/2023/> (дата звернення: 08.04.2026).
5. Tagliamonte S. A. *Teen Talk: The Language of Adolescents*. Cambridge : Cambridge University Press, 2016. 298 p. *Language in Society*. 2017. Vol. 46, № 5. P. 742–745. <https://doi.org/10.1017/S0047404517000641>.

Катерина ПАВЛІК,

здобувач I рівня вищої освіти,

Анна ЯНЧУК,

*викладач кафедри іноземної та української філології,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк*

**LINGUISTIC MEANS OF MANIPULATION
IN MODERN POLITICAL DISCOURSE**

Language in political communication is not only informative but also a strategic tool for shaping public attitudes and values. In the digital age, its influence has grown through social media and online platforms, enabling

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

rapid mass persuasion. Manipulation [3], a form of deception that alters or conceals the truth, operates between persuasion and deceit, making it highly effective in political discourse. As a result, politicians widely use linguistic techniques to influence audience perceptions.

Contemporary research highlights that a crucial area of study in manipulative influence is its linguistic classification [1; 2]. This encompasses the various language strategies used to shape audience perceptions of the content. These include stylistic, grammatical, and phonetic techniques designed to elicit humor, heighten anxiety, emphasize rumors, or focus attention on key elements of a message.

During the full-scale military aggression of Russia against Ukraine, various linguistic manipulative strategies became particularly evident in both media and official political communications [4]. Emotionally charged vocabulary emerged as one of the most prominent tools for generating the desired emotional response among the population. For instance, terms like *unyielding army*, *heroic people*, *traitors*, and *aggressor* were commonly used to clearly distinguish positive and negative actors, thereby mobilizing public consciousness.

Jargon and pejorative language also functioned as means of manipulation to discredit specific political forces or adversaries, creating a clear division of “us versus them”. Terms such as *rashists* and *orcs* were widely circulated in media to label Russian military personnel, simultaneously fostering societal cohesion in Ukraine and cultivating a negative perception of the aggressor. Euphemisms were applied to soften the perception of harsh wartime realities; for example, official statements often replaced *bombardment* with *strikes on military targets* or *special operations*, rendering communications less traumatic and aiding citizens’ psychological adaptation.

Slogans and mottos played a key role in boosting morale and promoting a unified narrative. Examples such as *Glory to Ukraine! Glory to the Heroes!* and *Every day brings us closer to victory!* encouraged citizens to unite, feel a sense of communal responsibility, and demonstrate solidarity.

Metaphors and metonyms enabled vivid imagery and symbolic understanding of events. Expressions such as *iron curtain* symbolized resistance to enemy propaganda, while *Ukraine’s shield and sword* represented a combination of defense and active resistance.

The adaptation of English lexical units in Ukrainian media became a crucial instrument of informational influence and manipulation. During the full-scale invasion, the integration of military-political Anglicisms

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

intensified. Words like *lend-lease*, *drone*, *sanctions*, and *counteroffensive* were used either in their original form or minimally adapted (*lend-lease*, *drones*, *counteroffensive*), framing public perception: *lend-lease* symbolized hope for victory, while *drone* became emblematic of modern technological warfare.

Thus, through carefully selected vocabulary, expressive devices, and borrowed terms, political actors and media not only convey information but also guide emotions, attitudes, and collective behaviour. This confirms that language remains a powerful instrument of influence and control within contemporary society.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зайцева М. О. Засоби маніпулятивного впливу в сучасному політичному дискурсі (лінгвістичний аспект) *Лінгвістичні дослідження* : зб. наук. праць ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. 2012. Вип. 34. С. 101–104. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d6b2249a-c8eb-44c9-9fcf-4813dd887360/content> (дата звернення: 10.03.2026).
2. Kuzmenko O., Bulyk T., Boyko Y., & Baran V. Linguistic dimension of political advertising: Analysis of linguistic means of manipulative influence. *World Journal of English Language*. 2023. Vol. 13(1). Pp. 205–211 URL: <https://www.sciedupress.com/journal/index.php/wjel/article/view/22647> (дата звернення: 10.03.2026).
3. Мужеляк Ю. В. Мовні засоби політичної маніпуляції: термінологічний аспект. *Politicus*. 2025. № 2. С. 15–20. <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2025-2.2>
4. Оверчук О. Б., Цветкова М. А. Лінгвістичні засоби маніпулятивного впливу в сучасних медіатекстах. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави* : тези доп. XII Міжнар. наук.-практ. конф. Вінниця, 2023. С. 148–150. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/19360> (дата звернення: 10.03.2026).

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Дарія ПОПЧУК,
здобувач I рівня вищої освіти,
Анастасія КІНАЩУК,
доктор філософії,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне

**МОВА ПІДТРИМКИ ТА СОЛІДАРНОСТІ У СУЧАСНИХ
СОЦМЕРЕЖАХ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА АНГЛОМОВНИЙ ДОСВІД**

На сучасному етапі розвитку науки дедалі частіше у поле зору дослідників потрапляє питання про роль психоемоційного стану людини в її особистісному розвитку та місце емоційних висловлювань у формальному та неформальному спілкуванні. У своїх розвідках науковці намагаються схарактеризувати вплив соціальних мереж на психоемоційний стан підлітків (Т. Матієнко, М. Івашенко), дослідити паралінгвістичні засоби вираження емоцій у соціальних мережах на матеріалі англійської та німецької мов (А. Горбаченко, Т. Рябокучма), окреслити особливості використання емодзі в англломовному текстовому онлайн-спілкуванні на матеріалі постів в мережі X та корпусу СМС Whatsapp (Е. Веремчук, О. Шевчук), проаналізувати емоційний контент в новинному продукті інтернет-медіа України в часи пост-правди (А. Белецька, В. Рождественська) та ін. Названі напрацювання авторів засвідчують неабияку актуальність досліджень на предмет вивчення вербалізації емоцій у різних дискурсах у сучасному мовознавстві.

Мета розвідки – схарактеризувати особливості мовного вираження емоцій підтримки та солідарності у сучасних соціальних мережах на матеріалі української та англійської мов.

У цифрову епоху солідарність набула нових форм вираження завдяки розвитку інтернету та онлайн-платформ. Соціальні мережі, форуми та месенджери забезпечують миттєву комунікацію та глобальну взаємодію, що дозволяє людям об'єднуватися, мобілізуватися та підтримувати одне одного незалежно від географічних меж. Також важливу роль у цьому відіграють соціальні платформи, зокрема Twitter, Facebook та Instagram, які сприяють розвитку колективних дій та підвищенню обізнаності про суспільні проблеми. Через хештеги та цифрові кампанії формується відчуття єдності та підтримки, що об'єднує різні соціальні групи. Подальший розвиток цифрової солідарності пов'язаний із впровадженням новітніх

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

технологій, зокрема штучного інтелекту, віртуальної та доповненої реальності, які сприяють покращенню комунікації, підвищенню рівня довіри та зміцненню взаємної підтримки між користувачами [3].

Для розуміння ролі мови підтримки в соціальних мережах доцільно розглянути ширший контекст цифрової комунікації. Концепція солідарності значно еволюціонувала з настанням цифрової ери. Інтернет та цифрові технології змінили те, як люди об'єднуються та спілкуються, що спричинило появу нових форм солідарності [3].

Важливим аспектом дослідження є роль соціальної підтримки у забезпеченні психологічного благополуччя. Соціальну підтримку розглядають як важливий психосоціальний ресурс, що сприяє подоланню труднощів. Зокрема, взаємодія, що підтримує, може мати так званий «буферний ефект», тобто зменшувати негативний вплив стресових ситуацій на психічне здоров'я [2].

Однією з головних переваг є можливість спілкуватися з родиною та друзями, навіть коли вони далеко. Онлайн-спілкування допомагає зміцнювати соціальну підтримку в умовах фізичної дистанції. У цьому контексті соціальні мережі є важливим середовищем реалізації такої підтримки через мову взаємодії користувачів [4]. Зокрема, дослідження психологів Кембриджського університету показало, що в умовах війни соціальні мережі можуть виконувати функцію не поляризації, а консолідації суспільства. Зокрема, аналіз 1,6 млн публікацій у Facebook та Twitter українських новинних медіа до та після початку повномасштабного вторгнення рф у 2022 році засвідчив суттєве зростання залученості до контенту, що відображає внутрішньогрупову солідарність. Такі публікації отримали на 92% більше взаємодій у Facebook та на 68% у Twitter порівняно з довоєнним періодом. Натомість контент із ворожими висловлюваннями щодо рф практично не показав зростання популярності. Це свідчить про те, що в кризових умовах користувачі більше реагують на мову підтримки, ніж на мову агресії. Додаткові результати цього дослідження дозволяють глибше зрозуміти зміну комунікативних практик у соціальних мережах [1]. Водночас попередні дослідження тієї ж лабораторії Кембриджського університету засвідчили, що в соціальних мережах США найбільшу популярність отримують публікації, побудовані на ворожості та критиці протилежних ідеологічних груп. Аналогічні тенденції частково спостерігалися і в українському сегменті до початку повномасштабного вторгнення, де контент, пов'язаний із «зовнішньою групою», привертав більше уваги [1]. Однак подальший аналіз із

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

використанням моделей штучного інтелекту показав зміну цієї динаміки: напередодні та особливо після вторгнення значно зросла залученість до публікацій, що відображають внутрішньогрупову солідарність, тоді як інтерес до ворожого контенту зменшився. Аналогічні результати підтверджено й на прикладі дописів українських користувачів, де повідомлення солідарності отримували більше взаємодій, ніж прояви агресії. Це свідчить про те, що в умовах війни соціальні мережі трансформуються з простору конфлікту в простір консолідації, де домінує мова підтримки та єдності [1].

Таким чином, український досвід демонструє, що в умовах кризи користувачі соціальних мереж надають перевагу мові підтримки та солідарності, а не мові ворожнечі [1]. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у більш детальному аналізі досліджуваного явища на матеріалі української, англійської та німецької мов у зіставному аспекті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Solidarity drives online virality in a nation under attack, study of Ukrainian social media reveals. URL: <https://www.cam.ac.uk/stories/ukraine-social-media> (дата звернення: 10.03.2026).
2. The Language of Social Support in Social Media and its Effect on Suicidal Ideation Risk. URL: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC5565730/> (дата звернення: 10.03.2026).
3. The Language of Solidarity in the Digital Age. URL: <https://edict.ro/the-language-of-solidarity-in-the-digital-age/> (дата звернення: 10.03.2026).
4. The role of social networks in psychological support. Friends of Ukraine URL: <https://uafriendsfoundation.org/en/psychological-assistance/social-network/> (дата звернення: 06.04.2026).

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

Олександра РАЧОК,
здобувач I рівня вищої освіти,
Анастасія КІНАЩУК,
доктор філософії,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне

**ЛІНГВІСТИЧНИЙ ФЕНОМЕН КОД-СВІТЧИНГУ
У ПОВСЯКДЕННОМУ СПІЛКУВАННІ**

На сучасному етапі розвитку мовознавства дедалі частіше у поле зору дослідників потрапляє питання про багатство мов, їх спільні та відмінні риси. У своїх розвідках науковці намагаються схарактеризувати лексико-семантичні особливості того чи того семантичного класу слів в англійській, німецькій, польській та українській мовах (О. Деменчук, І. Гарбера, А. Кінащук), дослідити явище соціального білінгвізму (С. Мацнева), окреслити основні англломовні запозичення в сучасній українській мові (Г. Гудима, Ю. Слодиницька) та ін. Названі напрацювання авторів засвідчують неабияку актуальність досліджень на предмет вивчення взаємодії різних мов в умовах сучасної комунікації.

Мета розвідки – схарактеризувати лінгвістичний феномен код-світчингу у повсякденному спілкуванні.

Код-світчинг розглядається як один із механізмів мовної поведінки, що виникає в умовах постійної взаємодії різних мовних систем у процесі комунікації. Це явище проявляється через чергування мовних кодів у межах одного комунікативного акту та часто виступає результатом соціокультурних та когнітивних факторів мовленнєвої діяльності. У багатомовних суспільствах подібна практика стає звичайним елементом щоденного спілкування, що відображає адаптаційні можливості мовної системи [1].

У німецько-англійському мовному середовищі змішування мовних кодів спостерігається особливо активно в онлайн-комунікації та неформальному спілкуванні. Дослідження корпусних матеріалів показують, що користувачі часто комбінують мовні елементи різного походження в межах одного повідомлення, використовуючи англійську лексику як засіб стилістичного або прагматичного підсилення висловлювання [4].

Лексична підсистема мови є найбільш чутливою до зовнішніх впливів, оскільки вона безпосередньо реагує на зміни в соціальній та

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

технологічній реальності. У сучасній німецькій мові помітно зростає кількість англійських запозичень, які проходять процеси фонетичної, морфологічної та семантичної інтеграції. Такі одиниці можуть змінювати граматичні характеристики або набувати нових значень у процесі адаптації до локального мовного середовища. Фіксація подібних мовних трансформацій здійснюється у спеціалізованих лексикографічних ресурсах та електронних корпусах неологізмів. З позиції соціолінгвістики англіцизми можуть розглядатися як маркери соціальної динаміки та міжнародної культурної інтеграції. Використання запозичених слів у сфері бізнесу, медіа та реклами формує змішані мовні конструкції, які поєднують елементи різних мовних традицій. Подібні мовні форми часто пов'язують із процесами глобалізації та посиленням впливу англійської мови на комунікативні практики [3; 2].

У професійній комунікації спостерігаються різні способи засвоєння іншомовної термінології. Одним із них є пряме запозичення з частковим або повним збереженням початкової форми, іншим – формування гібридних мовних одиниць шляхом поєднання морфем різного походження. Такі процеси свідчать про поступову конвергенцію мовних структур та взаємний вплив мов у межах споріднених мовних груп. Цифрові комунікаційні платформи сприяють пришвидшенню мовної дифузії, оскільки інформація поширюється значно швидше порівняно з традиційними формами спілкування. В інтернет-дискурсі іншомовні слова легко включаються до синтаксичних моделей іншої мови та можуть функціонувати як повноцінні елементи граматичної структури речення [3; 4].

Граматична адаптація запозичених одиниць проявляється через словотвірні моделі, у яких іншомовні основи поєднуються з національними афіксами. Подібні утворення демонструють гнучкість мовної системи та її здатність інтегрувати нові лексичні елементи без порушення базових граматичних принципів. Порівняльне дослідження граматичних структур свідчить про наявність як спільних рис, так і системних відмінностей між мовами. Особливу увагу привертають псевдоангліцизми – лексеми англійського походження, що набули нового семантичного наповнення в іншомовному середовищі. Їх формування пов'язане з культурною інтерпретацією запозичень та зміною функціонального навантаження слів у процесі мовної адаптації [2; 1].

Таким чином, явище код-світчингу репрезентоване у різних мовах на сучасному етапі комунікації. Перспективи подальших

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

розвідок вбачаємо у більш детальному аналізі досліджуваного феномену в українській, англійській та німецькій мовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Брукнер А. Актуальні тенденції в діловій комунікації: англіцизми в німецькій мові. *Лінгвакультура*. 2020. № 1. С. 23–30. DOI: <https://doaj.org/article/25d2df10e92b4336927dd396366acee2>
2. Горохова І. Порівняльне дослідження мовної структури та граматичних універсалій (англійська та німецька мови). URL: <https://premier-science.com/pjs-25-1270/> (дата звернення: 10.10.2025).
3. Кантаріні С. Англіцизми в німецькій мові – огляд. *Неофілологіка*. 2023. Т. 35. С. 1–18.
4. Осмелак Д., Вінтнер С. Корпус німецько-англійського перемикування кодів. Матеріали 5-го семінару з досліджень у галузі комп'ютерної лінгвістичної типології та багатомовного NLP. *Асоціація комп'ютерної лінгвістики*. 2023. С. 42–51. <https://doi.org/10.18653/v1/2023.sigtyp-1.5>

Олександр РОМАНОВСЬКИЙ,

здобувач I рівня вищої освіти,

Тетяна МАРТИНОВА,

старший викладач кафедри іноземних мов,

Національний університет водного

господарства та природокористування, м. Рівне

**НЕОЛОГІЗМИ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ
ЗМІН: ДИНАМІКА РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ЛЕКСИКИ**

Нові слова виникають разом із новими технологіями, культурними тенденціями, змінами у способах комунікації. Те, чого раніше не існувало в мові, поступово стає звичайним вживанням й фіксує особливості конкретної епохи. Через оновлення словникового складу мова відображає актуальні потреби, цінності та суспільні настрої [1, с. 151–152].

Формування неологізмів спирається на різні словотвірні механізми. Один із способів це складання основ, наприклад, *smartwatch*, що позначає сучасний годинник із розширеним функціоналом.

Важливу роль у формуванні неологізмів є злиття частин двох слів, наприклад, *brunch* або *glamping*, де нове слово поєднує одразу два поняття.

Через афіксацію вже відомі слова набувають нового смислу,

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

прикладом є *unfriend*, що є позначенням для видалення користувача зі списку друзів у соціальних мережах.

Активно поширюються й скорочення, зокрема *rov*, оскільки вони дають змогу швидко передавати інформацію. Запозичення з інших мов, як *emoji* або *yoga*, інтегруються у мову через глобальні культурні контакти [2, с. 121].

Семантичне переосмислення, коли вже відоме слово отримує нове значення, як *cloud*, що перетворилося на термін цифрового зберігання даних.

Нові слова з'являються під впливом технологій та суспільних процесів. Інтернет, соціальні мережі та цифрові платформи створюють потребу в нових словах. Такі слова, як *selfie*, *hashtag*, *streaming*, *fitfluencer* і *veganuary*, відображають стиль життя сучасної людини, її інтерес до онлайн-простору, здоров'я, фітнесу та екологічних практик. Лексеми *stan* і *yeet* демонструють особливості молодіжного середовища, де мова виконує функцію швидкого емоційного самовираження. Кожен із цих прикладів показує, як мова адаптується до нових соціальних явищ і трендів [2, с. 121].

Окремим середовищем для активного поширення неологізмів став цифровий простір. Соціальні платформи, такі як TikTok, значно пришвидшують появу нових слів. Короткі відеоформати, вірусне поширення контенту та глобальне охоплення аудиторії сприяють тому, що нові слова входять у повсякденне мовлення за короткий час. Додатковим поштовхом стали події пандемії COVID-19, коли темпи мовного оновлення різко зросли. У цьому середовищі активно функціонують акроніми, повтори, емодзі та інші компактні форми передавання змісту [2, с. 122].

Для покоління *зумерів* це стало зручним інструментом швидкої комунікації та вираження емоцій, але для старших поколінь така лексика може створювати труднощі в спілкуванні [2, с. 122].

Одним із чинників появи неологізмів залишається суспільно-політичні процеси. Наприклад, *Brexit* виник як мовна реакція на вихід Великої Британії з Європейського Союзу і поєднав у собі елементи слів *Britain* і *exit*.

Слово *e-commerce* закріпило зміни у сфері торгівлі, пов'язані з переходом бізнесу в онлайн. Такі слова, як *flash mob* або *smog*, також показують здатність мови швидко створювати нові назви для нових суспільних явищ. Такі приклади добре показують, як лексика відображає зміни в соціальному досвіді людей [2, с. 122–123].

Отже, неологізми є важливим свідченням того, що мова

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

постійно розвивається разом із суспільством. Вони фіксують політичні, культурні, економічні та технологічні процеси, допомагають простежити зміни в способі життя та цінностях людей. Через появу нових слів можна побачити посилення ролі цифрового середовища, увагу до здоров'я, екологічних питань і нових форматів соціальної взаємодії. Саме тому неологізми виступають одним із найточніших мовних індикаторів соціокультурних трансформацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Даниленко В. Неологізми в мережевих виданнях України доби незалежності. *Український інформаційний простір*. 2023. Вип. 1 (11). С. 149–162. [https://doi.org/10.31866/2616-7948.1\(11\).2023.279624](https://doi.org/10.31866/2616-7948.1(11).2023.279624).

2. Жулінська М. О. Неологізми періоду пандемії як відображення суспільної свідомості. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2021. Вип. 1 (9). С. 63–72. <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.42.1.20>

Сергій САГАНОВСЬКИЙ,

здобувач I рівня вищої освіти,

Наталія ОСІПЧУК,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов,

Національний університет водного

господарства та природокористування, м. Рівне

**ДИНАМІКА МОВИ У СОЦМЕРЕЖАХ:
НЕОЛОГІЗМИ, СКОРОЧЕННЯ
ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ ГРАМАТИЧНИХ НОРМ**

У сучасному цифровому просторі соціальні мережі виступають не лише засобом зв'язку, а й платформою активного мовотворення. Спілкування в Instagram, TikTok та Telegram вимагає від користувачів максимальної стислості повідомлень за умови збереження високої емоційної виразності. Це призводить до стрімкої трансформації мовних норм та виникнення нових лінгвістичних явищ.

Одним із найпомітніших процесів є інтенсивне запозичення англіцизмів та їх подальша адаптація в україномовному дискурсі [1, с. 45]. Сучасні неологізми часто утворюються шляхом морфологічної трансформації англійського сленгу (наприклад, перетворення іменників *cringe* та *hype* на дієслова *крінжувати* та *хайпнути*). Крім того, виникають локальні неологізми, що рефлексують актуальний

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

суспільно-політичний контекст (зокрема, *бавовна* чи *блекаут*), які миттєво набувають популярності через інтернет-меми Тенденція до мовної економії найяскравіше проявляється через абрєвіацію та використання емодзі. Поряд зі стандартними скороченнями (ПП – приватні повідомлення) спостерігається активне вживання запозичених англomовних абрєвіатур: *POV* (*point of view*), *BTW* (*by the way*) та *IDK* (*i don't know*) [2, с. 128].

Специфічним явищем є семантичне переосмислення емодзі, де піктограма кепки «» маркує неправдиву інформацію (*no cap*), емодзі взуття «» означає зміну думки (від сленгового виразу «перевзутися», англійською «*Flip-flop*»), а символ кам'яного обличчя «» виступає візуальним відповідником *poker face* [3, с. 28].

Процес переходу вузькоспеціалізованої термінології у повсякденний вжиток найчіткіше простежується на прикладі ігрового сленгу, який став частиною щоденної комунікації навіть серед користувачів, які не належать до геймерської спільноти. Сьогодні терміни *NPC* (*non-player character* – людина без власної думки), *скінути* (*skip* – пропустити) та *агритися* (*aggro* – проявляти агресію) використовуються для лаконічного опису складних соціальних взаємодій через зрозумілі цифрові метафори [3, с. 26]. Аналогічна трансформація характерна для лексем *апнути* (*level up*) та *ачівка* (*achievement*), що позначають професійне зростання або особисті досягнення, а також для термінів *керити* (*carry* – брати на себе основне навантаження в проєкті) та *нуб* (*noob* – новачок у будь-якій сфері). Крім того, вираз *gg* (*good game*) дедалі частіше маркує визнання незворотності певної ситуації, а запозичення *рандом* (*random*) практично повністю витіснило слово *випадковість* у розмовному стилі [3, с. 26].

Цифрова комунікація диктує перевагу «емоційного синтаксису» над класичними нормами. Основними ознаками цього процесу є: відмова від великої літери задля швидкості друку; переосмислення пунктуації (явище «токсичної крапки» як ознаки байдужості або іронічне вживання трикрапки); використання подовження голосних для компенсації відсутності інтонації («дякуууу») [2, с. 128].

Вивчення мовних трансформацій у месенджерах дозволяє вдосконалювати інтелектуальні чат-боти та системи обробки тексту, забезпечуючи природність людино-машинної взаємодії. Коректна ідентифікація сленгу та емодзі допомагає алгоритмам краще розпізнавати емоційний контекст повідомлень. Таким чином, лінгвістичні зміни стають важливими вхідними даними для розвитку

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

сучасних цифрових платформ та інструментів комунікації.

Мовні процеси в соціальних мережах відображають адаптацію людської комунікації до технологічних умов. Феномен цифрової ідентичності дозволяє користувачам формувати власний «цифровий діалект», що виділяє їх у мережевому просторі. Дослідження цієї еволюції є ключовим для розуміння майбутніх стандартів мови, яка дедалі більше формується під впливом віртуального світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондар Н. В., Осіпчук Н. В. Роль неологізмів у сучасному англomовному та німецькомовному медійних дискурсах. *Нова філологія*. 2023. № 89. С. 43–49. DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2023-89-6>

2. Сергеева О., Провозьон А. Неологізми у соціальних мережах та способи їх утворення. *Current Issues of Linguistics and Translation Studies*. 2021. Вип. 22. С. 126–130. DOI: <https://doi.org/10.31891/2415-7929-2021-22-26>

3. Вукoва Т. V. Neologisms in internet discourse: dynamics of linguistic innovation in digital communication. *Львівський філологічний часопис*. 2024. № 16. С. 24–32. DOI: <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2024-16.4>

Діана САРДИГА,
здобувач І рівня вищої освіти,
Анастасія КІНАЩУК,
доктор філософії,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне

**МОВНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У ЦИФРОВІЙ КУЛЬТУРІ:
ВПЛИВ ПЛАТФОРМИ ТІКТОК НА КОМУНІКАЦІЮ**

На сучасному етапі розвитку мовознавства дедалі частіше у поле зору дослідників потрапляє питання про мовну специфіку тих чи тих соціальних мереж. У своїх розвідках науковці намагаються схарактеризувати мовну гру та меми у блогерських текстах (Л. Юрса), дослідити мову українських блогерів у соціальній мережі Instagram та окреслити дискурсивні стратегії набуття популярності на матеріалі Instagram-дописів (Ю. Скриннік), проаналізувати стилістичні та візуальні стратегії формування аудиторної ідентичності в британських Lifestyle-блоггах (Ю. Шліхтенко, О. Михальчук, Р. Комар) та ін.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Названі напрацювання авторів засвідчують неабияку актуальність досліджень на предмет вивчення особливостей спілкування у соціальних мережах у сучасному мовознавстві.

Мета розвідки – схарактеризувати специфіку спілкування у мережі TikTok на матеріалі англійської мови.

Сучасний цифровий простір, зокрема платформа TikTok, зумовлює трансформацію мовної картини світу користувачів і є потужним чинником динамічних змін у сфері медіа. Одним із найбільш помітних явищ є активне продукування мовних інновацій, а саме неологізмів, певних скорочень і трансформацій уже наявних слів. Ядро TikTok-поля часто складається з англійських запозичень у формі абrevіатур, як-от #POV (від англ. *point of view*), #FYP (*for you page*), #GRWM (*get ready with me*). Ці сленгові скорочення не лише допомагають просувати відео, забезпечуючи його широку аудиторію, а й формують специфічний код, зрозумілий тільки активним користувачам онлайн-середовища.

Слова в цифровому середовищі набули нових значень, що свідчить про їхню семантичну трансформацію. Лексема *естетика*, яка колись позначала науку про красу, згодом під впливом раніше відомої інтернет-субкультури вейпорвейв (від англ. *vaporwave*) почала використовуватися як маркер для позначення стилю. У спільноті *vaporwave* (укр. «вейпорвейв» – музичний мікрожанр, що поєднує електронну музику, глітч-графіку, семпли з 80–90-х і ностальгічне бачення елементів [2, с. 168]) було стільки людей, які казали щось на кшталт «*This is so aesthetic*», що це слово стало мемом. Сучасні платформи додали власні зміни і цифрові стилі розширилися, з'явилися популярні стилі (*soft girl*, *clean girl*, *dark academia*). Аналогічно зазнають змін й інші лексеми, зокрема *cringe* (негативна реакція) та *vibe* (загальна атмосфера), що відображають суб'єктивне сприйняття контенту.

Значну роль у мовних процесах відіграє швидкість мовлення, яка зумовлює стрімке поширення скорочених слів та абrevіатур, існує навіть словник скорочених слів, що дозволяє не запам'ятовувати їх [1]. Водночас багато з цих скорочень є неофіційними та вживаються лише у повсякденному спілкуванні [1]. Крім того, платформа TikTok популяризує манери спілкування та слова-паразити, які користувачі починають використовувати, навіть не усвідомлюючи цього. Специфічним явищем сучасної онлайн-комунікації є алгоритмічний евфемізм. Термін *евфемізм* позначає процес пом'якшення або цензурування значення слова, замінює слова та фрази на більш

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

нейтральні, ввічливі [3, с. 79]. Наприклад: *dead – unalive, blood – red liquid, problem – situation*. Такі мовні трансформації дозволяють говорити про неприємні та чутливі теми, водночас уникаючи обмежень платформи. Мовлення у цифровому середовищі стає більш емоційним, швидким та відкритим до змін, а дослідження цих процесів є надзвичайно цікавим та актуальним у наш час.

Таким чином, ТікТок-лінгвістика демонструє значну ресурсність матеріалу для аналізу тих чи тих лексем на предмет їх багатозначності та специфіки вживання у тому чи тому контексті. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у більш детальному аналізі специфіки вживання тих чи тих лексем у ТікТок-дискурсі на матеріалі української, англійської та німецької мов у зіставному аспекті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грабар М. А., Василенко Г. В., Скляренко О. Б. Дослідження соціолінгвістичних змін у мовах під впливом цифрових комунікаційних платформ. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Сер. Філологія. Журналістика*. 2025. № 4, Т. 36 (75). Ч. 2. С. 263–269.

2. Крамар Н. А. Словник англomовних неологізмів ХХІ століття. Київ : ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2022. 240 с. URL: <https://www.academia.edu/90808231> (дата звернення: 30.03.2026).

3. Марченко Т. А. Евфемізми в сучасних українській та англійській мовах. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Сер. Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. № 1, Т. 31 (70). Ч. 1. С. 78–82. <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.1-1/15>

Вікторія СЕМЕНЧУК,

здобувач I рівня вищої освіти,

Ірина МАСЛО,

старший викладач кафедри іноземних мов,

Національний університет водного

господарства та природокористування, м. Рівне

**ФОНЕТИЧНА ТА ФОНОСЕМАНТИЧНА АДАПТАЦІЯ
БРЕНДОВИХ НАЗВ У МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ**

Інтеграція торговельних марок у світовий економічний простір зумовлює необхідність не лише розробки маркетингових стратегій, а й проведення ґрунтовного лінгвістичного аналізу. Центральним викликом у цьому контексті постає узгодження оригінальної власної назви з фонотактичними правилами мови-реципієнта, що визначає успішність артикуляційної та концептуальної адаптації бренду в

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

іншомовному середовищі [1, с. 112]. В основі такої трансформації лежить принцип легкості вимови, який вимагає органічного вписування назви у фонетичну систему цільової мови. Наявність складних кластерів приголосних або фонем, нетипових для мови-реципієнта, неминуче призводить до спотворення сприйняття бренду або його повної «нечитабельності» для носіїв мови.

Фонетична асиміляція запозичень часто вимагає суттєвих структурних перетворень слова для подолання міжмовних розбіжностей [2, с. 215]. Яскравим прикладом є механізм епентези (додавання голосних) у мовах, де відкритість складу є фонетичною нормою. Зокрема, у японській мові бренд *McDonald's* трансформується у *Makudonarudo*, а в арабських країнах через відсутність звука [p] бренди *Pepsi* та *Pizza Hut* адаптуються як *Bepsi* та *Bizza Hut*. На етапі верифікації назви стратегічно важливим постає вибір між транслітерацією та транскрипцією, де пріоритет зазвичай надається саме останній, оскільки відтворення реального звучання суттєво полегшує ідентифікацію бренду на слух [2, с. 218].

Поряд із технічними параметрами вимови, вагому роль у сприйнятті продукту відіграє фоносемантичний склад назви. Грунтуючись на теорії звуко символізму, цей підхід стверджує, що певні фонемні здатні індукувати підсвідомі когнітивні асоціації, які не залежать від лексичних значень [5, с. 44]. Використання сонорних приголосних (*l, m, n*) асоціюється з м'якістю та емоційною лояльністю (*L'Oréal, Milka*), тоді як проривні приголосні (*b, d, p, k*) формують відчуття стабільності (*Bosch, Ford, Intel*). Фундаментальним підтвердженням цих зв'язків є психолінгвістичний ефект «буба – кікі», який демонструє, що округлі звуки підсвідомо пов'язуються з плавними формами, а різкі та проривні – з гострими кутами [5, с. 48]. Іноді бренди використовують штучну фоносемантику для створення «потрібного» іміджу, як у випадку з *Häagen-Dazs*, де специфічне поєднання звуків імітує скандинавську преміальність.

Однак ігнорування лінгвокультурного контексту часто призводить до виникнення лінгвістичних пасток, що нівелюють маркетингові зусилля. Аналіз світової практики дозволяє виокремити типові кейси невдалої адаптації [4, с. 56]:

- **Фонетична омонімія:** спроба бренду *Clairol* вивести продукт «Mist Stick» на ринок Німеччини завершилася фіаско, оскільки німецьке слово *Mist* (гній, сміття) створило абсурдну конотацію. Подібний дисонанс викликала назва *Chevy Nova* в іспаномовних країнах, де сполучення «no va» буквально означає «не їде» [4, с. 58].

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

• Тональна та семантична дисонансність: у китайській мові помилкова транслітерація може змінити зміст на протилежний [3, с. 288]. Ранні версії *Coca-Cola* сприймалися як «кусай воскового пуголівка», а перша назва *Mercedes-Benz* («Bensi») асоціювалася із фразою «поспішай померти», що змусило компанію терміново шукати варіант *Bei-shi* (сильна швидкість) [3, с. 231].

• Культурна опозиційність: використання звукосполук, які в певній культурі сприймаються як агресивні або фонотипово неприємні, здатне заблокувати комунікацію між брендом та споживачем ще на етапі первинного контакту. Так, жорстке звучання німецьких брендів (наприклад, *Kärcher*) часто потребує фонетичної корекції в романському середовищі для усунення зайвої різкості, а назви на кшталт *Pura* можуть вступати в конфлікт з естетичними нормами мови-реципієнта через небажані асоціації [4, с. 62].

Підсумовуючи, зазначимо, що успішна міжкультурна комунікація бренду можлива лише за умови системного підходу, що поєднує фонетичну відповідність, фоносемантичну точність та глибоке розуміння лінгвокультурного ландшафту мови-реципієнта [1, с. 118]. Культурна дисонансність звукового ряду є критичним бар'єром, подолання якого потребує фахового лінгвістичного супроводу в межах сучасного міжнародного бізнес-простору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. 2-ге вид., допов. Київ : ВЦ «Академія», 2012. 344 с.
2. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : підручник. Київ : Академія, 2010. 464 с.
3. Huang D.-J., Prendergast J. Brand naming in China: a linguistic approach. *Marketing Intelligence & Planning*. 1997. Vol. 15, No. 5. P. 227–234. DOI: 10.1108/02634509710177297 (дата звернення: 08.04.2026).
4. Ricks D. A. *Blunders in International Business*. 4th ed. Wiley-Blackwell, 2006. 184 p.
5. Yorkston E., Menon G. A Sound Idea: Phonetic Effects of Brand Names on Consumer Judgments. *Journal of Consumer Research*. 2004. Vol. 31, Issue. 1. P. 43–51. DOI: 10.1086/383422 (дата звернення: 08.04.2026).

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Олександра СЕМЕНЮК,
здобувач 1 рівня вищої освіти,

Алла ГУБІНА,
*кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри української та іноземної філології,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк*

**СПЕЦИФІКА НЕВЕРБАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
В ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ: РОЛЬ ЕМОДЗІ ТА СТІКЕРІВ**

У сучасному світі під впливом цифрових технологій з кожним днем взаємозв'язок між мовою, культурою та комунікацією суттєво змінюється. Спілкування онлайн стає дедалі поширенішим, що призводить до змін у способах взаємодії між людьми. Особливо це зачіпає невербальну комунікацію, адже у цифровому середовищі зникають міміка, жести та інтонація, які є важливими компонентами спілкування. Саме тому, з'являються нові засоби передавання емоцій і сенсів – емодзі, стікери та інші візуальні методи, які хоч і не повністю, але частково замінюють невербальні прояви.

Актуальність теми полягає в тому, що емодзі та стікери на сьогодні стали важливою частиною нашої комунікації, і впливають не лише на наше вираження емоцій, а й на стиль спілкування, та його формування. Вони відображають культурні особливості, соціальні норми та індивідуальні риси юзерів. Водночас їх використання може викликати труднощі в розумінні, оскільки значення часто залежать від контексту, життєвого досвіду та культурного середовища співрозмовників.

Невербальна комунікація, як важлива складова спілкування, охоплює жести, міміку, інтонаційні характеристики мовлення, паузи та інші засоби, які допомагають передавати емоції, наміри та ставлення доповідача, доповнюючи вербальне повідомлення. У цифровому середовищі, де переважає текстова форма комунікації, більшість таких засобів відсутня, що зумовлює пошук альтернативних засобів [1].

У відповідь на ці обмеження сформувався комплекс графічних і візуальних інструментів – емодзі, стікери, – що виконують функції невербальної комунікації в онлайн-просторі. Вони поєднуються з текстом повідомлення, утворюючи змішані (креолізовані) тексти, у яких вербальні та невербальні компоненти взаємодіють і створюють цілісний зміст.

Емодзі – стандартизовані графічні символи для передачі емоційних станів, реакцій або коротких смислів. Стікери – це ті ж символи, логотипи, малюнки, надруковані на спеціальному

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

поліграфічному матеріалі з клейкою основою. Завдяки своїй візуальній зрозумілості та відносній універсальності вони широко застосовуються в різних мовних середовищах, проте їх значення може змінюватися залежно від контексту та культурних особливостей [3].

Цифрова невербальна комунікація має візуальний характер, що забезпечує доступність таких засобів для користувачів із різних мовних і культурних середовищ. Емодзі та стікери зазвичай використовуються як доповнення до тексту, підсилюючи його зміст і допомагаючи точніше передати емоційний відтінок повідомлення. Водночас їх інтерпретація значною мірою залежить від контексту та культурних чинників, що може призводити до різного розуміння одного й того самого символу. Крім того, ці засоби постійно розвиваються та адаптуються до потреб користувачів.

Серед основних проблем цифрової невербальної комунікації варто відзначити неоднозначність трактування емодзі, яка залежить від контексту та індивідуального сприйняття. Також важливу роль відіграють культурні відмінності, що можуть спричинити різне розуміння однакових символів у різних середовищах. Обмеженням є й те, що емодзі не завжди здатні повністю передати складні емоційні стани. Окрім цього, технічні особливості різних платформ можуть впливати на відображення символів і, відповідно, на їх інтерпретацію [2].

Таким чином, невербальна комунікація в цифровому просторі зазнає значних змін під впливом розвитку технологій. Емодзі та стікери частково відтворюють невербальні елементи та покращують обмін інформацією. Водночас їх використання залежить від контексту, культурних відмінностей та технічних обмежень. Дослідження цих засобів є важливим для розуміння розвитку сучасної комунікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Веремчук Е. О., Шевчук О. В. Особливості використання емодзі в англomовному текстовому онлайн-спілкуванні. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Сер. Філологія. Журналістика*. 2025. № 4. Т. 36 (75). Ч. 1. С. 143–147. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.4.1/23>
2. Олейник А. О. Роль символів емодзі та їх значення у спілкуванні онлайн. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. 2022. № 3. С. 108–114.
3. Трачук Л. Ф., Казначеева Л. М. Інструменти невербальної інтернет-комунікації. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2023. № 1. С. 59–64. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.1.2023.276766>

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Валерія СИДОРОВА,
здобувач I рівня вищої освіти,
Анастасія КІНАЩУК,
доктор філософії,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне

**ПРАВИЛА НЕТИКЕТУ В АНГЛОМОВНОМУ
СЕРЕДОВИЩІ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ**

На сучасному етапі розвитку мовознавства дедалі частіше у поле зору дослідників потрапляє питання про правила етикетного спілкування не лише в українській, а й в англійській мові. У своїх розвідках науковці намагаються схарактеризувати етикет ділового спілкування (В. Зусін), дослідити етикет спілкування у месенджерах (Н. Зінченко), окреслити базові етикетні особливості англомовного ділового листа (О. Ланських, Т. Дернова, Н. Сливка), проаналізувати мовленнєвий етикет в онлайн-спілкуванні англійською та українською мовами (Д.-Д. Макарчук, І. Соколюк), визначити базові принципи нетикету (К. Тронц) та ін. Названі напрацювання авторів засвідчують неабияку актуальність досліджень на предмет вивчення особливостей не лише етикетного, а й протилежного йому спілкування у сучасному інформаційному полі.

Мета розвідки – схарактеризувати правила нетикету в англомовному професійному середовищі.

У дослідженні під нетикетом розуміємо сукупність правил, що регламентують ввічливу віртуальну комунікативну взаємодію [1]. Саме ж спілкування, на переконання О. Фішилевої, провадять на трьох рівнях: офіційному, нейтральному та фамільярному, де кожному притаманні ті чи ті основні правила, дотримання яких і стає запорукою досягнення комунікативної мети у тій чи тій комунікативній ситуації [5]. На офіційному рівні англомовний нетикет вимагає суворого дотримання дистанції та використання специфічних формул ввічливості, таких як *Dear Mr./Ms. [Surname]* на початку та *Yours sincerely* у фіналі повідомлення. Перехід на імена чи менш формальні звертання (наприклад *Hi [Name]*) без ініціативи з боку старшого за статусом партнера може бути розцінений як порушення професійних кордонів. Нейтральний рівень, що є найбільш поширеним у корпоративних чатах, передбачає використання збалансованих конструкцій на кшталт *Best regards* або *Best wishes*, які зберігають повагу, але роблять спілкування динамічнішим [2; 5].

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

Одним із головних проявів відхилення від базових правил нетикету в англомовному середовищі є надмірна категоричність. Пряме вживання імперативів замість модальних конструкцій (*could, might, would*) сприймається як агресія та порушення особистих кордонів співрозмовника [5]. В англійській культурі комунікації ввічливість нерозривно пов'язана з концепцією «збереження обличчя» (*face-saving*), тому замість прямого наказу “*Send me the report*”, правильним буде вживання прохання у формі такого питання – “*Could you please send me the report when you have a moment?*”. Також до проявів низької мовної культури належить ігнорування стратегії “негативної ввічливості”, наприклад, пряме вказування на помилку замість використання пасивних конструкцій (“*you made a mistake*” замість “*it was found that*”). Використання так званого “*hedging*” (пом'якшення) дозволяє уникнути конфлікту: замість різкого заперечення краще вжити фразу “*I am afraid I have a slightly different perspective on this*”. Такі порушення зміщують комунікацію з ядра літературної норми у зону конфліктної периферії.

Аналіз кейсів «як робити не варто» висвітлює такі критичні помилки, як-от: використання знаків оклику, що транслюють суб'єктивну емоційність; відсутність ком при вставних словах або неправильне пунктуаційне оформлення висловлювань створюють враження недбалості та байдужості до співрозмовника. Особливо гостро в нетикеті стоїть питання використання Caps Lock, що в цифровому просторі сприймається як підвищення голосу або як крик, що є абсолютно неприпустимим у професійному листуванні [3]. За правилами нетикету неприпустимими є прояви фамільярності, як-от вживання сленгових абревіатур (*u, thx, asap*) [4], які в офіційному контексті свідчать про неповагу до часу та статусу адресата. Водночас надмірне зловживання емодзі в ділових спілкуваннях може підірвати імідж експерта, створюючи враження несерйозності. Натомість використання розгорнутих фраз на позначення вдячності навпаки додасть ввічливої емотивності (*I can never thank you enough; Many thanks; That's very kind of you; I want to thank you from the bottom of my heart*).

Окремим аспектом англомовного нетикету, що потребує детального розгляду, є часові межі та культура очікування відповіді. Згідно з дослідженнями К. Тронц, у професійному середовищі соціальних мереж та месенджерів діє правило «24 години», тобто відповідь на робоче повідомлення має бути надана протягом доби [3]. Ігнорування вхідної кореспонденції без поважних причин розцінюється як грубе порушення етикету та прояв неповаги до

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

партнера. Якщо вирішення питання потребує більше часу, правильним буде надіслати коротке повідомлення-підтвердження: “*I received your message and will get back to you with a detailed answer by Wednesday*”. Це дозволяє зберегти довіру та демонструє високий рівень самоорганізації.

Важливо також звернути увагу на етикет групових чатів та коментування у професійних спільнотах. В англomовному середовищі неприпустимий так званий «офтоп» (повідомлення, що не стосуються теми обговорення) та розсилка неперевіреної інформації (спаму). О. Кавка наголошує, що нетикет у соціальних мережах вимагає від користувача високого рівня медіаграмотності. Перш ніж поширювати контент чи вступати в дискусію, варто переконатися в достовірності фактів [1]. Публічні суперечки, відомі як «флеймінг» (flaming), де учасники переходять на особистості, миттєво руйнують ділову репутацію. Натомість конструктивна критика має бути спрямована на ідею, а не на людину, і подаватися через «сендвіч-метод»: позитивний відгук – зауваження – позитивне завершення. Такий підхід мінімізує ризик виникнення конфліктних периферій у комунікативному полі.

Таким чином, поняття етикету сьогодні представлено як актуальне та вкрай затребуване для опанування, позаяк сучасне спілкування у соціальних мережах не вдається іменувати повністю ввічливим. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у більш детальному аналізі нетикетного спілкування на матеріалі української, англійської та німецької мов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кавка О. М. Нетикет у соціальних мережах. *Закарпатські філологічні студії*. 2024. Вип. 19. Том 1. С. 166–170. <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.19.1.30>
2. Ланських О., Дернова Т., Сливка Н. Етикет ділового листування в англійській мові. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Філологія*. 2024. № 66. С. 102–105. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14962537>
3. Тронц К. Мережевий етикет: основні правила спілкування в інтернеті. URL: <https://ezavdnz.expertus.com.ua/10001821> (дата звернення: 10.10.2025).
4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
5. Фішилева О. Особливості англійського мовного етикету та проблема перекладу форм українською мовою. *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету*. 2013. № 19. С. 171–173.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Анна СОЛОДУХА,

здобувач I рівня вищої освіти,

Алла ГУБІНА,

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземної та української філології,

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

**РОЛЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
У СУЧАСНІЙ КОМУНІКАЦІЇ МОЛОДІ**

Сьогодні соціальні мережі відіграють важливу роль у житті молоді та значно впливають на комунікацію. Спілкування, пересилання важливих повідомлень, документів фото та відео здійснюються за лічені секунди.

Особливістю онлайн-комунікації є використання спрощеної мови, сленгу та емодзі. Це дозволяє збільшити швидкість спілкування, однак може впливати на рівень мовної культури. У таких умовах формується новий тип мовлення, який використовує переважно молодь.

Англійська мова впливає та допомагає розвивати сучасне мовлення. Багато сленгових слів та виразів мають англійське походження і активно використовується в повсякденному спілкуванні. Звичними не лише для молодіжного середовища стали *OK!*, *like*.

Поширення сленгу в онлайн-комунікації зумовлене розвитком соціальних мереж та інтернет культури. Молодь активно використовує неформальні скорочення та запозичення, адаптуючи їх до власного спілкування. У наукових дослідженнях наголошується: «Сучасний англійський сленг демонструє виняткову динамічність і здатність відображати культурні й соціальні тенденції, що підкреслює його важливу роль у самоідентифікації різних соціальних груп» [1, с. 149].

Спілкування сленгом з психологічної точки зору пояснюється тим, що в інтернеті молоді простіше відкритися та бути собою. Соціальні мережі дають відчуття свободи, якого іноді бракує в реальному житті, і допомагають знайти «своїх» за інтересами. «Психологічні особливості полягають у тому, що вони надають молоді можливість вільно проявляти свої емоції, почуття, думки й погляди. Завдяки їм молоді люди задовольняють свої потреби у спілкуванні та моральній підтримці» [2, с. 85]. Англійський сленг стає не просто модною тенденцією, а зручним інструментом, що дозволяє молодій людині почуватися комфортніше та знаходити емоційний відгук у цифровому середовищі.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Окремим аспектом, що заслуговує на увагу, є те як молодіжний сленг виходить за межі приватного спілкування і стає потужним інструментом у сфері візуальної культури та споживання. Сленгові вирази активно використовується брендами для створення рекламних кампаній, що дозволяє маркетологам формувати більш тісний емоційний зв'язок з молодими споживачами.

Англійська мова в молодіжній комунікації проявляється не лише на рівні окремих слів чи виразів, а й у зміні самого способу мислення та побудови висловлювань. Молодь дедалі частіше використовує змішані мовні конструкції, поєднуючи українські та англійські елементи в одному повідомленні, що свідчить про формування своєрідного нового мовного середовища. Така тенденція є результатом постійного контакту з англійським контентом – відео, музикою, блогами та онлайн-іграми. Опановуючи англійську, молоді спеціалісти можуть покращити свої комунікативні навички, отримати доступ до величезної кількості ресурсів і просунути свою кар'єру в конкурентоспроможних сферах.

Отже, англійська мова сьогодні займає важливе місце в житті молоді та значно впливає на її спілкування. Вона не лише використовується як засіб міжнародної комунікації, а й активно проникає у повсякденне мовлення через соціальні мережі, формуючи нові мовні звички та сленг. Такі зміни є природними для розвитку мови, однак важливо не втрачати мовну культуру.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Чорна В. Л., Логінова О. В. Еволюція сленгу у сучасній англійській мові. *Закарпатські філологічні студії*. 2024. Вип. 36. Т. 1. С. 146–150. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.36.25>
2. Шліхтенко Ю. В., Колонюк С. М., Ваколюк Т. А. Вплив масової культури та технологій на розвиток молодіжного сленгу в англійській мові. *Молодий вчений*. 2024. № 6.1 (130.1). С. 87–91. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-19>

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Валерія СУЛЕЙМАНОВА,

*вихованка Рівненської Малої академії
наук учнівської молоді, м. Рівне*

Ірина БОЙКО,

*старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

**КОМУНІКАТИВНА СТРАТЕГІЯ ПРЯМОЇ ВЕРБАЛЬНОЇ
АТАКИ (НА МАТЕРІАЛІ СЕРІАЛУ «ADOLESCENCE»)**

Мовленнєва агресія – конфліктно зорієнтована комунікативна поведінка, що реалізується через висловлювання, спрямовані на приниження адресата, знецінення його соціального статусу чи особистих якостей, а також на провокування емоційної реакції у співрозмовника. У межах комунікативної лінгвістики мовленнєва взаємодія розглядається як стратегічно організований процес, де комунікативна стратегія визначає загальний намір мовця, тоді як тактики виступають конкретними мовленнєвими діями для його реалізації [1].

У серіалі *Adolescence* мовленнєва агресія та булінг реалізуються через систематичні конфліктні стратегії, що супроводжуються негативною оцінкою, порушенням норм ввічливості, погрозами, іронізацією та груповим психологічним тиском.

З огляду на те, що агресивні комунікативні практики часто реалізуються не лише прямими образами, але й опосередковано, тобто через сарказм, глузування, натяки чи залякування, постає необхідність розмежування прямих і непрямих тактик мовленнєвої агресії [3, с. 140–143].

Таким чином, *стратегія прямої вербальної атаки* (сарказм/знецінення співрозмовника) полягає у прямому або напівпрямому негативному впливі на адресата, коли мовленнєва дія спрямована не на зміст обговорення, а на приниження або демонстрацію ворожості. Часто така атака реалізується через сарказм і іронію як агресивну тактику, що маскує конфліктність під «жарт» або «побутову репліку» [3, с. 140–143]: англ. [*Policeman*] – *We're really grateful that you agreed to talk to us.* [*Jade*] – *I agreed, did I? And I thought I just got pulled off lunch [ser. 2].*

У наведеному фрагменті розмови між детективом Баскомбом та Джейд, кращою подругою вбитої дівчинки, мовленнєва агресія реалізується через іронічне заперечення (*I agreed, did I?*), що підважує

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

коректність і щирість поліцейського та фактично переводить нейтральну ввічливу бесіду в конфліктну площину. Висловлювання *pulled off lunch* додатково містить тактику знецінення ситуації допиту та демонструє відмову персонажа Джейд приймати запропоновану роль «співпрацюючої сторони». Така стратегія формує атмосферу напруження і слугує засобом психологічного дистанціювання.

Стратегія прямої вербальної атаки часто характеризується груповим підсиленням (колективне висміювання, підтримка агресора), що нерідко є ознакою булінгу як групового явища у підлітковому середовищі, коли агресивна дія підтримується сміхом, схваленням, повторюванням або пасивною участю колективу. Така агресія створює ефект «соціального натиску» і посилює психологічну травматизацію жертви, оскільки приниження набуває публічного характеру: англ. [Fredo] – Adam. *Oink-oink [snorts] [Teacher] – All right, that's enough. [class laughs] [Fredo] Oink-oink. [snorts] [ser. 2].*

Агресивна поведінка Фредо реалізується через імітацію рохкоти свині, а також згадки імені однокласника, для чіткої ідентифікації об'єкта насмішки, однак реакція аудиторії (*class laughs*) перетворює її на соціально підтриманий акт булінгу. Відтак комунікативна агресія стає не індивідуальною, а колективно легітимованою, що ускладнює протидію булінгу навіть за наявності формального контролю з боку вчителя та детектива, батька хлопчика, над яким сміються. Отже, подібні моделі конфліктного мовлення можуть бути розглянуті як прояв комунікативних стратегій агресивної взаємодії [2, с. 138–142].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : Академія, 2004. 342 с.
2. Завальська Л. В. Комунікативні стратегії агресивної мовленнєвої поведінки українських політиків. *Мова: науково-теоретичний часопис з мовознавства*. Одеса : Астропринт. 2014. № 20. С. 138–142.
3. Кріпак Ю. В. Реалізація мовленнєвої агресії в конфліктному та агресивному дискурсах. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2014. Вип. 4. С. 140–143.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Владислав ТЕРЕЩУК,
здобувач I рівня вищої освіти,
Дарина МУДРИК,
доктор філософії,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне

**СПЕЦИФІКА ОПАНУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК
МІЖНАРОДНОЇ: ВИКЛИКИ ДЛЯ НЕНОСІЇВ МОВИ**

Сучасний етап розвитку глобального суспільства характеризується домінуванням англійської мови як головного засобу міжнародної комунікації (*lingua franca*). Вивчення англійської мови як мови міжнародного спілкування (English as an International Language – EIL) ставить перед носіями мови низку специфічних викликів, що виходять за межі суто лінгвістичних аспектів [2, с. 3]. Головна складність полягає у трансформації мовної норми: студенти мають опанувати не лише британський чи американський стандарт, а й бути готовими до взаємодії з різноманітними варіаціями англійської мови по всьому світу [1, с. 82].

Одним із ключових лінгвістичних викликів є фонологічна адаптація. Для носіїв мови критично важливим стає досягнення «міжнародної зрозумілості» (*intelligibility*), а не імітація акценту носія. Дослідження показують, що труднощі часто виникають через розбіжність між фонетичними системами рідної та англійської мов, що призводить до помилок у вимові специфічних звуків. *Ілюстративний приклад: значення слова «ship» може бути помилково сприйняте як «shear» («дешевий») через неправильну тривалість голосного звука.* Окрім фонології, значну проблему становить лексико-граматична варіативність. У контексті міжнародного спілкування часто спостерігається спрощення складних граматичних структур (наприклад, нехтування узгодженням часів або специфікою артиклів), що, з одного боку, полегшує комунікацію, а з іншого – створює ризик втрати точності висловлювання [4, с. 5].

Соціокультурний аспект вивчення EIL також створює бар'єри. Неносії мови часто стикаються з проблемою «культурної ідентичності»: як залишатися представником своєї культури, розмовляючи чужою мовою [5, с. 42]. Виникає так званий «психологічний опір», коли студент підсвідомо уникає повного копіювання мовленнєвих моделей носіїв, намагаючись зберегти свою

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

автентичність. Крім того, прагматичні невдачі у спілкуванні виникають через незнання правил мовленнєвого етикету, що різняться в різних англомовних спільнотах. Те, що вважається ввічливим у європейському контексті, може бути сприйняте як надмірна пряmolінійність в азійських країнах, де англійська також використовується як робоча мова.

Важливим фактором у сучасному процесі навчання є роль цифрових технологій. Використання систем штучного інтелекту, мовних корпусів та спеціалізованих платформ допомагає нівелювати труднощі сприйняття різних акцентів [3, с. 15]. Проте цифровізація вимагає від здобувачів вищого рівня автономності та критичного мислення, щоб відрізнити нормативне використання мови від помилок, які генеруються алгоритмами або низькоякісним контентом у мережі.

Для подолання зазначених викликів доцільно використовувати стратегію «міжкультурної медіації». Це передбачає не лише вивчення слів, а й розвиток здатності адаптувати своє мовлення під конкретного співрозмовника, незалежно від його походження. Акцент має зміщуватися з вивчення ізольованих граматичних правил на розвиток комунікативної гнучкості та стратегічної компетенції. Студент повинен вміти перепитати, перефразувати та пояснити складні поняття простими словами, що є фундаментом успішної взаємодії у глобальному просторі.

Отже, успішне опанування англійської мови як міжнародної вимагає інтегрованого підходу, що поєднує розвиток лінгвістичної компетенції з гнучкістю сприйняття різних культурних контекстів. Подолання зазначених викликів можливе за умов акцентування уваги на комунікативних стратегіях та готовності до міжкультурного діалогу [2, с. 10]. Мова в сучасному світі – це не статичний набір правил, а динамічний інструмент, ефективність якого залежить від здатності фахівця адаптуватися до умов глобального середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Іваненко Н. В., Борисенко О. А., Герасименко Ю. А. Англійська мова в Україні: виклики та досягнення згідно з індексом володіння англійською мовою. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 32. Т. 1. С. 81–86. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2023.32.1.14>

2. Cappuzzo B. Plurilingualism, Multilingualism, and Lingua Franca English in Today's Globalised World. *International Journal of Linguistics, Literature and Culture*. 2024. Vol. 11, No. 1. P. 1–15. DOI: <http://dx.doi.org/10.19044/llc.v11n01a1>

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

3. Selvi A. F., Galloway N., Rose H. Teaching English as an International Language. *Cambridge University Press*. 2023. <https://doi.org/10.1017/9781108902755>

4. Selvi A. F., Yazan B., & Mahboob A. Research on ‘native’ and ‘non-native’ English-speaking teachers: Past developments, current status, and future directions. *Language Teaching*. January 2024. Vol. 57, Issue 1. Pp. 1–41. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0261444823000137>

5. Sharifian F. Cultural Linguistics and English as an International Language. 2nd revised ed. London : Routledge, 2024. 256 p. URL: https://www.academia.edu/31114420/Cultural_Linguistics (дата звернення: 10.03.2026).

Анна ТИМОЩУК,
здобувач I рівня вищої освіти,
Анастасія КІНАЩУК,
доктор філософії,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне

**МОВА «УСПІШНОГО УСПІХУ»: АНАЛІЗ
ІНСТАГРАМНОГО ДИСКУРСУ**

ВІТЧИЗНЯНИХ ТА ЗАРУБІЖНИХ ІНФЛЮЕНСЕРІВ

На сучасному етапі розвитку науки дедалі частіше у поле зору дослідників потрапляє питання про різні стратегії і тактики, що використовують мовці у своїх промовах для досягнення тієї чи тієї комунікативної мети. У своїх розвідках науковці намагаються схарактеризувати мовленнєві тактики і стратегії ввічливості в англomовному політичному дискурсі (Л. Поліщук), дослідити мовні засоби реалізації комунікативних стратегій у дискурсі соціальних мереж на матеріалі української та англійської мов (Л. Швелідзе), окреслити мітiгaтивні стратегії і тактики, якими керуються персонажі англomовного дискурсу (Ю. Деде), проаналізувати комунікативні стратегії та інтонацію в англomовному спілкуванні (Н. Гурина, О. Мельник) та ін. Названі напрацювання авторів засвідчують неабияку актуальність досліджень на предмет вивчення специфіки мовлення тих чи тих відомих осіб у сучасному мовознавстві.

Мета розвідки – мову «успішного успіху» на матеріалі інстаграмного дискурсу вітчизняних та зарубіжних інфлюенсерів.

Інфлюенсер (від англ. *influencer*) – узагальнений термін, що

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

об'єднує різних лідерів думок: селебріті, блогерів, відеоблогерів, які завдяки авторитету та широкій аудиторії здатні впливати на переконання й поведінку підписників [4, с. 322]. Серед найбільш продуктивних тематичних ніш – особистісний розвиток, кар'єра та мотивація, де домінує так звана «мова успішного успіху» – набір кліше та повторюваних мовних формул із позитивною конотацією.

Аналіз дописів українських інфлюенсерів засвідчує, що до ключових лексем на позначення концепту УСПІХ належать: *успіх, мотивація, ціль, зростання, можливість, досягнення, трансформація, результат*. Дослідники медійного дискурсу фіксують, що комунікативна підтримка, яку надають публічні постаті своїй аудиторії, реалізується через систему тактик із чіткими лексико-семантичними маркерами [5, с. 98]. У мовленні україномовних коучів серед найчастотніших вербалізаторів виокремлюються лексеми *мотивація* та *успіх*, а також кальки з англійської: *ангрейд, майндсет, нетворкінг*, що свідчить про активні процеси мовного запозичення в межах цього дискурсу.

У зарубіжному сегменті Instagram-дискурсу лексичні засоби позначення успіху відзначаються ширшим спектром: *success, mindset, grind, hustle, wealth, growth, breakthrough*. Дослідження лінгвістичних стилів інфлюенсерів на матеріалі англомовного відеоконтенту виявило, що стратегії *motivation and guidance* та *coaching and mentoring* є найбільш частотними для «успішного» сегменту блогосфери [3]. Інфлюенсери активно послуговуються риторичними питаннями, наказовим способом дієслів, інклюзивними займенниками *we / ми*, гіперболізацією та метафорами для побудови ефекту спільноти «успішних».

На рівні синтаксису для обох сегментів характерні короткі, ритмічно організовані речення-гасла: *Tu можеш більше, Дій сьогодні, Your only limit is you*. Дослідники стилістики дискурсу соціальних мереж зафіксували, що неформальна, розмовна й інклюзивна мова є ключовим інструментом побудови відчуття автентичності та спільноти між інфлюенсером і його аудиторією [2, с. 892].

Таким чином, в українській та англійській мовах представлені лексеми на позначення успіху в інстаграмних дискурсах вітчизняних та зарубіжних інфлюенсерів. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у більш детальному аналізі дописів відомих блогерів на матеріалі української, англійської та німецької мов у зіставному аспекті.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бацевич Ф. С. Термінологія комунікативної лінгвістики: аспекти дискурсивного підходу. *Вісник НУ «Львівська політехніка». Сер. Проблеми української термінології*. 2002. № 453. С. 30–34.
2. Campaner L. R., Adriano T. A Rhetorical Analysis on the Language of Social Media Influencers Relative to the Behavior of their Followers. *Psychology and Education: A Multidisciplinary Journal*. 2025. Vol. 48. No. 6. P. 883–914. <https://doi.org/10.70838/pemj.480604>
3. Munaro A., Barcelos R. H., Maffezzolli E. C. F. Does your style engage? Linguistic styles of influencers and digital consumer engagement on YouTube. *Computers in Human Behavior*. 2024. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2024.108068>
4. Prudencio A. B., Sherwin C. C., Barcelona J. A., Niduaza B., Tongawan P. F. C. Stylistic and Discourse Analysis of the Language of Social Media Influencers. *IRE Journals*. 2023. Vol. 7. Issue 1. P. 322–325.
5. Yernkyan Y., Harutyunyan L. A pragmalinguistic study of the strategies in motivational discourse. *International Journal of English Language and Literature Studies*. 2024. Vol. 13. No. 2. P. 97–108. <https://doi.org/10.55493/5019.v13i2.4982>

Дарина ТОКАР,

здобувач І рівня освіти,

Ірина МАСЛО,

старший викладач кафедри іноземних мов,

Національний університет водного

господарства та природокористування, м. Рівне

**КОНЦЕПТУАЛЬНА МЕТАФОРИЗАЦІЯ
АРХІТЕКТУРНОГО ДИСКУРСУ**

Трансформація архітектурного дискурсу в сучасному науковому просторі виводить **метафору** на рівень фундаментальної когнітивної операції. Вона перестає бути лише елементом опису, стаючи механізмом осягнення просторових категорій через тілесний та чуттєвий досвід людини. Актуальність теми продиктована необхідністю теоретичного переосмислення професійної мови архітектури, де метафора виступає генератором нових сенсів. Мета дослідження – розкрити механізми метафоризації, які дозволяють трактувати архітектуру не як статичну форму, а як динамічний наратив та продовження людської сенсорики.

Для досягнення мети дослідження систематизовано основні

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

метафоричні моделі, що базуються на порівнянні властивостей архітектури з властивостями інших фізичних об'єктів:

- *Феномен «негативного простору» (Negative Space)*. Ця категорія прийшла в архітектуру з образотворчого мистецтва і вчить сприймати порожнечу не як відсутність чогось, а як важливу частину композиції. У професійній мові архітекторів внутрішні двори, атріуми та розриви між будинками («паузи») вважаються такими ж повноцінними елементами, як і стіни чи колони [5, с. 22–25].

- *Концепт «плинного простору» (Fluid Space)*. Це «гідравлічна» метафора, де простір порівнюється з водою, що не має чітких кордонів. Характерний для стилів модернізму та деконструктивізму, цей підхід описує будівлі, де зовнішній світ візуально «перетікає» всередину, а коридори та кімнати плавно переходять одна в одну [5, с. 143–145].

- *Екологічна метафора «простору, що дихає» (Breathing Space)*. В урбаністиці так називають парки, сквери та незабудовані ділянки. Метафора «дихання» підкреслює, що місту необхідні «паузи» для екологічного та психологічного розвантаження мешканців, особливо в умовах занадто щільної забудови мегаполіса [1, с. 112–115].

Паралельно з аналізом фізичних властивостей, новітні теоретичні розвідки зміщують акцент на антропоцентричну парадигму, де простір трактується не як зовнішня декорація, а як безпосереднє продовження людської тілесності. Це зумовлює перехід від вивчення геометричних параметрів споруди до формування гуманістичних моделей, що інтегрують архітектуру в структуру особистості. Найбільш вагомою у цьому контексті є *теорія Фріденсрайха Гундертвассера про «п'ять шкір» людини* [3, с. 8–12]. Згідно з цією ієрархією, людина оточена декількома захисними шарами, що виконують роль сенсорних та етичних кордонів:

1. Епідерміс (біологічна шкіра).
2. Одяг (друга шкіра).
3. Будинок/Архітектура (третя шкіра).
4. Соціальне середовище (четверта шкіра).
5. Планета/Екологія (п'ята шкіра).

Така метафора фактично стирає кордон між об'єктом (будівлею) та суб'єктом (людиною), інтегруючи простір у структуру особистості. В англomовному науковому дискурсі, зокрема у феноменологічних працях Юхані Палласмаа, цей підхід поглиблюється через *концепцію «сенсорної оболонки» (sensory envelope)* [2, с. 41–44]. Палласмаа стверджує, що архітектуру слід сприймати не лише очима, а всіма органами чуття – через дотик до поверхонь, акустику приміщень та

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

навіть запахи матеріалів. Термін «nurturing space» (простір, що плекає) підсилює цю ідею: будівля має не просто захищати від дощу чи вітру, а психологічно «годувати» та підтримувати мешканця.

Логічним завершенням метафоричного розширення є сприйняття простору не як фізичної маси, а як знакового повідомлення. Сучасна теорія оперує метафорою «*простір як текст*» (*Spatial Narrative*), що передбачає лінійне сприйняття будівлі [4, с. 121–125]. Цей підхід дозволяє використовувати лінгвістичний категоріальний апарат для аналізу архітектури:

- *Синтаксис простору* (*Space Syntax*). Теорія Білла Хіллієра розглядає логіку зв'язків між приміщеннями. Подібно до правил граматики, що визначають порядок слів, «синтаксис простору» визначає ієрархію зон, дозволяючи математично розраховувати вектори руху людей та зони соціальної активності.

- *Просторовий словник* (*Spatial Vocabulary*). Сукупність улюблених форм, текстур та матеріалів архітектора формує його індивідуальну мову, яка робить об'єкт впізнаваним та комунікативно активним.

Проведене дослідження дозволяє констатувати, що концептуальна метафоризація архітектурного дискурсу пройшла шлях від суто художнього прийому до комплексного інструменту пізнання та проектування. Аналіз виявлених моделей свідчить про глибоку антропоцентризацию галузі: архітектура перестає бути набором статичних об'єктів і трансформується у складну екосистему взаємодії суб'єкта та середовища.

Використання лінгвістичних метафор (нарратив, синтаксис, словник) та біологічних паралелей (система шкір, дихання) створює теоретичне підґрунтя для перегляду етичної ролі архітектора. Тепер його завдання полягає не лише у зведенні конструкцій, а у формуванні «безпечного сенсорного діалогу» між людиною та простором.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гейл Я. Міста для людей / пер. з англ. О. Лютої. Київ : Основи, 2018. 212 с.
2. Pallasmaa J. *The Eyes of the Skin: Architecture and the Senses*. Chichester : John Wiley & Sons, 2005. 81 p.
3. Restany P. *Hundertwasser: The Painter-King with the Five Skins*. Köln : Taschen, 1998. 96 p.
4. Tschumi B. *Architecture and Disjunction*. Cambridge : MIT Press, 1996. 280 p.
5. Zevi B. *Architecture as Space: How to Look at Architecture*. New York : Da Capo Press, 1993. 288 p.

***VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»***

Анастасія УКРАЇНЕЦЬ,

*вихованка Рівненської Малої академії
наук учнівської молоді, м. Рівне*

Анастасія КІНАЩУК,

*доктор філософії,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

**МОВНІ ТА КУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ
ФІЛЬМУ ЖАХІВ «THE CONJURING: LAST RITES» У
КОНТЕКСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ**

На сучасному етапі розвитку лінгвістики дедалі частіше у поле зору дослідників потрапляє питання про взаємодію перекладознавства та кінематографу у різних аспектах. У своїх розвідках науковці намагаються схарактеризувати кінопереклад як особливий вид художнього перекладу (А. Павельєва, І. Єщенко), дослідити особливості аудіовізуального перекладу (І. Гаман, О. Чайковська), окреслити проблеми, з якими стикаються перекладачі під час дублювання (О. Мітіна, Л. Ростомова, К. Драпалюк), проаналізувати стратегії і тактики відтворення кінодіалогу в українському перекладі на матеріалі англomовних фільмів Квентіна Тарантіно (Б. Колодій, О. Олійник) та ін. Названі напрацювання авторів засвідчують неабияку актуальність досліджень на предмет вивчення взаємозв'язку кіно та перекладу у сучасному мовознавстві.

Мета розвідки – схарактеризувати мовні та культурні особливості перекладу фільму жахів «The Conjuring: Last Rites» на матеріалі української та англійської мов.

У дослідженні під перекладом розуміємо не просто механічну заміну слів однієї мови лексемами іншої, а комплексну перекладацьку діяльність, спрямовану на міжкультурну адаптацію змісту, де точність відтворення поєднується з більш творчим підходом для збереження автентичного смислу, а поняття культури тлумачимо як прояв життя людини, що виражається у моделях поведінки, системах цінностей та ідей, що визначають спосіб життя соціуму [4]. Нам імponує визначення Є. Абрамової, яка трактує кінематографічний текст як особливу систему, якій притаманні властивості як літератури, так і кіномистецтва, а самого кінематографічного ефекту автори досягають завдяки аудіовізуальній образності, динамічному характеру оповідки та монтажному принципу організації часу й простору художнього

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

тексту [1]. І такий специфічний текст потребує особливої уваги у процесі перекладу з метою збереження чи локалізації тих або ж тих культурних особливостей. Приміром, у прикладі англ. *This looks great! I want some meatballs! [voice fading] Meatballs are my favorite* [5, с. 48]; укр. *Гаразд, смачного! Як апетитно! Котлетки мої улюблені* [2, 00:28:33]; укр. *Нумо їсти! Все таке смачне! Я хочу котлетки! Котлетки мої улюблені* [3, 00:28:33] продемонстровано вживання такої перекладацької трансформації як конкретизація, позаяк слово *meatballs* представлено у перекладі як *котлетки*, хоча буквальною відповідником є *тефтелі*. Дібраний еквівалент *котлетки* є ближчим для культурної картини світу українця: *пригадаймо котлету по-київськи, що з'явилась на світ у 1940-60 рр. і вже стала візитною картою української національної кухні*. Ще один приклад конкретизації вбачаємо у таких репліках, як-от: англ. *Grilled steak slices...over mixed greens. Let's do that. – Can I get that but with chicken? – Sure. – Dressing on the side?* [5, с. 37]; укр. *Стейк гриль із салатом мені підходить. – А можна те саме тільки з куркою. – Добре. – Заправка окремо* [2, 00:21:49]; укр. *Стейк на грилі із зеленню. – Спробуємо. – Можна з куратиною? – Звісно. – Заправка окремо?* [3, 00:21:49], позаяк в україномовному дубляжі відбулася заміна англійського словосполучення а *mixed greens* на більш вузьке поняття «салат», яке звучить природніше для вітчизняного реципієнта. Натомість у субтитрах збережена семантика на позначення саме зелені (суміші різних видів їстівного зеленого листя, з якого готують салат), а не салату, що є ближчим до оригіналу. У наступному фрагменті вбачаємо імплементацію стилістичної перекладацької трансформації – модернізації, пор.: англ. *He started making pancakes* [5, с. 116]; укр. *Готує панкейки* [2, 01:22:07]; англ. *Він готує млинці* [3, 01:22:07]. В україномовному дубляжеві віднаходимо запозичене з англійської слово *панкейки*, яке відображає сучасну тенденцію до тотального засилля англіцизмів в українській мові. Ця ж трансформація проілюстрована і далі у лексичній тканині сцени першого знайомства отця Гордона із хлопцем Джуді, Тоні, під час їхнього візиту з нагоди дня народження батька дівчини, пор.: англ. *– So, what do you do? – Oh, uh... I am between jobs, actually. – Oh, okay. – Tony was a police officer* [5, с. 61]; укр. *– То, ким працюєш? – О, я ще в пошуках, насправді. – О, гаразд. – Тоні був поліцейським* [2, 00:36:08]; укр. *– Чим ти займаєшся? – Зараз нічим. – Зрозуміло. – Тоні був поліціантом* [3, 00:36:08]. У субтитрах перекладачі використовують більш гармонійний, логічний за правилами словотвору та уживаний

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

приблизно з 2015 року в українській мові відповідник *поліціант*, а в дубляжі – калькований з російської еквівалент *полицейський*, який правильно вживати як прикметник, але не на позначення професії.

Таким чином, кінематографічний текст характеризуємо як ресурсний матеріал для представлення культурних особливостей як у тексті оригіналу, так і в текстах дубляжу та субтитрів. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у більш детальному аналізі функціонування перекладацьких трансформацій під час перекладу кінематографічних текстів на матеріалі української, англійської та німецької мов у зіставному аспекті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамова Є. Кінематографічність художнього тексту. *Наукові розвідки студентів факультету іноземної філології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди* : зб. тез наукових доповідей. 2020. С. 7–8.
2. Закляття 4: Останній обряд. Дубляж. США: Warner Bros. Pictures, 2025. URL: <https://megogo.net/ua/view/25949646-zakliattia-4-ostannii-obriad.html> (дата звернення: 04.01.2026).
3. Закляття 4: Останній обряд. Субтитри. США: Warner Bros. Pictures, 2025. URL: <https://megogo.net/ua/view/25949646-zakliattia-4-ostannii-obriad.html> (дата звернення: 04.01.2026).
4. Попович М. Культура. Енциклопедія Сучасної України. 2016. URL: <https://esu.com.ua/article-51449> (дата звернення: 17.01.2026).
5. The Conjuring: Last Rites. Transcript. Scraps from the Loft. 2025. URL: <https://scrapsfromtheloft.com/movies/conjuring-last-rites-transcript/> (дата звернення: 10.03.2026).

Яна ХВЕСІОК,

здобувач I рівня вищої освіти,

Ірина МАСЛО,

старший викладач кафедри іноземних мов,

Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

**СЕМАНТИЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА ЛЕКСИЧНЕ
НАПОВНЕННЯ БРЕНДОВИХ НАЗВ
У МІЖКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ**

У фокусі сучасної лінгвістики дедалі частіше опиняються процеси семантичного переосмислення брендів номінацій під час їхньої інтеграції в інше лінгвокультурне середовище [3]. На відміну від

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

фонетичної адаптації, що обмежується лише корекцією зовнішньої форми слова, змістова трансформація є значно глибшим процесом, який зачіпає внутрішню структуру, конотативний шар та асоціативне поле лексеми. Ефективність глобальних лінгвомаркетингових стратегій на сучасному етапі прямо залежить від точності вибору лексичних одиниць, чий зміст має гармоніювати не лише з вербальним контекстом, а й із концептуальною картиною світу мови-реципієнта.

Вихід бренду на міжнародний ринок вимагає превентивної перевірки назви на рівні позаконтекстуальних значень. Слово, яке у вихідній мові є нейтральним або позитивно маркованим, у мові реципієнта може актуалізувати небажані семантичні зв'язки. Найбільш критичною є ситуація, коли назва бренду збігається з лексемою цільової мови, що позначає побутові, фізіологічні або релігійно табуйовані поняття. Наприклад, французький бренд дитячого харчування *Bledina* на слов'янських ринках стикається з фонетичною омонімією до вульгаризмів, що зумовлює необхідність денотативної корекції або повної заміни комунікаційної назви [3].

Навіть за відсутності прямого негативного перекладу лексема може мати специфічне забарвлення в межах молодіжного сленгу чи професійних арго. У зв'язку з цим процес лінгвістичного аудиту (Linguistic Sign-off) має обов'язково включати аналіз не лише академічного лексикону, а й словників сучасного сленгу та міських діалектів. Семантичний аналіз повинен охоплювати ширший культурологічний контекст, зокрема символіку флори, фауни та кольористики. Так, лексема на позначення сови, що в європейській традиції є символом мудрості, у ряді східних культур може семантично маркуватися як передвісник нещастя. Аналогічно, використання білого кольору в айдентиці бренду, що на Заході асоціюється з чистотою, у багатьох азійських країнах актуалізує семантику жалоби [2, с. 116].

Переклад рекламного слогану сьогодні розглядається не як механічне відтворення слів, а як складна трансляція ілокутивної сили та стратегічного наміру автора. В академічному дискурсі лінгвомаркетингу виділяють три стратегії такої адаптації, кожна з яких обирається залежно від культурної дистанції між мовами:

1. Калькування (пряма номінація) застосовується переважно у випадках, коли бренд оперує універсальними концептами, що мають ідентичне семантичне наповнення в обох лінгвокультурах. Типовим прикладом є стратегія компанії *McDonald's* зі слоганом «I'm lovin' it» («Я це люблю»), де лексема «любов» зберігає свою позитивну

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

конотацію та емоційну інтенсивність. Аналогічну лінію демонструє бренд *Nike* із закликком «Just do it» («Просто зроби це»), де збереження імперативної форми та мінімалістичної структури дозволяє трансловати атлетичну рішучість без втрати змісту [3].

2. Еквівалентний переклад полягає у відмові від буквеної точності на користь пошуку фразеологічного відповідника або сталого виразу в цільовій мові, який здатен релевантно відтворити прагматичний ефект оригіналу. Так, відомий слоган *M&M's* «Melts in your mouth, not in your hands» адаптується як «Тане в роті, а не в руках», де перекладач використовує природну для української мови синтаксичну конструкцію, зберігаючи функціональну перевагу продукту. Подібний підхід простежується і в рекламі пива *Skol*, де англійське «It's the way it's made» замінюється на змістові еквіваленти, що акцентують увагу на майстерності виробництва, зрозумілій локальному споживачеві [1, с. 70].

3. Транскреація (комунікативний рерайт) являє собою процес глибокої творчої адаптації, за якої лексична форма зазнає повної трансформації задля збереження концептуального меседжу та емоційного резонансу. Показовим є досвід компанії *Haribo*: через неможливість збереження оригінальної рими німецький слоган був повністю переосмислений українською мовою як «*Смакують всі – і дорослі, і малі*», що дозволило зберегти грайливий тон бренду [2, с. 118]. Подібним чином *Coca-Cola* замість прямого перекладу «*Open Happiness*» («Відкрий щастя»), що в багатьох мовах сприймався б як штучна метафора, використовує транскреацію «Смакуй почуття», адаптуючи абстрактне поняття під конкретні чуттєві реакції аудиторії [4].

Автомобільна галузь демонструє найвищий рівень ризику виникнення лінгвістичних бар'єрів через глобальний характер розповсюдження продукції. Аналіз світової практики дозволяє виокремити декілька класичних випадків деструктивного впливу семантики на комерційний успіх. *Mitsubishi Pajero* в іспаномовному середовищі актуалізує сленгове значення «девіантна особа», що змусило змінити назву на *Montero*. У португальській мові назва *Ford Pinto* функціонує як вульгаризм, а назва *Toyota MR2* у французькій артикуляції фонетично збігається з табуйованим словом *merde* (бруд, сміття) [2, с. 119].

Узагальнюючи викладене, варто наголосити, що семантична трансформація є своєрідним «фільтром» соціалізації бренду в новому просторі. Будь-яка помилка в наймінгу чи перекладі слоганів може

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

спровокувати стійкий іронічний дисонанс або навіть відторгнення продукту споживачем. Відтак, життєздатність міжнародних комунікацій зумовлена якістю лінгвістичної експертизи, завданням якої є вийти за межі словникових значень та врахувати підсвідомі когнітивні реакції цільової аудиторії [4].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Добровольська Д. М. Рекламний слоган як мікротекст: відтворення стилістичних прийомів і фігур у перекладі. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. Філологічна*. 2016. Вип. 63. С. 69–72.

2. Мащенко Т. О., Гнедкова О. Г. Особливості перекладу рекламних слоганів із грою слів і метафорами. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Сер. Філологія. Соціальні комунікації*. 2024. № 6. Т. 35 (74). С. 115–120. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.6/19> (дата звернення: 09.04.2026)

3. Смірнова Т. Переклад рекламних повідомлень та слоганів. *Матеріали конференції НАУ*. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/23022/1/> (дата звернення: 09.04.2026)

4. Транскреація – переклад і творча адаптація. *Unona International Enterprises Inc*. URL: <https://unonaintl.com/ua/transcreations/> (дата звернення: 09.04.2026).

Анастасія ШВАЯ,
здобувач I рівня вищої освіти,
Анастасія КІНАЩУК,
доктор філософії,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне

**ЛІНГВІСТИЧНИЙ ПОРТРЕТ ПОКОЛІННЯ Z: АНАЛІЗ
НАЙБІЛЬШ ПОПУЛЯРНИХ АНГЛІЦИЗМІВ У МОВЛЕННІ
ЗДОБУВАЧІВ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВОДНОГО
ГОСПОДАРСТВА ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

На сучасному етапі розвитку науки дедалі частіше у поле зору дослідників потрапляє питання про мовну характеристику того чи того покоління. У своїх розвідках науковці намагаються схарактеризувати мовний портрет англійців, німців, поляків, українців у сприйнятті того

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

чи того феномену культури або ж світосприйняття (О. Деменчук, І. Гарбера, А. Кінашук), дослідити специфіку порозуміння бумерів, іксів, зумерів та міленіалів (Т. Сімонова), окреслити функціонування англіцизмів у професійному мовленні (Ю. Савіна, Ю. Ласкава), проаналізувати новітні англомовні запозичення як засіб міжкультурної комунікації (О. Петришин, О. Лужецька) та ін. Названі напрацювання авторів засвідчують неабияку актуальність досліджень на предмет вивчення характеристики мовлення як окремих народів, так і представників окремих поколінь.

Мета розвідки – схарактеризувати лінгвістичний портрет покоління Z на предмет аналізу найбільш популярних англіцизмів у мовленні здобувачів Національного університету водного господарства та природокористування.

У сучасному світі мова постійно зазнає змін під впливом соціальних, культурних та технологічних чинників. Одним із найбільш помітних явищ є активне вживання англіцизмів у мовленні молоді, зокрема представників покоління Z. Саме ця соціальна група є основним носієм нових мовних тенденцій, що формують сучасний лінгвістичний простір.

Покоління Z (люди, народжені приблизно з кінця 1990-х до початку 2010-х років) формувалося в умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій, соціальних мереж та глобального медіапростору. Для нього характерними є швидкість обміну інформацією, активне використання цифрових платформ, а також відкритість до запозичень з інших мов. Англійська мова, як мова міжнародного спілкування та інтернет-комунікації, значною мірою впливає на формування мовлення молоді [2].

Англіцизми в мовленні здобувачів освіти виконують різні функції: вони можуть спрощувати комунікацію, позначати нові явища, які не мають усталених відповідників в українській мові, або ж бути засобом самовираження та ідентифікації в межах певної соціальної групи. Значна частина таких запозичень пов'язана із цифровим середовищем (соціальні мережі, месенджери, онлайн-платформи), що пояснює їхню високу частотність у повсякденному мовленні.

Окремої уваги потребує питання того, як часто англіцизми використовуються у мовленні молоді. Дослідники відзначають, що це значною мірою залежить від середовища спілкування, у якому перебуває людина. Наприклад, у неформальному спілкуванні, соціальних мережах та різних онлайн-платформах англіцизми вживаються значно частіше, ніж у навчальному середовищі. Це

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

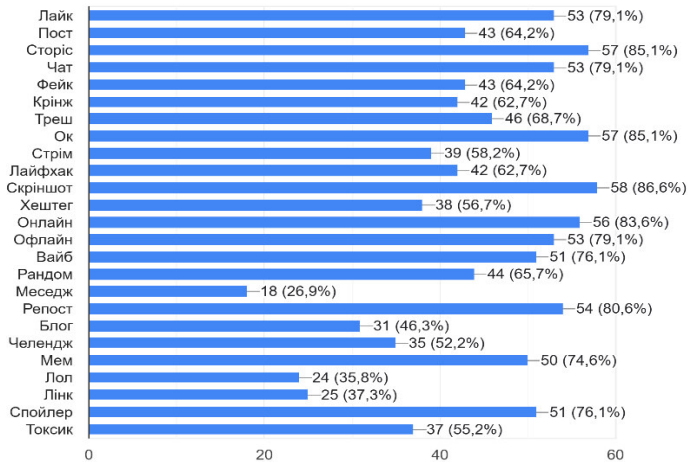
пояснюється тим, що молодь прагне швидко передавати інформацію, використовувати коротші та зручніші слова, а також орієнтується на міжнародну лексику, яка є зрозумілою у глобальному середовищі [3].

Деякі англіцизми поступово адаптують до норм української мови. Вони змінюються відповідно до правил вимови, можуть відрізнитись від звичайних українських слів, і навіть набувати нових значень або відтінків. Така адаптація свідчить про те, що ці слова вже не сприймаються як повністю чужі. У мовленні здобувачів освіти вони часто використовуються настільки звично, що стають невід’ємною частиною повсякденного спілкування і майже не викликають відчуття іншомовного походження [3].

Більше того, використання англіцизмів нерідко виконує ще й соціальну функцію – допомагає молоді відчувати приналежність до певної групи, підкреслювати свою сучасність та обізнаність у цифровому середовищі. Саме тому їх активне використання є не лише мовним, а й соціокультурним явищем.

З метою дослідження особливостей використання англіцизмів було проведено опитування серед здобувачів освіти Національного університету водного господарства та природокористування. У дослідженні взяли участь 67 респондентів. Опитування мало на меті визначити найбільш уживані англіцизми у повсякденному мовленні студентської молоді.

Які з наведених англіцизмів ви використовуєте у своєму повсякденному мовленні?
67 відповідей

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Результати дослідження засвідчили, що найпоширенішими є слова, пов'язані з інтернет-комунікацією та соціальними мережами. Зокрема, найбільшу кількість відповідей отримали такі англіцизми, як *скріншот* (86,6%), *сторіз* (85,1%), *ок* (85,1%), *онлайн* (83,6%), *репост* (80,6%) та *лайк* (79,1%). Високий рівень уживаності також мають слова *чат* (79,1%), *офлайн* (79,1%), *спойлер* (76,1%) та *вайб* (76,1%). Деяко менш поширеними, але все ж активно вживаними є такі англіцизми, як-от: *мем* (74,6%), *рандом* (65,7%), *пост* (64,2%), *фейк* (64,2%), *треш* (68,7%) та *крінж* (62,7%). Це свідчить про те, що емоційно-оцінна лексика іншомовного походження також займає важливе місце у мовленні молоді. Водночас окремі слова виявилися менш уживаними серед опитаних. До них належать *меседж* (26,9%), *лінк* (37,3%), *лол* (35,8%), *блог* (46,3%) та *челендж* (52,2%). Це може бути пов'язано як із наявністю українських відповідників, так і з особливостями індивідуального мовного вибору респондентів.

Отримані результати дозволяють зробити висновок, що англіцизми є невід'ємною частиною мовлення сучасної студентської молоді. Вони активно використовуються в повсякденній комунікації, особливо у неформальному спілкуванні, та відображають вплив глобального інформаційного простору на мовну свідомість покоління Z. Отже, лінгвістичний портрет покоління Z характеризується високим рівнем відкритості до мовних запозичень, активним використанням англіцизмів та їх адаптацією до української мовної системи. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у більш детальному аналізі функціонування англіцизмів у різних комунікативних ситуаціях, а також у вивченні їх впливу на розвиток сучасної української мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Покоління X,Y,Z – життєві цінності та кар'єрні пріоритети. URL: <https://mik.dcz.gov.ua/publikaciya/pokolinnya-xyz-zhyttyevi-cinnosti-ta-karyerni-priorytety> (дата звернення: 10.10.2025).
2. Покоління Z: загрози та перспективи покоління. URL: <https://mudra.ua/ua/articles/pokolnnya-z-zagrozi-ta-perspektivi-pokolnnya/> (дата звернення: 10.10.2025).
3. Полюжин І. М. Англіцизми в сучасній українській мові: перспективи входження й використання. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 42. Том 3. С. 256–261. DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.42.3.41>

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Анастасія ЯКУБЧИК,

здобувач I рівня вищої освіти,

Анастасія КІНАЩУК,

доктор філософії,

старший викладач кафедри іноземних мов,

Національний університет водного

господарства та природокористування, м. Рівне

**НАЗВИ СТРАВ ЯК МОВНІ МАРКЕРИ КУЛЬТУРИ
ТА ЗАСОБИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ**

На сучасному етапі розвитку науки дедалі частіше у поле зору дослідників потрапляє питання про взаємодію мови, культури та комунікації між представниками різних народів. У своїх розвідках науковці намагаються схарактеризувати уявлення українців, німців та англійців про раціональне та ірраціональне сприйняття світу (А. Кінащук), дослідити (А. Кулик, О. Дрейчук), окреслити специфіку представлення гастрономічної лексики в навчальних виданнях з української мови як іноземної у лінгвокраїнознавчому та лінгводидактичному аспектах (І. Прожогіна), проаналізувати способи відтворення кулінарнімів в українській мові (О. Жулавська, І. Заболотна) та ін. Названі напрацювання авторів засвідчують неабияку актуальність досліджень на предмет вивчення гастрономічної культури різних народів у сучасному мовознавстві.

Мета розвідки – схарактеризувати специфіку представлення назв страв як мовних маркерів культури та засобів міжкультурної комунікації на матеріалі української, англійської та німецької мов.

Уважаємо, що їжа – це не просто набір інгредієнтів, а частина історії, традицій та навіть характеру певного народу. Й коли назва страви з'являється в іншій мові без будь-яких змін у своєму звучанні, вона стає своєрідним «культурним кодом». Переклад часто не може передати того значення, яке було покладено в назву творцями страви.

До прикладу, в українській культурі *борщ* (англ. *borscht* (через вплив їдишу) або *borshch*, нім. *der Borschtsch*) слугує головним прикладом страви, назву якої знають у всьому світі. Для українця борщ вже давно став символом дому та затишку [1]. ЮНЕСКО визнало культуру приготування борщу частиною світової спадщини, закріпивши цю назву як унікальну [3]. Винятковим для нашої кухні є і *сало*. Хоча англійською це можна назвати *lard* або *fat*, усе ж ці лексеми означають просто жир, тоді як *сало* в українському контексті – це окремий продукт із тисячолітньою історією. Саме тому в міжнародних

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

текстах його пишуть без перекладу. Самобутньою для української культури є і *кутя* (англ. *kutia*; нім. *die Kutja*), що пов'язана з Різдвом та є обрядовою стравою на позначення зв'язку поколінь. Неперекладною також є і традиційна страва Карпат – *банош* (англ. *banosh*; нім. *Banosch*), назва якої походить від імені газди Баноша, і вона настільки прив'язана до культури гуцулів, що будь-який переклад (наприклад, «кукурудзяна каша») просто знищить її унікальний зміст. Справжнім лінгвістичним паролем стала лексема *паланиця* (англ. *palyanytsia*; нім. *das Palyanytsya*) на позначення традиційного круглого пшеничного хліба. Досліджуване слово неможливо перекласти просто як *bread* або *bun*, бо назва фіксує й особливу форму (хліб із «козирком»), і фонетичну унікальність української мови.

Не стає винятком у специфічному відображенні гастрономічної культури у мові і Німеччина. До прикладу, лексема *Kummerspeck* (укр. *жирок від турбот*; англ. *grief-becon*) дослівно означає «сало горя», оскільки описує зайву вагу, яку людина набирає, коли «заїдає» стрес чи смуток. І відшукати аналоги цьому слову в інших культурах вкрай важко. Ще одним прикладом німецькомовної унікальності на позначення страв є лексема *die Pretzel* (укр. *прецель*; англ. *pretzel*) – хлібний виріб, який перед випіканням занурюють у лужний розчин, що надає йому неповторного темно-золотавого кольору та специфічного «лужного» присмаку; символ пекарської майстерності німців. Звертаємо увагу й на слово *das Feierabendbier*, що буквально означає «пиво святкового вечора», хоча йдеться про звичайний робочий день. Воно поєднує в собі слова *die Feier* (свято/святкування), *der Abend* (вечір) та *das Bier* (пиво). У німецькій культурі це не просто напій, а священний ритуал переходу від виснажливої праці до заслуженого відпочинку. Назва підкреслює, що кожне завершення робочої зміни для німця – це маленьке свято, яке заслуговує на власну назву. Перекласти це як «вечірнє пиво» неможливо, адже втрачається головний сенс: психологічна межа між професійними обов'язками та особистою свободою.

Англійські назви часто приховують у собі більше, ніж здається на перший погляд. Приміром, англійська лексема *pudding* (укр. *пудинг*; нім. *der Pudding*) стає справжнім викликом для перекладача, бо позначає і солодкий десерт, і м'ясну страву (наприклад, *Black Pudding*). Інша популярна британська страва також додає роботи фахівцям з перекладу. Йдеться про соковиті м'ясні ковбаски, запечені в золотистому тісті для йоркширського пудингу – *Toad in the Hole* (дослівно: «жаба в норі»). Вважається, що ковбаски, які визирають із

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

пухкого тіста, нагадували людям жаб, що виглядають зі своїх нірок. Раніше це була їжа для бідних сімей, які намагалися нагодувати багатьох людей малою кількістю м'яса, але сьогодні це класика британського «comfort food». Будь-який переклад знищить цей іронічний підтекст та історичний шарм [2].

Таким чином, гастрономічна лексика – не просто слова з кулінарних книг, а частині культурної картини світу українського, німецького та англійського народів. Зберігаючи оригінальну назву без перекладу, ми виявляємо повагу до історії та традицій іншої країни. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у більш детальному аналізі гастрономічної лексики в українській, англійській та німецькій мовах у зіставному аспекті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Billetdeaux M. Borsch, a Ukrainian staple, explained. URL: <https://ich.unesco.org/en/RL/culture-of-ukrainian-borscht-cooking-01852> (дата звернення: 10.03.2026).
2. Britannica. URL: <https://www.britannica.com/topic/pudding> (дата звернення: 10.03.2026).
3. What is UNESCO's list of intangible cultural heritage? And what's on it? URL: https://www.unesco.org/en/articles/culture-ukrainian-borscht-cooking-inscribed-list-intangible-cultural-heritage-need-urgent?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 10.03.2026).

Роман ЯРЕМЧУК,

здобувач I рівня вищої освіти,

Тетяна МАРТИНОВА,

старший викладач кафедри іноземних мов,

Національний університет водного

господарства та природокористування, м. Рівне

**МІЖКУЛЬТУРНА ВЗАЄМОДІЯ: БАР'ЄРИ,
СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ ТА МОЖЛИВОСТІ
ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ**

У сучасному світі збільшилась потреба потреба у взаємодії між людьми різних культур. Мова, звичайно, є перешкодою для міжкультурної взаємодії, але більшою проблемою ефективної комунікації є не розуміння того, як орієнтуватися в культурних відмінностях. Під міжкультурною комунікацією розуміють фокусування на поведінці людей, які мають справу із різноманітними культурними відмінностями [1, с. 339–340].

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

Міжкультурна взаємодія стала звичним явищем повсякденного життя, проте в процесі такого спілкування люди часто стикаються з труднощами, серед яких мовні відмінності є не єдиними і далеко не найскладнішими. Різне сприйняття світу представниками різних культур може призводити до непорозумінь і конфліктів, що зумовлено відмінностями у світогляді, ставленні до навколишньої дійсності та інших людей [2, с. 5–10]. Основна проблема полягає в тому, що ми схильні оцінювати інші культури через призму власної, залишаючись у її межах. Подолати ці обмеження людині в різні історичні періоди допомагала література, яка навіть виробила окремі жанри, що характеризуються правдивим відтворенням «іншого» світу, пропущеного крізь авторське світосприйняття. Але у такій взаємодії є певні бар'єри, які ускладнюють міжкультурну комунікацію, і які варто подолати.

Процес спілкування має як позитивні наслідки так і негативні, негативним наслідком є конфлікт. Часто причиною виникнення конфлікту, науковці вважають наявність бар'єрів.

Існує 5 бар'єрів, які виникають під час реалізації міжкультурної комунікації:

– тривога: часто виникає дискомфорт під час спілкування з людиною іншої культури через страх зробити або сказати щось не те. Це може викликати тривогу, або повністю до уникання міжкультурної комунікації;

– припущення про подібність: деякі люди вважають, що культури не відрізняються, а схожі між собою. Вони судять лише по одній людині, і не завжди це так. Уподобання людей можуть відрізнятись і вони не відображають уподобання усїєї культури. Не слід робити задалегідь жодних припущень щодо культури іншої людини;

– етноцентризм: піднесення власної культури, надмірна гордість за свою державу, може бути корисним. Наприклад, у об'єднанні народу. Але етноцентризм часто призводить до зневаги та пригнічення інших культур, а в результаті до конфліктів між культурами. Етноцентризм припускає, що одна культура є вищою або важливішою за інші, і оцінює їх відносно своєї «єдиної правильної». Щоб позбутися етноцентризму, ми повинні визнати, що наше сприйняття «правильного» і «неправильного» залежить від наших культурних традицій, переконань і що наша культурна позиція не є позицією кожного;

– стереотипи – це усталені шаблони мислення або так звані

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

кліше. Стереотипи можуть базуватися на расі, віці, етнічній приналежності, кольору волосся, статі – майже на будь-якій характеристиці. Вони можуть бути позитивними, наприклад, усі азіати добре знають математику. Більшість людей отримують інформацію про стереотипи зі ЗМІ, від інших людей. Ця інформація змушує людей припускати, що широко поширена думка правильна, тоді як інформація може бути хибною;

– упередження – це ірраціональні судження про окремих людей або групи. Воно проявляється як початкове негативне ставлення, що формується на основі раси, етнічного походження, релігії, соціального статусу чи мови. Люди, що керуються упередженнями – авторитарні особистості. Вони перешкоджають ефективному спілкуванню, оскільки комунікант може повністю відкинути нову інформацію, яка відповідає його стандартам чи переконанням.

– мовний: мова – це основний інструмент спілкування й обміну інформацією. Через неї люди передають свої думки, ідеї та цінності. Але коли спілкування відбувається між представниками різних культур, мова часто стає серйозною перешкодою. Саме через мовні відмінності між людьми можуть виникати труднощі та непорозуміння у комунікації [2, с. 101–103].

Вміння розуміти та спілкуватися з людьми з різних культур допомагає вирішувати глобальні проблеми, як-от зміни клімату, конфлікти чи нерівність. Культурна обізнаність зближує людей, роблячи міжнародні відносини більш стабільними та гармонійними. Такі навички важливі не лише для особистого розвитку, а й для прогресу всього світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Даніленко А. Ю. Особливості міжкультурної комунікації та подолання лінгвоетнічного бар'єру у студентів на заняттях з практики перекладу. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2019. Вип. 2 (325), ч. 2. С. 338–346. [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2019-2\(325\)-338-346](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2019-2(325)-338-346)

2. Panychok T. Ya., Tsaryk O. M. Überwindung von Sprachbarrieren im Rahmen der interkulturellen Kommunikation. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. Філологія*. 2023. Вип. 18(86). С. 101–104. [https://doi.org/10.25264/2519-2558-2023-18\(86\)-101-104](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2023-18(86)-101-104)

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

**СЕКЦІЯ 3. Сучасні підходи до розвитку
лінгводидактики та методики
викладання іноземних мов**

Денис БІЛЮК,
*асистент кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

**РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ ПРОБЛЕМНОГО
НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

У сучасній лінгводидактичній парадигмі вищої школи трансформація підходів до викладання іноземної мови за професійним спрямуванням (ESP) зумовлена необхідністю підготовки фахівців, здатних до ефективного функціонування в динамічному економічному середовищі. На перший план виходить не просто засвоєння суми лексико-граматичних знань, а формування здатності до критичного аналізу та прийняття управлінських рішень іншомовними засобами. У цьому контексті особливої актуальності набуває впровадження технології проблемного навчання (Problem-Based Learning – PBL), яка змінює роль викладача з транслятора готової інформації на фасилітатора пізнавального процесу [3, с. 112].

Теоретичне підґрунтя проблемного підходу базується на створенні специфічних проблемних ситуацій, що виступають інтелектуальним стимулом для мовленнєвої діяльності [1 с. 172]. Основними принципами реалізації цієї методики є принцип суперечності, де дефіцит наявних знань стимулює пошукову активність студента, та принцип професійної контекстуальності. Останній передбачає тісну інтеграцію фахового економічного змісту в процес іншомовної підготовки (підхід CLIL – Content and Language Integrated Learning) [3, с. 113]. Завдяки суб'єкт-суб'єктній взаємодії навчання перетворюється на процес самостійного «відкриття» знань, що забезпечує їх глибшу інтеріоризацію та перехід від пасивного сприйняття до активного продукування смислів.

Практична реалізація проблемного навчання на заняттях з англійської мови для майбутніх менеджерів та економістів відбувається поетапно. На початковому етапі здійснюється постановка проблеми через використання автентичних матеріалів (кейсів, аналітичних звітів, бізнес-новин), що містять певну професійну

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

колізію [3, с. 114]. Важливою умовою є залучення мультимедійних ресурсів та актуальних відкритих даних міжнародних фінансових інституцій, що відображають реальний стан світової економіки та підвищують рівень довіри студентів до навчального процесу.

Наступний етап передбачає активний пошук рішень, під час якого студенти ідентифікують необхідний лінгвістичний інструментарій та опрацьовують іншомовні джерела. На цьому етапі ефективність пошукової діяльності значно підвищується за умови використання цифрових інструментів, спеціалізованих корпусів текстів та засобів штучного інтелекту для верифікації галузевої термінології. Викладач при цьому надає «scaffolding» (тимчасову підтримку), допомагаючи студентам структурувати аргументи та активізувати фахову лексику [2, с. 215].

Завершальним етапом є презентація та захист результатів у формі дискусій, ділових ігор або проектних пропозицій. Серед найефективніших інструментів PBL варто виділити метод «Case Study» та ділові ігри, що моделюють умови невизначеності бізнес-середовища [3, с. 115]. Такі методи дозволяють не лише розвивати іншомовну компетентність, а й формувати критично важливі «soft skills»: навички командної роботи, лідерства, здатності до медіації та стресостійкості.

Окрему увагу в системі проблемного навчання варто приділити зміні критеріїв оцінювання. Пріоритет зміщується з лінгвістичної точності (ассігасу) на комунікативну успішність вирішення професійної задачі та переконливість аргументації. Це стимулює студентів до активного використання компенсаторних стратегій (перифраз, синонімія), що є базовою вимогою для реального ділового спілкування в глобалізованому світі [3, с. 116].

Отже, системна реалізація принципів проблемного навчання сприяє глибокій інтеграції мовної та фахової підготовки. Це забезпечує високу мотивацію студентів економічних спеціальностей та готує їх до вирішення складних завдань у майбутній професійній діяльності, роблячи процес вивчення англійської мови максимально адаптованим до запитів сучасного ринку праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гулай О. Перспективи впровадження проблемного навчання у вищих навчальних закладах. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2009. № 3. С. 170–178.
2. Курлянд З. Н., Хмелюк Р. І., Семенова А. В. Теорія і методика професійної освіти : навч. посіб. Київ : Знання, 2019.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

3. Мороз Л. В., Мічуда Н. М., Білюк Д. О. Проблемне навчання іноземних мов у контексті підготовки фахівців-менеджерів у вищій школі. *Наукові записки. Сер. Педагогічні науки.* Ужгород-Кропивницький : Видавництво «Код», 2026. Вип. 20. С. 112–116.

Людмила БЛИЗНЮК,
*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри німецької філології,
Дарія ДРАНИЦЬКА,
*здобувач І рівня вищої освіти,
Волинський національний університет
імені Лесі Українки, м. Луцьк**

ЕТИЧНІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ ВИКЛИКИ ЗАСТОСУВАННЯ ШІ

Постановка проблеми. У сучасних реаліях штучний інтелект (ШІ) дедалі частіше відіграє роль незамінного помічника, інтегрованого в більшість життєвих процесів. Його здатність до швидкої генерації рішень та персоналізації контенту робить ШІ ключовим ресурсом для сучасної людини. В освітньому процесі він відкриває нові можливості: дозволяючи кожному студенту навчатися у власному темпі, також допомагає миттєво перекладати тексти чи пояснювати складні правила іноземних мов.

Актуальність. Обрана тема є надзвичайно важливою, оскільки штучний інтелект став невід’ємною частиною нашої повсякденності. Сьогодні студенти та вчителі все частіше використовують цифрові інструменти, але правила їхнього розумного застосування в освіті ще не до кінця сформовані. Оскільки технології розвиваються швидше, ніж методики навчання, важливо дослідити, як зробити ШІ корисним помічником, а не засобом для простого копіювання чужих думок.

Результати дослідження. Доступність технологій створює нові виклики для вчителів, адже змушує переглянути звичні методи навчання та контролю знань, оскільки традиційні завдання на переказ чи аналіз тексту стають менш ефективними, оскільки ШІ виконує їх миттєво. Вчителю варто змістити акцент на особистісний досвід учня. Наприклад, замість загального твору про героя книги, попросити студента порівняти вчинки героя з власним життєвим досвідом. Такі особистісні відповіді алгоритм поки що не здатний відтворити переконливо. Методика викладання має перейти від перевірки готового тексту до оцінювання процесу мислення, що означає більше усних дискусій, дебатів та проектної роботи в групах безпосередньо на

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

уроці. Коли вчитель бачить хід думок учня в реальному часі, питання використання ШІ для списування зникає. Замість того, щоб забороняти використання неймереж, вчитель може перетворити їх на об'єкт дослідження. Наприклад, дати завдання згенерувати переклад або есе через ШІ, а потім запропонувати учням знайти в цьому тексті граматичні помилки, стилістичні неточності або фактичні викривлення. Це розвиває критичне мислення та вчить студента бути не просто споживачем контенту, а відповідальним редактором, який розуміє обмеження технологій.

Однією з ключових переваг штучного інтелекту є те, що він дозволяє вчителю швидко генерувати не лише тексти, а й вправи, діалоги, та списки лексики за запитом, що значно полегшує підготовку матеріалів для вивчення, які стимулюють активність учнів. Л. М. Близнюк і А. В. Козак зазначають у своїх наукових розвідках, що такий підхід не просто спрощує роботу вчителя, а створює умови для глибшого засвоєння матеріалу завдяки високому рівню візуалізації та миттєвому зворотному зв'язку від системи [1, с. 113].

А. М. Коломієць і О. І. Кушнір наголошують, що використання штучного інтелекту дозволяє вчителю здійснювати глибокий аналіз успішності кожного учня в реальному часі. Алгоритми здатні відстежувати академічний прогрес, миттєво розрізняти теми, які викликають труднощі, та надавати вчителю готові рекомендації щодо корекції програми. Це допомагає впроваджувати справжній індивідуальний підхід у великих класах, де педагогу фізично складно приділити увагу кожному [2, с. 47].

Якщо раніше плагіатом було просте копіювання чужих думок, то використання ШІ створює ситуацію, коли текст формально є новим, але фактично студент не доклав зусиль для його написання. Коли учень подає роботу, повністю згенеровану ШІ, він втрачає свій індивідуальний стиль. Такі тексти часто виглядають занадто правильними, але в них немає особистого досвіду та емоцій. Головний виклик для вчителя – пояснити учням, що готова відповідь від чат-бота не замінює реальних знань і не є їхньою власною інтелектуальною працею.

Висновки. Отже, використання ШІ вимагає від нас нових правил та чесності в навчанні. Для вчителя це виклик – відмовитися від звичайних творів чи тестів на користь цікавих дискусій та творчих завдань, які неможливо просто скопіювати. Така трансформація змушує педагогів переосмислити саму мету домашніх завдань, зміщуючи фокус із результату на процес роздумів. Якщо ми навчимо

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

учнів використовувати чат-боти для пошуку помилок або аналізу ідей, III стане корисним тренажером для розуму. Головне, щоб за ідеальним текстом нейромережі не зникла особистість учня, його власний досвід та здатність самостійно розв'язувати складні завдання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Козак А. В., Близнюк Л. М. Роль штучного інтелекту у створенні інтерактивних навчальних матеріалів під час вивчення іноземних мов. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. Філологія*. Острог : Вид-во НаУОА, 2025. Вип. 25(93). С. 109–115. DOI: [http://doi.org/10.25264/2519-2558-2025-25\(93\)-109-115](http://doi.org/10.25264/2519-2558-2025-25(93)-109-115).

2. Коломієць А. М., Кушнір О. І. Використання штучного інтелекту в освітній та науковій діяльності: можливості та виклики. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2023. Вип. 70. С. 45–57. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2023-70-45-57>.

Людмила ГУСАК,

*доктор педагогічних наук,
професор кафедри іноземних мов
гуманітарних спеціальностей,*

Юлія ВАСИЛЕНКО,

*здобувач І рівня вищої освіти,
Волинський національний університет
імені Лесі Українки, м. Луцьк*

**ТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ
ФОНЕМАТИЧНОГО СЛУХУ**

Фонематичний слух – це спеціалізований різновид мовленнєвого слуху, який забезпечує здатність людини розрізняти звуки мовлення, точно їх ідентифікувати, зіставляти та відтворювати у власному мовленні. Саме він лежить в основі правильної вимови, сприймання усного мовлення та повноцінного розуміння значення слів [3]. На відміну від загального слуху, що відповідає лише за сприйняття звукових сигналів, фонематичний слух виконує аналітико-синтетичну функцію: дозволяє виділяти окремі фонемати у потоці мовлення, порівнювати їх між собою, встановлювати відмінності між близькими за звучанням звуками та розпізнавати їх смислорозрізнавальну роль. У процесі опанування іноземних мов, а в даному випадку англійської,

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

фонематичний слух відіграє важливу роль, оскільки саме він дозволяє розрізнити звуки, відсутні або нетипові для рідної мови, та правильно їх відтворювати. Недостатній рівень розвитку фонематичного слуху призводить до труднощів у сприйманні усного мовлення, помилок у вимові та спотворення змісту висловлювання. Важливо, що дитина має розрізняти фонетично близькі слова, де заміна лише одного звука змінює значення слова, наприклад: ship – sheep (/i/ – /i:/), bit – beat (/i/ – /i:/), pen – pan (/e/ – /æ/), cat – cut (/æ/ – /ʌ/), bad – bed (/æ/ – /e/).

Фонематичний слух формується поступово в процесі мовленнєвого розвитку дитини та активно вдосконалюється під час навчання мови. Його розвиток пов'язаний з роботою слухового аналізатора, мовленнєвих зон кори головного мозку та мовленнєво-рухового апарату.

Різні дослідження показують, що методично організоване навчання аудіювання розглядається як одна з ключових умов успішного формування іншомовної комунікативної компетентності. Етап навчання аудіювання на рівні цілого тексту передбачає формування в учнів системи дій, спрямованих на розуміння зв'язного мовлення та адекватну реакцію на нього. Серед таких дій виділяють:

1. розуміння монологічного тексту на основі знайомого матеріалу – здійснюється шляхом поділу висловлювання на смислові частини та виділення 17 ключових інформаційних точок; реакція на почуте може бути невербальною (через виконання дій або використання символів);

2. сприйняття повідомлень із частково незнайомим лексичним складом – реакція може бути як вербальною, так і невербальною під час або після прослуховування, що сприяє розвитку стратегій здогадування та логічного аналізу;

3. розуміння діалогічного мовлення на знайомому матеріалі – включає визначення кількості учасників бесіди, їхніх характеристик та намірів; перевірка розуміння здійснюється через вербальні відповіді, завдання множинного вибору або письмові запитання;

4. сприйняття зв'язного тексту з окремими незнайомими елементами, значення яких можна інтерпретувати за допомогою фонетичних або семантичних співзвучностей із рідною мовою, попереднього мовного досвіду та контексту; оцінка розуміння можлива через завдання на вибір відповіді або письмові запитання;

5. розуміння текстів із частково незнайомим лексичним матеріалом, значення відновлюється на основі формальних ознак, структурних і асоціативних зв'язків у межах іноземної мови, що

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

стимулює розвиток аналітичного мислення та мовної інтуїції;

6. сприйняття текстів із незнайомими елементами – значення слів і висловів визначається за контекстом і смисловими зв'язками, що формує навички контекстного аналізу та стратегій інтерпретації;

7. розуміння текстів на основі переважно незнайомого матеріалу – виділяються комунікативні перешкоди та долаються через перепитування, уточнення висловленого або інтерактивну взаємодію з носієм мови [1, с. 49].

Навчання аудіювання на рівні цілого тексту забезпечує комплексний розвиток аудитивної компетентності, інтегруючи когнітивні, мовні та комунікативні компоненти. Цей процес формує в учнів уміння аналізувати мовне повідомлення, виділяти його структуру та головну ідею, прогнозувати зміст незнайомих елементів та здійснювати ефективну комунікативну реакцію.

В цілому така діяльність закладає основу для подальшого розвитку інших видів мовленнєвої компетентності – говоріння, читання та письма, і сприяє підготовці учнів до успішного використання мови в реальних комунікативних ситуаціях.

Питання вдосконалення методів формування фонематичного слуху посідає важливе місце в методиці навчання англійської мови. Традиційні підходи, що склалися у вітчизняній і зарубіжній практиці, передбачають поетапне формування слухових й артикуляційних умінь через систему спеціально розроблених вправ. Ці методи базуються на системності, багаторазовому повторенні, наслідуванні зразків мовлення, поступовому ускладненні матеріалу та диференціації схожих звуків. Традиційні методи розвитку фонематичного слуху в навчанні англійської мови спираються на артикуляційно-слухові вправи, імітацію, багаторазове повторення, звукову диференціацію та контрастивні зіставлення фонем, до них належать:

1. імітаційні вправи (repetition drills) відтворення звуків, складів або коротких фраз за зразком учителя чи записом;

2. вправи з мінімальними парами (minimal pairs) – порівняння слів, що різняться лише однією фонемою (ship – sheep, pen – pan), що допомагає розвинути слухову чутливість;

3. диктанти та завдання на слухове розрізнення (listening discrimination) – визначення почутого звука або слова, співвіднесення його з графічним образом;

4. вправи на ізоляцію звука (sound identification) – визначення позиції звука у слові;

5. використання скоромовок, римівок, пісень (tongue twisters, chants, songs) для автоматизації правильної артикуляції та

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

інтонаційних моделей англійської мови. [1, с. 52].

Ключове місце належить артикуляційно-слуховим вправам, репетиціям і повторенням “drilling”, що спрямовані на автоматизацію сприймання звукових одиниць, а також на формування правильної вимови й фонематичної чутливості. Наприклад, вправи з мінімальними парами дозволяють учням диференціювати фонemi, які звучать дуже схоже, але можуть мати різне значення у мові. Така практика сприяє розвитку звукового аналізу і синтезу, розподілу уваги на початкові, середні й кінцеві позиції звука у слові, а також на розрізнення морффонетичних варіантів.

Такі методи залишаються ефективними в умовах традиційного навчання, оскільки формують слухову увагу, фонематичну пам'ять і навички артикуляційного контролю. Водночас, ефективність навчального процесу значною мірою залежить від творчої ініціативи вчителя, який розробляє нестандартні уроки, авторські програми, дидактичні матеріали та публікує власний досвід. Саме ці форми методичної діяльності, на думку дослідників, сприяють підвищенню мотивації як учителя, так і учнів, активізують професійний і пізнавальний інтерес.

Перевага традиційних методів полягає у високому ступені контролю процесу навчання: учитель спрямовує увагу учнів на конкретні звукові явища, використовує структуровану повторюваність, що сприяє систематичному формуванню слухових умінь. З іншого боку, ці методи можуть бути обмеженими з огляду на їхню фрагментарність надлишком фокусування на деталях звуку, замість інтеграції процесу слухання в більш природному комунікативному контексті [2].

Загалом, традиційні методи навчання аудіювання утворюють фундаментальну основу для розвитку слухової компетентності учнів, що сприяє успішному засвоєнню іноземної мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бичківська Т. Використання інтерактивних методів навчання у процесі формування комунікативної компетенції учнів на уроках англійської мови. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. Філологія.* 2017. № 1 (64). С. 48–52.

2. Мова, освіта, наука в контексті міжкультурної комунікації / ред. М. С. Кебало, І. П. Задорожна, О. В. Ладика. Тернопіль, 2021. 202 с.

3. Фонематичний слух. *Вікіпедія.* URL: <https://surl.li/kylgqt> (дата звернення: 02.02.2026).

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

Ірина ГОЛУБЄВА,

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов*

*Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

**КЛЮЧОВІ КОМПОНЕНТИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ
ОБДАРОВАНОСТІ У ТЕХНІЧНІЙ ОСВІТІ**

Глобалізаційні виклики та інтенсифікація технологічного прогресу зумовлюють докорінну трансформацію парадигми вищої технічної освіти. Сучасний ринок праці демонструє поступовий відхід від моноцентричної орієнтації на «hard skills» на користь інтегрованої моделі фахівця, де домінуючу роль відіграють «soft skills», зокрема високий рівень іншомовної компетенції. В умовах мультикультурного середовища інженер трансформується у стратегічного комунікатора, здатного до лінгвістичної медіації та міжнародної колаборації. Англійська мова за професійним спрямуванням (English for Specific Purposes – ESP) постає не просто навчальною дисципліною, а фундаментальним інструментом роботи з глобальними стандартами, що робить розвиток лінгвістичної обдарованості пріоритетним завданням для інтеграції вітчизняних фахівців у світовий науково-технічний простір [3, с. 205].

Водночас центральною проблемою лінгводидактики у технічних ЗВО залишається когнітивний та психологічний дисонанс. Він проявляється у дихотомії, де домінуюче лівопівкульне мислення студентів технічних спеціальностей часто вступає у суперечність із традиційними гуманітарними методиками. Вирішення цієї суперечності полягає в переосмисленні сутності лінгвістичної обдарованості в технічному контексті. Вона розглядається не як схильність до художнього слова, а як особлива когнітивна стратегія, що дозволяє оперувати мовними знаками як складними інформаційними системами.

Специфіка обробки інформації такими студентами базується на симбіозі логіко-математичного та вербального інтелекту. Мова сприймається як алгоритм, де кожне речення має чітку функціональну структуру, аналогічну програмному коду. Це забезпечує високу швидкість «декодування» тексту та когнітивну гнучкість при переході від цифрових даних до їхнього лінгвістичного опису. Визначальну роль відіграє системне мислення: граматики постає як архітектурна матриця мови, а лексика – як ієрархічна терміносистема. Таким чином,

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

лінгвістична обдарованість у технічному контексті є здатністю використовувати системно-логічний апарат для опанування мови як високоєфективного коду професійної взаємодії.

Структура такої обдарованості є багатомірною і включає три основні блоки [1, с. 232]:

1. *Когнітивний блок (психофізіологічний фундамент):* швидкість вербальних реакцій, обсяг пам'яті та здатність до антиципації (мовної здогадки).

2. *Аналітичний блок (сильна сторона студентів):* аналіз мовних кодів та логічне моделювання.

3. *Мотиваційно-вольовий блок (двигун розвитку):* інтерес до професійної комунікації та прагнення до міжнародної мобільності.

Синергія цих компонентів дозволяє трансформувати потенціал у реальну професійну компетенцію.

Практична реалізація цього потенціалу вимагає використання інтелектуально насиченого контенту. Тексти ESP стають потужним стимулом, оскільки робота з автентичними специфікаціями та протоколами дає студенту відчуття професійного зростання. Важливим елементом є також проектна діяльність та STEM-підхід. Міждисциплінарні проекти (захист технічної моделі іноземною мовою) знімають мовний бар'єр, зміщуючи фокус на творчий продукт. Залучення обдарованих студентів до дослідницької роботи та вирішення інженерних кейсів (Problem-Based Learning – PBL) стимулює їхню пошукову активність й засвоєння мови через дію.

На основі аналізу можна зробити висновок про необхідність впровадження індивідуальних освітніх траєкторій (IOT). Це передбачає диференціацію контенту, адаптацію темпу навчання та перехід викладача до ролі тьютора-фасилітатора. Такий підхід забезпечує студенту автономію та можливість інтегрувати професійні інтереси у мовне середовище [2, с. 1180].

У перспективі лінгвістична обдарованість стане вирішальним фактором кар'єрного успіху інженера. В умовах глобалізації вона забезпечує міжнародну конкурентоспроможність, дозволяє фахівцю виконувати роль лінгвістичного медіатора та сприяє швидкій когнітивній адаптивності до нових інформаційних систем. Отже, лінгвістична обдарованість у технічній освіті – це стратегічний ресурс для підготовки інженерної еліти, здатної інтегрувати вітчизняні технології у світовий простір.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Голубева І. В. Визначення структурних елементів

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

лінгвістичної обдарованості. *Сучасні тенденції розвитку лінгвістики та лінгводидактики* : зб. матеріалів V Всеукр. наук.-практ. конф. (Рівне, 15 травня 2024 р.). Рівне : НУВГП, 2024. С. 231–233. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/30386> (дата звернення: 02.04.2026).

2. Barbara Kerr, Sanford Cohn, and Kara T. McAlister. A Program for Linguistically Talented Youth. *Proceedings of the 4th International Symposium on Bilingualism*. Somerville, MA : Cascadilla Press, 2005. P. 1177–1186. URL: <https://www.lingref.com/isb/4/0911SB4.PDF> (дата звернення: 07.04.2026)

3. Hyland K. English for Specific Purposes: What is it and where is it taking us? *ESP Today*. 2022. Vol. 10(2). Pp. 202–220. <https://doi.org/10.18485/esptoday.2022.10.2.1>

Андрій ГРІЗУН,
здобувач I рівня вищої освіти,
Ірина ОЗАРЧУК,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного господарства та
природокористування, м. Рівне

РОЛЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПРОФЕСІЙНІЙ

Англійська мова сьогодні є ключовим інструментом у багатьох професійних сферах, і її значення постійно зростає. Особливо це помітно у медичній галузі та сфері інформаційних технологій, де високий рівень мовної компетентності стає необхідною умовою професійного успіху. Значна частина сучасних наукових публікацій у медицині виходить англійською мовою, що робить володіння мовою невід’ємною складовою підготовки фахівців [3].

Українські медичні працівники, зокрема фізичні терапевти, реабілітологи та ерготерапевти, дедалі частіше залучаються до міжнародних проєктів, співпрацюють із зарубіжними колегами та беруть участь у роботі медичних установ в англійськомовному середовищі. Крім того, студентам медичних спеціальностей відкриваються численні можливості для проходження міжнародних стажувань, для яких необхідні високі комунікативні навички та знання професійної медичної термінології [3].

У процесі навчання студенти активно працюють із різними джерелами інформації, включаючи наукові статті, методичні рекомендації та відеоматеріали. Багато з цих ресурсів доступні лише

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

англійською мовою, що підкреслює необхідність володіння мовою для ефективного та глибокого опанування навчального матеріалу [1].

Особливу роль англійська відіграє у професійному спілкуванні. Фізичний терапевт має вміти доступно пояснити пацієнту порядок виконання вправ, уточнювати стан здоров'я та підтримувати безперервний контакт під час всього курсу відновлення. У деяких випадках фахівець взаємодіє з іноземними пацієнтами або колегами, що вимагає від нього впевненого володіння англійською [2]. Також мова є необхідною для роботи із сучасними цифровими інструментами, серед яких мобільні додатки, професійні платформи та шкали оцінювання стану пацієнта. Використання цих ресурсів дозволяє працювати більш ефективно та забезпечує точне розуміння процесів реабілітації.

Знання англійської мови відкриває доступ до міжнародного досвіду. Студенти можуть аналізувати клінічні випадки, ознайомлюватися з новими методиками та порівнювати підходи, що застосовуються в різних країнах. Це створює основу для професійного зростання, покращує комунікаційні навички та сприяє підвищенню якості медичної допомоги.

Важливо зазначити, що володіння англійською мовою дозволяє брати участь у міжнародних конференціях, стажуваннях та професійних обмінах, що сприяє набуттю практичного досвіду та впровадженню сучасних методик у власній практиці. Крім того, розвиток телемедицини та дистанційної реабілітації потребує використання англійськомовних платформ і інструкцій, що робить навички роботи з мовою критично важливими навіть у дистанційній взаємодії з пацієнтами.

Таким чином, англійська мова стає не лише засобом комунікації, а й невід'ємним елементом професійної підготовки фізичного терапевта. Для майбутніх фахівців її опанування відкриває широкі академічні й кар'єрні перспективи. Вивчення мови професійного спрямування формує як загальні комунікативні навички, так і здатність працювати з професійною термінологією. Водночас рівень підготовки з професійної англійської в Україні залишається недостатнім. Для його підвищення потрібне комплексне вдосконалення мовної підготовки на всіх рівнях освітньої траєкторії — від державної політики у сфері іншомовної освіти до модернізації методичних підходів у закладах вищої освіти.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Отже, володіння англійською мовою є ключовою складовою професійної компетентності фізичного терапевта, що підвищує його конкурентоспроможність та сприяє професійному розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Денисюк Л. В., Данілова Н. Р. Особливості викладання іноземної мови за професійним спрямуванням для здобувачів спеціальності «Фізична терапія». *Природнича освіта та наука*. 2025. № 1. С. 7–10. <https://doi.org/10.32782/NSER/2025-1.01>.

2. Кушнір В. С., Камінська І. П., Сторожук Х. В., Старченко М. В. Роль вибіркової дисципліни «Англійська мова в клінічній практиці» у формуванні фахових компетентностей студентів-медиків. *Медицина та фармація: освітні дискурси*. 2023. № 2. <https://doi.org/10.32782/eddiscourses/2023-2-15>. URL: <http://ir.librarynmu.com/handle/123456789/16928>. (дата звернення: 02.02.2026).

3. Москаленко М. В., Дудка Д. О. Особливості викладання іноземної (англійської) мови для здобувачів вищої освіти спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія». *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 56, том 4. С. 78–82. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/56-4-13>.

Алла ДУБРОВА,
*старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного господарства
та природокористування, м. Рівне*

**РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ
У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

Сучасна вища освіта орієнтується не лише на засвоєння знань, але й на розвиток здатності студентів до самостійного аналізу інформації, формування обґрунтованих суджень та прийняття рішень. У цьому контексті критичне мислення розглядається як одна з ключових компетентностей, що визначає якість підготовки майбутніх фахівців. Особливої актуальності набуває питання розвитку критичного мислення у процесі навчання іноземної мови, зокрема англійської, оскільки саме мовна освіта створює сприятливі умови для поєднання когнітивної та комунікативної діяльності.

Проблема критичного мислення була предметом дослідження багатьох науковців. Зокрема, Р. Пол і Л. Елдер визначають критичне мислення як здатність аналізувати та оцінювати інформацію з метою

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

покращення якості мислення [4, с. 4]. Д. Халперн підкреслює, що критичне мислення передбачає використання когнітивних навичок і стратегій, які підвищують ймовірність досягнення бажаного результату [1, с. 6]. У контексті навчання іноземних мов Дж. Хармер зазначає, що ефективно викладання має стимулювати не лише мовленнєву активність, але й інтелектуальну залученість студентів [2, с. 84].

Процес навчання англійської мови створює широкі можливості для розвитку критичного мислення завдяки використанню різноманітних комунікативних завдань. Робота з автентичними текстами, аналіз проблемних ситуацій, участь у дискусіях і дебатах сприяють формуванню вмінь аналізувати інформацію, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, порівнювати різні точки зору та аргументовано висловлювати власну позицію. Як зазначає Д. Нунан, навчальні завдання мають бути спрямовані на активне залучення студентів до процесу осмислення інформації, а не лише її відтворення [3, с. 98].

Важливу роль у розвитку критичного мислення відіграє організація навчального процесу. Зокрема, доцільним є використання завдань відкритого типу, які не передбачають єдиної правильної відповіді та стимулюють студентів до обговорення і рефлексії. Наприклад, обговорення соціально значущих тем, аналіз сучасних медіатекстів або розгляд етичних дилем дозволяють створити умови для активної взаємодії та обміну думками. У таких умовах студенти не лише практикують мовлення, але й навчаються оцінювати інформацію, формувати аргументи та критично ставитися до різних джерел.

Не менш важливим є розвиток уміння працювати з інформацією, що є особливо актуальним у сучасному цифровому середовищі. Студенти стикаються з великою кількістю різноманітних джерел, які відрізняються за рівнем достовірності та об'єктивності. У цьому контексті навчання англійської мови може включати завдання, спрямовані на аналіз достовірності інформації, виявлення упередженості та розпізнавання маніпулятивних стратегій. За словами Д. Халперн, критичне мислення передбачає здатність оцінювати не лише зміст інформації, але й джерело її походження [2, с. 12].

Разом з тим розвиток критичного мислення потребує систематичного і цілеспрямованого підходу. Важливо створювати навчальне середовище, у якому студенти не бояться висловлювати власну думку, ставити запитання та брати участь у дискусії. Роль викладача полягає не лише у передачі знань, але й у фасилітації

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

навчального процесу, стимулюванні пізнавальної активності та підтримці відкритого діалогу.

Таким чином, навчання англійської мови може виступати ефективним засобом розвитку критичного мислення студентів за умови використання комунікативно орієнтованих завдань, роботи з автентичними матеріалами та організації навчального процесу, спрямованого на активну взаємодію. Поєднання мовної та когнітивної складових навчання сприяє формуванню не лише іншомовної компетентності, але й здатності до самостійного аналізу інформації, що є необхідною умовою підготовки сучасного фахівця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Halpern D. F. Thought and Knowledge: An Introduction to Critical Thinking. Mahwah : Lawrence Erlbaum Associates, 2003. 480 p.
2. Harmer J. How to Teach English. Harlow : Pearson Education, 2007. 288 p.
3. Nunan D. Language Teaching Methodology. London : Prentice Hall, 1991. 297 p.
4. Paul R., Elder L. Critical Thinking: Tools for Taking Charge of Your Learning and Your Life. Upper Saddle River : Prentice Hall, 2001. 384 p.

Ірина ЗАБІЯКА,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземної та української філології,

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Професійна освіта і навчання (VET) в системі освіти є відносно сучасним явищем. До XIX століття, через низький соціальний статус, на відміну від класичної навчальної програми, така освіта надавалася лише шляхом учнівства. З початком промислової революції національні системи професійної освіти і навчання (ПОН) почали значно відрізнятися, відповідно до соціальних особливостей кожної нації, і кожна країна мала свою власну систему ПОН.

За останні роки ситуація кардинально змінилася. Економічні та соціальні зміни, що відбулися в багатьох країнах світу та Європи, актуалізують необхідність кардинальної реформи професійної освіти та навчання. Швидкість технологічних і соціальних змін, динамічний перехід від аграрної або індустріальної епохи до епохи знань і далі,

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

супроводжується не менш кардинальними змінами в характері та структурі виробництва та праці, впливаючи на країни та економіки у всьому світі.

Трансформація, яка відбувається в суспільствах, поставила нові широкі вимоги до технічної та професійної освіти, з метою кращого задоволення все більш складних потреб промисловості, окремих здобувачів освіти та інших зацікавлених суб'єктів освітнього процесу. Це обумовило, що професійна та технічна освіта розширилася, пропонуючи освітні програми у таких галузях, як охорона здоров'я, графічний дизайн, агробізнес, будівництво, інженерні технології та інші серед яких більшість з цих програм включають регулярні академічні заняття.

Як зазначає Дж. Вест (West, J.), значення професійно-технічної освіти змінилося від визначення «досить конкретного навчання або перепідготовки для виконання певних ремісничих дій до дуже широкого поняття, що перетинається із загальною освітою і охоплює, принаймні в теорії, середню освіту, навчання дорослих як загальне, так і обумовлене активними процесами на ринку праці, значну частину вищої освіти та навчання протягом усього життя в цілому (включаючи неформальне та інформальне навчання)» [1]. Професійна освіта і навчання в сучасному науковому дискурсі трактується освіта та навчання, метою яких є надання студентам знань, навичок та/або компетентностей, необхідних для певних професій або, в більш широкому значенні, на ринку праці [2]. Одним із ефективних способів, який зможе допомогти студентам професійної освіти та навчання набутти таких навичок, є міжнародна мобільність, оскільки вона забезпечую можливість співпраці та обміну досвідом на міжнародному ринку. Але для того, щоб користуватися міжнародним контентом, ключове значення мають мовні компетентності. Важливість мовних навичок підкреслюється в пояснювальній заяві Ради Європейської комісії, де зазначено, що «мовні компетентності є основою концепції Європейського освітнього простору. Системи освіти та навчання повинні переглянути процеси викладання та вивчення мов, а також можливості, які надає мовне розмаїття Європи [3].

Дійсно, за останніми дослідженнями, у сучасному світі праці володіння іноземними мовами вважається ключовим інструментом, що дозволяє працівникам значно поліпшити свої кар'єрні перспективи, причому кілька досліджень показують дуже тісний зв'язок між володінням мовами та працевлаштуванням.

Важливість вивчення мов у професійній освіті та навчанні

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

також підтверджується ЮНЕСКО та Міжнародна організація праці (UNESCO & ILO), які рекомендують, щоб навчальні програми технічної та професійної освіти і навчання включали «вивчення принаймні однієї іноземної мови міжнародного вжитку, що сприятиме підвищенню культурного рівня працівників, успішній іншомовній комунікації, а також необхідності підготовки до міжнародного працевлаштування та полікультурного робочого середовища» [4].

Одним із напрямів вирішення цієї проблеми є впровадження мовних курсів для студентів професійно-технічної освіти, які є поєднанням курсів мовної компетентності та курсів мов для спеціальних цілей. Такі курси, які повністю відповідають професійній сфері, визначені у Загальноєвропейських рамках Європейської системи оцінки мовних рівнів (CEFR). В освітньому контексті, це практико орієнтовані на здобувачів освіти мовні курси, які відповідають потребам та запитам студентів, демонструючи практичну важливість знань та можливість їх використання у майбутній професійній діяльності.

З позиції здобувачів освіти, мовні курси забезпечують можливість встановлення зв'язків між новими знаннями та досвідом, який вони отримали, з реальними контекстами та знаннями, які вони вже засвоїли. Позиція і роль викладачів у даних курсах, передбачає допомогу студентам в розумінні та усвідомленні мовних понять в ситуативній та контекстуалізованій формі, перетворюючи інструменти на технології, на потенційні засоби викладання мови.

Перевага професійно-орієнтованого підходу у ви вченні мов передбачає використання спеціально розробленої методики, яка дає викладачеві чіткі рекомендації щодо фактичних, найбільш релевантних та лінгвістично корисних елементів, які студент може використовувати для ефективного та швидкого засвоєння професійно-орієнтованого мовного контенту. Це означає, що викладачі, окрім виконання ролі розробників освітніх програм, також мають розробляти власні методи оцінювання, які вони будуть використовувати у роботі зі своїми студентами, а потім перевіряти їх з метою забезпечення якості. Все це має серйозні наслідки для ролі викладача мови. Основна роль викладача при вивченні іноземної мови полягає в тому, щоб сприяти комунікації в колективі студентів, розвиваючи навички іншомовного спілкування. Завдання викладача іноземної мови передбачає надання здобувачам освіти інструментарію вироблення стратегії, яка забезпечить реалізацію потенціалу кожного студента у майбутній професійній діяльності.

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

Студенти повинні розуміти не лише іншомовний контекст, а також спеціальну термінологію та поняття і, лише за такої умови, вивчення іноземних мов буде корисним і актуальним для здобувачів у професійній освіті та навчанні.

У наукових розвідках П. Лайтбраун і Н. Спада (Lightbrown, P. & Spada, N.) відзначають, що викладачі іноземних мов повинні бути достатньо гнучкими, щоб використовувати та/або адаптувати різні методи викладання відповідно до вимог безпосереднього профільного контексту викладання. А з огляду на те, що мова у різних ситуаціях варіюється, викладач повинен не тільки адаптувати навчальну програму та методи, але й, перш за все, матеріали, які будуть використовуватися в кожному курсі відповідно до його конкретного контексту та з орієнтацією на відповідні мовні навички та особливості професійного спрямування. З позиції практики, цього можна досягти, дотримуючись основних чотирьох правил, а саме: закріпити основні граматичні поняття та правила; ознайомитися зі специфічною професійною термінологією; використовувати мову, яка буде використовуватися в майбутній професійній діяльності студентів; працюючи над конкретними мовними навичками, що стосуються професійної діяльності.

Такі мовні курси в рамках професійної освіти та навчання повинні мати трирівневу структуру. *Перша частина* повинна складатися з індивідуального теоретичного компонента навчання, який, серед іншого, повинен включати повторення основних граматичних понять і правил, ознайомлення з найпоширенішою термінологією, яку майбутній фахівець використовуватиме у своїй професії. *Друга частина* повинна складатися з індивідуального практичного компонента навчання, де у співпраці з різними компаніями у конкретній галузі кожному учаснику курсу призначається низка відкритих, контрольованих «практичних» завдань, які можна виконати на своєму рівні. *Третя частина* навчальної програми повинна надавати студентам можливість працювати в командах, парах або групах – дискусії, рольові ігри тощо. Важливо зазначити, що, з огляду на можливу неоднорідність груп, більшість завдань, як індивідуальних, так і командних або групових, повинні бути відкритими, і студенти повинні мати можливість адаптувати їх відповідно до своїх потреб і здібностей. Окрім того, конкретні результати навчання повинні бути визначені на початку кожного компонента, описуючи, що здобувач освіти повинен вміти робити в результаті пізнавальної діяльності. Студентам обов'язково

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

потрібно знати очікувані результати, які передбачені інструкціями.

Для досягнення вищезазначеного надзвичайно важливою є співпраця. Викладачі іноземної мови, що вивчається, разом із викладачами конкретної професійної галузі, а також (якщо це можливо) спеціалізовані працівники, повинні об'єднатися для планування та розробки цілісної освітньої програми відповідно до вимог конкретної професійної галузі. Такі програми повинні підвищити якість викладання та збільшити кількість учнів, які обирають професійно-технічну освіту.

Очевидно, що сьогодні мови потребують нового спектру використання, а викладання та вивчення іноземних мов повинно виходити далеко за межі формальної освіти, яка не завжди забезпечує найкращі умови для мотивації студентів щодо вивчення мов. Пейс стверджує, «логічно, що студенти більш охоче працюють над тим, що тісно пов'язано з життям та майбутньою професійною діяльністю». Це можна забезпечити посередництвом створення ситуативного середовища для іншомовного вивчення, де студенти могли б вивчати аспекти певної мови та професійної сфери у взаємозв'язку, виконуючи реальні практичні завдання. Відтак, необхідно відійти від теоретичного вивчення мови, до вивчення мови для фактичного використання при виконанні практичних професійних завдань у конкретних ситуаціях, що є актуальними та доречними для життя студентів. Лише при використанні реальних професійних ситуацій як основу для завдання, орієнтованого та технологічно-підкріпленого вивчення іноземної мови, викладачі можуть надати здобувачам освіти навички, необхідні для одночасного оволодіння професійними знаннями та відповідними іншомовними навичками. Це означає узгодження професійного аспекту навчання в контексті іншомовного навчання, створюючи при цьому дієву парадигму викладання іноземних мов для професійних цілей.

На європейському ринку праці зростає попит на належні комунікативні навички та знання іноземних мов. Важливо створити комплексну систему викладання та вивчення іноземних мов, яка б підтримувалася державними структурами, освітніми закладами, бізнесом, з метою формування навичок іншомовної комунікації, які необхідні на європейському ринку праці. За підтримки експертної групи Європейської комісії «Мови для роботи» необхідно підтримувати та поширювати нові методи викладання іноземних мов, орієнтовані на студентів або учнів, їхні належним чином визначені потреби, що застосовуються в професійному контексті. На основі

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

рекомендацій ЄК щодо використання мов у сфері зайнятості, а також на основі зібраних даних, ми висловлюємо наступні рекомендації для практики.

Таким чином, можна зазначити, що вивчення та викладання іноземних мов в системі професійної освіти і навчання для конкретних професійних галузей стає необхідністю та вимогою часу в усіх країнах Європейського Союзу. З цією метою підготовлені, розроблені та впроваджуються системні заходи, підкріплені нормативно-правовими актами, які прийняті та широко підтримані урядами, освітніми закладами, роботодавцями тощо, щоб задовольнити вимоги сучасного та майбутнього ринку праці і, таким чином, підготувати майбутніх фахівців до професійної діяльності ще під час навчання за допомогою належного впровадження вивчення іноземних мов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. West J. The evolution of European Union policies on vocational education and training. LAKESS research paper. 2012. 34 p.
2. Glossary – Quality in Education & Training. CEDEFOP. URL: <https://www.economist.com/europe/2013/02/16/sprechen-sie-job> (дата звернення: 02.04.2026).
3. European Commission. Proposal for a council recommendation on a comprehensive approach to the teaching and learning of languages. 2018. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/> (дата звернення: 02.04.2026).
4. Technical and Vocational Education and Training for the Twenty First Century. UNESCO and ILO Recommendations. 2002.

Анатолій ЗАГНІТКО,

*доктор філологічних наук,
професор кафедри загального та
прикладного мовознавства і слов'янської філології,*

Олександра ЛАРІОНОВА,

*здобувач I рівня вищої освіти,
Донецького національного університету
імені Василя Стуса, м. Вінниця*

**ВИКОРИСТАННЯ ПАРАЛЕЛЬНИХ КОРПУСІВ ДЛЯ
НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ПЕРЕКЛАДУ**

З поглибленням розуміння концепції та функціональності паралельних корпусів їхнє значення як у навчанні іноземних мов, так і в підготовці перекладачів набуває дедалі більшого визнання. Спочатку інтеграція паралельних корпусів у методика викладання не була

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

інтуїтивним кроком. Однак нещодавні технологічні досягнення в поєднанні з розробкою зручних інструментів для роботи з корпусами підкреслили їхню освітню цінність. Паралельні корпуси, які поєднують вихідні тексти з перекладами, пропонують учням автентичні приклади лінгвістичних структур, використання лексики та перекладацьких підходів у різних мовах. Ці ресурси не лише допомагають розвивати словниковий запас і граматику, а й знайомлять студентів з практикою перекладу, додаючи практичний аспект до навчання перекладу. Хоча досліджень у цій галузі все ще відносно мало, наявні дослідження постійно вказують на переваги паралельних корпусів для покращення як володіння мовою, так і перекладацьких навичок. З розвитком цієї галузі зростає потреба в ширшому застосуванні в освітніх установах і в подальших дослідженнях для визначення найефективніших способів інтеграції методів, заснованих на корпусах, у вивчення мов і педагогіку перекладу.

Паралельні корпуси спрощують процес навчання перекладу та іноземних мов, автоматично визначаючи, як різні мовні одиниці, фрази та слова відтворюються в різних контекстах. Це усуває необхідність трудомісткого ручного пошуку в текстах. Завдяки пошуковій функції, яку пропонують паралельні корпуси, переклад слів або фраз у різних контекстах можна знайти миттєво, що робить їх незамінним інструментом як для перекладачів, так і для людей, що вивчають іноземну мову. З допомогою паралельних корпусів викладачі та студенти можуть здійснювати пошук еквівалентів лексичних одиниць та вивчення стратегій перекладу імен, ідіом, термінів та інших мовних елементів. Ці інструменти дають змогу аналізувати граматичні та стилістичні моделі, досліджувати методи перекладу та створювати контекстуальні приклади для навчальних цілей. Такі можливості роблять паралельні корпуси високоефективними ресурсами для вивчення мови та перекладацької практики [1, с. 47].

Особливу цінність ці засоби мають при роботі зі стандартизованими текстами, такими як ділове листування, угоди, політичні документи, кулінарні рецепти або прогнози погоди, де дотримання структурної та логічної узгодженості має вирішальне значення. Різні стилі текстів часто мають унікальну лексику та граматичні моделі, які паралельні корпуси можуть допомогти виявити та проаналізувати. Для більш рухливих або творчих текстів паралельні корпуси забезпечують адаптивність, функціонуючи як довідкові інструменти або словники на етапі передперекладацького аналізу. Вони дозволяють перекладачам і студентам досліджувати різноманітні

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

варіації та перекладацькі підходи. Крім того, вони виявляються важливими для визначення точних еквівалентів технічних термінів у галузях, що швидко розвиваються, де традиційні довідники можуть відставати. Витягуючи терміни та фрази з наявних перекладів, паралельні корпуси допомагають зменшити кількість невідповідностей, одночасно підвищуючи загальну точність перекладу.

Переваги корпусного підходу до вивчення мовних і мовленнєвих явищ дослідники пояснюють його особливостями, зокрема можливістю і необхідністю оперувати великою репрезентативною добіркою текстів; емпіричністю дослідження, яка дає змогу аналізувати реальні слововживання в природному мовному середовищі; широким використанням квалітативних і квантитативних методів аналізу текстового матеріалу; прикладним характером дослідження з подальшим упровадженням у навчальний процес; забезпеченням умов інтерактивності на етапах дослідження, навчання, контролю [2, с. 63].

М. Шведова наголошує на тому, що в опануванні української мови іноземцями вкрай важливими є не лише нормативні джерела (словники й нормативні граматики), а й дескриптивні – такі, за допомогою яких можна скласти уявлення про різні лексичні й граматичні варіанти та особливості їх уживання, поширені відхилення від норми, знання яких зазвичай є частиною компетенції пересічного носія мови. Тому в процесі вивчення української мови як іноземної цінними є лінгвістичні корпуси, які дають змогу працювати з автентичними текстами й зручно аналізувати великі масиви таких текстів. У своїй праці дослідниця описує можливості застосування Генерального регіонально анотованого корпусу української мови для навчання української мови як іноземної, а саме: добір лексичного мінімуму на основі частотності вживання лексем; виокремлення регулярних колокацій, ідіом; аналіз фразеологічних виразів, зокрема зі змінними компонентами; уточнення й аналіз граматичних варіантів тощо [3, с. 101].

Використовуючи паралельні корпуси, студенти можуть аналізувати оригінальні тексти та різні варіанти їх перекладу, що сприяє кращому розумінню граматичних конструкцій, стилістичних особливостей української мови, нюансів значень та вчитися обирати найбільш відповідні мовні одиниці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Alhassan A., Sabtan Y. M. N., Omar L. Using parallel corpora in

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

the translation classroom. *Arab World English Journal*. 2021. Vol. 12. No. 1. Pp. 40–58. <https://dx.doi.org/10.24093/awej/vol12no1.4>

2. Горохова Т. О. Сучасні корпусні технології в навчанні української мови як іноземної. *Професійно-прикладні дидактики*. 2025. №. 1. С. 61–66. <https://doi.org/10.37406/2521-6449/2025-1-10>

3. Шведова М. Корпусна лінгвістика та лексико-граматична типологія. *Українське мовознавство*. 2013. №. 43. С. 95–103.

4. Шведова М., фон Вальденфельс Р., Яригін С., Рисін А., Старко В., Ніколаєнко Т. та ін. ГРАК: Генеральний регіонально анотований корпус української мови. Київ, Львів, Єна. URL: uasopus.org (дата звернення: 08.01.2025).

Всеволод ЗАЙЦЕВ,

здобувач I рівня вищої освіти,

Дарина МУДРИК,

доктор філософії,

старший викладач кафедри іноземних мов,

Національний університет водного

господарства та природокористування, м. Рівне

**ВІРТУАЛЬНА ОСВІТА У ВИЩІЙ ШКОЛІ УКРАЇНИ:
ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ**

Метою дослідження є теоретичний аналіз потенціалу віртуальної освіти для системи вищої освіти України та визначення можливостей її використання у лінгводидактиці.

Сучасний етап розвитку вищої школи в Україні потребує чіткого розмежування форматів навчання. Для уникнення термінологічної плутанини у межах цього дослідження узагальнено терміном «віртуальна освіта». Це узагальнювальна категорія для позначення освітніх практик, що реалізуються в імерсивних цифрових середовищах, де студент фізично взаємодіє з віртуальним простором за допомогою автономних окулярів, відтворюючи елементи реального досвіду. У роботі обґрунтовується дидактичний потенціал таких технологій для системи вищої освіти. Запропоновано шляхи їх інтеграції в освітній процес. У дослідженні виокремлено три практичні наслідки для підготовки сучасних фахівців: компенсація втрат освітньої інфраструктури, об'єктивізація оцінювання та перехід до діяльнісного навчання. У контексті лінгводидактики віртуальна освіта відкриває нові можливості для формування іншомовної комунікативної компетентності, зокрема через моделювання

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

автентичних мовленнєвих ситуацій, професійно орієнтованих діалогів та міжкультурної взаємодії.

Проблемою сьогодення є руйнування фізичної інфраструктури університетів. Згідно з пріоритетами Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки, модернізація освітнього середовища потребує інноваційних рішень [4, с. 2]. Вагомим аргументом на користь віртуальної освіти є її здатність створювати безпечні, мобільні простори для підготовки фахівців. Водночас Проєкт Концепції цифрової трансформації освіти і науки на період до 2026 року наголошує на гострій потребі подолання дефіциту якісного цифрового контенту для таких середовищ [5, с. 6].

Оскільки віртуальна освіта передбачає активну взаємодію користувача з цифровим середовищем, вміння працювати з імерсивними технологіями стає однією з базових вимог до учасників освітнього процесу, що узгоджується з Концепцією розвитку цифрових компетентностей [3, с. 2]. Для мовної освіти це означає перехід від репродуктивного засвоєння лексико-граматичного матеріалу до діяльнісного навчання, де студент реагує на комунікативні стимули в реальному часі, приймає комунікативні рішення та несе відповідальність за результат взаємодії.

Перспективним напрямом розвитку є крос-галузевий обмін технологіями. Медичні імерсивні симуляції для роботи зі стресом можуть бути адаптовані університетськими психологічними службами, а технології фізичної реабілітації відкривають нові шляхи для інклюзивної освіти. Щодо оборонного сектору, високоточні військові тренажери доцільно переналаштувати для цивільних спеціальностей, застосовуючи методики прискореного навчання для відбудови країни.

Стратегічний розвиток віртуальної освіти тісно пов'язаний із генеративним штучним інтелектом. Генеративні системи можуть автоматично моделювати комунікативні сценарії для навчання іноземних мов та виступати цифровими асистентами для адаптації навчальних ситуацій. Системи відстеження погляду та рухів трансформувалися з розважальної технології у стратегічний освітній інструмент. У мовній підготовці такі підходи відкривають перспективи більш об'єктивного оцінювання усного мовлення, оскільки аналізуються не лише правильність відповіді, а й темп мовлення, швидкість реакції та логіка мовленнєвих рішень.

Питання використання віртуальної реальності в освіті активно досліджується у сучасній педагогіці, проте її потенціал для лінгводидактики у вищій школі України залишається недостатньо

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

висвітленим. Чинний професійний стандарт викладача ЗВО наразі не містить прямих вимог щодо володіння навичками роботи у віртуальних середовищах [2, с. 4]. Без системного підвищення кваліфікації педагогів найсучасніше обладнання ризикує перетворитися на інструмент для простого відтворення традиційних лекцій, нівелюючи ідею діяльнісного навчання.

Отже, віртуальна освіта еволюціонувала з розважальної технології у стратегічно важливий інструмент забезпечення якості вищої школи. Для лінгводидактики віртуальна освіта є не лише технологічним інструментом, а й засобом реалізації комунікативного, діяльнісного та компетентнісного підходів у підготовці фахівців. Проте для повноцінної реалізації цього потенціалу необхідне системне оновлення нормативно-правової бази, зміна стандартів підготовки викладачів та цілеспрямоване фінансування розробки українського освітнього контенту [1, с. 14].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 08.03.2026).

2. Про затвердження професійного стандарту «Викладач закладу вищої освіти» : наказ Міністерства освіти і науки України від 16.10.2024 № 1466. URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/93388/ (дата звернення: 08.03.2026).

3. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації : розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 08.03.2026).

4. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.02.2022 № 286-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 08.03.2026).

5. Проект Концепції цифрової трансформації освіти і науки на період до 2026 року / Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/news/kontseptsiya-tsifrovoi-transformatsii-osviti-i-nauki-mon-zapros hue-do-gromadskogo-obgovorenn ya> (дата звернення: 08.03.2026).

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Крістіна КОВАЛЕВИЧ,
здобувач І рівня вищої освіти
Тетяна МАРТИНОВА,
*старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

**АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВОДИДАКТИКИ І ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

Сучасний розвиток лінгводидактики зумовлений процесами глобалізації, цифровізації освіти та зростанням ролі міжкультурної комунікації. У цих умовах змінюються підходи до викладання іноземних мов, що орієнтуються на формування комунікативної, соціокультурної та професійної компетентностей.

Одним із головних напрямів є комунікативний підхід, який спрямований на те, щоб людина могла реально використовувати іноземну мову в житті для спілкування та розуміння інших. Основна увага приділяється розвитку мовлення в ситуаціях, наближених до повсякденних. Важливо використовувати справжні матеріали (тексти, відео, діалоги) та створювати ситуації для спілкування. Також учні часто працюють у парах або групах, що допомагає краще навчитися говорити, слухати і взаємодіяти з іншими. Компетентний підхід орієнтує навчальний процес на результат, тобто здатність здобувача освіти застосовувати знання на практиці. У цьому контексті іноземна мова розглядається як інструмент професійної діяльності та міжкультурної взаємодії [1, с. 95].

Значного поширення набуває інтеграція цифрових технологій у процес навчання. Використання онлайн-платформ, мобільних додатків та інтерактивних ресурсів сприяє підвищенню мотивації студентів і забезпечує індивідуалізацію навчання. Цифрове середовище дозволяє реалізувати принципи автономного навчання та безперервної освіти.

Наприклад, використання інтерактивних платформ для вивчення лексики та граматики підвищує рівень залученості студентів.

Також актуальним є змішане навчання, що поєднує традиційні та дистанційні форми. Це забезпечує гнучкість освітнього процесу та врахування індивідуальних особливостей здобувачів освіти [3].

Іншою важливою тенденцією є міждисциплінарний підхід, який полягає у поєднанні вивчення іноземної мови з іншими навчальними предметами. Його суть у тому, що знання з різних дисциплін не вивчаються окремо, а взаємопов'язуються між собою. Це допомагає

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

уникнути суперечностей у розумінні матеріалу та краще засвоювати ідеї, методи й підходи різних наук [2, с. 232–233].

У межах компетентнісного підходу такий зв'язок дозволяє переносити знання і навички з однієї сфери в іншу та застосовувати їх у практичній діяльності. Завдяки цьому студенти вчать не лише знати, а й використовувати інформацію в реальному житті та майбутній професії.

Такий підхід сприяє розвитку критичного мислення, вмінню аналізувати інформацію з різних джерел і формує цілісне бачення світу. Простими словами, це коли різні предмети «працюють разом», щоб навчання було більш зрозумілим, логічним і корисним [3].

Таким чином, сучасні підходи до розвитку лінгводидактики спрямовані на підвищення ефективності навчання іноземних мов шляхом поєднання традиційних методів з інноваційними технологіями, орієнтації на практичне застосування знань та розвиток особистості здобувача освіти. Простими словами, навчання стає більш сучасним, цікавим і корисним: студенти не лише вивчають правила, а й вчать спілкуватися, працювати з інформацією та застосовувати мову в реальному житті. Це допомагає краще підготуватися до навчання, роботи і спілкування у сучасному світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Годованець Н. Когнітивно-комунікативний підхід при навчанні іноземної мови. *Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. Педагогіка. Соціальна робота*. 2016. Вип. 1. С. 94–96. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2016_1_22 (дата звернення: 02.04.2026).

2. Канюк О. Когнітивно-комунікативний підхід у методиці викладання іноземної мови. *Сучасні дослідження з іноземної філології* : зб. наук. праць. Ужгород, 2019. № 17. С. 231–239. URL: <http://philol-zbirnyk.uzhnu.uz.ua/index.php/philol/article/view/120> (дата звернення: 02.04.2026).

3. Приходькіна Н. Використання технології «переверненого навчання» у професійній діяльності викладачів вищої школи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. Педагогіка. Соціальна робота*. 2014. № 30. С. 141–144. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2014_30_53 (дата звернення: 02.04.2026).

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Оксана КОВАЛЬЧУК,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземної та української філології,

Ірина ДИМАРЧУК,

здобувач I рівня вищої освіти

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

**РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ
У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

Штучний інтелект (ШІ) є однією з ключових технологій сучасності, що активно трансформує освітній простір, зокрема сферу вивчення іноземних мов [1, с. 5]. Його впровадження сприяє модернізації освітнього процесу, змінюючи традиційні підходи до навчання та відкриваючи нові можливості для здобувачів освіти.

Мета дослідження – визначити роль штучного інтелекту у процесі вивчення іноземних мов та окреслити основні напрями його використання.

Одним із провідних напрямів є персоналізація навчання. Системи ШІ дозволяють аналізувати індивідуальні особливості здобувачів освіти, їхній рівень знань і темп навчання, що забезпечує формування адаптивних освітніх траєкторій [2, с. 12].

Важливим аспектом є застосування інтелектуальних систем оцінювання та навчальної аналітики. Вони забезпечують миттєвий зворотний зв'язок, автоматичну перевірку завдань і можливість відстеження прогресу, що підвищує ефективність навчального процесу [3, с. 18].

Суттєву роль відіграють чат-боти та цифрові асистенти на основі ШІ, які імітують реальне спілкування іноземною мовою. Це сприяє розвитку комунікативних навичок і подоланню мовного бар'єру, а також розширює можливості самостійного навчання [1, с. 22].

Крім того, ШІ використовується для створення інтерактивного освітнього контенту, включаючи мовні тренажери, адаптивні вправи та системи розпізнавання мовлення, що підвищує мотивацію здобувачів освіти.

Водночас впровадження штучного інтелекту супроводжується певними викликами, серед яких – ризик надмірної залежності від технологій, необхідність критичного оцінювання інформації та дотримання принципів академічної доброчесності [4, с. 9].

Окрім зазначених напрямів, важливим є використання штучного

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

інтелекту для розвитку навичок міжкультурної комунікації. Сучасні інтелектуальні системи дозволяють моделювати реальні ситуації спілкування з урахуванням культурних особливостей носіїв мови, що сприяє формуванню не лише мовної, а й соціокультурної компетентності здобувачів освіти. Такі технології допомагають краще розуміти контекст використання мовних одиниць, уникати комунікативних бар'єрів та ефективніше взаємодіяти у міжнародному середовищі.

Додатково варто зазначити, що штучний інтелект відкриває нові можливості для організації самостійної роботи здобувачів освіти. Завдяки доступу до інтелектуальних навчальних платформ користувачі можуть самостійно обирати темп навчання, повторювати матеріал та отримувати індивідуальні рекомендації щодо покращення своїх результатів. Це сприяє формуванню навичок самоосвіти, відповідальності та автономності у навчальному процесі, що є важливими складовими сучасної освіти.

Отже, штучний інтелект є ефективним інструментом модернізації процесу вивчення іноземних мов. Його використання сприяє підвищенню якості освіти, однак потребує збалансованого поєднання з традиційними методами навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. UNESCO Artificial intelligence in education: challenges and opportunities for sustainable development. Paris, 2019. 45 p. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000366994> (дата звернення: 02.04.2026).
2. Міністерство цифрової трансформації України Стратегія розвитку штучного інтелекту в Україні. 2021. 32 с. URL: <https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/page/community/docs/2021/ai-strategy.pdf> (дата звернення: 02.02.2026).
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського Штучний інтелект в освіті: сучасні тенденції. 2022. 25 с. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/6247> (дата звернення: 02.02.2026).
4. Council of Europe Artificial intelligence and education: a critical view. Strasbourg, 2022. 60 p. URL: <https://rm.coe.int/artificial-intelligence-and-education/1680a0c6da> (дата звернення: 02.02.2026).

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Оксана КОВАЛЬЧУК,

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземної
та української філології,*

Анна ЛИСЮК,

здобувач І рівня вищої освіти

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

**ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ ТА ЗНАННЯ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: СУЧАСНА ВИМОГА**

Мета дослідження полягає в аналізі ролі цифрової грамотності та знання англійської мови як ключових компетентностей сучасної особистості в умовах цифровізації суспільства. У процесі підготовки тез було використано сучасні наукові джерела, а також інструменти штучного інтелекту, зокрема ChatGPT, для узагальнення, структурування та систематизації інформації.

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується стрімкою цифровізацією всіх сфер життя. Інформаційні технології стали невід'ємною частиною освітнього процесу, професійної діяльності та повсякденного життя людини. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває формування цифрової грамотності, яка є однією з ключових компетентностей XXI століття. Вона передбачає не лише володіння технічними навичками, але й здатність ефективно використовувати цифрові ресурси, критично оцінювати інформацію та дотримуватися правил безпеки в онлайн-середовищі.

Згідно з дослідженнями українських науковців, цифрова компетентність охоплює комплекс знань, умінь і навичок, необхідних для роботи з інформаційно-комунікаційними технологіями [2, с. 12–15]. Вона включає вміння шукати, обробляти та аналізувати інформацію, використовувати цифрові інструменти для навчання і професійної діяльності, а також забезпечувати захист персональних даних. Особливу увагу приділяють розвитку критичного мислення.

Важливим аспектом цифрової грамотності є також здатність до безперервного навчання. У сучасному світі знання швидко застарівають, тому вміння самостійно здобувати нову інформацію та адаптуватися до змін стає необхідною умовою професійного успіху. У працях Інституту цифровізації освіти НАПН України підкреслюється, що цифрова компетентність є основою модернізації освіти та сприяє формуванню інноваційного мислення [2, с. 25–27].

Не менш важливою складовою є інфомедійна грамотність, яка

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

передбачає здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, розпізнавати фейки та маніпуляції, а також відповідально створювати та поширювати інформацію [1, с. 8–10]. У сучасних умовах інформаційних викликів ці навички є надзвичайно важливими.

Паралельно з розвитком цифрових навичок зростає значення знання англійської мови. Вона є універсальним засобом міжнародної комунікації та основною мовою науки, технологій і бізнесу. Значна частина наукових досліджень, освітніх платформ і цифрових ресурсів представлена саме англійською мовою, що забезпечує доступ до актуальної інформації та можливість професійного зростання [5].

Англійська мова відіграє ключову роль у професійному розвитку, оскільки дозволяє брати участь у міжнародних проєктах, користуватися сучасними освітніми ресурсами та підвищувати кваліфікацію.

Міжнародні дослідження підтверджують, що цифрова грамотність і знання англійської мови є взаємопов'язаними компетентностями. Зокрема, цифрова освіта сприяє розвитку навичок критичного мислення та аналізу інформації [3, с. 3–5]. Використання сучасних технологій у вивченні мов значно підвищує ефективність навчання [4, с. 6–8].

Отже, цифрова грамотність та знання англійської мови є необхідними умовами успішної самореалізації особистості в сучасному світі. Вони забезпечують доступ до інформації, сприяють професійному розвитку та підвищують конкурентоспроможність на ринку праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інфомедійна грамотність / Академія української преси. Київ, 2021. С. 8–10.
2. Цифрова компетентність вчителя – 2025 / за ред. О. В. Овчарук. Київ : Інститут цифровізації освіти НАПН України, [б. р.]. С. 12–15, 25–27.
3. Lázaro-Pérez C. Media Education and Digital Literacy. 2023. <https://doi.org/10.3390/books978-3-0365-8007-4>
4. Tarasenko R., Amelina S., Kazhan Y., Bondarenko O. The use of AR elements in the study of foreign languages at the university. *ArXiv*. 2022. URL: <https://arxiv.org/abs/2202.09161>. (дата звернення: 02.04.2026).
5. UNESCO. Media and Information Literacy Initiatives. 2025.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Оксана КОВАЛЬЧУК,

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземної
та української філології,*

СОФІЯ САЧИК,

здобувач I рівня вищої освіти

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

**ВПЛИВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА ПРОГРАМУВАННЯ
ТА КУЛЬТУРУ КОДУВАННЯ**

У сучасному світі інформаційні технології є однією з найважливіших складових розвитку суспільства. Вони активно впливають на всі сфери життя людини – освіту, економіку, науку, комунікацію та повсякденну діяльність. У зв'язку з глобалізаційними процесами особливого значення набуває англійська мова, яка стала основним засобом міжнародного спілкування [1, с. 1–5]. Особливо це помітно у сфері інформаційних технологій, де англійська фактично виконує роль універсальної професійної мови. Для студентів спеціальності «Професійна освіта (комп'ютерні технології)» її знання є необхідною умовою успішного навчання та майбутньої професійної діяльності.

Метою даної роботи є дослідження впливу англійської мови на мови програмування та культуру кодування, а також визначення її ролі у професійній підготовці майбутніх фахівців у сфері інформаційних технологій.

Перш за все, вплив англійської мови простежується безпосередньо у структурі мов програмування. Переважна більшість сучасних мов програмування створювалася в англійськомовному середовищі, що зумовило використання саме англійської лексики як основи для написання коду. Такі ключові слова, як *if, else, while, for, return, break, continue, function*, є універсальними та використовуються практично в усіх мовах програмування [2, с. 120–125; 3, с. 35–40]. Вони мають чітке значення та логічно відображають дії, які виконує програма. Завдяки цьому англійська мова стає не просто допоміжним інструментом, а невід'ємною частиною процесу програмування.

Знання базової англійської лексики значно спрощує процес навчання програмуванню [4, с. 220–222; 5, с. 45–50]. Студенти, які розуміють значення ключових слів, швидше орієнтуються в коді, легше засвоюють нові теми та ефективніше виконують практичні завдання [4, с. 220–222]. Натомість відсутність знань англійської може

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

ускладнювати навчання, адже доводиться додатково перекладати терміни, що уповільнює роботу та знижує продуктивність.

Не менш важливим є той факт, що англійська мова домінує у сфері технічної документації [1, с. 1–5]. Практично всі офіційні джерела інформації, такі як документації до мов програмування, бібліотек, фреймворків і програмного забезпечення, створюються англійською мовою [4, с. 221–223]. Це пояснюється глобальним характером ІТ-індустрії, де важливо забезпечити єдиний інформаційний простір для розробників з різних країн. Завдяки цьому спеціалісти мають можливість користуватися актуальними матеріалами, швидко знаходити необхідну інформацію та вирішувати професійні завдання.

Крім того, значна частина навчальних ресурсів також представлена англійською мовою [2, с. 120–125]. Онлайн-курси, відеолекції, підручники, статті та професійні блоги дозволяють студентам отримувати знання безпосередньо з першоджерел. Це особливо важливо в умовах швидкого розвитку технологій, коли перекладені матеріали можуть бути застарілими або неповними. Таким чином, володіння англійською мовою забезпечує доступ до найсучаснішої інформації та сприяє безперервному професійному розвитку [4, с. 221–223].

Важливу роль англійська мова відіграє і в професійній комунікації. У сучасному ІТ-середовищі дуже поширеною є робота в міжнародних командах, де спеціалісти з різних країн співпрацюють над спільними проектами [1, с. 10–15; 4, с. 222]. У таких умовах англійська виступає універсальним засобом спілкування. Вона використовується під час обговорення технічних завдань, проведення онлайн-зустрічей, написання електронних листів та спільної роботи над кодом. Це сприяє ефективній взаємодії між учасниками команди та підвищує якість кінцевого продукту.

Окремо варто розглянути вплив англійської мови на культуру кодування. Культура кодування передбачає дотримання певних стандартів і принципів написання програмного коду, таких як читабельність, логічність, структурованість і зрозумілість для інших розробників. Використання англійської мови у назвах змінних, функцій, класів і коментарях є загальноприйнятою практикою [2, с. 85–90; 3, с. 60–65]. Це дозволяє створювати універсальний код, який може бути зрозумілим програмістам з різних країн незалежно від їх рідної мови [2, с. 85–90].

Наприклад, змінні з назвами *userName*, *totalPrice* або *dataList*

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

одразу дають уявлення про їх призначення. Якщо ж використовувати локальні мови, це може ускладнити розуміння коду іншими розробниками. Таким чином, англійська мова сприяє підвищенню якості програмного продукту та полегшує командну роботу.

Також англійська мова впливає на формування професійного мислення майбутніх спеціалістів [5, с. 50–55]. Вона допомагає опанувати міжнародну термінологію, правильно формулювати технічні думки та орієнтуватися у професійному середовищі. Це особливо важливо для студентів, які в майбутньому можуть працювати в міжнародних компаніях або брати участь у глобальних проєктах.

Крім того, знання англійської мови значно розширює можливості працевлаштування. Сучасний ринок ІТ-послуг орієнтований на міжнародну співпрацю, тому роботодавці часто висувають вимоги щодо володіння англійською мовою [1, с. 15–20; 4, с. 223]. Це дозволяє спеціалістам працювати з іноземними замовниками, брати участь у міжнародних проєктах та отримувати конкурентні переваги на ринку праці.

Отже, англійська мова має визначальний вплив на розвиток мов програмування та формування культури кодування. Вона є основою написання програмного коду, головним джерелом професійної інформації та засобом ефективної комунікації в ІТ-сфері. Для студентів спеціальності «Професійна освіта (комп'ютерні технології)» володіння англійською мовою є необхідною складовою професійної підготовки. Саме тому її вивчення повинно бути невід'ємною частиною освітнього процесу та важливим кроком до успішної кар'єри у сфері інформаційних технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Crystal D. *English as a Global Language*. 2nd ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2003. 212 p.
2. McConnell S. *Code Complete: A Practical Handbook of Software Construction*. 2nd ed. Redmond : Microsoft Press, 2004. 960 p.
3. Sommerville I. *Software Engineering*. 10th ed. Boston : Pearson, 2016. 816 p.
4. Aydın S. The role of English in computer and internet use. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. 2012. Vol. 46. P. 219–223.
5. Биков В. Ю. Інформаційні технології і засоби навчання : монографія. Київ : Атіка, 2008. 352 с.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Оксана КОВАЛЬЧУК,
*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземної
та української філології,
Софія ЧЕРНЮК,
здобувач I рівня вищої освіти
*Луцький національний технічний університет, м. Луцьк**

**РОЛЬ МОБІЛЬНИХ ЗАСТОСУНКІВ У РОЗВИТКУ
НАВИЧОК ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ**

Сьогодні мобільні застосунки стали невід'ємною частиною вивчення іноземних мов. Вони дозволяють розвивати навички говоріння, письма та аудіювання, органічно вписуючи навчання в повсякденний ритм життя. Замість жорсткого розкладу занять учні можуть займатися в будь-який зручний момент – у транспорті, під час прогулянки чи в короткій перерві.

Одним із найпопулярніших інструментів залишається Duolingo [1, с. 155], який акцентує увагу не стільки на механічному запам'ятовуванні слів, скільки на формуванні регулярної практики. Короткі завдання, швидкий зворотний зв'язок і видимі маленькі досягнення допомагають поступово будувати впевненість у власних силах. Гейміфіковані платформи на кшталт Memrise та Busuu йдуть ще далі: елементи гри, бали, рівні та щоденні виклики перетворюють навчання на захопливий процес. Завдяки цьому навіть учні зі слабкою самодисципліною починають займатися регулярно, а накопичені слова переходять у практичне вміння – швидко добирати лексику, будувати речення та висловлювати думки.

Інший рівень відкривають комунікаційні додатки, такі як HelloTalk і Tandem. Вони дозволяють спілкуватися в реальному часі з носіями мови та іншими учнями з різних країн через текст, голосові повідомлення чи відеодзвінки. Такі діалоги тренують живу вимову, сприйняття на слух і здатність вільно висловлюватися. Водночас відбувається знайомство з культурними особливостями, що розвиває не лише мовні, а й міжкультурні компетенції.

Мобільні інструменти ефективно підтримують і розвиток письмових навичок. Постійне складання речень, відповіді на завдання та переписка змушують активно застосовувати граматику й лексику, що набагато ефективніше за пасивне вивчення правил. Навіть короткі щоденні сесії, вбудовані в звичайний день, дають стабільний і помітний прогрес.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Важливо й те, що такі застосунки поступово формують внутрішню мотивацію. Багато хто починає вивчати мову через обов'язок або просту цікавість, але з часом з'являється щире задоволення від результатів: легше сприймаються іноземні тексти й аудіо, вільніше виходить спілкування, а думки починають формуватися безпосередньо мовою, а не через переклад. Мова перестає бути окремою «задачею» і стає природною частиною життя – слова повторюються в дорозі, речення складаються у вільні хвилини, а розмови ведуться навіть у русі.

Окрім безпосередньо навчальних платформ, велику цінність мають додатки, які приносять у аудиторію автентичний мовний матеріал. Серед них – програми про подорожі, екологію, здоров'я, кулінарію, історію, мистецтво та новини. Вони допомагають користувачам створювати живе мовне середовище, далеке від штучних вправ.

Особливе місце посідають подкасти – серіали коротких аудіотекстів, що регулярно оновлюються і охоплюють найрізноманітніші теми. Вони дозволяють слухати сучасну мову з різними акцентами, тембрами голосу та швидкістю мовлення. Багато подкастів супроводжуються інтерактивними вправами, що полегшує навчання.

Цікаві можливості відкриває й додаток DailyArt [2, с. 96], який щодня надає зображення відомої картини разом з історією її створення. Користувачі спочатку можуть самостійно поміркувати над твором: хто його автор, коли і де він був написаний, яка подія зображена. Дехто навіть складає власну історію на основі побаченого. Потім читають оригінальний опис і порівнюють свої припущення з реальними фактами. Така діяльність активно розвиває описову лексику, вміння використовувати її в контексті та формує соціокультурну компетентність.

Таким чином, сучасні мобільні застосунки та електронні інструменти, включаючи швидкі словники, подкасти й тематичні програми, створюють комплексне та динамічне середовище для вивчення іноземних мов. Вони підтримують регулярність занять, підвищують мотивацію та впевненість у собі, роблячи процес навчання природним, приємним і по-справжньому ефективним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Горбатюк Л. В., Кравченко Н. В., Алексєєва Г. М., Розумна Т. С. Мобільні додатки як засоби формування іншомовної лексичної компетентності студентів нефілологічних спеціальностей.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Інформаційні технології і засоби навчання. 2019. № 6. Том 74. С. 150–160 / Бердянський державний педагогічний університет, м. Бердянськ, Україна. <https://doi.org/10.33407/itlt.v74i6.2529>.

2. Гурова Т., Рябуха Т., Зіненко Н., Гостіщева Н. Мобільні додатки як інноваційний засіб навчання іноземної мови. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Сер. Педагогіка*. 2019. № 2 (23). С. 92–99. <https://doi.org/10.33842/22195203/2019/23/92/99>.

Софія КОЗЛЮК,

здобувач I рівня вищої освіти,

Наталія ОСПЧУК,

доцент кафедри іноземних мов,

Національний університет водного

господарства та природокористування, м.Рівне

**СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ЧИННИК
МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
(TikTok, Instagram, YouTube)**

У сучасному цифровому середовищі соціальні мережі стали важливим інструментом навчання та саморозвитку [1, с. 57]. Вивчення англійської мови дедалі частіше виходить за межі аудиторії, а мотивація здобувачів освіти формується під впливом цифрових платформ і мультимедійного контенту. Мотивація є ключовим чинником ефективного оволодіння іноземною мовою, оскільки визначає рівень зацікавленості, активності та самостійності у навчанні [3, с. 155]. Вона може бути як внутрішньою (інтерес до мови, саморозвиток), так і зовнішньою (оцінки, вимоги навчальної програми), проте саме внутрішня мотивація є більш стійкою та результативною [4, с. 150].

У цьому контексті соціальні мережі виступають ефективним інструментом формування мотивації, оскільки поєднують навчання з повсякденним досвідом користувачів [1, с. 58]. Платформи TikTok, Instagram і YouTube забезпечують доступ до різноманітного навчального контенту, що подається у доступній та привабливій формі. Короткі відео у TikTok сприяють засвоєнню нової лексики та граматичних структур у форматі мікронавчання. Instagram забезпечує візуалізацію навчального матеріалу через зображення, сторіс та інтерактивні завдання, а YouTube надає можливість глибшого опрацювання матеріалу через освітні відео та мовні блоги. Такий

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

формат навчання сприяє розвитку мовних навичок і підвищує інтерес до навчального процесу. Практичним прикладом такої взаємодії є перегляд коротких роликів, де замість академічного вивчення терміна “*to postpone*” користувач бачить розважальний сюжет про вживання розмовного аналога “*to put off*”. Це активує емоційну пам'ять та полегшує засвоєння живої лексики через візуальний контекст.

Важливою перевагою соціальних мереж є створення умов для автентичної комунікації. Здобувачі освіти можуть взаємодіяти з носіями мови, брати участь у коментарях і дискусіях, що сприяє розвитку комунікативної компетентності та подоланню мовного бар'єра. Крім того, емоційна привабливість контенту позитивно впливає на мотивацію та регулярність навчання. Додатковим чинником є персоналізація навчання: користувач може самостійно обирати контент відповідно до власних інтересів і рівня володіння мовою [2, с. 8]. Це підвищує ефективність навчального процесу та сприяє формуванню відповідальності за власні результати.

Окрему увагу слід приділити ролі алгоритмів соціальних мереж, які підбирають контент відповідно до вподобань користувача. Це дозволяє постійно отримувати навчальні матеріали англійською мовою без додаткового пошуку, що підсилює ефект занурення у мовне середовище та стимулює регулярність навчання. Крім того, соціальні мережі сприяють формуванню неформального освітнього середовища, у якому навчання відбувається природно та без примусу. Такий підхід знижує рівень стресу та страху помилок, що особливо важливо при вивченні іноземної мови.

Водночас слід враховувати і певні ризики: надмірне використання соціальних мереж може призводити до зниження концентрації уваги, а неякісний контент – до формування помилкових знань. Тому важливо розвивати критичне мислення та медіаграмотність здобувачів освіти. Отже, соціальні мережі є важливим чинником підвищення мотивації до вивчення англійської мови [4, с. 151]. Вони поєднують навчання з реальним комунікативним середовищем, сприяють розвитку мовних навичок і роблять освітній процес більш доступним та привабливим.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Войтко О. Вивчення іноземних мов через соціальні мережі. *Український педагогічний журнал*. 2019. № 1. С. 57–68. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2019-1-57-68>
2. Гостіщева Н., Харченко Т. Соціальні мережі в навчанні

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

англійської мови. *Науковий вісник МДПУ*. 2025. № 34. С. 7–11. DOI: <https://doi.org/10.33842/22195203-2025-34-135-7-11>

3. Ловчук Ю. Розвиток мотивації до вивчення англійської мови в здобувачів вищої освіти. *Молодь і ринок*. 2024. № 4. С. 153–157. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.304174>

4. Моренцова А. Мотиваційні аспекти вивчення англійської мови як іноземної в епоху глобалізації. *Молодь і ринок*. 2021. № 5. С. 148–152. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.230212>

Лариса КУПЧИК,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов,

*Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

**LEARNING BY WRITING:
КОНСПЕКТУВАННЯ ЯК МЕХАНІЗМ КОГНІТИВНОЇ
ОБРОБКИ ІНШОМОВНОЇ ІНФОРМАЦІЇ**

У сучасній іншомовній освіті зростає інтерес до навчальних стратегій, що сприяють глибокому опрацюванню інформації та формуванню академічної автономії студентів. Однією з таких стратегій є конспектування – практика фіксування та структурування навчального матеріалу під час читання, аудіювання або роботи з мультимедійними джерелами. Попри поширення цифрових технологій і доступність автоматичних інструментів резюмування, конспектування залишається важливим елементом навчального процесу, оскільки воно активізує когнітивні процеси аналізу, узагальнення та інтерпретації інформації.

Концепція *learning by writing* ґрунтується на ідеї, що процес письмового відтворення інформації активізує глибші рівні когнітивної обробки. Згідно з теорією рівнів опрацювання інформації, чим глибше людина аналізує отриманий матеріал, тим краще він запам'ятовується та інтегрується в уже наявні знання. На відміну від пасивного читання або слухання письмо передбачає виконання кількох когнітивних операцій: відбір релевантної інформації, її смислової інтерпретацію, структурування та узагальнення, формулювання власного тексту [2]. Таким чином, конспектування стає не лише способом фіксації інформації, але й інструментом її активної когнітивної переробки. У процесі створення конспекту студент фактично будує власну модель навчального матеріалу, що сприяє формуванню більш стійких знань.

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

У дослідженнях освітньої психології зазвичай виокремлюють дві основні функції конспектування: *функцію кодування* та *функцію зовнішнього збереження інформації* [1, с. 602]. Функція кодування полягає в тому, що під час записування студент змушений активно обробляти інформацію: виділяти головні ідеї, визначати логічні зв'язки між ними та формулювати короткі узагальнення. Також конспект виконує роль зовнішнього сховища інформації, до якого студент може звернутися під час повторення матеріалу.

У контексті іншомовної освіти конспектування виконує кілька додаткових функцій. Перед усім, воно сприяє розвитку мовленнєвої компетентності, оскільки студент постійно працює з іншомовною лексикою та синтаксичними структурами. Конспектування також допомагає подолати когнітивне навантаження, яке виникає під час сприйняття складного академічного тексту іншою мовою. Короткі записи дозволяють структурувати інформацію і поступово формувати цілісне розуміння змісту. Ця практика сприяє розвитку академічної грамотності, зокрема навичок роботи з науковими текстами, критичного аналізу інформації та організації знань.

Окрім когнітивної функції, конспектування відіграє важливу роль у розвитку метакогнітивних стратегій навчання. Студенти, які активно використовують конспекти, зазвичай краще планують процес навчання, контролюють власне розуміння матеріалу та оцінюють ефективність обраних стратегій.

Конспект слугує також інструментом саморефлексії. Переглядаючи записи, студент оцінює, які аспекти теми були зрозумілі, а які потребують додаткового опрацювання. Таким чином формується навичка саморегульованого навчання.

Поширення цифрових технологій суттєво змінило способи ведення конспектів. Студенти використовують електронні нотатки, мобільні додатки та системи управління знаннями, що дозволяє інтегрувати текст, зображення, мультимедійні матеріали і покликання на онлайн ресурси, створюючи більш комплексні навчальні записи.

Окремим явищем стало використання генеративного штучного інтелекту (ШІ) для створення коротких резюме текстів або автоматичних конспектів. З одного боку, це може полегшити роботу з великими обсягами інформації. З іншого – існує ризик зниження рівня когнітивної залученості студентів у процес опрацювання матеріалу. Саме тому сучасна педагогіка дедалі частіше наголошує на необхідності поєднання інструментів ШІ із активними навчальними стратегіями, де студент не лише отримує готовий текст, а й аналізує,

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

редагує та доповнює його власними записами.

Загалом, конспектування є важливим інструментом когнітивної обробки інформації у процесі вивчення іноземних мов. У межах концепції *learning by writing* воно розглядається не лише як спосіб фіксації навчального матеріалу, а як активна стратегія навчання, що стимулює аналіз, узагальнення та структурування знань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Salame I. I., Tuba M., Nujhat M. Note-taking and its impact on learning, academic performance, and memory. *International Journal of Instruction*. 2024. No. 17(3). Pp. 599–616.
<https://doi.org/10.29333/iji.2024.17333a>

2. Yıldırım M. The effects of note-taking methods on lasting learning: The role of motivation and cognitive load. *Frontiers in Psychology*. 2026. Vol. 16. P. 1697151.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1697151>

Альона ЛІТВІНЧУК,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземних мов,

Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

**MICROLEARNING EFFICACY IN INCIDENTAL
VOCABULARY ACQUISITION**

The linguodidactic community must acknowledge that language learners are already engaged in intensive, self-directed microlearning. Despite the lack of a standardized definition of microlearning, Cronin and Durham identify its core attributes as “single focus, bite-sized, asynchronicity, accessibility, flexibility, interactivity, and multimodal delivery” [1, p. 413]. These characteristics perfectly encapsulate current learning behaviours, particularly as the modern digital ecosystem is now dominated by short-form, algorithmically driven video platforms such as TikTok and Instagram Reels.

These platforms inherently rely on bimodal input, combining simultaneous audio/video with dynamic, on-screen text captions. Learners consume this media in hyper-condensed 15- to 60-second intervals curated by highly personalized algorithms. Because this feed consistently aligns with the user’s specific interests, it naturally fosters a strong motivational construct for continuous engagement in language learning. This is primarily related to vocabulary acquisition, which, in this case, is incidental rather

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

than intentional, as it “occurs unconsciously from meaning-focused activities, including reading, listening, or viewing for enjoyment” [4, p. 2]. Xavierine et al. affirm the impact of this spontaneous, authentic cross-cultural exposure on vocabulary development in an informal learning environment, specifically highlighting its advantage in promoting lasting retention [5].

This potential for lasting retention is firmly based on Mayer’s Cognitive Theory of Multimedia Learning [3]. Its framework is based on the premise that optimal learning occurs when multimedia instructional messages are designed to mirror how the human mind works, thereby effectively managing cognitive load during bimodal information processing [3]. In the context of captioned videos, Teng highlights their complementarity across three input modalities: audio, visual imagery, and caption text [4]. Collectively, these modalities reduce learners’ cognitive load and provide an effective means of learning vocabulary in context, with higher exposure frequency.

Furthermore, short-form videos provide access to an authentic, rapidly evolving lexicon, e.g., colloquialisms and slang, that is underrepresented in traditional textbooks but resonates directly with learners’ intrinsic interests. It follows that by integrating the colloquialisms, neologisms, and internet slang found in these videos, teachers can significantly enhance learners’ pragmatic competence and bridge the gap between academic English and authentic, everyday communication.

Consequently, to maximize the efficacy of microlarning in vocabulary acquisition, educators must examine how these informal digital habits contribute to overall language proficiency and develop integrative approaches to embed them within formal academic curricula. Examining the specific pedagogical activation of this process, Teng focuses on the role of video genre recognition, lexical repetition, and working memory reinforcement. The author argues that when learners recognize and understand specific video genres, their viewing experiences are modulated, enhancing their cognitive exposure to variations in vocabulary coverage [4]. These vocabulary gains are further solidified by the frequency with which target words occur in captioned videos, thereby forging “the form-meaning link for picking up new words” [4, p. 8]. Captioned videos optimize working memory capacity by distributing visual, textual, and auditory elements across separate cognitive processing channels. Xavierine et al. elaborate using secondary features, i.e., gestures and intonation, as scaffolds alongside interactive prompts that encourage learners to practice using new vocabulary [5]. Concurrently, the authors emphasize the teacher’s critical

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

role in evaluating media content, establishing guidelines for classroom instruction through short cycles of input, noticing, and practice, or through productive activities such as retelling the story, using the words in new sentences, or creating original short clips [5].

Claiming the adoption of “the ecological concept of affordances” offered by technological features on Instagram and TikTok, Lee emphasizes developing learners’ agency and creativity in their perception of these platforms as dynamic environments for autonomous language learning [2, p. 408]. In practical terms, formal instruction can involve shifting the learner from a passive viewer to an active user by applying activities such as practicing shadowing (mimicking pronunciation), completing self-report surveys (tracking daily TikTok or Instagram usage in the target language), and creating a curated feed (a playlist of 10 short videos using a thematic target set).

In conclusion, short-form video platforms represent a paradigm shift in incidental language contact. Through the multimodality of social media input, learners can benefit from a micro-dosed environment for vocabulary acquisition. Moreover, learner-generated content can transform passive screen time into active, productive language use, fostering both learner autonomy and meaningful sociolinguistic competence.

REFERENCES

1. Cronin J., & Durham, M. L. Microlearning: A concept analysis. *Computers, Informatics, Nursing*. 2024. Vol. 42(6). Pp. 413–420. <https://doi.org/10.1097/CIN.0000000000001122>
2. Lee Y. J. Language learning affordances of Instagram and TikTok. *Innovation in Language Learning and Teaching*. 2023. Vol. 17(2). Pp. 408–423. <https://doi.org/10.1080/17501229.2022.2051517>
3. Mayer R. E. Cognitive theory of multimedia learning. In R. E. Mayer (Ed.), *The Cambridge handbook of multimedia learning* (2nd ed.) / Cambridge University Press. 2014. Pp. 43–71. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139547369.005>
4. Teng M. F. Incidental vocabulary learning from captioned video genres: vocabulary knowledge, comprehension, repetition, and working memory. *Computer Assisted Language Learning*. 2025. Vol. 38(5–6). Pp. 1301–1340. <https://doi.org/10.1080/09588221.2023.2275158>
5. Xavierine J., Shah N. Z., Kamarulzaman M. H., Gozzal J., Bryce J., Yeszhanova S., Raman K., Khairuddin N. I. Learner Perceptions of TikTok Video Features for Vocabulary Learning in ESL Contexts. *Forum for Linguistic Studies*. 2025. Vol. 7(12). Pp. 1827–1845. <https://doi.org/10.30564/fls.v7i12.11623>

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

Денис МАЛЕНИЦЬКИЙ,

здобувач III рівня вищої освіти,

Людмила ГУСАК,

доктор педагогічних наук, професор

кафедри іноземних мов гуманітарних спеціальностей,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

**THE IMPACT OF AGE ON ENGLISH
LANGUAGE TEACHING EFFICIENCY**

Learning English is extremely important these days. It is used in work, education, different interactions between people and even everyday digital life. However, different students put different amount of efforts to achieve their goals. Obviously, some students are more talented than others, but it's not the only reason. Another important reason is the age difference.

There is a common belief that all people have equal chances to learn English. It is true to some extent, but not all the time.

According to multiple studies, students, who start learning English earlier, achieve their goals significantly faster. They usually speak without visible effort, make much fewer pronunciation mistakes, and react dramatically faster during conversations. This is not a coincidence. Younger students are able to absorb information more effectively and faster.

This idea is supported by the concept of the critical stage, which suggests that there is a precise period in human development when language learning is especially efficient [5, c. 176]. Later, the process becomes less natural and requires more time and effort. For example, studies show that people who start learning a language early are much more likely to develop near-native pronunciation than those who begin later [3, c. 101].

Another difference lies in how people learn. Younger learners rely more on intuition. They don't usually think before using certain words or phrases – they use them automatically. Adults, on the other hand, often try to think logically. This approach can help when dealing with grammar, but affects fluency in a negative way. In fact, overthinking can sometimes slow the learning process down [2, c. 518].

Although adults are weaker at absorbing information quickly, they are usually better at learning grammar due to their ability to think logically. They are usually more motivated and have clear goals. They just have to put more efforts into learning to get what they want.

If we try to determine the age when abilities to learn English start deteriorating, it will be somewhere around 25 years. Most adults can still learn languages quite effectively when they're in their twenties. However,

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

everything changes when they cross 30-year threshold.

After that, it becomes significantly harder. It doesn't mean that it is impossible though. It's just much more demanding. For example, pronunciation is one of the biggest challenges. Even after many years of practice, a lot of adults still have a thick accent. Research confirms that the ability to develop native-like pronunciation decreases dramatically with age [3, c. 102].

Psychological factor is a big issue as well. Younger students are usually less afraid of mistakes. They speak more naturally, even if their language is far from being perfect. Adults, in contrast, often have fear. They try to avoid errors, and speaking practice in general. This creates a kind of barrier that makes further progress impossible.

In addition, multiple pieces of research show that the ability to master grammar also decreases with age. The most effective period for this seems to end in late adolescence. After that, learning is still conceptually possible, but it becomes less effective and needs significantly more efforts [4, c. 266].

Taking all this into account, it is important to mention that the best time to start learning English is early childhood, between the ages of 4 and 7. At this stage, children are especially sensitive to language and can quickly develop basic skills. Starting later, especially in adulthood, still brings results, but the process is usually slower and more difficult.

In conclusion, age does not make learning English impossible, but it can significantly affect this process. The earlier a person starts, the more efficient the learning tends to be. Understanding this can help both teachers and learners make better decisions and set more realistic expectations.

REFERENCES

1. Birdsong D. Age and second language acquisition and processing: A selective overview. *Language Learning*. 2006. Vol. 56(S1). P. 9–49.
2. DeKeyser R. The robustness of critical period effects in second language acquisition. *Studies in Second Language Acquisition*. 2000. Vol. 22(4). P. 499–533.
3. Flege J. E., Yeni-Komshian G. H., Liu S. Age constraints on second-language acquisition. *Journal of Memory and Language*. 1999. Vol. 41(1). P. 78–104.
4. Hartshorne J. K., Tenenbaum J. B., Pinker S. A critical period for second language acquisition: Evidence from 2/3 million English speakers. *Cognition*. 2018. Vol. 177. P. 263–277.
5. Lenneberg E. H. *Biological Foundations of Language*. New York : Wiley, 1967. 489 p.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Ангеліна МАМЧУР,
здобувач I рівня вищої освіти,
Наталія ОСІПЧУК,
доцент кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне

**СТРАХ ГОВОРІННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ
У СТУДЕНТІВ: ПРИЧИНИ ТА СПОСОБИ ПОДОЛАННЯ**

У сучасній системі вищої освіти знання англійської мови виступає важливою складовою професійної підготовки майбутніх фахівців. Водночас багато студентів стикаються з труднощами під час усного мовлення іноземною мовою, що часто пов'язано з відчуттям страху та невпевненості. Це явище негативно позначається як на результатах навчання, так і на формуванні комунікативної компетентності.

Проблема мовленнєвої тривожності (*foreign language anxiety*) є предметом численних досліджень у галузі психології та методики викладання іноземних мов. Зокрема, Е. Горвіц визначає її як специфічний емоційний стан, що виникає у процесі вивчення та використання іноземної мови і супроводжується напруженням, хвилюванням та страхом допустити помилку [4, с. 125]. Такий стан змушує студентів уникати активної участі у мовленнєвій діяльності.

Причини страху говоріння англійською мовою мають багатofакторний характер. Серед них виокремлюють психологічні, лінгвістичні та соціальні аспекти. До психологічних чинників належать занижена самооцінка, страх критики з боку викладача чи одногрупників, а також прагнення до ідеального результату [3, с. 562]. Лінгвістичні труднощі проявляються у недостатньому рівні володіння мовою, обмеженому словниковому запасі та складнощах із граматичним оформленням висловлювань. Соціальні чинники включають обмежені можливості для практики усного мовлення та переважання традиційних методів навчання, які не завжди стимулюють комунікацію [1, с. 156].

Наукові дослідження підтверджують, що мовленнєва тривожність суттєво впливає на успішність навчання і може знижувати рівень мотивації студентів [5, с. 85]. Практичним прикладом подолання такого стану є застосування техніки «позитивного самомонологу» перед виступом та використання методу «small talk» у парах, де відсутній ефект публічного оцінювання. Це дозволяє

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

змістити фокус із «як я виглядаю» на «що я хочу сказати», знижуючи когнітивне навантаження. Ще одним дієвим прикладом є використання методу «тіньового повторення» (shadowing) під час перегляду відео автентичних спікерів у мережі YouTube. Студент повторює фрази за диктором, імітуючи інтонацію та темп, що дозволяє відпрацювати артикуляцію наодинці з собою. Це створює психологічний «захисний шар», адже за відсутності сторонніх слухачів рівень тривожності мінімізується, а мовленнєвий апарат звикає до іноземної фонетики, що згодом додає впевненості під час реальної комунікації.

Для подолання страху говоріння доцільно застосовувати комплексний підхід. Важливим є створення підтримувального освітнього середовища, у якому помилки сприймаються як природний етап навчання. Ефективними є інтерактивні методи: рольові ігри, обговорення, робота в малих групах. Використання стратегій Ребекки Оксфорд дозволяє студентам краще організувати власну діяльність і долати труднощі [2, с. 45]. Підтримка з боку викладача, позитивне підкріплення та заохочення сприяють формуванню позитивного ставлення до вивчення мови.

Отже, страх говоріння англійською мовою є поширеним явищем. Його подолання можливе за умови системного підходу, який поєднує психологічну підтримку та ефективні методи навчання. Це сприятиме розвитку мовленнєвої компетентності та готовності до міжкультурної комунікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Aida Y. Examination of Chen's Conceptualization of Foreign Language Anxiety. *The Modern Language Journal*. 1994. Vol. 78, № 2. P. 155–168.
2. Dörnyei Z. *The Psychology of the Language Learner: Individual Differences in Second Language Acquisition*. Mahwah : Lawrence Erlbaum Associates, 2005. 280 p.
3. Gregersen T., Horwitz E. K. Language Learning and Perfectionism: An Examination of the Language Attitudes and Behaviors of Anxious and Non-anxious Language Learners. *The Modern Language Journal*. 2002. Vol. 86, № 4. P. 562–570.
4. Horwitz E. K., Horwitz M. B., Cope J. Foreign Language Classroom Anxiety. *The Modern Language Journal*. 1986. Vol. 70, № 2. P. 125–132.
5. MacIntyre P. D., Gardner R. C. Methods and Results in Study of Anxiety and Language Learning: A Review of the Literature. *Language Learning*. 1991. Vol. 41. № 1. P. 85–117.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Тетяна МАРТИНОВА,
*старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

**КОГНІТИВНО-КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД
ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ФОРМУВАННЯ
ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ**

Сучасні тенденції розвитку освіти в умовах глобалізації та інтеграції у світовий освітній простір зумовлюють необхідність удосконалення методики викладання іноземних мов. Комунікативний підхід, який тривалий час домінував у мовній освіті, вже не повною мірою відповідає потребам формування глибокого розуміння мовних явищ та їх усвідомленого використання.

Когнітивний підхід полягає в основному в прагненні зрозуміти, яким чином ми розшифруємо інформацію про реальну дійсність і організуємо її, з тим щоб проводити порівняння, вирішувати проблеми, що постають перед нами кожен хвилину [2, с. 35].

Когнітивно-комунікативний підхід базується на інтеграції двох взаємопов'язаних складових: когнітивної (пізнавальної) та комунікативної. Його сутність полягає у тому, що процес навчання іноземної мови розглядається як процес активної розумової діяльності, спрямованої на осмислення мовних явищ і їх практичне застосування у мовленні.

На відміну від традиційного комунікативного підходу, який орієнтується переважно на практику спілкування, когнітивно-комунікативний підхід передбачає усвідомлене засвоєння мовних структур, розвиток мислення та формування стратегій навчання.

Основними принципами когнітивно-комунікативного підходу є:

- інтеграція навчального матеріалу, яка найкраще відображає ідею формування цілісного бачення учнями навколишнього середовища, а також сприяє ефективному становленню їхнього наукового світогляду;

- організація змісту навчального матеріалу на основі диференціації, що є особливо доцільною під час поглибленого вивчення тем або дослідження й охорони природних об'єктів і явищ;

- використання міжпредметного підходу у формуванні змісту навчально-виховного процесу, який дозволяє об'єднати різні навчальні дисципліни в єдину систему та подолати розмежування між природничими й гуманітарними предметами;

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

– індивідуалізація навчально-виховної діяльності з урахуванням особливостей кожного студента [1, с. 95].

Ефективність застосування когнітивно-комунікативного підходу у навчанні читання визначається комплексним характером вправ, що враховують індивідуально-особистісні параметри здобувачів освіти, їхні когнітивні стилі та стратегії опрацювання інформації. Відповідно відбувається поєднання аналітичного та інтерпретаційного рівнів роботи з текстом, що сприяє глибшому розумінню змісту. Застосування цього підходу у процесі роботи з фаховими текстами іноземною мовою оптимізує засвоєння значних обсягів професійно орієнтованої інформації. Відтак студенти набувають умінь швидкого вилучення змістових компонентів тексту, їх структуризації та подальшого використання у навчальній і професійній діяльності. У результаті підвищується швидкість читання та якість інтерпретації інформації, що є суттєвим для підготовки майбутніх фахівців [3, с. 236].

Особливу роль у межах когнітивно-комунікативного підходу відіграє розвиток критичного мислення. Студенти залучаються до аналізу інформації, висловлення власної думки, аргументації позиції, порівняння різних точок зору. Використання дискусій, дебатів, аналізу проблемних ситуацій сприяє не лише вдосконаленню мовленнєвих навичок, а й розвитку інтелектуальних здібностей.

Крім того, важливим є формування метакогнітивних умінь, тобто здатності студентів усвідомлювати власний процес навчання, планувати його, контролювати та оцінювати результати. Це дозволяє підвищити автономність навчання, що є необхідною умовою успішного оволодіння іноземною мовою впродовж життя.

Не менш значущим є соціокультурний аспект навчання. Мова розглядається як носій культури, тому її вивчення передбачає ознайомлення з традиціями, нормами поведінки, цінностями носіїв мови. У межах когнітивно-комунікативного підходу це реалізується через використання автентичних матеріалів, моделювання реальних комунікативних ситуацій, міжкультурні проекти та обговорення культурних відмінностей.

Використання автентичних матеріалів (текстів, відео, аудіо) сприяє формуванню у студентів здатності сприймати реальне мовлення, розуміти різні стилі та реєстри мови, а також адаптуватися до різних умов спілкування. Це значно підвищує практичну цінність навчання і наближує його до реальних умов використання мови.

Отже, когнітивно-комунікативний підхід є ефективною

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

методологічною основою викладання англійської мови, оскільки поєднує комунікативну спрямованість навчання з розвитком когнітивних процесів. Його застосування сприяє глибшому засвоєнню мовного матеріалу, формуванню стійких мовленнєвих навичок та розвитку іншомовної комунікативної компетентності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Годованець Н., Леган В. Когнітивно-комунікативний підхід при навчанні іноземної мови. *Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. Педагогіка. соціальна робота.* 2016. Вип. 1 (38). С. 94–96.

2. Романчук С. Роль когнітивно-комунікативного підходу у вивченні іноземних мов студентами. *International Science Journal of Education and Linguistics.* 2023. Vol. 2. No. 6. Pp. 34–47. <https://doi.org/10.46299/j.isjel.20230206.05>

3. Канюк О. Когнітивно-комунікативний підхід у методиці викладання іноземної мови. *Сучасні дослідження з іноземної філології.* 2019. Вип. 17. С. 231–239. <https://doi.org/10.24144/2617-3921.2019.17.231-239>.

Алла МАРТИНЮК,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземної та української філології,

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

**ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ
КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ТА ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ**

Сучасний етап розвитку суспільства та глобалізація ринку праці висувають нові вимоги до випускників технічних закладів вищої освіти (ЗВО). Сучасному інженеру чи ІТ-спеціалісту вже недостатньо володіти лише фаховими знаннями («hard skills»). Критично важливими стають так звані «soft skills», серед яких провідне місце займають критичне мислення та емоційний інтелект. Заняття з іноземної мови створюють унікальне середовище для комплексного розвитку цих компетентностей завдяки використанню інтерактивних методів навчання.

Критичне мислення передбачає здатність аналізувати інформацію, оцінювати різні точки зору, виявляти логічні помилки та будувати аргументовані висновки. Впровадження інтерактивних

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

методів, таких як дебати, метод проєктів та вирішення проблемних ситуацій на заняттях з професійно орієнтованої англійської мови, стимулює здобувачів освіти не просто запам'ятовувати лексику, а й використовувати її як інструмент для аналізу фахової інформації [2, с. 85].

Під час обговорення технічних проблем або аналізу інженерних катастроф англійською мовою, студенти вчаться формулювати власну позицію, добирати релевантні аргументи та конструктивно критикувати думки опонентів. Це вимагає глибокого когнітивного залучення та сприяє формуванню навичок оцінювання достовірності джерел фахової інформації.

Не менш важливим є розвиток емоційного інтелекту – здатності сприймати, розуміти та керувати власними емоціями й емоціями інших людей. Інтерактивні форми роботи, зокрема ділові та рольові ігри, робота в малих групах та командна співпраця, створюють ситуації, де правильне розуміння емоційного стану співрозмовника є запорукою успішної комунікації. Працюючи над спільними іншомовними проєктами, майбутні технічні фахівці вчаться ефективно взаємодіяти, проявляти емпатію, конструктивно вирішувати конфлікти та знаходити компроміси.

Відповідно до концепції Д. Гоулмана [1, с. 45], розвинений емоційний інтелект допомагає фахівцю легше адаптуватися до професійних стресів. На заняттях з іноземної мови моделювання ситуацій професійного спілкування дозволяє студентам технічних ЗВО у безпечних умовах тренувати навички активного слухання, толерантності до чужої думки та гнучкості мислення. Роль викладача при цьому трансформується з транслятора знань на фасилітатора, який організовує комунікативний простір та підтримує мотивацію.

Таким чином, систематичне використання інтерактивних методів навчання на заняттях з іноземної мови в технічному ЗВО перетворює вивчення мови з процесу механічного засвоєння знань на динамічний процес формування ключових компетентностей ХХІ століття. Це дозволяє здійснювати підготовку не просто кваліфікованих технічних спеціалістів, а й гармонійно розвинених особистостей із високим рівнем критичного мислення та емоційного інтелекту, готових до успішного функціонування в глобальному соціокультурному та професійному середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Goleman D. Emotional intelligence: Why it can matter more than IQ. New York : Bantam Books, 1995. 352 p.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

2. Halpern D. F. Thought and knowledge: An introduction to critical thinking. 5th ed. New York : Psychology Press, 2014. 640 p.
3. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and methods in language teaching. 3rd ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2014. 410 p.
4. Триндюк В. А., Мартинюк А. П., Губіна А. М. Розвиток soft skills засобами інтерактивних технологій (підручників) на заняттях з іноземної мови у закладах вищої освіти. *Інноватика у вихованні*. Рівне : РДГУ, 2022. Вип. 15. С. 225–235. <https://doi.org/10.35619/iiu.v1i15.445>

Алла МАРТИНЮК,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземної та української філології,
Яна ЖУК,
здобувач І рівня вищої освіти,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

**ЦИФРОВІ АВТЕНТИЧНІ РЕСУРСИ ЯК ЗАСІБ
ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНО
ОРІЄНТОВАНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
У ТЕХНІЧНОМУ ЗВО**

У сучасному світі ефективна підготовка конкурентоздатних фахівців технічного профілю неможлива без високого рівня володіння професійно орієнтованою англійською мовою (English for Specific Purposes – ESP). В умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій та глобалізації ринку праці, традиційні методи викладання іноземних мов у закладах вищої освіти потребують модернізації. Одним із найперспективніших шляхів інтенсифікації цього процесу є впровадження у навчальний процес цифрових автентичних ресурсів.

Метою нашого дослідження є обґрунтування доцільності та аналіз ефективності використання цифрових автентичних матеріалів для підвищення якості навчання ESP здобувачів технічних спеціальностей.

Автентичні матеріали – це тексти, аудіо- та відеозаписи, створені носіями мови для реальних комунікативних потреб. У контексті технічного ЗВО такими ресурсами виступають оригінальні наукові статті, технічна документація, інструкції, тематичні подкасти, відеолекції (наприклад, платформи *TED Talks*, *Coursera*), а також спеціалізовані блоги та форуми (*Stack Overflow*, *GitHub* тощо) [2, с.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

115].

Використання таких матеріалів має низку суттєвих переваг. По-перше, вони забезпечують занурення здобувачів освіти у реальне професійне мовне середовище. Студенти стикаються із сучасною галузевою термінологією, професійним жаргоном та автентичними синтаксичними конструкціями, які складно відтворити у штучних навчальних текстах. По-друге, інтеграція цифрових ресурсів значно підвищує мотивацію навчання. Робота з матеріалами, які безпосередньо стосуються їхньої майбутньої спеціальності та відображають останні технологічні тренди, стимулює пізнавальний інтерес студентів.

Сучасні цифрові інструменти дозволяють значно інтенсифікувати процес засвоєння англійської мови. Застосування інтерактивних платформ, мультимедійних презентацій та систем управління навчанням створює можливості для гібридного навчання. Водночас залучення інструментів для спільної роботи дозволяє реалізовувати проєктну діяльність та вирішувати професійні «кейси» англійською мовою в режимі реального часу.

Разом з тим, впровадження цифрових автентичних ресурсів вимагає від викладача ретельного відбору контенту. Матеріали повинні відповідати критеріям доступності за рівнем мовної підготовки (переважно B1-B2 за шкалою CEFR), професійної релевантності та новизни даних. Важливим є розробка системи різнорівневих вправ, що знімають лексичні труднощі та спрямовують увагу на ключові професійні концепти [1, с. 101].

Отже, використання цифрових автентичних ресурсів є потужним засобом інтенсифікації навчання професійно орієнтованої англійської мови у технічних ЗВО. Цей підхід сприяє формуванню іншомовної професійної комунікативної компетентності та готує студентів до реального спілкування в міжкультурному середовищі, розвиваючи навички неперервного навчання («lifelong learning»).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мартинюк О. В. Цифровізація іншомовної освіти у технічних закладах вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Вип. 52. С. 98–103.
2. Brown H. D. *Principles of language learning and teaching*. New York : Pearson Education, 2014. 314 p.
3. Nunan D. *Designing tasks for the communicative classroom*. Cambridge : Cambridge University Press, 2004. 230 p.
4. Richards J. C. *Communicative language teaching today*. Cambridge : Cambridge University Press, 2006. 47 p.

Ірина МАСЛЮ,
*старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

ТРАНСФОРМАЦІЯ МОДЕЛІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У сучасних реаліях вищої освіти **професійна компетентність викладача іноземної мови** трансформується зі статичного набору знань у динамічну відкриту систему, що безперервно адаптується до глобальних викликів. Теоретичне моделювання цього процесу, що базується на системному та діяльнісному підходах, дозволяє розглядати викладача не просто як мовного фахівця, а як архітектора цифрового освітнього середовища [2, с. 29]. Така модель є цілісним конструктом, де когнітивні знання, функціональні вміння та етичні цінності перебувають у нерозривному зв'язку, постійно інтегруючи нові структурні елементи, такі як медіаграмотність та цифрова гігієна.

Цифровізація виступає ключовим чинником цієї трансформації, змінюючи саму філософію навчання від «викладання мови» до «навчання в цифровому соціумі». Вона вимагає від педагога готовності до кардинальної зміни ролей: від традиційного транслятора знань до фасилітатора, тьютора та куратора цифрового контенту. У цьому контексті використання LMS-платформ, хмарних сервісів та генеративного штучного інтелекту (ChatGPT, Claude, DeepL) стає інструментом для розвитку критичного мислення студента, а не просто засобом автоматизації перекладу [1, с. 446; 4, с. 15].

Оновлена структура професійної компетентності включає п'ять взаємозалежних блоків [3, с. 8–9]:

1. *Лінгво-методичний*: адаптація класичних методик (комунікативної, проектної) до умов онлайн-взаємодії та інтеграція методів гаміфікації для підтримання стану «поток» (Engagement Flow) у навчанні.

2. *Технологічний (ICT & AI Competence)*: не лише володіння софтом, а й навички промпт-інжинірингу, здатність створювати власний інтерактивний контент (авторські подкасти, відеоінструкції) та критично оцінювати контент, згенерований ШІ.

3. *Психолого-андрагогічний та соціальний*: розуміння когнітивних особливостей «цифрових аборигенів» (мікронавчання, візуалізація), а також вміння забезпечувати соціальну присутність

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

(social presence) у віртуальному класі для подолання відчуження.

4. *Аналітичний (Learning Analytics)*: здатність інтерпретувати «цифрові сліди» студентів у LMS-системах для вчасного коригування індивідуальних освітніх траєкторій та персоналізації навчання.

5. *Цифрово-етичний та безпековий*: знання принципів академічної доброчесності в епоху ШІ, захист персональних даних та вміння навчати студентів коректному поводженню з інформацією в глобальній мережі [4, с. 28].

Практична реалізація моделі професійної компетентності виявляється через впровадження високотехнологічних форматів. У викладанні англійської мови для спеціальних цілей (ESP) викладач використовує професійні симулятори та VR-технології для занурення студентів у автентичне середовище. Формат Blended Learning (змішане навчання) забезпечує оптимальний баланс між «живим» спілкуванням у Zoom/Teams та самостійною роботою на платформах типу Moodle. Окрему увагу приділяють Mobile Learning – використанню мобільних додатків, що забезпечує безперервність навчання навіть у кризових умовах.

У підсумку, якість сучасної освіти прямо пропорційна здатності викладача інтегрувати технології в компетентнісну парадигму. Професійна модель педагога сьогодні – це «живий» механізм, що керується принципом Lifelong Learning. Вона вимагає регулярного безперервного професійного розвитку (Continuous Professional Development – CPD) кожні 2–3 роки відповідно до появи нових технологічних стандартів [2, с. 31; 3, с. 14], адже в цифрову епоху зупинка в розвитку автоматично означає втрату професійної актуальності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Hockly N. Artificial intelligence in English language teaching: The good, the bad and the ugly. *RELC Journal*. 2023. Vol. 54(2). P. 445–451. DOI: <https://doi.org/10.1177/00336882231168504> (дата звернення: 03.04.2026).

2. Maslo I.M. Theoretical foundations of modeling teacher professional competence under conditions of modern educational transformations. *Pedagogy, Education, Philology and Psychology: Current Challenges and Prospects in the Modern World* : International Scientific and Practical Conference : Conference Proceedings (Boston, USA, February 17, 2026). Boston, USA: Golden Quill Publishing, 2026. P. 29–31. URL: <https://www.economics.in.ua/2026/02/17.html> (дата звернення: 03.04.2026).

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

3. Redecker C. European framework for the digital competence of educators: DigCompEdu / Punie Y. (ed). Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2017. 95 p.

4. UNESCO. Guidance for generative AI in education and research. Paris : UNESCO Publishing, 2023. 44 p. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000386693> (дата звернення: 03.04.2026).

Сергій МЕЛЬНИЧУК,
здобувач I рівня вищої освіти
Наталія ОСПЧУК,
доцент кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м.Рівне

ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ

Цифрова трансформація сучасної освіти вимагає пошуку нових методів інтенсифікації навчального процесу. Гейміфікація, що полягає у використанні ігрових механік у неігрових контекстах, стає стратегічним інструментом для підвищення залученості здобувачів освіти. Впровадження ігрових елементів у процес вивчення англійської мови дозволяє не лише подолати психологічні бар'єри, а й забезпечити системність опанування лінгвістичних навичок [2, с. 178].

Наукова доцільність гейміфікації базується на закономірностях психології мотивації. Використання таких механік, як «системи винагород», «лідерборди» та «прогрес-бари», активізує внутрішню мотивацію учнів, стимулюючи когнітивну діяльність та покращуючи концентрацію уваги. Згідно з дослідженнями, гейміфіковане середовище сприяє зниженню рівня тривожності, що є критично важливим для розвитку іншомовної комунікативної компетентності [1, с. 10]. Окрім того, динаміка досягнень створює стійкий нейропсихологічний зв'язок, що сприяє ефективному переходу знань до довготривалої пам'яті.

Сучасний ринок EdTech пропонує низку платформ, таких як Duolingo, ESL Games Plus та Digital Dialects, які реалізують різні аспекти ігрофікації через інтелектуальні алгоритми та мультимедійні рішення. Завдяки використанню адаптивних алгоритмів складність навчальних завдань автоматично коригується відповідно до індивідуального прогресу кожного користувача, забезпечуючи

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

високий рівень персоналізації навчання. Широке застосування флеш-ігор та мультимедійних квестів дозволяє ефективно моделювати автентичні ситуації спілкування, у яких теоретичні знання лексики та граматики застосовуються в реалістичних ігрових сценаріях [3]. Крім того, активна інтеграція чатів, дуелей та командних викликів сприяє формуванню неформального освітнього середовища, що дозволяє підвищити залученість здобувачів у середньому на 48% порівняно з традиційними академічними методами.

Для ефективного впровадження гейміфікації розробка освітнього продукту повинна проходити кілька етапів: від глибокого аналізу потреб цільової аудиторії до технічного втілення в середовищах Unity або Construct 3. Важливим аспектом є інтеграція технологій розпізнавання мовлення TTS (text-to-speech), що дозволяє автоматизувати контроль фонетичної правильності вимови [4, с. 122].

З позиції бізнес-аналізу розробка ігрового рішення для вивчення мови потребує чіткої структуризації ігрового циклу (*core loop*). На прикладі розробки інтерактивної гри для засвоєння тематичної лексики (наприклад, «Business English Vocabulary») практична реалізація включає створення петлі зворотного зв'язку: «завдання – дія – миттєва винагорода». У такому сценарії студент проходить місію з переговорів, де за кожен правильний вибір терміна отримує віртуальний ресурс, що дозволяє відкрити наступний рівень складності. Технічне втілення такої моделі в середовищі Construct 3 або Unity з використанням хмарних баз даних дозволяє збирати аналітику про помилки користувача в реальному часі, автоматично адаптуючи наступні ігрові сесії для опрацювання слабких місць. Це демонструє перехід від пасивного споживання контенту до активної когнітивної взаємодії [4, с. 124].

Гейміфікація є потужним чинником підвищення результативності навчання. Статистичні показники демонструють зростання регулярності занять з 42% до 78% за умови використання ігрових циклів. Застосування ігрових стратегій перетворює вивчення англійської мови з монотонного процесу на захоплюючу когнітивну діяльність, забезпечуючи сталий прогрес у володінні мовою в умовах глобалізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жиздюк Г. А. Гейміфікація у військовій освіті як інструмент розвитку іншомовної комунікативної компетентності. *Педагогічна Академія* : наукові записки. 2025. № 15. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14998781>

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

2. Петренко С. В. Gamification як інноваційна освітня технологія. *Інноватика у вихованні*. 2018. № 2(7). С. 177–185.
3. Gamification in Language Learning: Making Education Fun and Interactive. URL: <https://www.smartico.ai/blog-post/gamification-in-language-learning> (дата звернення: 03.04.2026).
4. Kasyanov D. V. Gamification in contemporary ukrainian research. *Scientific Notes of Junior Academy of Sciences of Ukraine*. 2024. No 2(30). P. 119–127.

Єлизавета МИХАЙЛОВА,
*доктор економічних наук, кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

**АГЛЮТИНАТИВНА СТРУКТУРА ТУРЕЦЬКОЇ МОВИ
В АСПЕКТІ МОВНОЇ ОСВІТИ**

У сучасному освітньому та науково-гуманітарному просторі України дедалі більшої актуальності набуває вивчення мов, що вирізняються чітко окресленою типологічною специфікою та створюють нові можливості для розвитку міжкультурної комунікації, академічної мобільності й міжнародної освітньої співпраці. В умовах посилення глобалізаційних процесів, розширення міжнародних освітніх програм і зростання міждержавних гуманітарних контактів особливого значення набуває опанування мов, які репрезентують відмінні структурно-граматичні моделі.

У цьому контексті особливу увагу привертає турецька мова, що належить до тюркської мовної групи та характеризується чітко вираженим аглютинативним типом граматичної будови. Її мовна система демонструє принципово інший спосіб організації граматичних значень порівняно з флективними індоєвропейськими мовами, зокрема українською. Це зумовлює не лише науковий інтерес у межах типологічних і контрастивних досліджень, а й практичну значущість у сфері викладання турецької мови як іноземної.

Аглютинативний тип граматичної організації передбачає послідовне приєднання афіксів до незмінної основи слова, причому кожен афікс репрезентує окреме граматичне значення та виконує чітко визначену функцію [1, с. 150]. Така структурна модель ґрунтується на принципі лінійного нарощування морфем, за якого граматичні категорії реалізуються шляхом послідовного додавання формантів без

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

внутрішньої зміни кореневої морфеми.

На відміну від флективних мов, зокрема української, де одна словоформа часто поєднує кілька граматичних значень одночасно, у турецькій мові ці значення виражаються поетапно, лінійно та морфологічно прозоро [5, с. 36]. Кожна граматична категорія (число, належність, відмінок, локативність, особа чи час) має власний формальний показник, що забезпечує високий рівень структурної системності та передбачуваності мовної форми [4, с. 67].

Наприклад, слово *odalarımızdayım* («я перебуваю в наших кімнатах») демонструє послідовне нашарування граматичних значень:

oda – кімната

oda-lar – кімнати

oda-lar-ımız – наші кімнати

oda-lar-ımız-da – у наших кімнатах

oda-lar-ımız-da-yım – я в наших кімнатах.

Наведений приклад ілюструє принцип лінійного розгортання граматичних категорій, за якого кожна наступна морфема послідовно уточнює та розширює семантичний обсяг базової лексеми. У межах однієї словоформи реалізуються категорії числа, присвійності, локативності та особи, що є характерною ознакою аглютинативного типу мовної системи [3, с. 134].

Для україномовних здобувачів освіти засвоєння аглютинативної моделі турецької мови супроводжується низкою об'єктивних труднощів, що зумовлені типологічними відмінностями між турецькою та українською мовами. Насамперед ідеться про необхідність переходу від звичної флективної моделі словозміни, у межах якої одна граматична форма часто акумулює кілька значень одночасно, до поетапного морфемного декодування, де кожен афікс має окрему семантико-граматичну функцію.

Практика викладання свідчить, що найбільші труднощі виникають під час опрацювання послідовності приєднання афіксів, зокрема у випадках, коли в межах однієї словоформи поєднуються категорії числа, присвійності, відмінка та особи. Для здобувачів складним є не лише розпізнавання значення кожного форманта, а й усвідомлення нормативного порядку їхнього розміщення в структурі слова. Саме тому методично доцільним є використання морфемного моделювання, покрокового аналізу словоформи та графічного представлення структури слова за принципом «основа + граматичні форманти» [2, с. 350].

Ефективними дидактичними засобами в цьому контексті є

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

візуальні схеми словотворчого та словозмінного ланцюга, таблиці послідовності афіксів, морфемні карти, а також вправи на реконструкцію словоформ і зворотний аналіз готових мовних одиниць. Такий підхід сприяє формуванню стійких граматичних навичок, розвитку аналітичного мислення та зниженню рівня міжмовної інтерференції.

Отже, аглютинативна структура турецької мови постає не лише як її визначальна типологічна ознака, а й як важливий дидактичний ресурс, що має значний потенціал у сучасній мовній освіті. Її опанування сприяє розвитку мовно-аналітичного мислення, формуванню навичок поетапного морфемного аналізу та глибшому усвідомленню структурної організації мовних одиниць. Водночас вивчення такої моделі розширює міжкультурну компетентність здобувачів освіти та актуалізує потребу в удосконаленні методики викладання іноземних мов у гуманітарному просторі України.

Особливого значення зазначені методичні підходи набувають у контексті реформування гуманітарної та мовної освіти в Україні, де пріоритетними є формування міжкультурної компетентності, розвиток академічної мобільності та орієнтація на практичну комунікацію в міжнародному освітньому середовищі. У цьому вимірі викладання турецької мови виходить за межі суто лінгвістичної підготовки та набуває ширшого функціонального значення, виступаючи важливим інструментом інтеграції у сучасний міжкультурний та освітній простір.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Göksel A., Kerslake C. Turkish: a comprehensive grammar. London ; New York : Routledge, 2005. 605 p.
2. Kornfilt J. Turkish. London : Routledge, 1997. 584 p.
3. Михайлова Є. В. Лексико-граматичні розряди прикметників турецької мови. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. Філологічна*. Острог, 2015. Вип. 59. С. 134–136.
4. Підвойний В. М. Лінгвістична термінологія турецької мови : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.15. Київ, 2001. 215 с.
5. Сорокін С. В. Турецька й українська мови в системі координат «вид – час – модальність». Київ : Вид. центр КНЛУ, 2009. 341 с.

Ірина ОЗАРЧУК

*старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ АВТОНОМІЇ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Зміни, котрі точаться у соціальній, економічній, політичній та культурній сферах буття України, зумовлюють потребу у перебудові й модернізації системи навчання взагалі та вищої освіти зокрема, аби держава мала змогу долучитися до європейського освітнього процесу, та інтегруватися у нього. Вища освіта має сприяти особистісному зростанню студентів та підготовці їх до життя в умовах, що стрімко змінюються, а також розвитку складних умінь саморегульованого навчання, здатності критично і творчо мислити, розв'язувати питання, брати на себе відповідальність, осмислювати складні проблеми, вирішувати професійні, приватні або публічні завдання. Тому нове завдання університетських курсів іноземних мов полягає не лише в оволодінні мовою, а й у сприянні розвитку найважливіших навичок 21 століття та вмінні демонструвати ці навички, використовуючи іноземні мови [3].

Це дослідження має на меті надати теоретичне обґрунтування та практичний аналіз інноваційних методів розвитку самостійності студентів у вивченні іноземних мов. Дослідження зосереджене на використанні цифрових технологій, методів проектного навчання, розвитку стратегій самоконтролю студентів та впровадженні автентичних навчальних матеріалів та онлайн-інструментів для співпраці.

Методи цифрового вивчення іноземних мов наголошують на розвитку здібностей студентів до саморегуляції та проведенні проектної навчальної діяльності, що дозволяє студентам активно брати участь у власному навчанні та розвивати почуття відповідальності. Таким чином, студенти зможуть самостійно планувати, контролювати та оцінювати свій навчальний прогрес [2]. Основні інноваційні стратегії включають:

1. Цифрові пристрої або платформи. Існування систем управління навчанням (LMS), таких як Moodle, Google Classroom, Duolingo або Merise, дозволяє учням встановлювати власний темп і шлях навчання під час навчального процесу. Прогрес у навчанні відстежується за допомогою цифрових портфоліо. Внутрішня

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

мотивація учнів до навчання стимулюється за допомогою гейміфікації, такої як значки, оцінки або рейтинги. Переваги цієї стратегії включають використання гнучкого, персоналізованого навчального контенту та методів, а також підвищену залученість учнів до навчального процесу [2].

2. Проектне навчання. Групові та індивідуальні проекти (наприклад, створення блогів, подкастів або відео англійською чи іншими мовами). Розвиток комунікативних навичок та здібностей до міжкультурного спілкування. Розвиток здатності самостійно організовувати роботу та брати на себе відповідальність за виконання завдань, що потребують часу та координації [1].

3. Стратегії навчання для розвитку самоконтролю. Ставте особисті цілі на основі принципу SMART. Ефективно керуйте часом (наприклад, використовуючи щоденник, список справ). Контролюйте та виправляйте себе за допомогою тестування та рефлексії. Підтримка високої мотивації до навчання є критично важливою для студентів [3].

4. Використовуйте автентичні (авторитетні) навчальні матеріали. Наприклад, подкасти, відео та статті з офіційних джерел. Студенти можуть вибирати матеріали, що відповідають їхнім інтересам, тим самим підвищуючи свою мотивацію до навчання. Однак вибір відповідних навчальних матеріалів може бути складним завданням [2].

5. Інструменти онлайн-співпраці, такі як Padlet, Miro та Google Docs, допомагають студентам виконувати завдання одночасно. Ці інструменти допомагають розвивати навички командної роботи та критичного мислення [1].

Отже, інноваційні методи навчання іноземних мов спрямовані на розвиток автономності студентів, їхньої здатності до саморегуляції та критичного мислення. Поєднання цифрових технологій, проектною діяльністю, автентичних матеріалів та онлайн-співпраці створює гнучке й ефективне середовище, яке формує навички 21 століття та підвищує мотивацію до навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Каламаж Р. В. Автономія студентів у процесі вивчення англійської мови: теоретичні та практичні аспекти. *Наукові праці Національного університету «Острозька академія». Сер. Психологія.* 2017. Вип. 5. С. 40–53. <https://doi.org/10.25264/2415-7384-2017-5-40-53>

2. Федішин О. Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти під час навчання іноземної мови. *Вісник Львівського державного університету внутрішніх справ.* 2019. С. 122–129. URL:

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

<http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/3793> (дата звернення: 09.03.2026).

3. Чехратова О. А. Навчальна автономія на заняттях з іноземної мови: сутність і мета впровадження. *Педагогічні науки*. 2017. № 78. Т. 1. С. 88–91. URL: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/1951/> (дата звернення: 09.03.2026).

Каріна ОСЬМАК,
здобувач II рівня вищої освіти,
Світлана ПРИТОЛЮК,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри німецької філології
та методики навчання німецької мови,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль

**МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ
ІНТЕРМЕДІАЛЬНОГО ПІДХОДУ ПРИ ВИВЧЕННІ
ТРАГЕДІЇ Й. В. ГЕТЕ «ФАУСТ» В ЗЗСО**

В умовах глобальної цифровізації перегляд традиційних методів аналізу художніх творів у старшій школі стає дедалі актуальнішим. Особливої уваги потребує вивчення німецької класики, зокрема трагедії Й. В. Гете «Фауст». Сучасним учням, орієнтованим на візуальний контент і схильним до «кліпового мислення», буває складно осягнути глибокі філософські сенси таких творів. Упровадження інтермедіальних стратегій дозволяє модернізувати уроки літератури та підвищити інтерес старшокласників до читання через інтеграцію різних видів мистецтва.

Фундаментальне тлумачення поняття інтермедіальності було запропоноване німецько-австрійським славістом О. Ганзеном-Льове ще у 1980-х роках. У своїх працях дослідник розглядає цей термін як синтез гетерогенних художніх елементів у межах мономедійних (літературних, образотворчих) або мультимедійних (театральних, кінематографічних) текстів [1]. У методичному аспекті літературний твір інтерпретується як поліфункціональне середовище, де вербальні образи актуалізуються через взаємодію з візуальними та аудіальними медіа. Такий підхід забезпечує полісенсорне сприйняття тексту, оскільки зміст транслюється одночасно через декілька знакових систем (вербальну, іконічну, акустичну), що сприяє глибшій когнітивній залученості учнів.

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Одним із дієвих способів реалізації інтермедіального підходу на уроках літератури є залучення кінотекстів та графічних адаптацій. Зокрема, звернення до стрічки Ф. Мурнау «Faust – eine deutsche Volkssage» [2] або сучасного коміксу Флікса (Flix) «Faust: Der Tragödie erster Teil» [3] дозволяє старшокласникам деконструювати класичний сюжет через нові візуальні коди. Робота з коміксом мовою оригіналу не лише сприяє зануренню в автентичне середовище, а й допомагає учням долати мовний бар'єр завдяки візуальній підтримці контексту.

Ефективною формою роботи є аналіз сцени «Угода з дияволом», що поєднує вербальний і візуальний компоненти. Порівнюючи літературний опис появи Мефістофеля з кінематографічною інтерпретацією, учні фокусують увагу на специфічних засобах виразності: грі світла й тіні, гіперболізації жестів та експресіоністському мінімалізмі. Таке зіставлення сприяє розвитку навичок аналізу та глибшому розумінню того, як абстрактні категорії «зла» і «спокуси» втілюються у візуальних образах. У підсумку такий підхід забезпечує краще засвоєння сюжетної лінії та філософського змісту твору.

Традиційно старшокласники дистанціюються від класичної літератури, сприймаючи її як анахронічне явище. У цьому контексті залучення графічного роману Флікса (Flix) «Faust: Der Tragödie erster Teil» виступає медіатором між епохами, здійснюючи реконтекстуалізацію класичного сюжету в сучасному соціокультурному просторі. Навчальне завдання з аналізу трансформації персонажів (зокрема, переосмислення образу Фауста як водія таксі в умовах сучасного Берліна) дозволяє учням простежити незмінність їхньої філософської суті крізь призму нових обставин. Подібні вправи сприяють розвитку соціолінгвістичної компетентності, оскільки стимулюють використання німецької мови під час дискусій на актуальні етичні теми.

Отже, впровадження інтермедіального підходу в сучасний освітній процес виступає ефективним методичним інструментом, що забезпечує глибину аналізу класичних текстів через синергію різних видів мистецтва: кінематографа, музики та графіки. Залучення мультимедійних ресурсів на уроках літератури дозволяє реалізувати комплексний підхід, поєднуючи інтенсифікацію мовленнєвої діяльності з системним формуванням соціокультурної та іншомовної комунікативної компетентностей старшокласників

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ганзен-Льове О. А. *Intermedialität und Intertextualität. Probleme*

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

der Korrelation von Wort und Bildkunst am Beispiel der Russischen Moderne. *Dialog der Texte : Hamburger Kolloquium zur Intertextualität*. Wien : Palgrave Macmillan, 2010. Sonderbd. 11. S. 291–360.

2. Мурнау Ф. В. Фауст (Faust). 1926. URL: <https://www.goethe.de/de/kul/flm/arc/fdb.cfm?filmdbId=180812054741010000> (дата звернення: 07.04.2026).

3. Флікс. Faust: Der Tragödie erster Teil. Hamburg : Carlsen Verlag, 2010. 96 s.

Людмила ПАСИК,
*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри німецької філології,
Волинський національний університет
імені Лесі Українки, м. Луцьк*

**ЦИФРОВА ДИДАКТИКА ТА ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ
У ВИКЛАДАННІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ
(НА ПРИКЛАДІ ПЛАТФОРМИ DHOCH3)**

Сучасна трансформація вищої освіти вимагає впровадження інноваційних форматів навчання, які б поєднували академічну ґрунтовність із гнучкістю цифрових технологій. У сфері германістики та викладання німецької мови як іноземної особливого значення набуває проєкт Dhoch3, ініційований Німецькою службою академічних обмінів (DAAD) у 2015 році [4, с. 3]. Програма виникла як відповідь на дефіцит кваліфікованих викладачів німецької мови у світі та необхідність посилення практико-орієнтованої підготовки студентів-магістрантів. Платформа Dhoch3, що базується на системі Moodle, пропонує не просто набір матеріалів, а цілісну екосистему для цифрової дидактики та змішаного навчання (Blended Learning).

Мета наукової розвідки полягає у визначенні дидактичного потенціалу платформи Dhoch 3 та аналізі можливостей її інтеграції в освітній процес.

К. Фандрих, С. Рьодер та А. Рюгер як автори-упорядники платформи пояснюють сутність змішаного навчання через метафору мармурового пирога. Подібно до того, як у такому десерті змішуються світле та темне тісто, створюючи новий смак, змішане навчання інтегрує різні модальності:

- 1) асинхронні онлайн-елементи (робота на платформі у власному темпі);
- 2) очні семінари (фізична присутність в аудиторії);

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

3) синхронні цифрові фази (відеоконференції) [2, с. 4].

Такий підхід дозволяє мінімізувати недоліки окремих форматів і максимально використати їхні переваги. Зокрема, асинхронні фази сприяють автономії студентів, даючи їм час на глибоке опрацювання складних наукових текстів та підготовку обґрунтованих відповідей. Синхронні ж фази (очні або віртуальні) фокусуються на соціальній взаємодії, спонтанній комунікації та практичному застосуванню знань.

Платформа організована за метафорою будівлі навчального закладу, де кожен користувач має свій «ключ» (логін). Важливими зонами є «Вчительська» (Treffpunkt für Lehrende) для мережевої взаємодії викладачів з усього світу та «Бібліотека», де розміщено 11 тематичних модулів. Модулі охоплюють широке коло тем: від методів лінгводидактики до медіапедагогіки, фахової мови та оцінювання мовних компетенцій [3].

Кожен модуль має уніфіковану трирівневу структуру (*Bausteine 1–3*), що забезпечує дидактичну послідовність. Спочатку у першому блоці подано теоретичне підґрунтя, вступні тексти та методичні поради для структурування курсу, тобто фактично допомога викладачеві. У другому блоці розміщені готові сценарії для онлайн-роботи та очних занять зі студентами, робочі аркуші, відеоінтерв'ю з експертами та інтерактивні завдання. Третя ж частина зосереджена на розвитку дослідницьких компетенцій магістрантів, пропонуючи матеріали для написання курсових та дипломних робіт.

Ефективність змішаного навчання залежить від стратегічного планування переходу між онлайн та офлайн фазами. Йдеться про дві основні моделі: 1) модель А (традиційна), де подача нового матеріалу (Input) відбувається під час очної зустрічі, а закріплення, вправи та рефлексія переносяться в асинхронне онлайн-середовище; 2) модель Б (Перевернутий клас / Flipped Classroom), де студенти самостійно опановують теорію онлайн за допомогою інтерактивних матеріалів платформи Dhoch3, тоді як очний час повністю присвячується дискусіям, презентаціям та розв'язанню практичних кейсів [3].

Деякі модулі Dhoch3 успішно інтегруються в навчальні плани у Волинському національному університеті імені Лесі Українки. Оскільки матеріал, поданий у модулях, розрахований на здобувачів освіти магістерського рівня, то для застосування його у навчанні бакалаврів необхідне припасування або часткове використання наданих матеріалів. Досвід часткового використання модулів 4, 5, 6, 9 демонструє ефективність платформи при викладанні як обов'язкових, так і вибіркових освітніх компонентів, таких, наприклад, як

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

«Лінгвокраїнознавство», «Наукова німецька мова», «Юридична лінгвістика» [1, с. 92]. Студенти аналізують автентичні тексти, рефлексують над теоретичними моделями та розробляють власні дидактичні матеріали в межах змішаного формату навчання.

Отже, використання платформи Dhoch3 у викладанні німецької мови відкриває нові можливості для професійної підготовки майбутніх германістів. Головна перевага проекту полягає у тому, що матеріали не є статичними, вони легко адаптуються до локальних потреб та конкретних академічних контекстів. Змішане навчання за моделлю Dhoch3 перетворює студента з пасивного споживача інформації на активного учасника освітнього процесу, здатного до самоорганізації та наукової колаборації в цифровому світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Buhaichuk O. Rechtslinguistik als Wahlfach für Germanistik-Studierende. Ausbildungskonzepte und Praxisorientierung. *KONTEXTE: Internationales Journal zur Professionalisierung in Deutsch als Fremdsprache*. 2026. 4 (Sonderheft 1). S. 83–93. DOI: <https://doi.org/10.24403/jp.1540584>

2. Fandrych C., Röder S., Rüger A. Digitale Lehre und Blended Learning mit Dhoch3. Leitfaden. Version 1.0/2024. Erstellt im Auftrag des DAAD. Leipzig : Universität Leipzig (Lern-/Anwendungsbereich Blended Learning). 2024. 41 S.

3. Lernplattform Dhoch3. URL: <http://moodle.daad.de/dhoch3/> (дата звернення: 03.04.2026).

4. Rüger A., Röder S., Hoffmann I., Tahoun R., Vázquez V., Schart, M. global. lokal. vernetzt. Zugänge und Konzepte in der Ausbildung von Deutschlehrenden am Beispiel von Dhoch3. Einführung zum Heft. *KONTEXTE: Internationales Journal zur Professionalisierung in Deutsch als Fremdsprache*. 2026. 4 (Sonderheft 1). S. 1–12. DOI: <https://doi.org/10.24403/jp.1540570>

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

Марія ТАДЕЄВА,

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри іноземних мов,*

Павло ФЕНЮК,

*здобувач III рівня вищої освіти,
Національний університет водного господарства та
природокористування, м. Рівне*

**ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ АРХІТЕКТОРІВ
У СФЕРІ САКРАЛЬНОГО ПРОЄКТУВАННЯ**

Важливим завданням у підготовці майбутніх архітекторів є розроблення механізму та методів формування лексичної компетентності студентів архітектурних спеціальностей у контексті сакрального дизайну у процесі вивчення державної (української) та іноземної (англійської) мови професійного спілкування. Провідними цілями підготовки здобувачів усіх трьох освітніх рівнів вище згаданих фахівців вважаємо забезпечити системне опанування термінології сакральної архітектури; навчити використовувати лексику адекватно культурному та релігійному контексту. При цьому можна виокремити низку базових завдань, як от: визначити мовно-термінологічний мінімум для студентів архітекторів у сфері сакрального проєктування; розробити тематичні лексичні модулі (ритуальні приміщення, обрядові атрибути, символіка, орієнтація, матеріали, акустика, освітлення); інтегрувати міждисциплінарні джерела (богослов'я, релігієзнавство, етнографія, мистецтвознавство) у навчальний процес; запровадити практико-орієнтовані методики формування компетентності (кейс-стаді, проєктні семінари, стажування, ділові переговори з представниками конфесій); впровадити інструменти оцінювання лексичної компетентності.

Формування лексичної компетентності – ключовий елемент професійної підготовки архітекторів, що працюють у сфері сакрального проєктування, використовуючи системний підхід, міждисциплінарні методи та практику взаємодії з конфесіями забезпечать якісне володіння термінологією й мовленнєвою поведінкою відповідно до культурних вимог. Для нашого дослідження цінними виявились ідеї V. Voloshyn щодо підготовки майбутніх архітекторів в ракурсі міжкультурної комунікації [3]. Важливими виявились також описи проєктування сакральних споруд в їх історичному розвитку, що запропоновано у науковій праці P. Holladay

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

[2]. Заслугує на увагу також аналіз міжкультурної комунікації та роботи зі спеціальними релігійними дискурсами, що проведено дослідницею М. Fozilova [1].

Основними компонентами сформованої англомовної лексичної компетентності є такі: термінологічний запас, фразеологія, стилістичні норми (урочистий, науково-популярний, діалог із духовенством), перекладні навички (при роботі з іноземними джерелами та міжконфесійними замовленнями). Зміст навчальної програми з англійської мови професійного спілкування повинен включати такі структурні модулі: базовий модуль: термінологічний мінімум (архітектурні та релігійні терміни; основні поняття сакральної просторової організації); модуль культурного контексту: символіка, ритуальні функції, історичні типи сакральних споруд; модуль матеріалів і технік: термінологія матеріалів, обробки, декоративних технік, акустичних та світлових рішень; практичний модуль: опис проектних рішень, складання технічної документації, аргументація вибору рішень з використанням фахової лексики; комунікативний модуль: ведення переговорів із замовником і духовною владою, підготовка презентацій, публічних доповідей, етичні й мовленнєві норми.

Оцінювання результатів сформованого англомовного лексичного запасу майбутніх архітекторів у сфері сакрального проектування відбувається у формі словникових тестів, тематичних тестів розуміння контексту, оцінки портфолію, їхньої участі у дискусіях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Fozilova M.A. English Language Teaching at an Architectural University. *European Journal of Research in Educational Sciences*. Special Issue. 2020. Vol. 8, Number 8. P. 19–24.

2. Patrick J. Holladay. The Secret Language of Sacred Spaces: Decoding Churches, Temples, Mosques and Other Places of Worship Around the World. *Journal of Heritage Tourism*. 2013. Vol. 9 (4). P. 363–364.

3. Voloshyn M. M. Enhancing intercultural and professional communication in architecture and design through sociolinguistics -based English teaching. *Академічні візії. Педагогіка*. 2025. Вип. 49. С. 1–10. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/2531/2390> (дата звернення: 03.04.2026).

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Вероніка ТРОФІМЧУК,
*старший викладач кафедри іноземних мов
Національний університет водного господарства
та природокористування, м. Рівне*

**АВТЕНТИЧНІ МАТЕРІАЛИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ
УНІВЕРСИТЕТУ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

Сучасний етап розвитку іншомовної освіти в умовах глобалізації характеризується переорієнтацією на формування комунікативної компетентності як ключового результату навчання. Водночас використання виключно традиційних навчальних матеріалів не завжди забезпечує достатній рівень наближеності до реального мовного середовища, що зумовлює необхідність залучення ресурсів, які відображають природне функціонування мови. У цьому зв'язку особливої актуальності набуває використання автентичних матеріалів у процесі навчання англійської мови студентів університету.

Ідея залучення матеріалів, створених не для навчання, а для реального спілкування, обґрунтована у працях багатьох дослідників. Зокрема, Д. Нунан підкреслює, що ефективне навчання мови передбачає взаємодію студентів із *«реальною мовою у вжитку»* [2, с. 27]. Дж. Хармер звертає увагу на те, що такі матеріали допомагають студентам відчувати, як мова використовується в реальному житті, і це позитивно впливає на їхню мотивацію до навчання [1, с. 67]. У свою чергу, Б. Томлінсон наголошує, що навчальні матеріали повинні забезпечувати змістовне й контекстуалізоване знайомство з мовою, що особливо добре реалізується саме через автентичні ресурси [3, с. 8]. Під автентичними матеріалами зазвичай розуміють тексти та медіаресурси, створені носіями мови для природного використання. Це можуть бути новинні статті, відео, інтерв'ю, подкасти або матеріали із соціальних мереж. Їх використання дає студентам можливість працювати з актуальною мовою, яка не спрощена для навчальних цілей і відображає сучасні мовні тенденції.

Практика показує, що робота з такими матеріалами позитивно впливає на розвиток комунікативної компетентності. Студенти поступово звикають до природного темпу мовлення, різних акцентів і стилів, краще розуміють контекст уживання лексики. Окрім цього, вони засвоюють слова і вирази не ізольовано, а в реальних ситуаціях, що полегшує подальше використання мови. Не менш важливим є і культурний аспект: автентичні матеріали допомагають краще

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

зрозуміти соціальні норми, поведінку та спосіб мислення носіїв мови.

У роботі зі студентами університету такі матеріали є особливо доречними, оскільки здобувачі освіти вже мають певний рівень мовної підготовки і здатні працювати з неадаптованими джерелами. Водночас важливо добирати матеріали з урахуванням рівня володіння мовою та професійних інтересів студентів. Це дозволяє зробити навчання більш змістовним і наближеним до їхніх майбутніх потреб. Ефективність використання автентичних матеріалів значною мірою залежить від того, як організована робота з ними. Зазвичай вона передбачає підготовчий етап, під час якого студенти знайомляться з темою і ключовою лексикою, основний етап роботи з матеріалом і подальше обговорення або виконання завдань, які стимулюють використання мови. Важливо, щоб такі завдання були спрямовані не лише на перевірку розуміння, а й на розвиток уміння висловлювати власну думку.

Важливим аспектом є також варіювання типів автентичних матеріалів залежно від навчальної мети. Наприклад, використання відеофрагментів або інтерв'ю дозволяє краще розвивати навички аудіювання та сприйняття живого мовлення, тоді як робота з письмовими текстами, зокрема новинами чи блогами, сприяє розвитку читання та критичного мислення. Як зазначає Дж. Хармер, різноманітність матеріалів створює більш природне мовне середовище і допомагає підтримувати інтерес студентів до навчання [1, с. 68].

Окрім цього, важливо враховувати, що автентичні матеріали відкривають можливості для інтеграції міждисциплінарного підходу. Зокрема, тексти професійного спрямування або матеріали, пов'язані зі спеціальністю студентів, дозволяють поєднувати вивчення мови з набуттям фахових знань. У цьому контексті Б. Томлінсон підкреслює, що матеріали мають не лише навчати мови, але й бути змістовно значущими для здобувачів освіти, оскільки це підвищує ефективність засвоєння [3, с. 21].

Разом з тим використання автентичних матеріалів може викликати певні труднощі. Зокрема, вони часто містять складну лексику або культурні реалії, які потребують пояснення. Крім того, підготовка до занять із такими матеріалами вимагає більше часу від викладача. Тому доцільно не спрощувати сам матеріал, а адаптувати способи роботи з ним, щоб зробити його доступним для студентів.

Отже, автентичні матеріали можна розглядати як ефективний інструмент формування комунікативної компетентності студентів. Вони дозволяють зробити навчання більш наближеним до реального

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

мовного середовища, сприяють розвитку мовленнєвих навичок і підвищують зацікавленість у вивченні мови. За умови продуманого використання такі матеріали суттєво підсилюють якість іншомовної підготовки у закладах вищої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Harmer J. How to Teach English. Harlow : Pearson Education, 2007. 288 p.
2. Nunan D. Language Teaching Methodology. London : Prentice Hall, 1991. 297 p.
3. Tomlinson B. Materials Development in Language Teaching. Cambridge : Cambridge University Press, 2011. 437 p.

Ірина ХАНДРИКА,

здобувач I рівня вищої освіти,

Ірина ОЗАРЧУК,

старший викладач кафедри іноземних мов,

Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

**АНГЛІЙСЬКА МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ
ДОСТУПУ ДО ДОКАЗОВОЇ МЕДИЦИНИ**

У сучасних умовах стрімкого розвитку медичної науки концепція доказової медицини (evidence-based medicine, ЕВМ) стала одним із ключових стандартів клінічної практики. Доказова медицина – це свідомий, точний і науково обґрунтований підхід до використання найнадійніших наукових даних для клінічних рішень. Вона інтегрує результати досліджень, професійний досвід лікарів та пріоритети пацієнта, що сприяє покращенню якості медичної допомоги [1].

У зв'язку з глобалізацією науки та медицини англійська мова стала основною мовою міжнародного наукового спілкування. Водночас вона є ключовим бар'єром на шляху впровадження доказової медицини, оскільки переважна більшість світових наукових публікацій, клінічних досліджень, зокрема досліджень із випадковим розподілом учасників на групи, а також систематичних оглядів, публікуються саме англійською мовою, що забезпечує найвищий рівень доказовості [1]. Провідні наукові бази даних, такі як PubMed, Scopus та MEDLINE, включають до свого змісту переважно англійськомовні джерела.

Володіння англійською мовою дає медичним спеціалістам змогу самостійно аналізувати результати наукових досліджень, вивчати

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

методологію клінічних випробувань та оцінювати доказовість отриманих даних. Це набуває особливого значення в умовах стрімкого оновлення медичної інформації, коли нові рекомендації можуть суттєво змінювати підходи до лікування захворювань [3].

Доступ до актуальної наукової інформації та знання англійської мови допомагають медичним працівникам краще спілкуватися один з одним. Це дозволяє їм писати та публікувати статті в міжнародних журналах, брати участь у конференціях, конгресах та професійних заходах. Це допомагає лікарям та дослідникам ділитися досвідом з колегами з різних країн, обговорювати нові підходи до лікування та будувати професійні зв'язки. Зрештою, це не лише допомагає фахівцю конкурувати на міжнародному рівні, а й сприяє його кар'єрному зростанню. Однак перекладені джерела не завжди надають точну інформацію. Під час перекладу можуть бути втрачені важливі деталі, ключові терміни або методологічні аспекти, що може призвести до помилок у клінічних рішеннях і, як наслідок, створювати ризик для догляду за пацієнтами. Прямий доступ до оригінальних публікацій забезпечує повну та достовірну інформацію. Водночас для максимально ефективної роботи з англійськими ресурсами недостатньо лише мови. Обов'язковими є також навички інформаційного пошуку, критичного мислення та оцінки джерел. Медичні працівники повинні вміти відбирати рецензовані дослідження, розрізняти високоякісні клінічні дослідження з випадковим розподілом учасників від менш достовірних, а також правильно інтерпретувати статистичні дані та клінічні висновки [1].

Англійська мова відіграє ключову роль у медичній сфері, відкриваючи двері до найновіших знань та практик. Вона не лише дозволяє працювати з оригінальними джерелами доказової медицини, а й створює умови для міждисциплінарного розвитку. Сучасним лікарям необхідно дивитися за межі власної спеціалізації та розглядати суміжні галузі, такі як біоінформатика, фармакологія та психологія, які часто дають результати англійською мовою. Важливо також враховувати аспект орієнтації на пацієнта. Лікар, який володіє англійською мовою, може використовувати міжнародні клінічні протоколи та рекомендації, що покращують якість лікування та формують довіру до медичної допомоги. Також важливо враховувати технологічний аспект: нові медичні інновації, програмне забезпечення та інструкції до обладнання створюються англійською мовою. Розуміння цього є необхідною умовою для впровадження нових діагностичних та терапевтичних методів. Тому англійська мова в

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

медицині – це не просто засіб комунікації, а стратегічний ресурс, що забезпечує всебічний розвиток фахівця, їхню конкурентоспроможність та здатність надавати якісну медичну допомогу відповідно до міжнародних стандартів [2].

Таким чином, англійська мова є інструментом доступу до медичної інформації, що базується на доказах. Знання мови дозволяють медичним працівникам використовувати найновіші наукові дані, покращувати якість медичної допомоги та забезпечувати безпечне та ефективне лікування. Тому знання англійської мови є не лише перевагою, а й необхідною частиною професійної підготовки сучасного спеціаліста в галузі охорони здоров'я.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Tenny S., Varacallo M.A. Evidence-Based Medicine. [Updated September 10, 2024]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; January 2026. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK470182/> (дата звернення: 03.04.2026).

2. Значення англійської мови для доступу до сучасної медичної інформації. URL: <https://lse.ua/article/top-3-prichini-vchiti-anglijsku-movu-medikam/> (дата звернення: 03.04.2026).

3. Англійська для медиків: наскільки важлива? URL: https://itmed.org/company_articles/angliyska-dlya-medikiv-naskilki-vazhliva/ (дата звернення: 03.04.2026).

Сергій ХВАЛЬКО,

здобувач I рівня вищої освіти,

Тетяна МАРТИНОВА,

старший викладач кафедри іноземних мов,

Національний університет водного

господарства та природокористування, м. Рівне

**ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ПРОЦЕС
ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ
У СУЧАСНОМУ ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ**

Трансформація освітнього простору під впливом глобальної цифровізації висуває нові вимоги до методів опанування іноземних мов. Штучний інтелект на сучасному етапі еволюціонував від простого інструмента автоматизованого перекладу до комплексного інтелектуального середовища, що дозволяє створювати персоналізовані траєкторії навчання [2, с. 81–82]. Використання великих мовних

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

моделей, зокрема таких як ChatGPT, Gemini, Claude та спеціалізованих нейромережових сервісів, докорінно змінює підходи до формування лінгвістичної компетенції майбутніх фахівців.

Основні напрями використання ШІ в освіті:

– персоналізація навчання: ШІ аналізує успішність і особливості студентів, підлаштовуючи навчання під їхні індивідуальні потреби.

– інтелектуальні помічники: чат-боти та віртуальні асистенти допомагають відповідати на запитання, пояснювати матеріал і підтримувати викладачів.

– аналітика навчального процесу: системи ШІ збирають і аналізують дані, щоб покращити якість освіти та допомогти в прийнятті рішень.

– автоматизація завдань: ШІ бере на себе рутинні процеси: перевірку робіт, складання розкладу та адміністративні задачі.

– інноваційні методи навчання: використання інтерактивних технологій, зокрема віртуальної та доповненої реальності, робить навчання більш цікавим і ефективним [3, с. 153–154].

Для майбутніх спеціалістів у галузі комп'ютерних наук знання іноземної мови є невід'ємним складником професійного успіху. Використання ШІ дозволяє ефективно опрацьовувати вузькоспеціалізовану документацію та швидше інтегруватися в міжнародне IT-середовище. С. Алексеева зауважує, що генеративні моделі стають каталізатором автономного навчання, стимулюючи студента до самостійного пошуку та критичного аналізу інформації [1, с. 249–250].

Це формує навички *life-long learning*, які є критично важливими у XXI столітті.

На нашу думку, оптимальною стратегією є синергія традиційних академічних методів викладання з інноваційними можливостями нейромереж. Такий підхід дозволяє використовувати ШІ як інтелектуального асистента, який розширює можливості студента, але не заміщує його власну розумову діяльність.

Використання ШІ для генерації квізів, пояснення складних тем або перевірки коду з коментарями англійською мовою значно підвищує зацікавленість студентів технічних спеціальностей у навчанні.

Отже, штучний інтелект відкриває безпрецедентні перспективи для створення інклюзивного та високоефективного освітнього середовища. Головним завданням сучасної вищої школи є підготовка фахівців, здатних критично та етично використовувати цифрові

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

інструменти для постійного професійного вдосконалення та міжнародної співпраці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Топузов О., Алексеева С. Штучний інтелект та імерсивні технології в освітніх практиках: компенсація освітніх втрат у загальній середній освіті під час війни в Україні. *Освіта для цифрової трансформації суспільства*: монографія. Київ: ТОВ «Юрка Любченка», 2024. С. 249–260. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/744578> (дата звернення: 03.04.2026).
2. Зубенко О. Штучний інтелект і вивчення іноземної мови. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 27, т. 2. С. 80–85. <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.27.2.15>
3. Гриценчук О. Використання штучного інтелекту в освіті: тенденції та перспективи в Україні та за кордоном. *Вісник кафедри ЮНЕСКО*. 2024. Вип. 10. С. 152–161. [https://doi.org/10.35387/ucj.2\(10\).2024.0012](https://doi.org/10.35387/ucj.2(10).2024.0012)

Катерина ЧАБАН,

*старший викладач кафедри іноземних мов,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне*

**РЕДАГУВАННЯ ТЕКСТІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ
МОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ УСВІДОМЛЕНОСТІ СТУДЕНТІВ
У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

Досить актуальною на сьогоднішній день залишається проблема використання студентами програм штучного інтелекту та *Google Translator* при написанні творів іноземною мовою, що не лише порушує правила академічної доброчесності, але також не гарантує безпомилкове виконання продуктивних вправ. Через відсутність мовної граматичної усвідомленості та навичок аналізу власного висловлювання на виявлення помилок студенти неавтоматично допускають їх повторно.

Процес корекції типових помилок при навчанні іноземної мови найчастіше розглядається як спосіб донесення викладачем звіту допущених похибок при письмовому чи усному висловлюванні студента з метою їх подальшого уникнення. Вказівки на одні й ті ж самі помилки можуть повторюватися багаторазово, адже процес запам'ятовування є тривалим, особливо якщо це відбувається мимовільно, без чіткого розуміння їхніх причин [3]. Проте вправи, що

VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

передбачають самостійне редагування студентами текстів з навмисно допущеними помилками, мають значний потенціал розвитку когнітивних здібностей, таких як увага, пам'ять, критичне мислення та можуть бути корисними для формування мовної граматичної усвідомленості.

Пояснення правил застосування граматичних структур іноді обмежується декількома прикладами на етапі ознайомлення з новим матеріалом і при подальшому виконанні завдань студенти часто вдаються до інтуїтивного вживання мовних конструкцій замість пригадування теорії. Оскільки правило, а точніше не відповідність йому, і є головним ідентифікатором помилки важливо пропонувати завдання які б спонукали студентів до усвідомленого обґрунтування мовних явищ з опорою на загальноприйняті закономірності функціонування мови. Вправи на редагування текстів створюють необхідність звернення до правил, адже розпізнати помилку не означає виправити її. Науковці стверджують, що завдання такого типу не лише заохочують студентів більше розмірковувати над принципами побудови лінгвістичних структур та взаємозв'язків між ними, але й провокують генерацію альтернативних виправлень помилок коли це стосується граматики іноземної мови [1]. Таким чином це має позитивний ефект на процес усвідомлення та запам'ятовування граматичних норм, а також формування критичного мислення.

Етапи роботи з текстом для редагування включають ознайомлення з матеріалом, виявлення граматичних помилок, їх аргументування та виправлення. В межах заняття з іноземної мови це може бути групова робота над текстом, запропонованим викладачем, взаємоперевірка студентських робіт або опрацювання матеріалів створених чи перекладених програмами штучного інтелекту або *Google Translator*. Однак, окрім дотримання поетапності роботи над текстом, Дж. Конті підкреслює також важливість систематичного занотовування тих помилок, яких студенти часто допускаються у власних висловлюваннях, а також необхідність їхнього поділу на категорії, такі як порядок слів у реченні, узгодження ступенів порівняння прикметників, вживання допоміжних дієслів тощо [2]. Регулярна письмова фіксація та класифікація типових похибок допомагає відстежити тенденцію їх вживання та згодом цілковитого уникнення.

Систематичне залучення студентів до редагування текстів із граматичними помилками, у процесі якого вони виконують роль умовного «експерта» сприяє формуванню навичок аналізу письмових

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

робіт та акцентує увагу не лише на результаті, але й на самому процесі. Набутий досвід поступово трансформується у здатність до самоконтролю власного мовлення, зокрема письмового. У результаті студенти починають самостійно перевіряти власні висловлювання з метою виявлення й виправлення помилок, що забезпечує підвищення точності та якості виконання письмових завдань.

Отже, завдання, що передбачають редагування текстів із навмисно допущеними помилками, активізують когнітивну діяльність студентів. Вони сприяють розвитку уваги через необхідність виявлення мовних відхилень, стимулюють пам'ять шляхом актуалізації граматичних знань у контексті, а також формують критичне мислення через аналіз і обґрунтування виправлень. Таким чином, відбувається розвиток граматичної усвідомленості, що виявляється у здатності студентів не лише правильно використовувати мовні структури, а й пояснювати їх функціонування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фодор К., Гнатик К., Густі І. Сучасні методи вдосконалення граматичних навичок у процесі вивчення іноземної мови у закладах вищої освіти. *Наукові інновації та передові технології*. 2025. № 12 (52). С. 1319–1327. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-12\(52\)-1319-1327](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-12(52)-1319-1327).

2. Conti G. 8 tips to enhance foreign language learners' editing skills in essay writing. The Language Gym. URL: <https://gianfrancoconti.com/2015/07/01/7-easy-steps-to-enhance-foreign-language-learners-editing-skills-in-essay-writing/> (дата звернення: 08.04.2026).

3. Szynalski T. P. The role of mistakes in language learning | Antimoon. Antimoon: How to learn English effectively. URL: <https://www.antimoon.com/how/mistakes-in-learning.htm> (дата звернення: 08.04.2026).

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

Наталія ЯЩИК,

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри*

німецької філології та методики навчання німецької мови,

Віолетта ХОМ'ЯК,

здобувач І рівня вищої освіти

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль*

**ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ
АРГУМЕНТАТИВНОГО МОВЛЕННЯ
НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ В ЗЗСО**

Сучасний етап розвитку методики навчання іноземних мов характеризується посиленою увагою до формування комунікативної та дискурсивної компетентностей учнів. У центрі навчального процесу перебуває здатність до ефективної мовленнєвої взаємодії, яка передбачає не лише володіння лексико-граматичними засобами, але й уміння логічно структурувати висловлювання, аргументувати власну позицію та брати участь у дискусії. У цьому контексті розвиток аргументативного мовлення виступає важливим завданням сучасної іншомовної освіти. Одним із засобів підвищення мовленнєвої виразності та переконливості є використання фразеологічних одиниць, які забезпечують образність, експресивність і прагматичну точність мовлення [1].

Фразеологічні одиниці становлять значний пласт лексичної системи німецької мови та виконують важливі текстотворчі й комунікативні функції. У лінгвістичних дослідженнях вони визначаються як відтворювані мовні комплекси зі стійкою структурою та цілісним значенням, що характеризуються семантичною неподільністю, структурною сталістю та функціональною зумовленістю. Їх використання сприяє формуванню природності мовлення, адекватності мовленнєвої поведінки та стилістичної різноманітності висловлювань [2, с. 141].

У структурі аргументативного дискурсу фразеологічні одиниці виконують низку важливих функцій. Вони можуть слугувати засобами вираження оцінки, підсилення аргументації, логічного структурування висловлювання, а також встановлення зв'язків між окремими частинами тексту. У цьому аспекті фразеологізми виступають своєрідними дискурсивними маркерами, які допомагають організувати мовлення відповідно до норм аргументативної комунікації [3, с. 6].

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

З погляду класифікації фразеологічних одиниць доцільно виокремлювати кілька типів, що мають особливу значущість для розвитку аргументативного мовлення. По-перше, це ідіоми з оцінним значенням, які дозволяють виразити ставлення мовця до певної ситуації або проблеми. По-друге, фразеологічні колокації, що забезпечують точність і нормативність мовлення. По-третє, комунікативні формули та дискурсивні кліше, які виконують функцію організації аргументативного тексту. По-четверте, прагматичні фразеологічні конструкції, що використовуються для вираження переконання, сумніву, заперечення або компромісу.

Особливе значення для аргументативного мовлення мають фразеологічні одиниці, які допомагають структурувати логіку висловлювання. Наприклад, вирази „*Das ist der springende Punkt*“, „*Das steht außer Frage*“, „*Das spricht dafür, dass...*“, „*Ich bin fest davon überzeugt*“, „*Das spielt eine entscheidende Rolle*“ виконують функцію логічних опор, що сприяють послідовному викладу аргументів. Використання таких конструкцій дозволяє учням формувати більш зв'язні та переконливі висловлювання, а також розвиває їхню здатність до критичного мислення.

Фразеологічні одиниці також виконують важливу соціокультурну функцію. Вони відображають специфіку національної мовної картини світу, культурні традиції та ціннісні орієнтири носіїв мови. У процесі їх засвоєння учні не лише розширюють словниковий запас, але й формують міжкультурну компетентність, що є необхідною умовою успішної комунікації в іншомовному середовищі [4, с. 120].

У методичному аспекті використання фразеологічних одиниць доцільно інтегрувати у комунікативно орієнтовані види діяльності. Однією з ефективних стратегій є організація дискусійних завдань, під час яких учні повинні аргументувати власну позицію з використанням заданих фразеологічних конструкцій. Такий підхід сприяє активізації мовленнєвої діяльності, формуванню навичок співпраці та розвитку мовленнєвої автономії.

Рольові ігри, дебати, аналіз проблемних ситуацій і проектна діяльність створюють умови для використання фразеологізмів у реальному мовленнєвому контексті. У процесі такої роботи учні навчаються не лише правильно застосовувати стійкі мовні конструкції, але й адаптувати їх до конкретної комунікативної ситуації. Це сприяє формуванню дискурсивної компетентності та розвитку стратегій аргументованого мовлення.

Важливим компонентом роботи з фразеологічними одиницями є

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

розвиток рецептивних умінь. Учні повинні навчитися розпізнавати фразеологізми у текстах різних жанрів, інтерпретувати їх значення та визначати їхню функцію в аргументативному дискурсі. Така діяльність забезпечує глибше розуміння іншомовних повідомлень і сприяє формуванню навичок критичного читання.

Ефективним є поетапний підхід до формування аргументативного мовлення з використанням фразеологічних одиниць. На першому етапі відбувається ознайомлення з новими фразеологізмами та їх значенням. Другий етап передбачає виконання тренувальних вправ, спрямованих на автоматизацію їх використання. На третьому етапі учні застосовують фразеологічні конструкції у вільному мовленні, беручи участь у дискусіях або створюючи власні аргументативні тексти.

Отже, фразеологічні одиниці мають значний потенціал у розвитку аргументативного мовлення на уроках німецької мови. Їх систематичне використання сприяє формуванню комунікативної, дискурсивної та соціокультурної компетентностей учнів, підвищує мовленнєву виразність і забезпечує ефективність іншомовної взаємодії. Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням комплексних методичних моделей навчання аргументативного мовлення з урахуванням фразеологічного компонента.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гаврилова І. М. Фразеологічні одиниці німецької мови з національно-культурним компонентом. *Наукові записки. Сер. Філологічна*. 2020. № 2. С. 45–49. <https://doi.org/10.24919/2308-4863.1/32.214479>
2. Burger H. *Phraseologie: Eine Einführung am Beispiel des Deutschen*. Berlin : Erich Schmidt Verlag, 2015. 241 p.
3. Kühn P. *Phraseodidaktik – Entwicklungen und Perspektiven. Deutsch als Fremdsprache*. 2019. № 1. S. 3–12.
4. Roche J. *Fremdsprachendidaktik*. Tübingen : Narr Francke Attempto Verlag, 2013. 310 s.

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

З М І С Т

СЕКЦІЯ 1. Актуальні проблеми лінгвістичних та літературознавчих досліджень

<i>БАЗИЛЬЧУК Елла, СЕМЕНЮК Тетяна</i> ОСНОВНА ПРОБЛЕМАТИКА БАЛАДИ Й. В. ГЕТЕ «ERLKÖNIG / ВІЛЬШАНИЙ КОРОЛЬ»	3
<i>БОНДАР Тетяна, БАЛАСАНЯН Софія</i> РОЛЬ РОЗМОВНОЇ ЛЕКСИКИ У ФОРМУВАННІ ОБРАЗІВ ПЕРСОНАЖІВ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРУ «CHARLIE AND THE CHOCOLATE FACTORY» РОАЛЬДА ДАЛА)	5
<i>БОНДАР Тетяна, ГУЗЬ Дарина</i> РОЛЬ ІДИОМ В ЕКСПРЕСИВНОМУ АНГЛІЙСЬКОМУ МОВЛЕННІ	8
<i>БОНДАР Тетяна, СІЛЬЧУК Вікторія</i> МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЇ ЛІКАРЯ З ПАЦІЄНТОМ І КОЛЕГАМИ	10
<i>ВАСИЛИШИН Павло, МУДРИК Дарина</i> ОСОБЛИВОСТІ ГІБРИДИЗАЦІЇ ПИСЬМОВОГО ТА УСНОГО МОВЛЕННЯ: РОЛЬ СЛЕНГУ В ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ	14
<i>ГАРБЕРА Ірина, КРОЛЬ Вероніка</i> МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ ЯК СТРУКТУРНИЙ ЕЛЕМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ЛЕКСИКИ: ДЕФІНІЦІЇ, КЛАСИФІКАЦІЯ, СПЕЦИФІКА	16
<i>ГАРБЕРА Ірина, ТАРАН Марта</i> ПЛАТФОРМИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ РОБОТИ КОПІРАЙТЕРА ЯК ФАХІВЦЯ ЗІ СТВОРЕННЯ ЕФЕКТИВНИХ ТЕКСТІВ	18
<i>ЗАМАШНЮК Вячеслав, МУДРИК Дарина</i> СЛЕНГ ЯК СКЛАДОВА РОЗМОВНОЇ МОВИ	22
<i>КИСЕЛЮК Наталія, МИРОНЕЦЬ Тетяна, ЯРЕМКО Любов</i> СПОСОБИ УТВОРЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	24
<i>КИСЕЛЮК Наталія, СІДНЯК Катерина</i> СЕМАНТИЧНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОГО ЗНАЧЕННЯ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	26
<i>КІР'ЯНЧУК Юрій, МУДРИК Дарина</i> ВПЛИВ АНГЛІЦИЗМІВ НА СУЧАСНУ УКРАЇНСЬКУ МОВУ	28

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

КЛИЦУК Богдана, ШУЛЬЖУК Наталія ФУНКЦІЙНО-СТИЛЬОВЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ПАРЦЕЛЯЦІЇ У РОМАНІ «МИКОЛЬЦЬОВЕ ЩАСТЯ» М. КИРИЛЬЧУК	30
КОВАЛЬЧУК Оксана, ПОРОНЮК Ірина ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: МЕХАНІЗМИ ТА ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ	34
КУПЧИК Лариса, МЕЛЬНИК Дарина СИНТАКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ (НА МАТЕРІАЛІ GDPR)	38
LITVINCHUK Alona, SHEVCHUK Liubomyr MANGA-INSPIRED NARRATIVE ECONOMY AND ITS INFLUENCE ON CONTEMPORARY WRITING STYLE	41
МАРТИНОВА Тетяна, ДМИТРУК Ірина THE SPECIFICS OF CONVEYING THE AUTHOR'S STYLE IN LITERARY	43
МАСЛО Ірина, МАРЧУК Софія СТРУКТУРА СЕМАНТИЧНОГО ПОЛЯ «SPACE» В АНГЛОМОВНОМУ АРХІТЕКТУРНОМУ ДИСКУРСІ	45
МАСЛО Владислав, МАСЛО Ірина ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДИСКУРСУ ІНСТРУКЦІЙ ДО РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ОБЛАДНАННЯ	47
МАСЛО Владислав, МАСЛО Ірина СЕМАНТИЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОНЯТТЯ «REHABILITATION» У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	50
МАСЛО Ірина, НОВОСАД Владислав ДІАХРОНІЧНИЙ АНАЛІЗ СЕМАНТИЧНОГО РОЗШИРЕННЯ НАЗВ БУДІВЕЛЬНИХ ІНСТРУМЕНТІВ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)	52
ОЗАРЧУК Ірина ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ ІНШОМОВНОГО ДИСКУРСУ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ТЕОРЕТИЧНОГО КОНЦЕПТУ В ПЕДАГОГІЧНУ ПРАКТИКУ ЗВО	55
OSETSKA Natalia HETERONYMS IN THE ENGLISH LANGUAGE	57
ОСІПЧУК Наталія, ВАСИЛЬЧУК Іван РОЗРОБКА ВЕБОРІЄНТОВАНИХ СИСТЕМ ДЛЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ: ІНТЕГРАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЙ ASP.NET MVC TA REACT	59

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»**

ПАТЕЙ Катерина, ЗАГНІТКО Анатолій ЕМОЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РЕКЛАМИ ЯК ЧИННИК СЕМАНТИЧНОГО ВПЛИВУ НА АДРЕСАТА	62
ПОТАПЧУК Світлана, ВЕТРОВА Ірина ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТОПОНІМНОЇ ЛЕКСИКИ У ВІТЧИЗНЯНОМУ ТА ЗАРУБІЖНОМУ МОВОЗНАВСТВІ	67
ПОТАПЧУК Світлана, ЛУЦИЮК Марія PROFESSIONAL LANGUAGE OF MANAGEMENT IN MODERN ENGLISH	70
ПОТАПЧУК Світлана, САВЧУК Артем COMMUNICATION STRATEGIES OF ENGLISH-SPEAKING CHATBOTS	73
РИСЬ Лариса СЕМАНТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СЛОВОТВІРНИХ ПАРОНІМІВ З КОМПОНЕНТАМИ -FREI ТА -LOS	75
СВЕРДЛЮК Анастасія, ЛИСЕЦЬКА Наталія СЛОВОТВІР У НІМЕЦЬКІЙ РЕКЛАМІ	77
СТЕРНІЧУК Віта СПЕЦИФІКА ТРИСДНОСТІ «АВТОР-ТЕКСТ-ЧИТАЧ» В ТВОРАХ УВЕ ЙОНСОНА	80
ШУЛЬЖУК Наталія МОВОЗНАВЧИЙ НАУКОВО-НАВЧАЛЬНИЙ ТЕКСТ: ПРАГМАТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗАСОБІВ ДІАЛОГІЗАЦІЇ	82
ШУЛЬЖУК Наталія, БАЛЬЧАРОВСЬКА Богдана ПРОСТЕ УСКЛАДНЕНЕ РЕЧЕННЯ В ХУДОЖНІХ ДІАЛОГАХ РОМАНУ «НЕ ОЗИРАЙСЯ І МОВЧИ» МАКСА КІДРУКА	86
ШУЛЬЖУК Наталія, НОВАК Анастасія ФУНКЦІЙНО-СТИЛЬОВЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ХРОНОЛОГІЧНО МАРКОВАНОЇ ЛЕКСИКИ В РОМАНІ «СТОЛІТТЯ ЯКОВА» ВОЛОДИМИРА ЛИСА	90
ШУЛЬЖУК Наталія, ПЛЯШКО Софія ГРАМАТИЧНІ РЕПРЕЗЕНТАНТИ ПОГРОЗИ ЯК ДЕСТРУКТИВНОГО МОВЛЕННЄВОГО АКТУ В ПОВІСТІ «КАЙДАШЕВА СІМ'Я» І. НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО	94

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

СЕКЦІЯ 2. Мова – культура – комунікація: перспективи розвитку

<i>АЛЛУЙКО Ірина, ОЗАРЧУК Ірина</i> ЕМОЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ФУНКЦІЇ МОВНИХ ЗАСОБІВ У РЕКЛАМНОМУ ДИСКУРСІ	99
<i>АРТЮШОК Дмитро, КІНАЩУК Анастасія</i> ДО ПИТАННЯ МОВНОГО ПУРИЗМУ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ	101
<i>БОЙКО Ірина</i> ЛЕКСИЧНІ ТА КОГНІТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОЇ СТЕРЕОТИПНОЇ РЕКЛАМИ ХХ СТОЛІТТЯ	103
<i>БОЙКО Уляна, КІНАЩУК Анастасія, БОЙКО Ірина</i> СЛЕНГ ЯК КУЛЬТУРНИЙ КОД: КОМУНІКАТИВНІ ФУНКЦІЇ КОВБОЙСЬКОЇ ЛЕКСИКИ В СЕРІАЛІ «YELLOWSTONE»	106
<i>ВЕГЕРИЧ Яна, ГУБІНА Алла</i> РОЛЬ МОВИ У ФОРМУВАННІ СУЧАСНОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МОЛОДІ	108
<i>ГАРБЕРА Ірина</i> ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ЛІНГВІСТИЧНІЙ ЕКСПЕРТИЗИ КОНФЛІКТНОГО ДИСКУРСУ: АВТОМАТИЧНЕ ВИЯВЛЕННЯ КОМУНІКАТИВНИХ СТРАТЕГІЙ І МОВНИХ МАРКЕРІВ АГРЕСІЇ	110
<i>ГНЕДКО Роман, КІНАЩУК Анастасія</i> ФЕНОМЕН «TEXTSPEAK»: ЧИ СПРАВДІ СКОРОЧЕННЯ РУЙНУЮТЬ НАШУ ГРАМОТНІСТЬ?	112
<i>ГРИПІЧ Кіра, БОЙКО Ірина, АНДРІЙЧУК Олена</i> ПОНЯТТЯ РОЗКОШІ ТА СИМУЛЯЦІЇ У МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ (НА МАТЕРІАЛІ ЖУРНАЛУ «COSMOPOLITAN»)	114
<i>ГРИСЮК Віталій, ГУБІНА Алла</i> ETHICAL NORMS OF PROFESSIONAL COMMUNICATION IN MULTICULTURAL TEAMS	117
<i>ДЕЙНЕКА Олеся, КИРИЧУК Лариса</i> TRANSLATION CHALLENGES OF GEN-Z DIGITAL LEXICON	119
<i>ЄРЕМЕНКО Яна, МАСЛО Ірина</i> ПРОБЛЕМИ ЛОКАЛІЗАЦІЇ АНГЛОМОВНОГО МЕДІАКОНТЕНТУ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО СПОЖИВАЧА	123
<i>ЖМУРА Максим, МАРТИНОВА Тетяна</i> ВИКОРИСТАННЯ СЛЕНГУ ТА АНГЛІЦИЗМІВ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ	125

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

<i>ЖУК Яна, БОНДАР Тетяна</i> РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНОМУ МЕДІАДИСКУРСІ: РОЛЬ МОВИ У ФОРМУВАННІ СУСПІЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ	127
<i>КАРАЇМ Анна Марія, ПАСИК Людмила</i> ENTWICKLUNG DER DEUTSCHSPRACHIGEN KOMPETENZ VON STUDIERENDEN UNTER DEN BEDINGUNGEN EINER AUTHENTISCHEN SPRACHUMGEBUNG	129
<i>КАСЯНЧИК Інна, МАСЛО Ірина</i> ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ АДАПТАЦІЇ БРЕНДІВ У МІЖНАРОДНОМУ КОМУНІКАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ	131
<i>КІНАЩУК Анастасія</i> РАЦІОНАЛЬНА ЛЕКСИКА В УКРАЇНСЬКІЙ, АНГЛІЙСЬКІЙ ТА НІМЕЦЬКІЙ МОВАХ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ КУЛЬТУРНИХ МОДЕЛЕЙ МИСЛЕННЯ РІЗНИХ НАРОДІВ	133
<i>КІРІЧЕК Ольга, БОЙВАН Олеся</i> СЕМАНТИЧНІ ТА КУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАГОЛОВКІВ ЯПОНСЬКИХ ВЕБНОВЕЛ: СТРУКТУРНО- ТЕМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ	135
<i>КЛЮЙКО Анна, КІНАЩУК Анастасія, ЛАКІЄНКО Наталія</i> КУЛЬТУРНО-КОМУНІКАТИВНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ У РЕКЛАМНИХ ГАСЛАХ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ)	142
<i>КОВАЛЬ Софія, МАРТИНОВА Тетяна</i> АНГЛІЦИЗМИ В СУЧАСНОМУ МОВНОМУ ПРОСТОРІ: ПРИЧИНИ ЗАПОЗИЧЕНЬ ТА ВПЛИВ НА НАЦІОНАЛЬНУ МОВУ	145
<i>КОВАЛЬЧУК Катерина, МАСЛО Ірина</i> РОЛЬ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ІЗ КОМПОНЕНТОМ «HOUSE/HOME» В АНГЛОМОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ	147
<i>КОВАЛЬЧУК Тетяна, КІНАЩУК Анастасія</i> ВПЛИВ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ПОМИЛОК НА МОВНУ ТА КУЛЬТУРНУ КОМУНІКАЦІЮ: УКРАЇНСЬКИЙ І СВІТОВИЙ КОНТЕКСТ	150
<i>КОВТУН Марія, КРАВЧЕНКО Елла</i> ОНІМІЯ В ЛІТЕРАТУРІ ТА КІНО: АДАПТАЦІЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ВЛАСНИХ ІМЕН	152

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

<i>КОЗАК Вікторія, ПАСИК Людмила</i>	155
СЛОВА-РЕАЛІЇ: КРАЇНОЗНАВЧИЙ І ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ	
<i>КОЗАНЧУК Анастасія, ГАРБЕРА Ірина</i>	
ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА МОВЛЕННЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ	157
<i>КОРЕНЬ Анна, ГУБІНА Алла</i>	
ТРАНСФОРМАЦІЯ МОВЛЕННСВОГО ЕТИКЕТУ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ	160
<i>КОСТЮК Вікторія, КРАВЧЕНКО Елла</i>	
СПЕЦИФІКА РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ПЕРСОНАЖНОГО ПРОСТОРУ В КІНОТЕКСТІ	162
<i>КОСТЮКОВИЧ Анастасія, ГУБІНА Алла</i>	
ВПЛИВ КУЛЬТУРНИХ СТЕРЕОТИПІВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЛОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ	166
<i>КУРЕЛЮК Михайло, МАСЛО Ірина</i>	
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА НЕЙРОМЕРЕЖІ: ЕВОЛЮЦІЯ РОЗУМІННЯ ПРИРОДНОЇ МОВИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЛІНГВОДИДАКТИКИ	168
<i>ЛІПСЬКИЙ Михайло, ГАРБЕРА Ірина</i>	
СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ НАЗВ ФІЛЬМІВ ЖАХІВ: ПОЄДНАННЯ АДАПТАЦІЇ, ТРАНСКРИПЦІЇ ТА МАРКЕТИНГОВО-ОРІЄНТОВАНОЇ ЛОКАЛІЗАЦІЇ	170
<i>ЛІТВІНЧУК Альона, ЖИЛЮК Анна</i>	
КОМУНІКАТИВНІ ТА КУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ МІФУ ПРО АПОЛІТИЧНЕ МИСТЕЦТВО	173
<i>ЛІТВІНЧУК Альона, РЕБРИНА Дарина</i>	
NAVIGATING CROSS-CULTURAL NUANCES IN GLOBAL CORPORATE COMMUNICATION	176
<i>МАЄВСЬКА Евеліна, МАСЛО Ірина</i>	
ЦИФРОВА КОМУНІКАЦІЯ АРХІВІВ: НОВІ ПАРАДИГМИ ТА ПРАКТИКИ	178
<i>МАРИНІН Дарина, КІНАЩУК Анастасія</i>	
ВПЛИВ НАЗВ ВУЛИЦЬ НА ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОЇ ПАМ'ЯТІ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ)	180
<i>МАТЕЩУК Наталія, МАРТИНОВА Тетяна</i>	
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МОВИ, КУЛЬТУРИ ТА КОМУНІКАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ СОЦІАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	182

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

<i>МАТРУНЧИК Дарія, КИРИКИЛИЦЯ Валентина</i> ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНОГО ТА ІНТЕРНЕТ-СЛЕНГУ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	184
<i>НІКІТОВА Інна</i> ЛІНГВОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЯК ЧИННИК УСПІШНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ	187
<i>НОВОСАД Юлія, ГУБІНА Алла</i> РОЛЬ НЕВЕРБАЛЬНИХ КОМПОНЕНТІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ	189
<i>ОСПЧУК Назар, МУДРИК Дарина</i> СЛЕНГ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОЛОДІЖНОЇ СУБКУЛЬТУРИ В АНГЛОМОВНОМУ ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ	191
<i>ПАВЛІК Катерина, ЯНЧУК Анна</i> LINGUISTIC MEANS OF MANIPULATION IN MODERN POLITICAL DISCOURSE	193
<i>ПОПЧУК Дарія, КІНАЩУК Анастасія</i> МОВА ПІДТРИМКИ ТА СОЛІДАРНОСТІ У СУЧАСНИХ СОЦМЕРЕЖАХ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА АНГЛОМОВНИЙ ДОСВІД	196
<i>РАЧОК Олександра, КІНАЩУК Анастасія</i> ЛІНГВІСТИЧНИЙ ФЕНОМЕН КОД-СВІТЧИНГУ У ПОВСЯКДЕННОМУ СПІЛКУВАННІ	199
<i>РОМАНОВСЬКИЙ Олександр, МАРТИНОВА Тетяна</i> НЕОЛОГІЗМИ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ЗМІН: ДИНАМІКА РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ЛЕКСИКИ	201
<i>САГАНОВСЬКИЙ Сергій, ОСПЧУК Наталія</i> ДИНАМІКА МОВИ У СОЦМЕРЕЖАХ: НЕОЛОГІЗМИ, СКОРОЧЕННЯ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ ГРАМАТИЧНИХ НОРМ	203
<i>САРДИГА Діана, КІНАЩУК Анастасія</i> МОВНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У ЦИФРОВІЙ КУЛЬТУРІ: ВПЛИВ ПЛАТФОРМИ ТІКТОК НА КОМУНІКАЦІЮ	205
<i>СЕМЕНЧУК Вікторія, МАСЛО Ірина</i> ФОНЕТИЧНА ТА ФОНОСЕМАНТИЧНА АДАПТАЦІЯ БРЕНДОВИХ НАЗВ У МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ	207
<i>СЕМЕНЮК Олександра, ГУБІНА Алла</i> СПЕЦИФІКА НЕВЕРБАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ: РОЛЬ ЕМОДЗІ ТА СТИКЕРІВ	210

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

СИДОРОВА Валерія, КІНАЩУК Анастасія ПРАВИЛА НЕТИКЕТУ В АНГЛОМОВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ	212
СОЛОДУХА Анна, ГУБІНА Алла РОЛЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СУЧАСНІЙ КОМУНІКАЦІЇ МОЛОДІ	215
СУЛЕЙМАНОВА Валерія, БОЙКО Ірина КОМУНІКАТИВНА СТРАТЕГІЯ ПРЯМОЇ ВЕРБАЛЬНОЇ АТАКИ (НА МАТЕРІАЛІ СЕРІАЛУ «ADOLESCENCE»)	217
ТЕРЕЩУК Владислав, МУДРИК Дарина СПЕЦИФІКА ОПАНУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК МІЖНАРОДНОЇ: ВИКЛИКИ ДЛЯ НЕНОСІВ МОВИ	219
ТИМОЩУК Анна, КІНАЩУК Анастасія МОВА «УСПІШНОГО УСПІХУ»: АНАЛІЗ ІНСТАГРАМНОГО ДИСКУРСУ ВІТЧИЗНЯНИХ ТА ЗАРУБІЖНИХ ІНФЛЮЕНСЕРІВ	221
ТОКАР Дарина, МАСЛО Ірина КОНЦЕПТУАЛЬНА МЕТАФОРИЗАЦІЯ АРХІТЕКТУРНОГО ДИСКУРСУ	223
УКРАЇНЕЦЬ Анастасія, КІНАЩУК Анастасія МОВНІ ТА КУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФІЛЬМУ ЖАХІВ «THE CONJURING: LAST RITES» У КОНТЕКСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	226
ХВЕСЮК Яна, МАСЛО Ірина СЕМАНТИЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА ЛЕКСИЧНЕ НАПОВНЕННЯ БРЕНДОВИХ НАЗВ У МІЖКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ	228
ШВАЯ Анастасія, КІНАЩУК Анастасія ЛІНГВІСТИЧНИЙ ПОРТРЕТ ПОКОЛІННЯ Z: АНАЛІЗ НАЙБІЛЬШ ПОПУЛЯРНИХ АНГЛІЦИЗМІВ У МОВЛЕННІ ЗДОБУВАЧІВ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ	231
ЯКУБЧИК Анастасія, КІНАЩУК Анастасія НАЗВИ СТРАВ ЯК МОВНІ МАРКЕРИ КУЛЬТУРИ ТА ЗАСОБИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	235
ЯРЕМЧУК Роман, МАРТИНОВА Тетяна МІЖКУЛЬТУРНА ВЗАЄМОДІЯ: БАР'ЄРИ, СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ ТА МОЖЛИВОСТІ ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	237

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

**СЕКЦІЯ 3. Сучасні підходи до розвитку лінгводидактики
та методики викладання іноземних мов**

<i>БЛЮК Денис</i>	
РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	240
<i>БЛИЗНЮК Людмила, ДРАНИЦЬКА Дарина</i>	
ЕТИЧНІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ ВИКЛИКИ ЗАСТОСУВАННЯ ШІ	242
<i>ГУСАК Людмила, ВАСИЛЕНКО Юлія</i>	
ТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ФОНЕМАТИЧНОГО СЛУХУ	244
<i>ГОЛУБЄВА Ірина</i>	
КЛЮЧОВІ КОМПОНЕНТИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ОБДАРОВАНОСТІ У ТЕХНІЧНІЙ ОСВІТІ	248
<i>ГРІЗУН Андрій, ОЗАРЧУК Ірина</i>	
РОЛЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФІЗИЧНОГО ТЕРАПЕВТА	250
<i>ДУБРОВА Алла</i>	
РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	252
<i>ЗАБІЯКА Ірина</i>	
ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	254
<i>ЗАГНІТКО Анатолій, ЛАРІОНОВА Олександра</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ПАРАЛЕЛЬНИХ КОРПУСІВ ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ПЕРЕКЛАДУ	259
<i>ЗАЙЦЕВ Всеволод, МУДРИК Дарина</i>	
ВІРТУАЛЬНА ОСВІТА У ВИЩІЙ ШКОЛІ УКРАЇНИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ	262
<i>КОВАЛЕВИЧ Крістіна, МАРТИНОВА Тетяна</i>	
АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЛІНГВОДИДАКТИКИ І ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	265
<i>КОВАЛЬЧУК Оксана, ДИМАРЧУК Ірина</i>	
РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ	267
<i>КОВАЛЬЧУК Оксана, ЛИСЮК Анна</i>	
ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ ТА ЗНАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: СУЧАСНА ВИМОГА	269

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

КОВАЛЬЧУК Оксана, САЧИК Софія ВПЛИВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА ПРОГРАМУВАННЯ ТА КУЛЬТУРУ КОДУВАННЯ	271
КОВАЛЬЧУК Оксана, ЧЕРНЮК Софія РОЛЬ МОБІЛЬНИХ ЗАСТОСУНКІВ У РОЗВИТКУ НАВИЧОК ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ	274
КОЗЛЮК Софія, ОСІПЧУК Наталія СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ЧИННИК МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ (TikTok, Instagram, YouTube)	276
КУПЧИК Лариса LEARNING BY WRITING: КОНСПЕКТУВАННЯ ЯК МЕХАНІЗМ КОГНІТИВНОЇ ОБРОБКИ ІНШОМОВНОЇ ІНФОРМАЦІЇ	278
ЛІТВІНЧУК Альона MICROLEARNING EFFICACY IN INCIDENTAL VOCABULARY ACQUISITION	280
МАЛЕНИЦЬКИЙ Денис, ГУСАК Людмила THE IMPACT OF AGE ON ENGLISH LANGUAGE TEACHING EFFICIENCY	283
МАМЧУРА Ангеліна, ОСІПЧУК Наталія СТРАХ ГОВОРІННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ У СТУДЕНТІВ: ПРИЧИНИ ТА СПОСОБИ ПОДОЛАННЯ	285
МАРТИНОВА Тетяна КОГНІТИВНО-КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	287
МАРТИНЮК Алла ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ТА ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ	289
МАРТИНЮК Алла, ЖУК Яна ЦИФРОВІ АВТЕНТИЧНІ РЕСУРСИ ЯК ЗАСІБ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ТЕХНІЧНОМУ ЗВО	291
МАСЛО Ірина ТРАНСФОРМАЦІЯ МОДЕЛІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ	293

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

МЕЛЬНИЧУК Сергій, ОСІПЧУК Наталія ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ	295
МИХАЙЛОВА Єлизавета АГЛЮТИНАТИВНА СТРУКТУРА ТУРЕЦЬКОЇ МОВИ В АСПЕКТИ МОВНОЇ ОСВІТИ	297
ОЗАРЧУК Ірина ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ АВТОНОМІЇ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	300
ОСЬМАК Каріна, ПРИТОЛЮК Світлана МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРМЕДІАЛЬНОГО ПІДХОДУ ПРИ ВИВЧЕННІ ТРАГЕДІЇ Й. В. ГЕТЕ «ФАУСТ» В ЗЗСО	302
ПАСИК Людмила ЦИФРОВА ДИДАКТИКА ТА ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ (НА ПРИКЛАДІ ПЛАТФОРМИ ДНОСНЗ)	304
ТАДЕЄВА Марія, ФЕНЮК Павло ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ АРХІТЕКТОРІВ У СФЕРІ САКРАЛЬНОГО ПРОЄКТУВАННЯ	307
ТРОФІМЧУК Вероніка АВТЕНТИЧНІ МАТЕРІАЛИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	309
ХАНДРИКА Ірина, ОЗАРЧУК Ірина АНГЛІЙСЬКА МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ДОСТУПУ ДО ДОКАЗОВОЇ МЕДИЦИНИ	311
ХВАЛЬКО Сергій, ОЗАРЧУК Ірина ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ПРОЦЕС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У СУЧАСНОМУ ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ	313
ЧАБАН Катерина РЕДАГУВАННЯ ТЕКСТІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ УСВІДОМЛЕНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	315
ЯЩИК Наталія, ХОМ'ЯК Віолетта ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ АРГУМЕНТАТИВНОГО МОВЛЕННЯ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ В ЗЗСО	318

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»*

Наукове видання

***СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ***

**VII ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

ЗБІРНИК ТЕЗ

Розміщуються статті в авторській редакції

Технічний редактор

Галина Сімчук

*Видавець і виготовлювач
Національний університет
водного господарства та природокористування
вул. Соборна, 11, м. Рівне, 33028.*

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції РВ № 31 від 26.04.2005 р.*